Raport o stanie miasta

2008

GDAŃSK
morze możliwości

Raport o stanie miasta

2008

Gdańsk

WŁA-252
widephoto.net

Spis treści

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA 7
1.1. POŁOŻENIE MIASTA 8
1.1.1. Polska, województwo, region 8
I.2. STRUKTURA MIASTA 10
I.2.1. Struktura funkcjonalno-przestrzenna 10
I.2.2. Podział miasta na jednostki pomocnicze 12

2. SFERA SPOŁECZNA 19
2.1. LUDNOŚĆ 20
2.1.1. Liczba i struktura ludności 20
2.1.2. Ruch naturalny, migracje 25
2.2. OCHRONA ZDROWIA 28
2.2.1. Charakterystyka służby zdrowia w Gdańsku 28
2.2.2. Stan zdrowia mieszkańców 29
2.2.3. Programy ochrony zdrowia 32
2.3. POMOC SPOŁECZNA 38
2.3.1. Zadania i finansowanie pomocy społecznej w Gdańsku 38
2.3.2. Charakterystyka systemu pomocy społecznej w Gdańsku 39
2.4. SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE 42
2.4.1. Charakterystyka organizacji pozarządowych w Gdańsku 42
2.4.2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi 43
2.4.3. Wsparcie dla organizacji pożytku publicznego 46
2.5. EDUKACJA 47
2.5.1. Szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe 47
2.5.2. Finansowanie oświaty 50
2.5.3. Szkolnictwo wyższe i nauka 52
2.6. KULTURA 56
2.6.1. Nagrody w dziedzinie kultury 68
2.7. TURYSTYKA I SPORT 69
2.7.1. Ruch turystyczny i baza turystyczna 69
2.7.2. Kultura fizyczna i sport 74
2.8. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE 79
2.8.1. Działalność policji 79
2.8.2. Działalność straży miejskiej 83
2.8.3. Działalność straży pożarnej 84

3. SFERA GOSPODARCZA 85
3.1. GŁÓWNE GAŁĘZIE GOSPODARKI 86
3.1.1. Sektory ekonomiczne 86
3.1.2. Bezpośrednie Inwestycje Zagraniczne 86
3.1.3 Innowacje w gospodarce 87
3.2. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ 88
3.2.1. Finanse przedsiębiorstw 89
3.2.2. Wspieranie przedsiębiorczości 91
3.3. RYNEK PRACY 91
3.3.1. Zatrudnienie i wynagrodzenia 91
3.3.2. Bezrobocie 92
3.4. HANDEL ZAGRANICZNY
3.4.1. Eksport 93
3.4.2. Import 93
3.5. INWESTYCJE 93
3.5.1. Dynamika i struktura wydatków inwestycyjnych 93
3.5.2. Największe zadania inwestycyjne 96

4. SFERA INFRASTRUKTURALNA 99
4.1. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA 100
4.1.1. Drogi 100
4.1.2. Wodociągi i kanalizacja 102
4.1.3. Miejski system melioracji 103
4.1.4. Utylizacja odpadów 104
4.1.5. Zieleń miejska 105
4.1.6. Miejski Ogród Zoologiczny i Schronisko dla bezdomnych zwierząt 106
4.1.7. Spółki komunalne 107
4.2. TRANSPORT 109
4.2.1. Transport lotniczy 109
4.2.2. Transport morski 114
4.2.3. Komunikacja miejska 118
4.2.4. Transport indywidualny 123

5. PRZESTRZEŃ MIEJSKA 125
5.1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE 126
5.1.1. Obszary i obiekty chronione 126
5.1.2. Jakość środowiska przyrodniczego 130
5.1.3. Przedsięwzięcia w zakresie ochrony przyrody 133
5.1.4. Edukacja ekologiczna 134
5.2. RYNEK MIESZKANIOWY 136
5.2.1. Budownictwo mieszkaniowe 136
5.2.2. Komunalny zasób mieszkaniowy 139
5.2.3. Budownictwo społeczne 142
5.3. GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI 143
5.3.1. Struktura użytkowania terenów 143
5.3.2. Działalność Biura Rozwoju Gdańska 144
5.3.3. Rynek nieruchomości komercyjnych 145

6. ZARZĄDZANIE MIASTEM 149
6.1. WŁADZE GDAŃSKA 150
6.1.1. Kierownictwo Miasta 150
6.1.2. Rada Miasta Gdańska 151
6.2. FINANSE MIASTA 152
6.2.1. Dochody 153
6.2.2. Wydatki 155
6.2.3. Nadwyżka budżetowa, poziom i obsługa zadłużenia 157
6.3.4. Rating – ocena wiarygodności kredytowej miasta 158
6.3. STRUKTURA ORGANIZACYJNA I FUNKCJONOWANIE URZĘDU MIEJSKIEGO 159
6.3.1. Struktura organizacyjna UMG 159
6.3.2. Obsługa klientów 165
6.4. PROMOCJA MIASTA ORAZ WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA 166
6.4.1. Współpraca międzynarodowa 166
6.4.2. Promocja miasta 170
6.4.3. Wystawiennictwo 173

Szanowni Państwo

Oddajemy w Państwa ręce kolejny tom „Raportu o stanie miasta".

Rok 2008 to rok dynamicznego rozwoju, nowych perspektyw. To rok nie tylko planowania kluczowych inwestycji, ale też ich realizacji. Po długich miesiącach przygotowań Letnicy pod budowę stadionu na Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej Euro 2012 – pod koniec roku ruszyły prace budowlane. Regularne wizyty ekspertów UEFA w Gdańsku potwierdzają zaawansowany stan naszych przygotowań do mistrzostw. Warto tu przypomnieć, że projekt stadionu uznany został za najpiękniejszy tego typu obiekt w Polsce.

W roku 2008 na projekty drogowe i komunikacyjne w budżecie zarezerwowaliśmy prawie 122 miliony złotych – m.in. na rozbudowę dróg w Osowej, dzielnicach południowych czy Kokoszkach. Oprócz tego trwają przygotowania do dużych inwestycji – budowy Trasy Sucharskiego, ul. Słowackiego czy ostatniego już odcinka ul. Armii Krajowej – trasy W-Z. Wśród przedsięwzięć wspartych funduszami unijnymi – zakończyliśmy II etap Gdańskiego Projektu Komunikacji Miejskiej.

Rozpoczęliśmy budowę zmodernizowanej części Zakładu Utylizacyjnego. Chcemy, najszybciej w Polsce, dostosować miejską gospodarkę odpadami komunalnymi do wymogów unijnych. Podpisaliśmy umowę na wykonanie dokumentacji technicznej budynku Europejskiego Centrum Solidarności. Za nami już pierwszy etap budowy kompleksu edukacyjno-rekreacyjnego w zespole fortyfikacji miejskich z XIX wieku na gdańskim Grodzisku, czyli Centrum Hewelianum.

Nie brakuje także inwestycji w kulturę, m.in. w ramach starań Gdańska o miano Europejskiej Stolicy Kultury 2016. Oprócz Europejskiego Centrum Solidarności zdecydowaliśmy o powstaniu Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego, w tym roku także otworzyliśmy Gdańską Galerię Miejską, w ramach której w trzech lokalizacjach na Starym Mieście, prezentowane są grafiki, malarstwo i rzeźba ze stałą ekspozycją poświęconą Günterowi Grassowi.

Wykonaliśmy także kolejny milowy krok na drodze do ustanowienia w Gdańsku Światowej Stolicy Bursztynu powołując w województwie pomorskim klaster noszący nazwę Gdańskiej Delty Bursztynu.

Miasto Gdańsk otrzymało dwie prestiżowe nagrody w ogólnopolskim konkursie „Samorządowy Lider Zarządzania" w kategoriach gospodarka mieszkaniowa oraz gospodarka komunalna. W samym bowiem 2008 roku udało się nam przekazać gdańszczanom ponad 1000 mieszkań z zasobów komunalnych. Potwierdza to przyświecające nam idee gospodarności i dbałości o najbiedniejszych.

Rok 2008 to także najlepszy czas na inwestowanie w Gdańsku. Przekonało się o tym wiele zagranicznych firm takich jak: Zensar Technologies, Acxiom, Arla Foods, Kainos, IBM, czy sieć hotelarska Hilton. Ich obecność zawdzięczamy w większości aktywnej działalności Centrum Obsługi Biznesu oraz nowopowstałej spółce – Gdańskiej Agencji Rozwoju Gospodarczego. Oprócz obsługi inwestorów polskich i zagranicznych spółka zajmie się m.in. realizacją dwóch głównych projektów: Centrum Logistycznego w Gdańsku i Parku Przemysłowo Technologicznego „Maszynowa".

Od trzech lat staramy się też szczególnie wspierać w Gdańsku małą przedsiębiorczość. Rejestrację firmy i informacje o aktualnych narzędziach wsparcia zapewnia Gdańskie Centrum Obsługi Przedsiębiorcy. Z bezpłatnych szkoleń dla przedsiębiorców oraz absolwentów planujących podjąć działalność gospodarczą w drugiej edycji Akademii Gdańskiego Przedsiębiorcy skorzystało 650 osób. Pierwsze kroki w przedsiębiorczości wsparte były szkoleniami, warsztatami, mentoringiem i doradztwem w ramach programu „Biznes na Start". Dla pracodawców poszukujących stażystów, studentów oraz bezrobotnych absolwentów uczelni wyższych pomocny okazał się program Wakacyjny Staż. Wzięło w nim udział 55 firm, które umożliwiły 323 młodym ludziom profesjonalny start na rynku pracy.

Na koniec 2008 roku największy wzrost zatrudnienia zaobserwowaliśmy w sektorze przemysłowym i handlowym, a stopa bezrobocia, jako jedna z najniższych w Polsce wynosiła 2,5% wobec 3,7% na koniec 2007 roku, podczas, gdy w województwie pomorskim sięgała ona 8,4%. Możemy z powodzeniem określić Gdańsk – głównym motorem zatrudnienia w regionie.

Rok 2008 to także rok zadowolonych gdańszczan – jak wykazały badania socjologiczne dotyczące jakości życia w mieście oraz identyfikacji jego mieszkańców z Gdańskiem i regionem. To najlepszy sposób na promocję atrakcyjności miasta zarówno do celów turystycznych, jak i mieszkaniowych. Gdańsk zaistniał także w kampaniach reklamowych za granicą, największą z nich była – „We make things happen", którą na ekranach CNN International oglądali widzowie całego świata.

Gdańsk jest miastem, w którym naprawdę warto żyć.

Z poważaniem

Prezydent Miasta Gdańska

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA

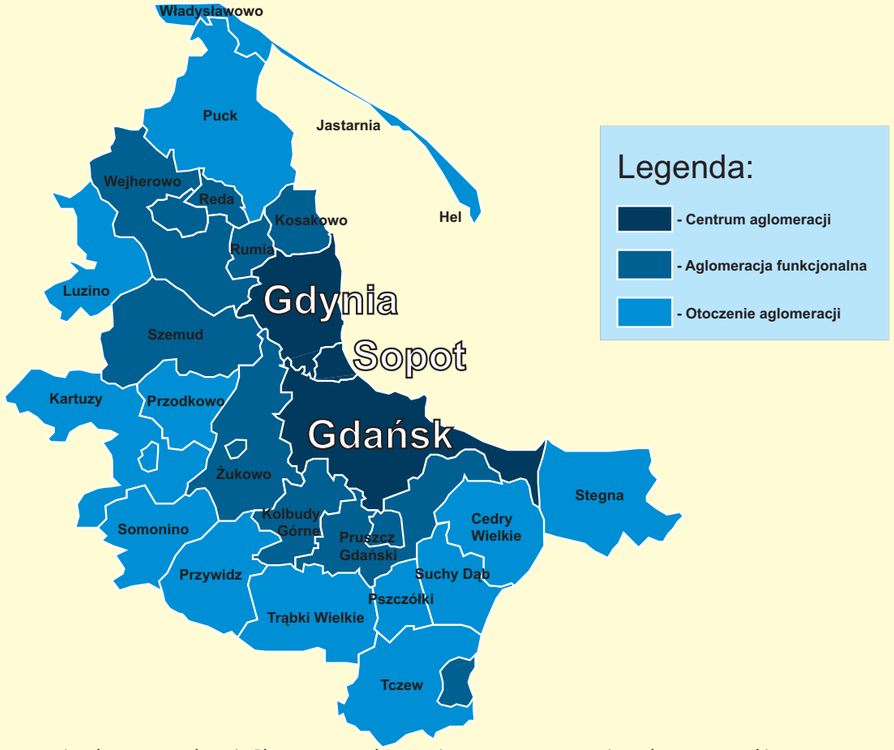
1.1. Położenie miasta

1.1.1. Polska, województwo, region

Gdańsk stanowi główny ośrodek gospodarczy, naukowy i kulturalny województwa pomorskiego i jest szóstym pod względem liczby ludności miastem w Polsce po: Warszawie, Krakowie, Łodzi, Wrocławiu i Poznaniu.
Gdańsk leży pomiędzy 54°17′ a 54°26′ szerokości geograficznej północnej i między 18°28′ a 18°57′ długości geograficznej wschodniej. Usytuowany jest w granicach regionu północnego zajmującego powierzchnię 60 459 km² i zamieszkiwanego przez 5,7 mln osób. W skład regionu wchodzą województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie oraz warmińsko-mazurskie. Województwo pomorskie, zajmujące obszar 18 310 km² (5,7% powierzchni Polski) podzielone zostało na 4 podregiony: gdański, słupski, starogardzki oraz trójmiejski.
Wraz z Gdynią i Sopotem Gdańsk tworzy tzw. Trójmiasto, natomiast zespół trzech miast na północny zachód, czyli Wejherowo, Reda, Rumia to tzw. Małe Trójmiasto Kaszubskie. Dodatkowo razem z Tczewem, Kolbudami, Żukowem, Szemudem oraz Kosakowem wchodzą w skład aglomeracji gdańskiej.
Obszar aglomeracji Trójmiasta położony jest w północno-wschodniej części województwa pomorskiego. Jego powierzchnia wynosi 3072 km², a liczba mieszkańców ponad 1,2 mln., co stanowi odpowiednio 16,7% powierzchni i 54,9% ludności województwa pomorskiego.
Elementami składowymi regionu aglomeracji Trójmiasta są:

- centrum aglomeracji: Gdańsk, Gdynia, Sopot,
- obszar funkcjonalny aglomeracji – bezpośrednio silnie powiązany z Trójmiastem,
- otoczenie aglomeracji – strefa pośredniego oddziaływania.

Rysynek 1.1.1. Obszar aglomeracji Trójmiasta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego.

Gdańsk położony jest w obrębie czterech silnie zróżnicowanych jednostek fizyczno-geograficznych (Żuławy Wiślane, Pobrzeże Kaszubskie, Mierzeja Wiślana i Pojezierze Kaszubskie), co powoduje, że na jego terenie występuje duże zróżnicowanie przestrzenne i bardzo urozmaicone warunki środowiska przyrodniczego. Na ukształtowanie terenu, układ hydrograficzny i parametry klimatyczne wpływa także położenie Gdańska w strefie nadmorskiej charakteryzującej się specyficznym oddziaływaniem morza na środowisko przyrodnicze lądu.
Gdańsk zajmuje obszar 262 km² i zamieszkiwany jest przez 455,6 tys. osób. Miasto graniczy z miastami: Sopotem i Gdynią oraz powiatami: kartuskim (gmina Żukowo), nowodworskim (gmina Stegna) oraz gdańskim (gminy: Kolbudy, Pruszcz Gdański, Cedry Wielkie oraz miasto: Pruszcz Gdański).
Gdańsk jest miastem na prawach powiatu, stolicą województwa pomorskiego oraz siedzibą władz samorządu wojewódzkiego. Na koniec 2008 roku gdańszczanie stanowili 20,5% mieszkańców województwa i 61,3% mieszkańców Trójmiasta. W Gdańsku znajduje się 25,0% wszystkich podmiotów gospodarki narodowej działających w województwie. Miasto notuje jednocześnie jedną z najniższych wartości stopy bezrobocia w powiatach województwa pomorskiego, która na koniec 2008 roku wyniosła 2,5%.
Gdańsk jest największym ośrodkiem gospodarczym w Polsce północnej, ma duży wpływ na procesy gospodarcze na obszarze między Słupskiem, Starogardem Gdańskim, Kwidzynem i Elblągiem. Swoje siedziby mają tu ponadlokalne instytucje finansowe, ubezpieczeniowe i kulturowe, wyspecjalizowane obiekty ochrony zdrowia, jednostki handlowo-biznesowe.
Gdańsk jest jednym z głównych portów środkowo-wschodniej Europy. Znajduje się na skrzyżowaniu szlaków morskich ze Skandynawii i Europy Zachodniej oraz dróg lądowych i linii kolejowych prowadzących w głąb Polski oraz dalej do południowej, wschodniej i zachodniej Europy.
Podstawowymi elementami układu transportowego są: port morski, dwa magistralne połączenia kolejowe – linia E 65 z Gdańska do Warszawy i dalej Centralna Magistrala Kolejowa oraz linia nr 131 na trasie Gdańsk-Bydgoszcz-Śląsk. Miasto leży na skrzyżowaniu międzynarodowej drogi kołowej nr 1 (E 75) Gdańsk-Toruń-Łódź-Cieszyn oraz drogi krajowej nr 7 (E 77) Gdańsk-Elbląg-Warszawa-Kielce-Kraków-Chyżne. Na obrzeżach miasta, w Gdańsku-Rębiechowie, znajduje się międzynarodowy port lotniczy.

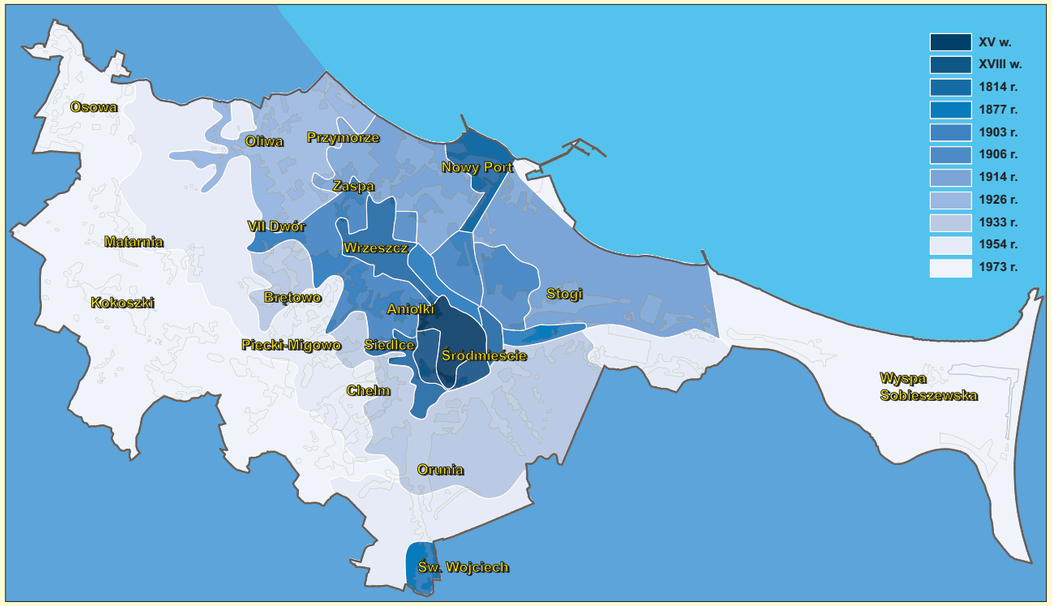

1.2. Struktura miasta

1.2.1. Struktura funkcjonalno-przestrzenna

Dzisiejsza struktura funkcjonalno-przestrzenna Gdańska jest wynikiem bardzo długiego procesu rozwojowego, trwającego ponad tysiąc lat. Rozwój ten warunkowany był możliwościami technicznymi, ekonomicznymi, społecznymi i kulturowymi ludności zamieszkującej te tereny, a także korzystnym położeniem geograficznym u ujścia Wisły do Bałtyku, przy niezwykle ważnej, już w średniowieczu, tzw. „via mercatorum", czyli drodze kupców. Takie usytuowanie stanowiło doskonały zalążek dla powstania jednego z najważniejszych ośrodków handlowo-rzemieślniczych Europy środkowo-wschodniej.

Rysynek 1.2.1. Rozwój przestrzenny miasta Gdańska

Źródło: Biuro Informatyki.

Najdalej wysuniętymi punktami Gdańska są: na północy – Osowa, na południu – Św. Wojciech, na zachodzie – Rębiechowo oraz na wschodzie – Świbno. Gdańsk jest głównym miastem rozwijającego się, od wielu lat, ogólnoregionalnego systemu osadniczego w granicach Gdańskiego Obszaru Metropolitalnego (GOM). Centrum obszaru, z różnorodnymi powiązaniami funkcjonalno-przestrzennymi, gospodarczymi i demograficzno-społecznymi, stanowi Trójmiasto oraz szerzej aglomeracja gdańska. W aglomeracji gdańskiej trwa proces suburbanizacji, czyli rozszerzania się zabudowy na tereny gmin wiejskich oraz dynamiczny rozwój mniejszych miast. Procesy urbanizacyjne dokonujące się w obrębie aglomeracji gdańskiej, a w szczególności – Gdańska, pokazują, że mieszkańcy tych terenów, często przenoszą się do sąsiednich gmin wiejskich. Gminy te oferują bowiem rozległe obszary budowlane, z reguły obsługiwane przez miejskie systemy infrastruktury technicznej, atrakcyjne środowiskowo naturalne, natomiast ceny nieruchomości są niższe niż w Gdańsku. W ostatnich latach zaznaczył się dynamiczny rozwój mieszkalnictwa na obszarach przedmiejskich i wiejskich.

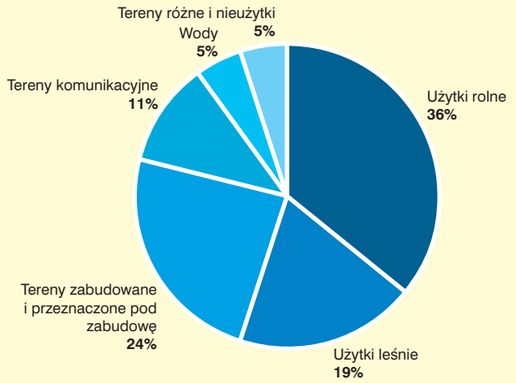
Tab. 1.2.1. Charakterystyka użytkowania gruntów w Gdańsku w latach 2006-2008

Rodzaj gruntów	Powierzchnia (w ha)			Struktura (%)		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Użytki rolne	9865	9576	9498	37,6	36,6	36,3
Użytki leśne	4857	4795	4869	18,5	18,3	18,6
Tereny zabudowane i przeznaczone pod zabudowę,w tym:	5896	6084	6377	22,5	23,3	24,4
mieszkaniowe	3924	4033	4292	15,0	15,4	16,4
przemysłowe	1268	1331	1331	4,8	5,1	5,1
tereny niezabudowane	704	720	754	2,7	2,8	2,9
Tereny komunikacyjne, w tym:	2927	2872	2821	11,2	11,0	10,8
drogi	2521	2466	2410	9,6	9,4	9,2
koleje	406	406	411	1,5	1,6	1,6
Wody	1259	1483	1274	4,8	5,7	4,9
Tereny różne i nieużytki	1399	1352	1329	5,3	5,2	5,1
Razem	26 203	26 162	26 168	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji.

W Gdańsku w 2008 roku, podobnie jak w roku ubiegłym, największą część powierzchni zajmowały użytki rolne – około 36% oraz użytki leśne – ponad 18%. Pozostałą część zajmowały tereny przeznaczone pod zabudowę – ponad 24% i tereny komunikacyjne – blisko 11%. Gdańsk jest miastem o średnim stopniu zurbanizowania, gdzie obszary pod zabudowę mieszkaniową i przemysłową zajmowały w strukturze użytkowania gruntów 21,5% ogólnej powierzchni miasta, przy czym wskaźnik ten wzrasta i w 2008 był wyższy o 1% w stosunku do roku poprzedniego.

Wykres 1.2.1. Struktura użytkowania gruntów w Gdańsku w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji.

Do najważniejszych zasobów przyrodniczych miasta należy duża powierzchnia zieleni: lasy, parki spacerowo-wypoczynkowe, ogródki działkowe, zieleń uliczna, wewnątrzosiedlowa oraz obiekty sportowe. Lasy zgrupowane są w północno-zachodniej części miasta oraz w pasie nadmorskim. W granicach Gdańska występują również liczne, szczególne formy ochrony przyrody: fragment Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego z otuliną, obszary chronionego krajobrazu, rezerwaty przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz pomniki przyrody.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej Gdańska występują wielkoprzestrzenne obszary budujące tożsamość miasta, będące jednocześnie obszarami identyfikującymi Gdańsk i odróżniającymi go od innych dużych miast. Są to przede wszystkim zespoły zabudowy historycznej ze Śródmieściem Historycznym i zespołem pocysterskim w Oliwie, ale także obszary przyrodnicze, tj. Trójmiejski Park Krajobrazowy czy krawędź Wysoczyzny Gdańskiej. W Gdańsku swoje miejsce znalazły również współczesne struktury miejskie, jak zespoły usługowe, pas nadmorski czy zespół wypoczynkowy Wyspy Sobieszewskiej oraz obszary portowo-przemysłowe, czyli Port Północny, Port Wewnętrzny oraz rafineria.

1.2.2. Podział miasta na jednostki pomocnicze

Wielowiekowy proces powstawania współczesnego Gdańska przyczynił się do stopniowego włączania w jego granice wielu, niegdyś samodzielnych, jednostek osadniczych. Obecnie miasto podzielone jest na mocy uchwały nr XLIX/348/92 Rady Miasta Gdańska z dnia 30 lipca 1992 roku na 30 jednostek pomocniczych. Są to w kolejności alfabetycznej: Aniołki, Brętowo, Brzeźno, Chełm z dzielnicą Gdańsk Południe, Kokoszki, Krakowiec -Górki Zachodnie, Letnica, Matarnia, Młyniska, Nowy Port, Oliwa, Olszynka, Orunia -Św. Wojciech-Lipce, Osowa, Piecki-Migowo, Przymorze Małe, Przymorze Wielkie, Rudniki, Siedlce, Stogi z Przeróbką, Strzyża, Suchanino, Śródmieście, VII Dwór, Wrzeszcz, Wyspa Sobieszewska, Wzgórze Mickiewicza, Zaspa-Młyniec, Zaspa-Rozstaje, Żabianka-Wejhera-Jelitkowo-Tysiąclecia.

Rysynek 1.2.2. Podział miasta Gdańska na jednostki pomocnicze

Źródło: Opracowanie własne.

Aniołki
Jednostka położona w centralnej części miasta, graniczy od wschodu z Młyniskami, od południowego wschodu ze Śródmieściem, od południowego zachodu z Siedlcami i Suchaninem, od północy z Wrzeszczem. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 5251 osób, a gęstość zaludnienia – 2293 osoby na 1 km^2.
Północna część jednostki ma charakter willowy, natomiast południową zajmuje niewielka kolonia bloków mieszkalnych i ogródki działkowe. Przez Aniołki w znacznej części przebiega Wielka Aleja, dziś Aleja Zwycięstwa – część głównej arterii komunikacyjnej Trójmiasta, a wzdłuż niej rozciąga się Park Steffensa. Wielka Aleja ze szpalerami drzew, założona w latach 1768-1770 oraz Szkoła Realna i Progimnazjum „Conradinum", pochodzące z lat 1898-1900, a mieszczące się przy ulicy Piramowicza, zostały wpisane do Rejestru Zabytków Województwa Pomorskiego.

Brętowo
Jednostka położona na skraju Lasów Oliwskich. Graniczy od północy z Oliwą i VII Dworem, od wschodu z Wrzeszczem, od południa z jednostkami Piecki-Migowo, Chełm z dzielnicą Gdańsk Południe, od zachodu z Matarnią. Brętowo położone jest nad potokiem Strzyża. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 7601 osób, a gęstość zaludnienia – 1048 osób na 1 km^2.
Brętowo to, oprócz nazwy obecnej jednostki pomocniczej Gdańska, także nazwa dawnej wsi kaszubskiej (Stare Brętowo), na terenach której wybudowano osiedle mieszkaniowe Niedźwiednik. Stare Brętowo powstało około 1600 roku i przez długi czas było własnością zakonu Cystersów w Oliwie. Na terenie wsi znajdował się młyn, kuźnia miedzi oraz karczma.
Na terenie Brętowa znajduje się zabytkowy zespół ruralistyczny, składający się z zabudowy siedliskowej, jednorodzinnej wolno stojącej. Nieliczne budynki posiadają wartość kulturową, a układ wsi jest obecnie już bardzo słabo czytelny.

Brzeźno
Brzeźno jest nadmorską jednostką pomocniczą Gdańska, graniczącą z takimi jednostkami jak: Nowy Port, Letnica, Wrzeszcz, Zaspa-Rozstaje oraz Przymorze Wielkie. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 13 758 osób, a gęstość zaludnienia – 4861 osób na 1 km^2.
Do rejestru zabytków wpisany został zespół dawnego Domu Zdrojowego, usytuowany przy ulicy Zdrojowej, składający się z Domu Zdrojowego i Parku Zdrojowego, a jego powstanie datowane jest na przełom XIX i XX wieku.
W Brzeźnie zachowana została wieś rybacka położona wzdłuż brzegu Zatoki Gdańskiej, pomiędzy ulicami Brzeźnieńską, Południową, Kazimierza Pułaskiego i Łamaną. Stanowi ruralistyczną zabudowę siedliskową o dużej wartości kulturowej z przełomu XIX i XX wieku, z widocznym układem wsi, niestety w znacznej części w złym stanie budowlanym.
Brzeźno ówcześnie, w okresie letnim pełni funkcję kąpieliska i dzielnicy wypoczynkowo-rozrywkowej.

Chełm z dzielnicą Gdańsk Południe
Jest to południowa, najszybciej rozwijająca się jednostka Gdańska, granicząca z Kokoszkami, Matarnią, Brętowem, jednostką Piecki-Migowo, Siedlcami, Wzgórzem Mickiewicza, Śródmieściem oraz jednostką Orunia-Św. Wojciech-Lipce. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 66 206 osób, a gęstość zaludnienia – 2149 osób na 1 km^2.
Starsza część jednostki obejmuje osiedla mieszkaniowe Chełm oraz zachodnią część Biskupiej Górki, Zaroślaka i Starych Szkotów. Oprócz wymienionych, do dzielnicy należą także tereny, na których do niedawna znajdowały się osiedla o charakterze wiejskim, obecnie przekształcające się w nowoczesne duże osiedla mieszkaniowe.
Zespół szańca Biskupiej Górki z lunetami i należące do niego Bastiony: Zbawiciela, Pośredni, Ostroróg i Vigiliance zostały wpisane do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Pomorskiego. Obiekty pochodzą z lat 1630, 1655-1656, 1710 oraz z początku XIX wieku. Również zespół Reduty Biskupiej Górki, pochodzący z początku XIX wieku, z koszarami, budynkiem oficerskim przy koszarach oraz wartowniami: wschodnią i zachodnią, znalazł swoje miejsce w rejestrze zabytków.
Rejon ulic Worcella, Odrzańskiej, Łużyckiej, Lotników Polskich oraz sąsiadujących, czyli tzw. Stary Chełm, zajmuje zabytkowa zabudowa modernistyczna z lat 30. XX wieku. W rejestrze zabytków figuruje nieczynny cmentarz żydowski na Chemie, mieszczący się przy zbiegu ulic Cmentarnej i Stoczniowców, z drugiej połowy XVIII wieku.

Kokoszki
Jednostka położona w zachodniej części Gdańska, graniczy od północy z Matarnią, od wschodu z Chełmem z dzielnicą Gdańsk Południe. Północną granicę wyznacza pas startowy Portu Lotniczego Gdańsk im. Lecha Wałęsy. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 6865 osób, a gęstość zaludnienia – 344 osoby na 1 km^2.
Przez obszar Kokoszek prowadzą szlaki turystyczne: Wzgórz Szymbarskich oraz Kartuski. Kokoszki to, oprócz nazwy obecnej jednostki, także nazwa dawnego PGR-u, na terenach którego wybudowano w latach 90. osiedle domków jednorodzinnych. Stare Kokoszki, należące do okręgu historycznego Wyżyny, zostały przyłączone w granice administracyjne miasta w 1973 roku.
W Kiełpinie Górnym zachowana jest zabudowa siedliskowa i jednorodzinna wolno stojąca z XIX i XX wieku, wzdłuż ulicy Goplańskiej wraz z XVIII-wiecznym dworem. Wzdłuż ulicy Stokłosy biegnie natomiast ruralistyczny układ wsi ulicówki wraz z reliktami zabudowy. Przy tej samej ulicy znajduje się budynek dworu z zabudową mieszkalną folwarczną (czworaki) oraz park i ogród. Całość zachowana jest w dobrym stanie, jedynie park wymaga konserwacji zachowawczej i rewaloryzacji.

Krakowiec-Górki Zachodnie
Jest wschodnią jednostką Gdańska, którą oblewają od północy wody Zatoki Gdańskiej, od wschodu Wisły Śmiałej, od południa Martwej Wisły, natomiast od zachodu graniczącą z jednostką Stogi z Przeróbką. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 2039 osób, a gęstość zaludnienia – 228 osób na 1 km^2.

Na terenie jednostki pomocniczej znajduje się szereg zabytkowych zespołów ruralistycznych. Górki Wschodnie i Zachodnie są obszarami, gdzie zachowała się zabudowa siedliskowa o dużej wartości kulturowej z XIX i XX wieku, z widocznym układem przestrzennym wsi rybackich położonych wzdłuż brzegu Wisły. Również na Krakowcu pozostała zachowana osada rzemieślniczo-rybacka z reliktami z początku XX wieku.

Letnica
Jednostka położona po zachodniej stronie Martwej Wisły. Od północy graniczy z Nowym Portem, od południa z jednostką Młyniska, od zachodu z Brzeźnem i Wrzeszczem, od wschodu z jednostką Stogi z Przeróbką. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 1604 osoby, a gęstość zaludnienia – 367 osób na 1 km^2.
Pomiędzy ulicami: Uczniowską i Marynarki Polskiej a wysypiskiem popiołów EC II znajduje się zabytkowy układ urbanistyczny dzielnicy przedmiejskiej z mieszaną zabudową mieszkaniową i rzemieślniczą z początku oraz lat 30. XX wieku. Na uwagę zasługuje również budynek urzędu pocztowego w Porcie Gdańskim o ciekawej klasycystycznej architekturze.
Na terenie Letnicy znajdują się obecnie głównie zakłady przemysłowe. W przyszłości powstanie tutaj stadion piłkarski, na którym będą się odbywać mecze Euro 2012.

Matarnia
Zachodnia jednostka Gdańska, od północy graniczy z Osową, od wschodu z Oliwą i Brętowem, od południa z jednostką Chełm z dzielnicą Gdańsk Południe i Kokoszkami. W obrębie jednostki znajduje się Port Lotniczy Gdańsk im. Lecha Wałęsy. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 5759 osób, a gęstość zaludnienia – 386 osób na 1 km^2.
Przez obszar Matarni prowadzi szlak turystyczny Wzgórz Szymbarskich.
Zabytkowa wieś (ulicówka) folwarczna, położona wzdłuż ulic Jesiennej i Agrarnej, posiada zachowany układ przestrzenny i nieliczne zachowane budynki z początku XX wieku.

Młyniska
Jednostka położona w centralnej części Gdańska. Od północy graniczy z Letnicą, od wschodu granicę stanowi Martwa Wisła, od południa Śródmieście, od zachodu Wrzeszcz i Aniołki. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 3600 osób, a gęstość zaludnienia – 911 osób na 1 km^2.
Na terenie jednostki znajdują się stocznie: Remontowa, Północna i Gdańska.

Nowy Port
Jednostka Gdańska położona przy ujściu Martwej Wisły, która jednocześnie jest jej wschodnią i północną granicą. Od zachodu Nowy Port graniczy z Brzeźnem, a od południa z Letnicą. Północno-zachodnia część jednostki ograniczona jest przez Zatokę Gdańską. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 10 939 osób, a gęstość zaludnienia – 4905 osób na 1 km^2.
Nowy Port jest dzielnicą mieszkaniową. Należą do niej również tereny Portu Gdańskiego.
W Rejestrze Zabytków Województwa Pomorskiego figuruje zespół Twierdzy Wisłoujście i należące do zespołu obiekty: latarnia morska w Forcie Carre (1482 rok, po 1577 roku i 1720 rok), wieniec działobitni wokół latarni morskiej (lata 1562-1563), kamieniczki wokół wieńca działobitni (pierwsze ćwierćwiecze XVII wieku), koszary w Forcie Carre (pierwsza połowa XVII wieku), Fort Carre (lata 1584-1602), szaniec wschodni (lata 1624-1626) oraz kazamata w Forcie Carre (początek XVII i XIX wiek).

Oliwa
Jedna z większych i najbardziej atrakcyjnych jednostek Gdańska. Graniczy od północy z Miastem Sopot, od wschodu z Żabianką-Wejhera-Jelitkowem-Tysiąclecia, Przymorzem Małym oraz Zaspą-Młyniec, a od zachodu z Osową i Matarnią. Jej południową granicę wytyczają zaś takie jednostki jak: Strzyża, VII Dwór oraz Brętowo. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 18 196 osób, a gęstość zaludnienia – 998 osób na 1 km^2.
Oliwa otoczona jest od zachodu wzgórzami morenowymi porośniętymi Lasami Oliwskimi, tworzącymi Trójmiejski Park Krajobrazowy. Na terenie jednostki znajdują się liczne zabytki i atrakcje turystyczne. Lasy Oliwskie z Miejskim Ogrodem Zoologicznym, głazami narzutowymi, rezerwatami przyrody i wieżą widokową na wzgórzu Pachołek oraz pomnikiem Bitwy pod Oliwą są doskonałym miejscem dla rodzinnych spacerów i wycieczek rowerowych.
Układ urbanistyczny Starej Oliwy z zespołem Potoku Oliwskiego (XII-XX wiek) został umieszczony w rejestrze zabytków obok zespołu klasztornego cystersów, obejmującego, między innymi kościół pocysterski (obecnie Katedra Oliwska p.w. Trójcy Świętej), Stary (XVI, XVII-XIX wiek) i Nowy Pałac Opatów (1637, 1754-56), Szafarnię (obecnie siedzibę Kurii Biskupiej), palmiarnię w Parku Oliwskim (XVIII, XIX wiek), Dom Bramny oraz Park Opacki (1760 rok). Rejestr zabytków obejmuje również, usytuowane przy ulicy Polanki, zespoły dworów.

Olszynka
Jednostka położona w południowo-wschodniej części Gdańska. Jej północno-zachodnią granicę wytacza Śródmieście i odpływ Motławy, a zachodnią i południową Orunia ze Św. Wojciechem i Lipcami. Od strony północno-zachodniej i zachodniej Olszynka graniczy z Rudnikami, a od południowego-zachodu z gminą Pruszcz Gdański. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 3270 osób, a gęstość zaludnienia – 412 osób na 1 km^2.
Dawniej Olszynka była wsią rolniczą. Znajdowały się tutaj osiedla robotnicze, ogródki działkowe i duże tereny hodowlane. Obecnie teren jednostki zajmują osiedla mieszkaniowe, ogródki działkowe oraz kolejowa stacja rozrządowa.

Orunia-Św. Wojciech-Lipce
Duża jednostka położona w południowej części Gdańska. Od południa graniczy z miastem Pruszcz Gdański, a także z gminą Pruszcz Gdański, od zachodu z Chełmem z dzielnicą Gdańsk-Południe, a od północy ze Śródmieściem. Jej zachodnią granicę wytycza Olszynka. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 16 379 osób, a gęstość zaludnienia – 840 osób na 1 km^2.
Ważniejszymi zabytkami jednostki, wpisanymi do rejestru zabytków, są: Park Oruński (XVI – XVII wiek), Dworek w Parku (XIX w.), Kuźnia (początek XIX w.), Kościół Neogotycki (1823 roku), Kościół Jezuicki Św. Ignacego (XVIII w.) oraz dzwonnica drewniana przy Kościele Jezuickim (1777 roku), zespół Kościoła parafialnego p.w. Św. Wojciecha przy Trakcie Św. Wojciecha, składający się z kościoła i plebanii oraz kaplicy na wzgórzu przy Kościele Św. Wojciecha (XIV-XIX wiek) oraz zespół rezydencjonalny dworu Ferberów usytuowany przy Trakcie Św. Wojciecha z zespołem dworsko-ogrodowym, zespołem folwarcznym, zespołem dawnego zajazdu i parkiem (XVIII-XX wiek).
Na granicy Oruni oraz Starych Szkotów (należących do jednostki pomocniczej Chełm z dzielnicą Gdańsk Południe), pomiędzy krawędzią wysoczyzny morenowej na zachodzie, a ciągiem ulic Przy Torze-Żuławska i stanowiącą południową granicę ulicą Starogardzką, znajduje się układ urbanistyczny dzielnicy przedmiejskiej z zabytkową mieszaną zabudową mieszkaniowa, rzemieślniczą i przemysłową. Początki układu datowane są na XV wiek, zabudowa powstała w XIX i na początku XX wieku.
Na terenie Św. Wojciecha zachowała się zabytkowa siedliskowa zabudowa wiejska z początku XX wieku. Rozproszona zabudowa wsi na wzgórzach, nie objęta wpisem do rejestru zabytków, znajduje się przy ulicach Batalionów Chłopskich, Po Schodkach, Stromej i Rzecznej.

Osowa
Jest skrajną i najbardziej na północ wysuniętą dzielnicą Gdańska, graniczącą z miastem Gdynia. Od zachodu jej granice wytycza gmina Żukowo, od południa Matarnia, zaś od wschodu Oliwa. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 12 606 osób, a gęstość zaludnienia – 941 osób na 1 km^2.
Zabudowę Osowy stanowią głównie domy jednorodzinne oraz zabudowa szeregowa. W nowszej części jednostki dominuje niska zabudowa blokowa. Osowa leży na zachód od Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego i na wschód od dwóch jezior: Jeziora Wysokiego i Jeziora Osowskiego. Jej teren jest równinny, natomiast wysokość nad poziomem morza wynosi około 140 m, co powoduje różnice temperatur w stosunku do dolnych części miasta (o około 4 stopnie Celsjusza), zatem zimy są tu mroźniejsze, a lata cieplejsze.
Na terenie Osowy zachowany jest częściowo zabytkowy układ przestrzenny wsi rybackiej położonej na brzegu Jeziora Osowskiego, wzdłuż ulicy Otomińskiej i Kielnieńskiej, z nieliczną zabudową siedliskową z przełomu XIX i XX wieku. Również Owczarnia posiada zachowaną zabytkową zabudowę folwarczną przy ulicach Owczarnia i Meteorytowa.

Piecki-Migowo
Powierzchniowo niewielka jednostka położona niemal w centralnej części miasta. Od północy graniczy z jednostkami Wrzeszcz i Brętowo, od południa i zachodu z Chełmem z dzielnicą Gdańsk Południe, a od wschodu z Suchaninem i Siedlcami. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 22 256 osób, a gęstość zaludnienia – 5983 osoby na 1 km^2.
Piecki-Migowo jest typowym osiedlem – sypialnią, którego mieszkańcy z reguły dojeżdżają do pracy w innych częściach Trójmiasta. Osiedle położone jest w pobliżu Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego.

Przymorze Małe
Jednostka położona niedaleko Zatoki Gdańskiej w północnej części miasta. Sąsiaduje od północy z Żabianką-Wejhera-Jelitkowem-Tysiąclecia, od wschodu z Przymorzem Wielkim, od południa z Zaspą – Młyniec, a od zachodu z Oliwą. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 15 572 osoby, a gęstość zaludnienia – 6890 osób na 1 km^2.
Zabudowę Przymorza Małego cechuje niska i średnia zabudowa blokowa, w większości bloki czteropiętrowe. Na terenie jednostki znajdują się

tereny przemysłowe o niskiej intensywności, tutaj też swoje hale wystawiennicze mają Międzynarodowe Targi Gdańskie.

Przymorze Wielkie
Jest to jednostka położona w pasie nadmorskim, w północnej części Gdańska. Od północnego-zachodu graniczy bezpośrednio z Zatoką Gdańską, a od wschodu z Brzeźnem. Od południa zaś Przymorze Wielkie sąsiaduje z Zaspą-Rozstaje i Zaspą-Młyniec. Od zachodu ogranicza je Przymorze Małe, a od strony północnej Żabianka z Wejhera, Jelitkowem i Tysiąclecia. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 31 018 osób, a gęstość zaludnienia – 9343 osoby na 1 km^2.
Przymorze Wielkie słynie z 10. piętrowych falowców, w tym z najdłuższego, blisko kilometrowego. Dużym walorem jednostki jest bliskość plaż Zatoki Gdańskiej, Parku Nadmorskiego oraz ścieżek rowerowych.

Rudniki
Skrajna jednostka Gdańska położona we wschodniej jego części. Od południa sąsiaduje z Gminą Pruszcz Gdański, od zachodu z Olszynką i Śródmieściem, a jej północną granicę wytycza Martwa Wisła, za którą leżą Stogi z Przeróbką oraz Krakowiec-Górki Zachodnie. Od wschodu Rudniki ogranicza Martwa Wisła, jednak tu po drugiej jej stronie znajduje się Wyspa Sobieszewska. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 1624 osoby, a gęstość zaludnienia – 114 osób na 1 km^2.
Rudniki są jednostką głównie przemysłową, na obszarze której znajduje się Rafineria Gdańska należąca do Grupy Lotos S.A.
Zabytkowy zespół zabudowy ulic: Miałki Szlak, Tarniny, Sitowie, Gdańskiego Kolejarza, czyli obszar Knipawy charakteryzuje się dla układem urbanistycznym dzielnicy przedmiejskiej z lat 30. XX wieku, z zabudową jednorodzinną i ogrodami.

Siedlce
Jednostka położona w centralnej części miasta. Sąsiaduje od północy z Pieckami-Migowem, Suchaninem oraz Aniołkami, a od wschodu ze Śródmieściem. Południową granicę wytycza Wzgórze Mickiewicza oraz Chełm z dzielnicą Gdańsk-Południe, która okala Siedlce również od strony zachodniej. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 14 795 osób, a gęstość zaludnienia 5582 osoby na 1 km^2.
Siedlce rozciągają się na dnie doliny ograniczonej od południa i północy wzgórzami morenowymi. Dnem doliny płynie Potok Siedlecki (obecnie zakryty) odprowadzający wody z obszaru południowego Gdańska. Wzdłuż ulicy Kartuskiej oraz na terenach położonych na północ od niej, na stokach wzgórz morenowych znajduje się zabytkowa modernistyczna zabudowa mieszkalna wielo- i jednorodzinna, z dużą ilością zieleni, z lat 30. XX wieku.

Stogi z Przeróbką
Nadmorska jednostka Gdańska położona we wschodniej jego części na Wyspie Portowej. Od wschodu sąsiaduje ona z Krakowcem-Górkami Zachodnimi, a od południa i zachodu otacza ją Martwa Wisła oraz Kanał Kaszubski. Przez Wisłę Stogi z Przeróbką graniczą od południa z Rudnikami i Śródmieściem, a od zachodu z Nowym Portem i Letnicą. Przez Kanał Kaszubski natomiast, który tworzy część zachodniej granicy tej jednostki, sąsiadują z Młyniskami. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 17 342 osoby, a gęstość zaludnienia – 1018 osób na 1 km^2.
Pole bitewne na półwyspie Westerplatte (1939 rok) wpisane jest do Rejestru Zabytków Województwa Pomorskiego. Na Westerplatte, pomiędzy nabrzeżem a ulicą Pokładową, zachowały się relikty murowanych obiektów bastionu z połowy XIX wieku, Szaniec Mewi, z rozebraną w większości częścią naziemną.
Na obszarze Stogów oraz Przeróbki znajduje się nieliczna zabudowa siedliskowa o wartości kulturowej oraz budynki o charakterze podmiejskim, z początku XX wieku. Pierwotnie umiejscowione były tutaj wsie rolniczo-rybackie, położone wzdłuż drogi na Mierzeję Wiślaną, przekształcające się od końca XIX wieku w osiedle podmiejskie.
Na Stogach znajduje się zabytkowy zespół militarny będący umocnieniami Zatoki Gdańskiej z początku XX wieku i obejmujący baterie: Nadbrzeżną, Zatokową, Leśną oraz Wydmową. Składają się one z betonowych bunkrów baterii i stanowisk obserwacyjnych.

Strzyża
Jedna z najmniejszych powierzchniowo jednostek Gdańska położona między dwiema dużymi jednostkami – Wrzeszczem i Oliwą, z którymi graniczy odpowiednio od południa i północy. Jej wschodnia granica przylega z kolei do Zaspy-Młyniec, a od zachodu sąsiaduje z VII Dworem. Położona jest jednocześnie przy głównym ciągu komunikacyjnym Gdańska i Trójmiasta. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 5851 osób, a gęstość zaludnienia – 5468 osób na 1 km^2.
Nazwa jednostki pochodzi od przepływającego przez nią potoku, Strzyży. Na terenie Strzyży znajdują się osiedla mieszkaniowe o niskiej zabudowie blokowej, zajezdnia tramwajowa, schronisko młodzieżowe oraz szkoły średnie.
Strzyża Górna, pomiędzy ulicami Chopina, M. Gomółki, Arciszewskiego, Słowackiego i Grunwaldzką (łącznie z terenami jednostki wojskowej – dziś już mocno okrojonymi), charakteryzuje się modernistyczną zabytkowa zabudową mieszkaniową wielo- i jednorodzinną z lat 20. i 30. XX wieku.

Suchanino
Jednostka położona na zachód od Śródmieścia w centralnej części miasta. Od południa graniczy z Siedlcami, od zachodu z Pieckami-Migowem, od północy z Wrzeszczem, a od wschodu z Aniołkami. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 11 458 osób, a gęstość zaludnienia – 8303 osoby na 1 km^2.
Pomiędzy ulicami: Otwartą, Schuberta i Wagnera znajduje się, na szczycie morenowym, zabytkowy zespół urbanistyczny z jednorodzinną zabudowa mieszkaniową w stylu modernistycznym z lat 30. XX wieku. Podobna zabudowa umiejscowiona jest u zbiegu ulic Wileńskiej i Grodzieńskiej, na terenie tzw. Diabełkowa.

Śródmieście
Centralnie położona jednostka Gdańska. Od wschodu graniczy z Rudnikami, od północy zaś z jednostkami Stogi z Przeróbką oraz Młyniska. Zachodnia część Śródmieścia graniczy z Aniołkami, Siedlcami i Chełmem z dzielnicą Gdańsk-Południe. Z kolei od strony południowej jednostka sąsiaduje z Orunią-Św. Wojciechem-Lipcami oraz Olszynką. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 31 845 osób, a gęstość zaludnienia – 5728 osób na 1 km^2.
Na terenie Śródmieścia znajduje się Główne Miasto wraz z najbardziej charakterystycznymi zabytkami Gdańska, między innymi: Ratuszem Głównego Miasta, Żurawiem czy Kościołem p.w. Najświętszej Marii Panny. Tutaj też znajduje się największa liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Do najważniejszych z nich należą; układ urbanistyczny miasta Gdańska, którego powstanie datowane jest na wiek X, zespół średniowiecznych murów obronnych Głównego Miasta (XIV/XV wiek), baszty: Jacek, Łabędź, Narożna, Na Podmurzu, Słomiana (XIV – XIX wiek), bramy: Chlebnicka, Św. Ducha, Krowia, Mariacka, Straganiarska, Świętojańska, Żuraw nad Motławą, Wyżynna, Zielona, Złota, Żuławska (XIV-XIX wiek), Wielka i Mała Zbrojownia, architektura sakralna z licznymi zespołami i kościołami parafialnymi oraz zespołami szpitalnymi i poszpitalnymi. Do rejestru zabytków wpisane zostały również obiekty użyteczności publicznej, tj. Ratusz Głównego Miasta, Ratusz Staromiejski, Dwór Bractwa Św. Jerzego, Zespół Dworu Artusa, Stara Apteka, Hala Targowa, budynek Sądu Wojewódzkiego, budynek Poczty Polskiej, zespół Dworca Głównego, zespół dawnej Łaźni Miejskiej, Biblioteka Miejska (obecnie Biblioteka PAN), spichlerze i zespoły spichlerzy oraz liczne domy mieszkalne, wille i kamienice rozsiane na całym obszarze Śródmieścia. Innymi obiektami zabytkowymi są pomniki i miejsca pamięci, m.in. pomnik Jana III Sobieskiego (1897 rok) oraz historyczny Plac Solidarności z pomnikiem Poległych Stoczniowców, murem wzdłuż północnej pierzei placu, bramą nr 2 Stoczni Gdańskiej oraz salą BHP (1980 rok).

VII Dwór
Jednostka położona na północny-zachód od Śródmieścia, na skraju Lasów Oliwskich. Od północy i zachodu sąsiaduje z Oliwą, od południa z Brętowem, z kolei od wschodu ze Strzyżą i Wrzeszczem. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 3932 osoby, a gęstość zaludnienia – 1174 osoby na 1 km^2.
VII Dwór to osiedle mieszkaniowe z niską zabudową blokową oraz domami jednorodzinnymi. Na terenie jednostki znajduje się jeden z czterech czynnych w Polsce meczetów muzułmańskich, a jedyny w jej północnej części.

Wrzeszcz
Jest jedną z głównych i najważniejszych jednostek Gdańska, która usytuowana jest na północny-zachód od Śródmieścia. Od południa sąsiaduje z Aniołkami, Suchaninem i Pieckami-Migowem, od zachodu z Brętowem i VII Dworem, a od północy ze Strzyżą, Zaspą-Młyniec i Rozstajami, a także Brzeźnem. Z kolei od wschodu graniczy z Letnicą i Młyniskami. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 52 182 osoby, a gęstość zaludnienia – 5218 osób na 1 km^2.
Nazwa „Wrzeszcz" pochodzi od nazw Wrest i Wrzost, które z kolei oznaczają wrzos, na tych terenach bowiem istniał niegdyś las z wrzosowiskiem. Przez Wrzeszcz przechodzi kilka ważnych dla Gdańska (i Trójmiasta) ciągów komunikacyjnych. Znajdują się tu też liczne sklepy, galerie handlowe, banki i restauracje.
We Wrzeszczu umiejscowione są liczne zespoły i obiekty wpisane do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Pomorskiego, są to m. in.: zespół urbanistyczno-krajobrazowy zabudowy Jaśkowej Doliny (XVIII-XX wiek), kolonia domów robotniczych Fundacji dr. Abegga, zespół dawnego Domu Pogrzebowego (obecnie parafia Polskiego Kościoła Prawosławnego), Dwór Uphagenów (obecnie mieszczący Państwowy Szpital Kliniczny) oraz Dwór Młyniska przy ulicy Klinicznej.
Park leśny, czyli Jaśkowy Las, ze szczątkowo zacho-

wanym układem ścieżek, stanowiący zabytkowy zespół krajobrazu kulturowego, znajduje się przy ulicy Jaśkowa Dolina. Pomiędzy terenami kolejowymi na wschodzie, zachodzie i południu a ulicami Hynka, Krzemińskiej, Lwowskiej i Baczyńskiego na północy – Górny Wrzeszcz oraz pomiędzy torami kolejowymi i skrajem lasów Wysoczyzny Morenowej – Dolny Wrzeszcz, mieści się natomiast zabytkowa zabudowa mieszkaniowa jedno- i wielorodzinna w stylu eklektyzmu i modernizmu z przełomu XIX i XX wieku.

Wyspa Sobieszewska
Jest to powierzchniowo największa i jednocześnie najbardziej wysunięta na wschód gdańska jednostka. Od północy graniczy z Zatoką Gdańską, a od wschodu z Wisłą. Z kolei od południa granicę Wyspy tworzy Martwa Wisła, a od zachodu Śmiała Wisła. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 3468 osób, a gęstość zaludnienia 98 osób na 1 km^2.
Na polderze Wyspy Sobieszewskiej, na Sobieszewskiej Pastwie, znajduje się zachowany budynek dworski i zabudowania gospodarcze z reliktami parku i widocznym układem urbanistycznym. Także na terenie Wieńca pozostał zabytkowy budynek dworu, drewniany budynek mieszkalny, zabudowania gospodarcze, park i ogród. Całość zachowana w dobrym stanie, ale wymaga konserwacji zachowawczej i rewaloryzacji parku.

Wzgórze Mickiewicza
Jednostka Gdańska położona po północnej stronie trasy W-Z, na zachód od Śródmieścia. Pod względem powierzchni jest najmniejszą jednostką znajdującą się w granicach miasta. Sąsiaduje z Siedlcami (od północy i zachodu) oraz Chełmem z dzielnicą Gdańsk Południe. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 2563 osoby, a gęstość zaludnienia 4272 osoby na 1 km^2.
Wzgórze Mickiewicza zwane jest także Nowym Ujeściskiem lub osiedlem Pana Tadeusza i stanowi kompleks domów jednorodzinnych. Nazwy ulic zaczerpnięto z utworów Adama Mickiewicza oraz postaci z jego życia.

Zaspa-Młyniec
To położona w północnej części Gdańska jednostka. Graniczy od północy z Przymorzem Małym i Wielkim, od zachodu z Oliwą i Strzyżą, od południa z Wrzeszczem, a od wschodu z drugą częścią Zaspy – Rozstajami. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 14 464 osoby, a gęstość zaludnienia – 11 389 osób na 1 km^2.
Młyniec jest jednostką mieszkaniową wybudowaną w latach 70. XX wieku na terenach byłego lotniska Gdańsk – Wrzeszcz.

Zaspa-Rozstaje
Jednostka położona na północ od Śródmieścia. Sąsiaduje od wschodu z Brzeźnem, od południa z Wrzeszczem, a od północy z Przymorzem Wielkim. Od zachodu zaś graniczy z drugą częścią Zaspy – Młyńcem. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 12 983 osoby, a gęstość zaludnienia – 6692 osoby na 1 km^2.
Zaspa-Rozstaje jest jednostką mieszkaniową Gdańska wybudowaną w latach 70. XX wieku na terenie byłego lotniska Gdańsk-Wrzeszcz.
Przy ulicy Chrobrego znajduje się wpisany do rejestru zabytków cmentarz-pomnik bohaterów „Zaspa", obecnie miejsce pochówku ofiar II wojny światowej. Założony został w roku 1895.

Żabianka-Wejhera-Jelitkowo-Tysiąclecia.
Ta północna, sąsiadująca od północy z miastem Sopot, jednostka Gdańska dzieli się niejako na cztery części: Żabiankę, Osiedle Wejhera, Jelitkowo oraz Osiedle Tysiąclecia. Położona jest tuż nad Zatoką Gdańską, będąc jednocześnie otoczona od południa Przymorzem Wielkim i Małym, a od zachodu Oliwą. W 2008 roku (stan na dzień 31.XII) liczba mieszkańców jednostki wynosiła 19 063 osoby, a gęstość zaludnienia – 8785 osób na 1 km^2.
Żabianka jest dużym osiedlem mieszkaniowym z wielopiętrowymi blokami, wybudowanym w latach 70. XX wieku. Na Osiedlu Wejhera powstało osiedle mieszkaniowe z wielopiętrowymi blokami oraz osiedle domów jednorodzinnych. Jelitkowo natomiast jest byłą wioską rybacką, a obecnie kurortem nadmorskim, z Parkiem Jelitkowskim, ścieżkami rowerowymi oraz Potokiem Oliwskim wraz ze stawami po młynach wodnych. Na mieszkaniowym Osiedlu Tysiąclecia dominuje niska zabudowa blokowa oraz osiedle domów jednorodzinnych.
Zespół domów rybackich pochodzący z lat 1884-1904, znajdujący się w Jelitkowie przy ulicy Bałtyckiej wpisano do Rejestru Zabytków Województwa Pomorskiego. Również dawny Dwór Przymorze, mieszczący się przy ulicy Pomorskiej, z reliktami (piwnicami) dworu (połowa XVIII wieku), założeniami parkowo-ogrodowymi (XIX wiek) oraz pawilonem parkowym (druga połowa XVIII wieku) został umieszczony w rejestrze.

SFERA SPOŁECZNA

2.1. Ludność

2.1.1. Liczba i struktura ludności

Pod koniec 2008 roku w Gdańsku mieszkało 455,6 tys. osób, o 136 osób mniej niż w roku poprzednim. Gęstość zaludnienia wyniosła 1739 osób/km^2.

Tabela 2.1.1. Liczba ludności Gdańska według płci a przyrost naturalny w latach 2000-2008

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Liczba ludności ogółem	456 574	455 464	461 653	461 011	459 072	458 053	456 658	455 717	455 581
mężczyźni	216 400	215 591	219 660	219 117	217 912	217 242	216 374	215 784	215 624
kobiety	240 174	239 873	241 993	241 894	241 160	240 811	240 284	239 933	239 957
Przyrost naturalny na 1000 os.	-1,3	-0,3	-1,2	-0,8	-0,9	0,0	-0,2	-0,1	0,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2000-2008.

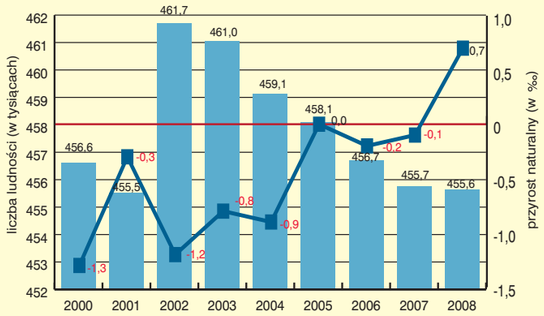
Tabela 2.1.2. Ludność Gdańska w podziale na jednostki pomocnicze w przedziałach wiekowych według płci (stan w dniu 31.12.2008 roku)

Jednostka pomocnicza	Płeć	Wiek				
		0-17	18-59	60-64	pow. 64	Ogółem
Aniołki	kobiety	421	1750	125	443	2739
	mężczyźni	477	1644	132	259	2512
	ogółem	898	3394	257	702	5251
Brętowo	kobiety	578	2657	298	402	3935
	mężczyźni	626	2391	329	320	3666
	ogółem	1204	5048	627	722	7601
Brzeźno	kobiety	984	4356	505	1390	7235
	mężczyźni	1016	4144	465	898	6523
	ogółem	2000	8500	970	2288	13 758
Chełm-Gd. Południe	kobiety	6763	23 914	1641	2258	34 576
	mężczyźni	7150	21 138	1678	1664	31 630
	ogółem	13 913	45 052	3319	3922	66 206
Kokoszki	kobiety	766	2300	171	227	3464
	mężczyźni	782	2245	185	189	3401
	ogółem	1548	4545	356	416	6865
Krakowiec-Górki Zachodznie	kobiety	183	648	43	154	1028
	mężczyźni	214	655	62	80	1011
	ogółem	397	1303	105	234	2039
Letnica	kobiety	148	493	42	105	788
	mężczyźni	172	543	45	56	816
	ogółem	320	1036	87	161	1604
Matarnia	kobiety	490	2192	148	184	3014
	mężczyźni	523	1913	138	171	2745
	ogółem	1013	4105	286	355	5759
Młyniska	kobiety	239	1047	125	476	1887
	mężczyźni	244	1078	108	283	1713
	ogółem	483	2125	233	759	3600
Nowy Port	kobiety	873	3608	400	820	5701
	mężczyźni	895	3500	396	447	5238
	ogółem	1768	7108	796	1267	10 939
Oliwa	kobiety	1176	5414	694	2534	9818
	mężczyźni	1267	5098	510	1503	8378
	ogółem	2443	10512	1204	4037	18 196
Olszynka	kobiety	280	1017	108	250	1655
	mężczyźni	294	1086	89	146	1615
	ogółem	574	2103	197	396	3270
Orunia-Św. Wojciech-Lipce	kobiety	1342	4962	488	1717	8509
	mężczyźni	1348	5100	432	990	7870
	ogółem	2690	10062	920	2707	16 379
Osowa	kobiety	1345	4134	350	644	6473
	mężczyźni	1396	3840	336	561	6133
	ogółem	2741	7974	686	1205	12 606
Piecki-Migowo	kobiety	1617	7472	1342	1280	11 711
	mężczyźni	1605	6570	1221	1149	10 545
	ogółem	3222	14 042	2563	2429	22 256
Przymorze Małe	kobiety	940	4248	513	2775	8476
	mężczyźni	965	4085	377	1669	7096
	ogółem	1905	8333	890	4444	15 572
Przymorze Wielkie	kobiety	1928	8091	1565	5380	16 964
	mężczyźni	1999	7525	722	3808	14 054
	ogółem	3927	15 616	2287	9188	31 018
Rudniki	kobiety	159	554	28	110	851
	mężczyźni	148	515	48	62	773
	ogółem	307	1069	76	172	1624
Siedlce	kobiety	1036	4763	485	1693	7977
	mężczyźni	1122	4387	426	880	6815
	ogółem	2158	9150	911	2573	14 792
Stogi z Przeróbką	kobiety	1273	5170	481	2207	9131
	mężczyźni	1396	5237	375	1203	8211
	ogółem	2669	10 407	856	3410	17 342
Strzyża	kobiety	395	1804	187	840	3226
	mężczyźni	393	1638	151	443	2625
	ogółem	788	3442	338	1283	5851
Suchanino	kobiety	821	3570	713	970	6074
	mężczyźni	842	3213	519	810	5384
	ogółem	1663	6783	1232	1780	11 458
Śródmieście	kobiety	2259	9708	844	4393	17 204
	mężczyźni	2321	9345	773	2202	14 641
	ogółem	4580	19 053	1617	6595	31 845
VII Dwór	kobiety	219	1082	132	721	2154
	mężczyźni	226	967	116	469	1778
	ogółem	445	2049	248	1190	3932
Wrzeszcz	kobiety	3607	16 564	1721	6012	27 904
	mężczyźni	3885	15 604	1496	3293	24 278
	ogółem	7492	32 168	3217	9305	52 182
Wyspa Sobieszewska	kobiety	292	1174	79	265	1810
	mężczyźni	319	1096	94	149	1658
	ogółem	611	2270	173	414	3468
Wzgórze Mickiewicza	kobiety	188	828	109	220	1345
	mężczyźni	159	739	120	200	1218
	ogółem	347	1567	229	420	2563
Zaspa Młyniec	kobiety	899	4169	1143	1587	7798
	mężczyźni	940	3613	827	1286	6666
	ogółem	1839	7782	1970	2873	14 464

Zaspa Rozstaje	kobiety	830	4 259	831	970	6 890
	mężczyźni	936	3 684	692	781	6 093
	ogółem	1 766	7 943	1 523	1 751	12 983
Żabianka-Wjehera-Jelit.-Tysiąc.	kobiety	1 084	5 170	1 122	2 956	10 332
	mężczyźni	1 253	4 805	659	2 014	8 731
	ogółem	2 337	9 975	1 781	4 970	19 063

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Informatyki; stan liczbowy w ewidencji ludności nie uwzględnia bilansów migracyjnych ludności sporządzanych przez GUS.

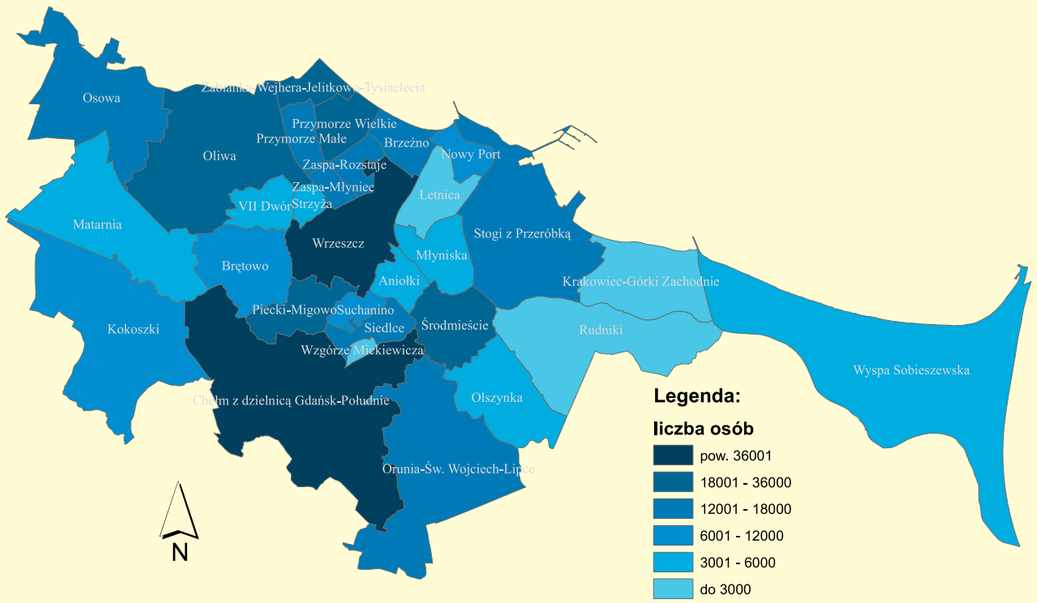
Wykres 2.1.1. Liczba ludności Gdańska i przyrost naturalny w latach 2000-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2000-2008 (stan na 31 grudnia).

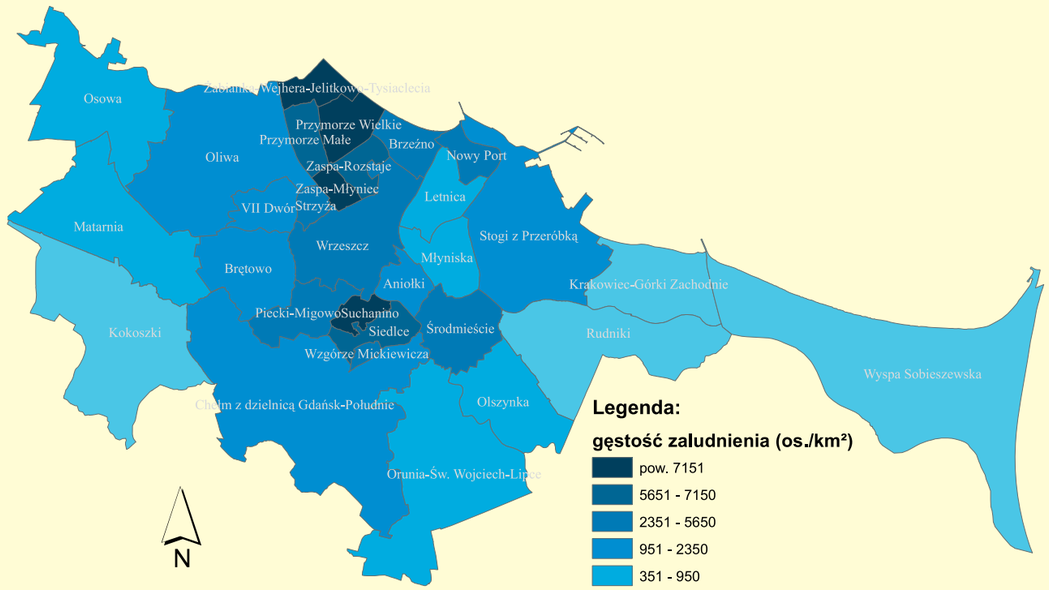
Rysunek 2.1.1. Liczba mieszkańców Gdańska według jednostek pomocniczych miasta w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Informatyki.

Liczba mieszkańców w jednostkach pomocniczych miasta jest mocno zróżnicowana. W 2008 roku najwięcej osób zamieszkiwało Chełm z dzielnicą Gdańsk Południe (66 206 osób) oraz Wrzeszcz (52 182 osoby). Najmniej osób zamieszkiwało dzielnice: Letnica (1604 osoby), Rudniki (1624 osoby), Krakowiec-Górki Zachodnie (2039 osób) oraz Wzgórze Mickiewicza (2563 osoby).

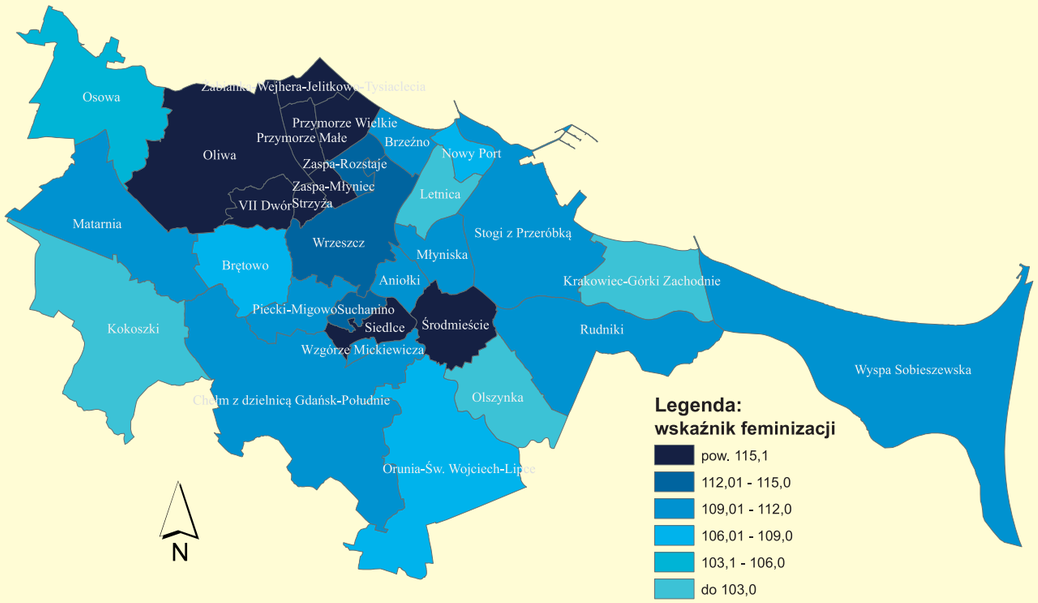
Rysunek 2.1.2. Gęstość zaludnienia Gdańska według jednostek pomocniczych miasta w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Informatyki.

Gęstość zaludnienia jednostek pomocniczych Gdańska zawiera się w przedziale od 98 osób na km² do prawie 11,5 tys. osób na km². Największą gęstość zaludnienia odnotowano w 2008 roku w jednostkach o małej powierzchni, a jednocześnie dużej liczbie mieszkańców: Zaspie-Młyniec (11 389 os./km²), Przymorzu Wielkim (9343 os./km²) oraz w jednostce Żabianka-Wejhera-Jelitkowo-Tysiąclecia (8785 os./km²) i Suchanino (8303 os./km²).
Najmniej mieszkańców w stosunku do powierzchni dzielnicy zamieszkiwało takie jednostki jak: Wyspa Sobieszewska (98 os./ km²), Rudniki (114 os./km²), Krakowiec-Górki Zachodnie (228 os./km²) oraz Kokoszki (344 os./km²).
W strukturze ludności według płci kobiety stanowiły 52,7% populacji, a współczynnik feminizacji, określający liczbę kobiet przypadających na 100 mężczyzn, podobnie jak w roku poprzednim, utrzymał się na poziomie 111.
Ludność w wieku przedprodukcyjnym podobnie jak w roku poprzednim stanowiła 16,4% ogółu mieszkańców miasta, natomiast ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 65,2% ogółu, co oznacza spadek w stosunku do 2007 roku o 0,4 pkt. procentowego. W dalszym ciągu obserwowano wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym i udział tej grupy w liczbie ludności ogółem na koniec 2008 roku wyniósł 18,4%, czyli o 0,4 pkt. procentowego więcej niż w roku ubiegłym.
Wskaźnik obciążenia demograficznego, tj. stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wyniósł w 2008 roku 53,4 osoby. W 2007 roku wskaźnik wyniósł 52,5 osoby.

Rysunek 2.1.3. Wskaźnik feminizacji w Gdańsku według jednostek pomocniczych miasta w 2008 roku

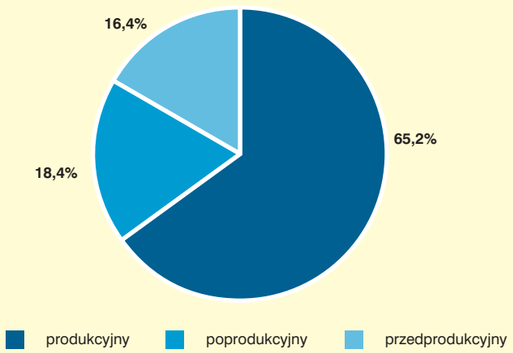
Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 2.1.3. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w Gdańsku w 2008 roku

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Ogółem w wieku:	455 581	215 624	239 957
Przedprodukcyjnym	74 564	38 323	36 241
Produkcyjnym	296 919	150 642	146 277
Poprodukcyjnym	84 098	26 659	57 439
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	53,4	43,1	64,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatora o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za 2008 rok.

Wykres 2.1.2. Struktura mieszkańców Gdańska według kategorii wiekowych w roku 2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatora o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za 2008 rok.

2.1.2. Ruch naturalny, migracja

W 2008 roku urodziło się 4839 dzieci, o 298 więcej niż przed rokiem, a liczba zgonów zmalała o 89 osób i wyniosła 4502. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek urodzeń żywych do liczby zgonów wzrósł z 0,989 w 2007 roku do poziomu 1,075 w 2008 roku.
W 2008 roku zawarto 2932 małżeństwa, co stanowiło wzrost w stosunku do roku 2007 (2900 małżeństw). Współczynnik przyrostu naturalnego był dodatni i wyniósł 0,7 (w 2007 roku: -0,1).

Tabela 2.1.4. Ruch naturalny ludności w latach 2005-2008

Wyszczególnienie		Płeć	2005	2006	2007	2008	Na 1000 ludności (2008 rok)
Małżeństwa			2351	2610	2900	2932	6,4
Separacje			106	88	71	45	0,1
Rozwody			1150	1182	1237	1110	2,4
Urodzenia żywe		kobiety	2064	2052	2184	2274	10,6
		mężczyźni	2129	2249	2357	2565	
		ogółem	4193	4301	4541	4839	
Zgony		kobiety	2002	2044	2233	2189	9,9
		mężczyźni	2196	2351	2358	2313	
		ogółem	4198	4395	4591	4502	
	w tym niemowląt	kobiety	19	14	11	10	6,4*
		mężczyźni	18	10	14	21	
		ogółem	37	24	25	31	
Przyrost naturalny		kobiety	62	8	-49	85	0,7
		mężczyźni	-67	-102	-1	252	
		ogółem	-5	-94	-50	337	
Dynamika demograficzna			0,999	0,979	0,989	1,075	x

** na 1000 urodzeń żywych.*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2005-2008.

Tabela 2.1.5. Migracje ludności w latach 2005-2008

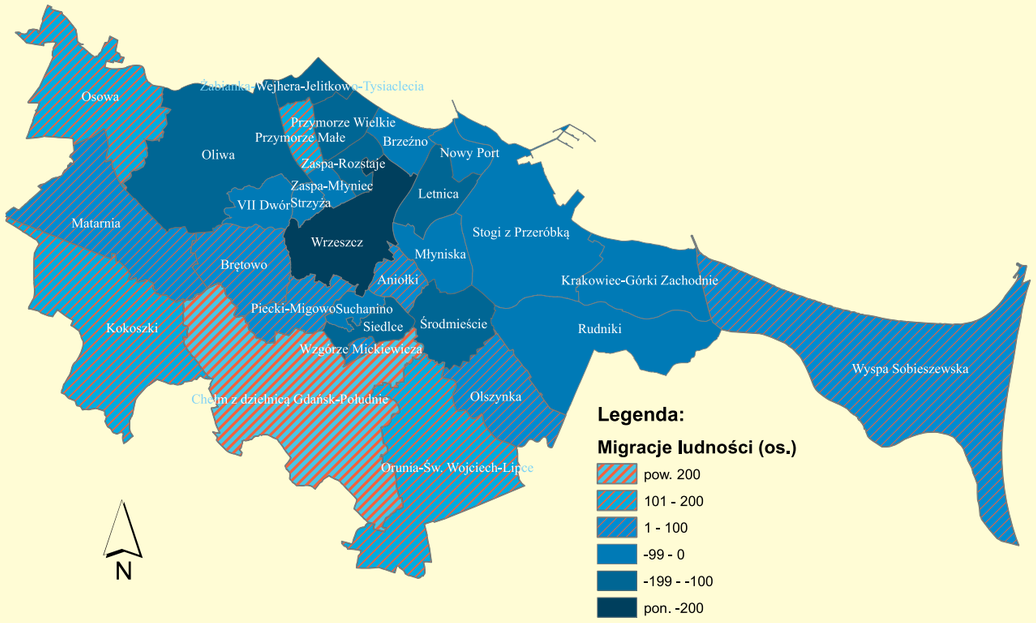
Wyszczególnienie		Płeć	2005	2006	2007	2008
Napływ [a]		kobiety	2525	2938	2647	2624
		mężczyźni	1995	2348	2237	2143
		ogółem	4520	5286	4884	4767
	w tym z zagranicy	kobiety	103	171	246	250
		mężczyźni	96	144	260	257
		ogółem	199	315	506	507
Odpływ [b]		kobiety	2493	3133	2868	2449
		mężczyźni	2353	2899	2721	2300
		ogółem	4846	6032	5589	4749
	w tym za granicę	kobiety	242	437	266	229
		mężczyźni	301	495	338	225
		ogółem	543	932	604	454
Salgo migracji		kobiety	32	-195	-241	175
		mężczyźni	-358	-551	-562	-157
		ogółem	-326	-746	-803	18

Uwagi: [a] Zameldowania; [b] Wymeldowania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2005-2008.

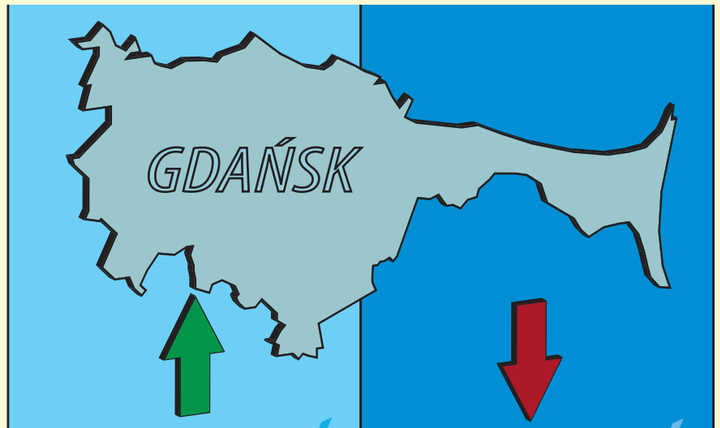
W 2008 roku do miasta przybyły 4767 osób, w tym 507 osób z zagranicy, a wyjechało 4749 osób, w tym za granicę 454 osoby. Saldo migracji w 2008 roku było dodatnie i wyniosło 18 osób wobec ujemnego salda w 2007 roku na poziomie -803 osób.

Rysunek 2.1.4. Saldo migracji w Gdańsku według jednostek pomocniczych miasta w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 2.1.5. Kierunki napływu i odpływu ludności oraz jego wielkość (l. osób) w Gdańsku w 2008 roku

Napływ		Odpływ	
1.	Gdynia 420	1.	Wielka Brytania 181
2.	Elbląg 94	2.	Sopot 177
3.	Niemcy 76	3.	Pruszcz Gdański 80
4.	Warszawa 72	4.	Słupsk 65
5.	Tczew 50	5.	Koszalin 37
6.	Olsztyn 49	6.	Kowale 37
7.	Rumia 42	7.	Starogard Gdański 36
8.	Włocławek 37	8.	Toruń 36
9.	Grudziądz 34	9.	Bydgoszcz 34
10.	Kwidzyn 34	10.	Malbork 30

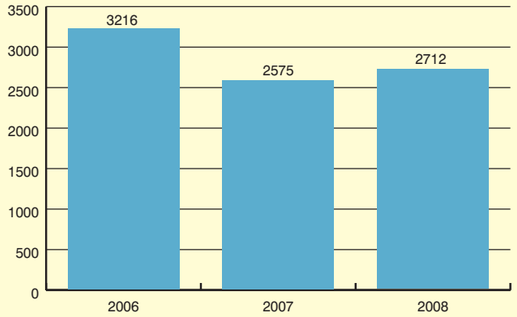
Źródło: Opracowanie własne.

2.2. Ochrona zdrowia

2.2.1. Charakterystyka służby zdrowia w Gdańsku

W 2008 roku na terenie miasta działało 136 zakładów opieki zdrowotnej, w tym 44 zakłady medycyny pracy. Na terenie Gdańska działało także 168 aptek (167 prywatnych), czyli o 9 mniej niż w roku 2007. Spowodowało to wzrost liczby ludności przypadającej na jedną aptekę o 137 osób.
W Gdańsku w 2008 roku funkcjonowało 13 szpitali, w tym 8 placówek publicznych i 4 niepubliczne. Dysponowały one łącznie prawie 3,4 tys. łóżek, z czego 87% znajdowało się w szpitalach publicznych. Na 10 000 mieszkańców Gdańska przypadały w 2008 roku 74 łóżka.
Opiekę długoterminową zapewniały 2 zakłady opiekuńczo-lecznicze, zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy oraz hospicjum. W 2008 roku jednostki te dysponowały 165 miejscami.
W 2008 roku w szpitalach liczba lekarzy i pielęgniarek zatrudnionych „przy łóżku pacjenta" wzrosła o 2,5%. Najwięcej lekarzy przybyło w klinikach i szpitalach niepublicznych, natomiast najwięcej pielęgniarek przybyło w szpitalach resortowych i specjalistycznych.

Wykres 2.2.1. Liczba osób na jedną aptekę w Gdańsku w latach 2006-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2006-2008.

Tabela 2.2.1. Opieka stacjonarna, paliatywna i otwarta w Gdańsku w 2008 roku

Rodzaje placówek	Liczba		Zatrudnienie „przy łóżku pacjenta"	
	placówek	łóżek	lekarze	pielęgniarki
Szpitale ogółem	13	3391	1557	2745
Szpitale publiczne, w tym:	8	3061	1391	2520
ogólne	1	84	29	46
specjalistyczne	4	1560	510	1097
kliniki	1	1093	750	1156
resortowe	2	324	102	221
Szpital psychiatryczny	1	335	38	124
Szpitale niepubliczne	4	71	126	101
Ośrodek Leczenia Uzależnień NZOZ	1	35	2	0
Opieka długoterminowa, w tym:	4	165	14	66
zakłady opiekuńczo-lecznicze	2	66	2	21
zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze dla dzieci	1	48	2	10
hospicja	1	51	10	35

Źródło: Pomorskie Centrum Zdrowia Publicznego w Gdańsku.

Na podstawie stosunku pracy w 2008 roku w szpitalach i opiece długoterminowej zatrudnionych było 1615 lekarzy, 2465 pielęgniarek, 311 położnych, 40 stomatologów oraz 51 farmaceutów. W 2008 roku na 10 tys. mieszkańców Gdańska przypadało 35 lekarzy i 54 pielęgniarek zatrudnionych w szpitalach i opiece długoterminowej.

Tabela 2.2.2. Wybrany personel medyczny w Gdańsku w 2008 roku

Rodzaj placówek	Wybrany personel medyczny				
	zatrudnieni na podstawie stosunku pracy				
	lekarze	stoma-tolodzy	farmaceuci	pielęgniarki	położne
Szpitale ogółem	1610	40	51	2424	311
Szpitale publiczne, w tym:	1610	40	49	2402	311
ogólne	40	8	0	45	1
specjalistyczne	482	0	25	887	135
kliniki	890	12	19	1096	168
resortowe	171	20	5	250	7
psychiatryczne	27	0	0	124	0
Szpitale niepubliczne	0	0	2	22	0
Ośrodek Uzależnień NZOZ	0	0	0	0	0
Opieka długoterminowa, w tym:	5	0	0	41	0
zakłady opiekuńczo-lecznicze	2	0	0	14	0
zakłady opiekuńczo-lecznicze dla dzieci	2	0	0	10	0
hospicja	1	0	0	17	0

Źródło: Pomorskie Centrum Zdrowia Publicznego w Gdańsku.

2.2.2. Stan zdrowia mieszkańców

Na ogólny stan zdrowia społeczeństwa wpływa szereg czynników społeczno-ekonomicznych oraz jakość środowiska w miejscu zamieszkania i pracy. Istotną rolę pełni opieka profilaktyczna nad kobietą w ciąży oraz nad najmłodszymi dziećmi. W 2008 roku udzielono ponad 46 tys. porad kobietom w ciąży, w tym niecałe 9% porad zostało udzielonych do 10 tygodnia ciąży.

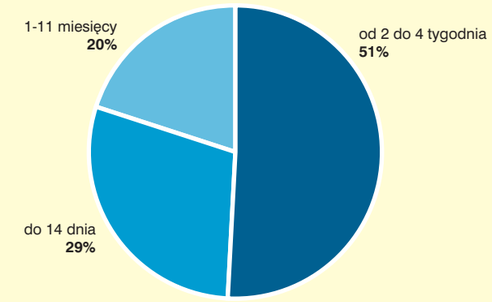
Tabela 2.2.3. Opieka profilaktyczna nad kobietą w poradniach dla kobiet w Gdańsku w 2008 roku

Wyszczególnienie		Ogółem
Porady udzielone kobietom w ciąży		46394
w tym po raz pierwszy	do 10 tygodnia ciąży	4025
	do 14 tygodnia ciąży	3138
	powyżej 14 tygodnia ciąży	5102

Źródło: Pomorskie Centrum Zdrowia Publicznego w Gdańsku.

W 2008 roku udzielono 4242 porady lekarskie dzieciom zdrowym, w tym ponad połowa porad została udzielona dzieciom w wieku od 2 do 4 tygodni.

Wykres 2.2.2. Pierwsza porada w życiu dziecka zdrowego udzielona przez lekarza rodzinnego w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Pomorskiego Centrum Zdrowia Publicznego w Gdańsku.

W porównaniu z rokiem poprzednim w 2008 roku liczba porad udzielanych dzieciom zdrowym po raz kolejny zwiększyła się z niecałych 48 tys. do ponad 53 tys. wizyt (wzrost o 11%).

Tabela 2.2.4. Stan zdrowia dzieci i młodzieży w Gdańsku w wieku 0-18 lat będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2007 i 2008

Rozpoznanie		Osoby, u których stwierdzono schorzenia ogółem (chorobowość)		Z liczby ogółem osoby, u których stwierdzono schorzenia po raz pierwszy (zachorowalność)	
		2007	2008	2007	2008
Ogółem leczeni		30138	24452	4868	4459
Nowotwory		112	119	29	24
Niedokrwistość		1096	1039	281	301
Choroby tarczycy		659	670	115	143
Cukrzyca		275	247	47	47
Niedożywienie		396	338	72	117
Otyłość		1842	1839	317	349
Zaburzenia odżywiania		439	426	88	87
Upośledzenie umysłowe		281	279	39	44
Padaczka		520	439	54	61
Dziecięce porażenie mózgowe		255	242	25	31
Zaburzenia refrakcji i akomodacji oka		3721	4018	520	605
Choroba nadciśnieniowa		353	398	80	104
Alergie	dychawica oskrzelowa	5218	3383	716	501
	pokarmowe	1802	1847	411	316
	skórne	2679	2760	529	461
Zniekształcenia kręgosłupa		4908	4833	711	688
Choroby układu moczowego		1186	1266	249	270
Wady rozwojowe	układu nerwowego	163	155	17	21
	układu krążenia	674	563	105	73
	narządów płciowych	126	156	30	30
	aberracje chromosomowe	108	105	19	15
	inne	151	168	30	35
Zaburzenia rozwoju		745	850	145	171
w tym	fizycznego	498	587	95	96
	psychomotorycznego	226	211	48	31
Trwałe uszkodzenia narządu ruchu*		640	379	28	38
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej		5357	1778	443	265

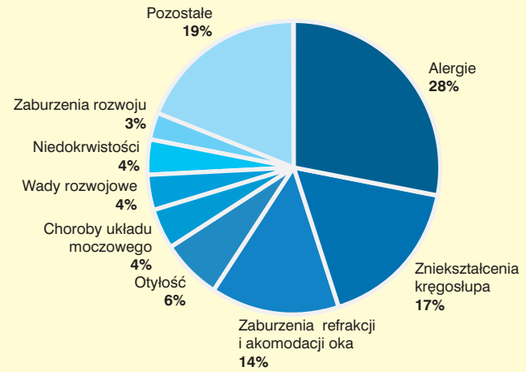
** wszystkie uszkodzenia bez względu na przyczynę powodującą niepełnosprawność*

Źródło: Pomorskie Centrum Zdrowia Publicznego w Gdańsku.

W 2008 roku pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej było prawie 24,5 tys. dzieci i młodzieży, czyli o 5,7 tys. mniej niż w roku poprzednim. Po raz pierwszy schorzenie wykryto u 4,5 tys. osób w wieku od 0 do 18 lat. Zmniejszyła się zatem zachorowalność najmłodszej części społeczeństwa Gdańska w stosunku do roku 2007 o ponad 8%. Najwięcej dzieci i młodzieży leczonych było w 2008 roku, podobnie jak w roku ubiegłym, z powodu różnego rodzaju alergii (8 tys. osób), zniekształceń kręgosłupa (4,8 tys. osób), zaburzeń refrakcji i akomodacji oka (4 tys. osób) oraz otyłości (1,8 tys. osób). Najwięcej schorzeń, rozpoznanych po raz pierwszy, zanotowano w 2008 roku w zakresie zniekształceń kręgosłupa (688), zaburzeń refrakcji i akomodacji oka (605 osób), dychawicy oskrzelowej (501 osób) i alergii skórnej (461 osób).

Wykres 2.2.3. Struktura chorobowości dzieci i młodzieży w Gdańsku według rozpoznania w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Pomorskiego Centrum Zdrowia Publicznego.

Tabela 2.2.5. Stan zdrowia mieszkańców Gdańska w wieku 19 lat i więcej będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2007 i 2008

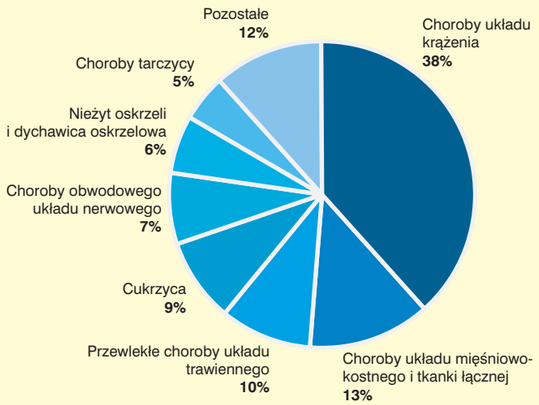
Rozpoznanie		Osoby, u których stwierdzono schorzenia ogółem (chorobowość)		Osoby, u których stwierdzono schorzenia po raz pierwszy (zachorowalność)	
		2007	2008	2007	2008
Ogółem leczeni		174483	173102	33584	29413
Gruźlica		217	152	57	42
Nowotwory		6180	5920	1193	1068
Choroby tarczycy		10848	12322	1754	1970
Cukrzyca		18388	21359	2593	2638
w tym: leczeni insuliną		4218	4141	583	426
Niedokrwistość		6224	5661	2019	1503
Choroby obwodowego układu nerwowego		16062	17607	2946	3703
Choroby układu krążenia :		94230	91744	11891	11663
w tym	przewlekła choroba reumatyczna	2678	2432	318	255
	choroba nadciśnieniowa	49483	48199	5434	6484
	choroby naczyń mózgowych	7041	6871	991	863
	niedokrwienna choroba serca	28341	25569	4091	2930
z niedokrwiennej choroby serca przebyty zawał serca		6392	5884	795	695
Przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa		14786	14554	2659	1884
Przewlekłe choroby układu trawiennego		20361	23091	3412	3392
Choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej		30390	30953	5164	4369
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej		16417	10247	3008	845

**liczba osób leczonych ogółem nie równa się liczbie osób, u których stwierdzono schorzenia, ponieważ na jedną osobę może przypadać więcej niż jedno schorzenie*

Źródło: Pomorskie Centrum Zdrowia Publicznego w Gdańsku.

Ponad 173 tys. dorosłych mieszkańców Gdańska (w wieku powyżej 19 lat) w 2008 roku znajdowało się pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, czyli o około 1,4 tys. osób mniej niż w roku poprzednim. Po raz pierwszy schorzenie wykryte zostało u ponad 29 tys. osób. Oznacza to spadek zachorowalności o 12,4%. Najwięcej osób dorosłych chorowało w 2008 roku na choroby układu krążenia (91,7 tys. osób), choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (31 tys. osób) oraz przewlekłe choroby układu trawiennego (23,1 tys. osób) i cukrzycę (21,4 tys. osób).
W 2008 roku największą zachorowalność odnotowano w tych samych grupach schorzeń co w roku 2007. Dominowały choroby układu krążenia (11,6 tys. osób), następnie choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (4,4 tys. osób), choroby obwodowego układu nerwowego (3,7 tys. osób) oraz przewlekłe choroby układu trawiennego (3,4 tys. osób).

Wykres 2.2.4. Struktura chorobowości osób w wieku 19 lat i więcej w Gdańsku według rozpoznania w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Pomorskiego Centrum Zdrowia Publicznego.

2.2.3. Programy ochrony zdrowia

Promocja zdrowia i profilaktyka chorób społecznych
Na realizację zadań w ramach Programu Promocji Zdrowia i Przeciwdziałania Wybranym Chorobom Społecznym w 2008 roku wydatkowano kwotę w wysokości 1925 tys. zł.
W ramach programu zrealizowano zadania z zakresu profilaktyki zdrowotnej polegające m.in. na przeprowadzeniu badań przesiewowych wśród mieszkańców Gdańska, jak również na promocję zdrowia (np. dofinansowanie szkół rodzenia oraz działania z zakresu medycyny szkolnej). Edukacja zdrowotna obejmowała działania informacyjne i motywujące. Program profilaktyki zdrowotnej skierowany był szczególnie do dwóch grup wiekowych: dzieci i młodzieży szkolnej oraz seniorów. Działania w tym obszarze koncentrowały się wokół zmiany stylu życia w celu zmniejszenia ryzyka zachorowania na choroby układu krążenia, nowotwory oraz w celu zapobiegania otyłości. Program obejmował także zadania związane z poprawą warunków życia osób starszych.
W ramach programu „Promocja bezpieczeństwa w szkołach: organizacja szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy dla II klas gimnazjum" przeszkolono 3944 uczniów z 42 szkół gimnazjalnych z terenu miasta.

Tabela 2.2.6. Realizacja najważniejszych programów profilaktycznych w 2008 roku

Nazwa zadania	Wykorzystane środki (tys. zł)	Ilość wykonanych badań
Program diagnostyczny w kierunku wykrywania gruźlicy	146 021,0	3 801
Szczepienie przeciw grypie osób po 6 roku życia	170 000,0	4 250
Program opieki nad dzieckiem w wieku 6-12 lat zagrożonym niepełnosprawnością wynikającą z wad postawy i otyłości	201 300,0	610
Program do wczesnego wykrywania zaburzeń otępiennych i depresyjnych w osób po 50 roku życia	113 956,0	4 128
Dofinansowanie rehabilitacji dla osób po 50 roku życia dysfunkcją narządów ruchu	114 925,0	823
Program interwencji antytytoniowej skierowany do przyszłych matek, kobiet w wieku rozrodczym i młodych kobiet w wieku 15-18 lat	78 736,0	3 332
Przygotowanie kobiety ciężarnej do aktywnego porodu poprzez szkołę rodzenia	149 076,5	1 519
Dofinansowanie działania poradni geriatrycznej	150 000,0	500

Źródło: Pomorskie Centrum Zdrowia Publicznego w Gdańsku.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych
Dochody miasta z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2008 roku wyniosły 7691 tys. zł. Środki te przeznaczone zostały na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom (alkohol, narkotyki); Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wydatkowała środki w wysokości 6870,8 tys. zł. Zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych zaplanowane zostały na podstawie badań socjologicznych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gdańska z uwzględnieniem zarówno występujących potrzeb jak i zobowiązań wynikających z przepisów prawnych. Działania ukierunkowane zostały na kształtowanie odpowiedniej polityki społecznej w szczególności: profilaktyki, działalności wychowawczej i informacyjnej skierowanej do dzieci i młodzieży, leczeniu, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych od alkoholu, zapewnieniu pomocy rodzinom z problemem alkoholowym, w tym przeciwdziałaniu przemocy i edukacji społecznej.
Cele programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych:

- ograniczenie używania substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki) wśród dzieci i młodzieży;
- ograniczenie używania alkoholu przez osoby dorosłe, w tym zagrożone wykluczeniem społecznym;
- poprawa stanu zdrowia osób uzależnionych, współuzależnionych i DDA;
- poprawa bezpieczeństwa poprzez zwiększenie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- wspomaganie działalności stowarzyszeń abstynenckich i organizacji samopomocowych skupiających osoby uzależnione od alkoholu i członków ich rodzin.

Miejska Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia
W 2008 roku poradnia realizowała programy terapeutyczne, porady diagnostyczne, psychoterapię indywidualną i grupową, udzielano konsultacji wychowawczych oraz pomocy specjalistycznej (obejmującej konsultacje psychiatryczne, seksuologiczne, porady psychologa klinicznego, prawnika oraz indywidualne świadczenia zapobiegawczo lecznicze, pomoc medyczną i socjalną). Do pozostałych zadań poradni należało m.in.: motywowanie do leczenia odwykowego osób przebywających w pogotowiu socjalnym dla osób nietrzeźwych oraz uruchomienie programu dla uzależnionych sprawców przemocy. Pomocą terapeutyczną objęto łącznie 1188 osób, w tym 624 osoby uzależnione, spośród których 564 osoby pochodziły z rodzin alkoholowych. Udzielono 10 350 świadczeń na łączną kwotę 672 750 złotych.

Ośrodek Terapii Dzieci i Młodzieży z Rodzin Alkoholowych

Ośrodek ten jest publicznym zakładem opieki zdrowotnej i udziela pomocy dzieciom i młodzieży wychowującym się w rodzinach z problemem alkoholowym oraz ich rodzicom, młodzieży pijącej w sposób ryzykowny i uzależnionej od alkoholu, a także rodzicom, którzy doświadczyli problemu alkoholowego w swoich rodzinach. W 2008 roku ośrodek objął pomocą 732 osoby, w tym: 299 dzieci i 433 rodziców (w 2007 roku było to odpowiednio: 286 i 440).

Gdańskie Centrum Profilaktyki Uzależnień od Alkoholu

Centrum zapewnia świadczenia zdrowotne w ramach: poradni terapii uzależnień od substancji psychoaktywnych, poradni profilaktyki uzależnień, środowiskowego punktu konsultacyjno-informacyjnego oraz całodobowego telefonu interwencyjnego.

W 2008 roku Gdańskie Centrum Profilaktyki Uzależnień od Alkoholu zrealizowało między innymi następujące zadania:

- udzielono świadczeń dla 1438 osób;
- prowadzono działania mające na celu wsparcie programów profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez młodych ludzi a skierowanych do rówieśników (min: premiera i późniejsze projekcje filmu "Ścieżki", projekty „Miś pod szpitalną choinkę'' i „GONGO", wsparcie i pomoc w wydaniu płyty młodzieżowego zespołu muzycznego NOI PER DIO);
- przeszkolono właścicieli sklepów, sprzedawców, kelnerów, barmanów w zakresie spraw dotyczących ograniczeniu dostępności zakupu napojów alkoholowych – 130 osób;
- wprowadzono program ULICA w dzielnicach wysokiego ryzyka a w związku z nim m.in. stałe dyżury „streetworkerów" oraz rozpowszechnianie materiałów edukacyjno – informacyjnych;
- prowadzono profilaktyczną działalność informacyjno – edukacyjną w zakresie szkód spowodowanych nadużywaniem alkoholu;
- zorganizowano konferencje z zakresu problematyki uzależnień: „Gdańska Gala Bezpieczeństwa'', „Zmiany w strukturze konsumpcji alkoholu oraz problemów społecznych w Gdańsku", „Kliniczne aspekty spożycia alkoholu w ciąży", „Dewiacja, stygmatyzacja i marginalizacja – perspektywa socjopedagogiczna" (odbyło się 35 wykładów i 8 prezentacji obejmujących 257 odbiorców);
- przeprowadzono kampanie edukacyjno – informacyjne: „Kieruj bez procentów", „Ciąża bez alkoholu", oraz „Pilnuj drinka'';
- prowadzono całoroczną akcję informacyjną (ulotki, plakaty oraz emisja spotu telewizyjnego) „Młodość bez procentów";
- prowadzono działalność młodzieżowych klubów profilaktycznych „Street Life" oraz „Pod Kapturem" obejmująca opieką grupę ponad 100 nastolatków.

W ramach powyższych zadań wsparciem objęto około 10 000 osób. Byli to odbiorcy akcji policyjnej, odbiorcy akcji informacyjnej, odbiorcy materiałów edukacyjno-informacyjnych, rozprowadzanych podczas szkoleń, spotkań, festynów i innych imprez.

Przeciwdziałanie narkomanii

Na przeciwdziałanie narkomanii w 2008 roku przeznaczono kwotę 403 672 złotych. Wsparciem objęto 11 484 osoby. Część działań wymieniona poniżej była realizowana przez NZOZ – Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień „Monar".

Tabela 2.2.7. Program Przeciwdziałania Narkomanii według określonych działań w Gdańsku w 2008 roku

Lp.	Działanie	Opis	Liczba osób, która skorzystała z oferty
1.	Profilaktyczny program skierowany do dzieci i młodzieży	Alternatywne wobec narkotyków formy spędzania wolnego czasu jak warsztaty teatralne, warsztaty profilaktyczno- artystyczno-sportowe, zajęcia muzyczne, zajęcia filmowo- teatralne, zajęcia edukacyjne, promocja zdrowia oraz ruchomy punkt konsultacyjno-informacyjny – Mobilna Poradnia Młodzieżowa „Kontakt-Bus"	8883 w tym 2883 bezpośrednich odbiorców
2.	Profilaktyczny program skierowany do studentów	Proponowana oferta to zajęcia edukacyjno- terapeutyczne i rozwój osobisty. Działania te realizowane były przez Fundację Centrum Św. Jacka	650
3.	Program dla osób uzależnionych i eksperymentujących z narkotykami	Porady rodzinne, konsultacje specjalistów, zajęcia edukacyjne i informacyjne, interwencja kryzysowa, terapia rodzinna, turnusy rehabilitacyjne i obsługa telefonu zaufania	709
4.	Programy wspomagające proces terapeutyczny i rehabilitacyjny osób uzależnionych znajdujących się w Ośrodku terapeutycznym	Terapia artystyczna – terapia poprzez sztukę, zajęcia edukacyjno-informacyjne, turnusy rehabilitacyjne, zajęcia psychoedukacyjne, zajęcia i warsztaty dla rodziców i dzieci, poradnictwo dla rodzin	113
5.	Program pomocy dla użytkowników narkotyków w lecznictwie ambulatoryjnym	Poradnictwo rodzinne, poradnictwo specjalistyczne, interwencje kryzysowe, konsultacje prawne, zajęcia informacyjno- edukacyjne, grupa psychoedukacyjna dla os. używających narkotyków, grupa terapeutyczna dla os. używających narkotyki, grupa wsparcia dla rodziców z treningiem interpersonalnym, grupa psychoedukacyjna dla rodziców, szkoły dla rodziców	1125
6.	Program z zakresu redukcji szkód zdrowotnych i społecznych dla osób uzależnionych, czynnie biorących narkotyki drogą iniekcji	Stacjonarna i uliczna wymiana igieł i strzykawek z rozdawnictwem prezerwatyw i środków opatrunkowych, rozmowy indywidualne, grupa wsparcia dla osób czynnie biorących narkotyki iniekcyjne, poradnictwo, informacja, edukacja, motywacja, rozmowy indywidualne, konsultacje prawne, telefon zaufania	432
7.	Program postterapeutyczny dla osób po zakończonej terapii w ośrodkach i dla ich rodzin	Działania integracyjne prowadzone w mieszkaniu chronionym i hostelu, tj.: grupy zapobiegania nawrotom dla osób, które ukończyły terapię, zajęcia informacyjno-edukacyjne (indywidualne i grupowe), interwencje kryzysowe, nauka zawodu, warsztaty preorientacji zawodowej oraz wynajęcie mieszkania chronionego	80
8.	Lokalna kampania społeczna „Pilnuj drinka"	Warsztaty nt. zagrożenia GHB, tzw. pigułką gwałtu oraz promowanie bezpiecznej zabawy; happeningi i akcja plakatowa w gdańskich dyskotekach	2350
9.	Szkolenia dla personelu medycznego i służb medycznych w zakresie leczenia, terapii i redukcji szkód zdrowotnych i społecznych osób uzależnionych od narkotyków		56
10.	Szkolenia dla pracowników socjalnych, Powiatowego Urzędu Pracy, nauczycieli, prywatnych przedsiębiorców z zakresu pomocy dla osób po zakończonej terapii		30
11.	Badania: „Diagnoza zjawiska uzależnienia od narkotyków w Gdańsku" i „ Ewaluacja i monitoring Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gdańsku"		-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych.

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych
W 2008 roku działania Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności skupiły się na wydaniu 5437 orzeczeń, w tym: 685 o niepełnosprawności, 4752 o stopniu niepełnosprawności oraz 3381 legitymacji dokumentującej niepełnosprawność (w tym: 522 osobom do 16 roku życia i 2859 osobom po 16 roku życia).
W 2008 roku miasto dokonało wymiany dwóch dźwigów osobowych w przychodni lekarskiej Gdańskie Centrum Zdrowia Sp. z o.o. przy ul. Oliwskiej 62 w Gdańsku na łączna kwotę 300 321,94 złotych.

Gdański Zespół Żłobków
Gdański Zespół Żłobków prowadzi sieć 9 żłobków zlokalizowanych w różnych dzielnicach Gdańska na 530 miejsc dla dzieci w wieku od 3 miesięcy do 3 lat. Opiekę nad dziećmi sprawuje wykwalifikowany i doświadczony personel. Wszystkie żłobki mają dobre warunki lokalowe i odpowiednie wyposażenie. Każdy żłobek otoczony jest miejscem do zabaw na świeżym powietrzu. Do gdańskich żłobków przyjmowane są dzieci niepełnosprawne, jeśli nie wymagają opieki indywidualnej.
Ponieważ ilość miejsc w gdańskich żłobkach jest niewystarczająca – miasto zabiega o zwiększenie bazy poprzez pozyskanie nowych miejsc. W tym celu wyremontowano część budynku przy ul. Piastowskiej na potrzeby żłobka. Planuje się budowę 2 nowych żłobków.

Tabela 2.2.8. Opłaty stałe za pobyt dziecka w żłobku w 2008 roku

Opłata zwykła (dla mieszkańców Gdańska)	168 zł
Opłata dla dziecka objętego zasiłkiem	140 zł
Opłata dla dziecka spoza Gdańska	337 zł

Źródło: Wydział Spraw Społecznych.

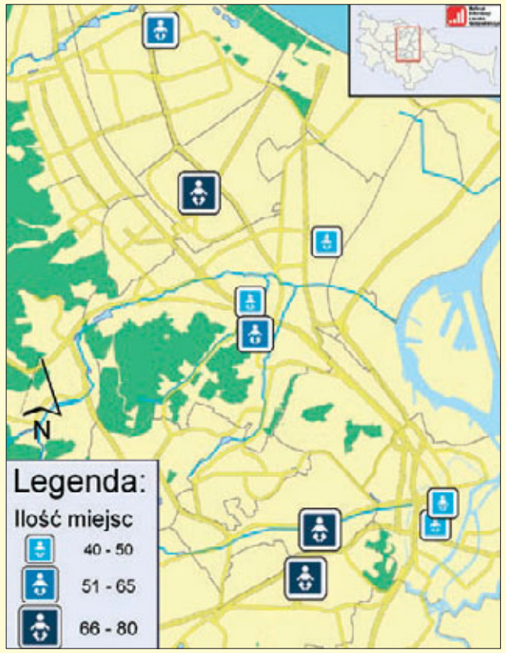
W 2008 roku z opłaty stałej za pobyt dziecka w żłobku zwolniono:
- samotnych rodziców dzieci (matka lub ojciec) skierowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdańsku na pobyt w Domu Samotnej Matki lub w innych specjalistycznych placówkach, którzy w okresie pozostawania bez pracy zdobywają kwalifikacje zawodowe umożliwiające podjęcie zatrudnienia,
- rodziców dzieci niepełnosprawnych z terenu miasta Gdańska posiadających aktualne orzeczenie o niepełnosprawności dziecka,
- samotnych rodziców dziecka uczęszczającego do żłobka na okres choroby lub odosobnienia uniemożliwiającego bezpośrednią opiekę nad dzieckiem, udokumentowanego zaświadczeniem lekarskim.

Tabela 2.2.9. Wykaz gdańskich żłobków

Żłobek nr	Adres	Ilość miejsc
1	ul. Malczewskiego 33	80
2	ul. Piastowska 92	60
7	ul. Pocztowa 1	50
8	ul. Szeroka 15/17	50
9	ul. Racławicka 8	45
15	ul. Konopnickiej 14	40
16	ul. Wassowskiego 7	55
18	ul. Startowa 3	75
19	ul. Chałubińskiego 20	75

Źródło: Wydział Spraw Społecznych.

Rysunek 2.2.1. Rozmieszczenie placówek Gdańskiego Zespołu Żłobków oraz ilość miejsc w nich dostępna w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych.

2.3. Pomoc społeczna

2.3.1. Zadania i finansowanie systemu pomocy społecznej w Gdańsku

Zadaniem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Realizowaniem pomocy społecznej zajmują się organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie z organizacjami społecznymi i pozarządowymi. Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna powinna, w miarę możliwości, doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin, ich integracji ze środowiskiem oraz zapobiegać powstawaniu trudnych sytuacji życiowych. Rodzaj, forma i rozmiar udzielonej pomocy powinny stymulować osobę oraz rodzinę do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów przy wsparciu ze strony profesjonalistów – pracowników socjalnych.

Na ogólną liczbę klientów systemu pomocy społecznej składają się osoby uzyskujące wsparcie z tytułu m. in.:

1. rehabilitacji zawodowej i społecznej,
2. świadczeń rodzinnych,
3. przeciwdziałania przemocy.

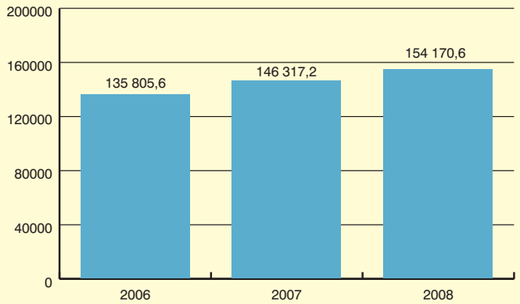
W roku 2008 wydatki na działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej – jednostki organizacyjnej Miasta odpowiedzialnej za organizację sytemu pomocy społecznej w Gdańsku wyniosły 154,2 mln złotych, co przełożyło się na wzrost tej kwoty w porównaniu z rokiem 2007 o 5,4%.

Tabela 2.3.1. Wydatki na działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2006-2008 (w tys. zł)

Zadania	2006	2007	2008
Zadania własne gminy	37 177,4	41 501,3	46 017, 2
Zadania zlecone gminy	68 632,4	72 389,0	70 242, 4
Zadania własne powiatu	29 507,8	32 201,2	37 739, 2
Zadania zlecone powiatu	488,0	225,6	171,8
Razem	135 805,6	146 317,2	154 170,6

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdańsku.

Wykres 2.3.1. Wydatki na realizację zadań pomocy społecznej w latach 2006-2008 (w tys. zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gdańsku.

Udzielono też dotacji dla podmiotów nie zaliczonych do sektora finansów publicznych. Wsparcie to wyniosło ponad 14 193 tys. zł, co stanowiło wzrost tych środków w stosunku do roku 2007 o ponad 31%. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zawarł na tę kwotę 90 umów z podmiotami niepublicznymi, z którymi zrealizował 101 wspólnych projektów. Pomocą objęto 190 osób.

2.3.2. Charakterystyka systemu pomocy społecznej w Gdańsku

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Organizacją systemu pomocy społecznej w Gdańsku zajmuje się Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS). W 2008 roku MOPS kontynuował szereg zadań związanych z realizacją „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (SRPS) do roku 2015". Osiem celów głównych zawartych w tym dokumencie zmierza do stworzenia warunków dla integracji społecznej poprawiającej jakość życia wszystkich grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, we wszystkich obszarach życia społeczno-gospodarczego. W 2008 roku realizowano zadania w ramach następujących programów o zasięgu systemowym:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gdańsku na rok 2008 – finansowanie kolonii letnich oraz paczek świątecznych dla dzieci;
- Pomoc Państwa w Zakresie Dożywiania – finansowanie obiadów w szkole dla dzieci oraz zasiłków celowych na żywność;
- Koalicja Trzeźwości – zwiększanie dostępności pomocy psychologicznej w zakresie diagnozy uzależnienia, wsparcie w leczeniu;
- Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Gdańsku na lata 2006-2009 – upowszechnianie informacji o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej dostępnej osobom niepełnosprawnym; wsparcie w formie usług opiekuńczych;
- Gdański Program Rozwiązywania Problemu Bezdomności i Łagodzenia Jej Skutków na 2008 rok – zabezpieczenie schronienia i praca socjalna z osobami i rodzinami dotkniętymi problemem bezdomności;
- Program Promocji Zdrowia i Przeciwdziałania Wybranym Chorobom Społecznym w Gdańsku na lata 2007-2010 – rozpowszechnianie informacji i ulotek o profilaktyce zdrowotnej;
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2008 rok.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdańsku realizował też we współpracy ze środowiskiem lokalnym projekty i programy, które były skierowane do różnych grup społecznych:

- osób starszych (m.in. Kluby Seniora, „Młodsza babcia starszy wnuk", „Dziadek i babcia z półkolonii", „Bal seniora")
- osób niepełnosprawnych (m.in. Festiwal Twórczości Osób Niepełnosprawnych „POZAPOZY", „Fortyfikanie – dyskoteka z okazji Dnia Godności Osoby Niepełnosprawnej Intelektualnie")
- absolwentów szkół (Prowadzenie placówki opiekuńczo – wychowawczej Ośrodek Profilaktyki Środowiskowej „Mrowisko – Glanik").
- dzieci z rodzin dysfunkcyjnych (m.in. „Klub pod kapturem" „Niebieskie wakacje", „Starszy brat, starsza siostra na Oruni"),
- dzieci z domów dziecka, placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin zastępczych (m.in. „Podziel się domem", Festyn dla dzieci „Planeta marzeń 2008", druga edycja projektu „JA I MOI RODZICE – kulturalnie"),
- osób bezdomnych (m.in. „Agenda Bezdomności", „Klub Integracji Społecznej"),
- osób ubogich (m.in. „Wespół zespół"), osób długotrwale bezrobotnych (m.in. Mini klub pracy „Aktywne kobiety").

W 2008 roku zrealizowano 6 projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej:

- „Opiekun usamodzielnienia doradcą zawodowym młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze" – projekt realizowany w ramach Program Leonardo da Vinci,
- „Systematycznie do celu" we współpracy z Towarzystwem Pomocy im. Św. Brata Alberta,
- „Razem dla siebie. Razem dla innych" we współpracy z Fundacją „Pomóż Sobie i Innym" oraz Bałtycką Agencja Rozwoju Regionalnego,
- „Projekt badawczy Ekskluzja II – badania wykluczenia społecznego i ubóstwa w Gdańsku",
- „Centrum Integracji Społecznej" we współpracy z Towarzystwem Pomocy im. Św. Brata Alberta,
- „PIK – interdyscyplinarna pomoc doradcza dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia w dzielnicy Gdańsk Stogi" we współpracy z Gdańskim Stowarzyszeniem Pedagogów Praktyków.

Liczba zarejestrowanych osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej spadła o ok. 40% w stosunku do roku poprzedniego. Zmniejszył się również odsetek mieszkańców miasta objętych pomocą. Tak znaczny spadek nie wynikał ze zmniejszenia skali pomocy świadczonej przez tą instytucję. Miał on związek z wprowadzoną w 2008 roku zmianą metodologii ewidencji klientów MOPS, która umożliwia ustalenie ich rzeczywistej liczby.

Tabela 2.3.2. Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2006-2008

Rok	Liczba mieszkańców Gdańska	Liczba środowisk objętych pomocą społeczną	Liczba osób w tych środowiskach	% mieszkańców Gdańska objętych pomocą
2006	457 522	16 047	29 823	6,52
2007	455 717	15 179	27 147	5,96
2008	455 581	9054*	17 357*	3,80

**MOPS od 2008 roku odstąpił od dotychczasowego sposobu obliczania osób i rodzin objętych wsparciem pomocy społecznej z uwagi na wprowadzony elektroniczny system ewidencji klientów MOPS umożliwiający ustalanie rzeczywistej ich liczby.*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gdańsku.

Najczęściej występującymi czynnikami wpływającymi w 2008 roku na trudną sytuację życiową klientów MOPS były: ubóstwo, niepełnosprawność i bezrobocie.

Tabela 2.3.3. Klienci pomocy społecznej według przyczyn trudnej sytuacji społecznej w latach 2006-2008

Przyczyny	Liczba rodzin		
	2006	2007	2008
Ubóstwo*	7730	6340	5469
Niepełnosprawność	4179	4110	4104
Bezrobocie	3473	2447	1963
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	2093	2292	1425
Długotrwała choroba	2094	2133	2770
Bezdomność	834	825	713
Ochrona macierzyństwa	-	258	416
Alkoholizm	1005	887	716

**Ubóstwo traktowane jest jako powód współwystępujący.*

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdańsku.

Najczęstszą stosowaną formą udzielania pomocy były zasiłki, które w 2008 roku otrzymało 9759 osób.

Tabela 2.3.4. Formy pomocy udzielonej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2008 roku

Formy pomocy	Liczba osób	Kwota świadczeń (tys. zł.)
	2008	
Zasiłki stałe	2435	8 873 319
Zasiłki okresowe	1177	1 234 191
Zasiłki celowe i w naturze	6147	6 314 660
Schronienie	613	2 449 150
Posiłek	2751	852 240
Usługi opiekuńcze w tym: specjalistyczne	1206 28	3 120 827 26 672
Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	31	25 220
Sprawienie pogrzebu	93	220 903

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdańsku.

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych

W 2008 roku objęto wsparciem osoby niepełnosprawne w zakresie:

- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – 1046 osób,
- dofinansowania likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych – 230 osób,
- wydawania kart parkingowych – 1984 osoby,
- uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych – 1395 osób, w tym 401 opiekunów,
- dofinansowania tworzenia i działalności warsztatów terapii zajęciowej – 227 osób.

Centrum Interwencji Kryzysowej (CIK)

Centrum jest ośrodkiem realizującym zadania przewidziane w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy, ustawie o pomocy społecznej oraz ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Głównym zleceniodawcą zadań jest Urząd Miejski w Gdańsku, bezpośredni nadzór merytoryczny sprawuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdańsku.

CIK świadczy głównie usługi w zakresie poradnictwa psychologicznego i prawnego. W 2008 roku udzielił wsparcia 3570 osobom. Najczęstszą formą pomocy były porady psychologiczne, z których skorzystało 2877 osób. O wsparcie prawne poprosiły 123 osoby. W 2008 roku udzielono schronienia w hostelach 97 osobom, przy czym średni okres korzystania z tej usługi wynosił około 3 tygodnie. Dla kobiet, które padły ofiarą przemocy, utworzono specjalną grupę psychoedukacyjną.

Tabela 2.3.5. Porady udzielone przez pracowników CIK w 2008 roku ze względu na problem

Problem, z którym zgłosił się klient	Liczba porad
Przemoc w rodzinie	783
Przemoc w pracy	9
Przeżyte klęski żywiołowe	8
Śmierć bliskich	27
Bezradność wobec kryzysów rozwojowych	224
Inne: problemy presuicydalne, zaburzenia psychiczne, uzależnienia, problemy w związkach, kryzys małżeński, uzależnienia	1826

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdańsku.

Domy pomocy społecznej i placówki opiekuńczo-wychowawcze

W 2008 roku na gdański system pomocy społecznej osobom starszym i niepełnosprawnym składały się:

- domy pomocy społecznej – 7 placówek;
- rodzinne domy pomocy – 4 placówki;
- środowiskowe domy samopomocy – 8 placówek;
- rodzinne domy pomocy dla osób starszych – 5 placówek.

Wymienione placówki dysponowały łącznie 895 miejscami, a średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca wyniósł 1491 zł.

Tabela 2.3.6. Charakterystyka domów pomocy społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gdańsku w 2008 roku

Nazwa placówki	Przeznaczenie placówki	Liczba miejsc w 2008 roku	Średni koszt pobytu 1 osoby (w zł)
DPS ul. Polanki 121	osoby starsze i przewlekle chore	104	2346
DPS ul. Starogardzka 20	dzieci i młodzież oraz dorośli niepełnosprawni intelektualnie (mężczyźni)	112	2586
DPS „Ostoja" ul. Hoża 4	osoby starsze	48	2200
DPS Stowarzyszenie Domu Opieki „Złota Jesień" ul. Hynka 12	osoby starsze	40	2160
DPS Zgromadzenia Sióstr Pallotynek ul. Turystyczna 23	dzieci i młodzież oraz dorośli niepełnosprawni intelektualnie (kobiety)	58	2265
DPS „Za Sosnami" ul. Hallera 227a	osoby starsze	64	2140
Dom Seniora im. Jana Pawła II „Caritas" ul. Fromborska 24	osoby starsze, przewlekle somatycznie chore, niepełnosprawne fizycznie	50	2250

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdańsku.

W Gdańsku w 2008 roku działało 15 placówek opiekuńczo-wychowawczych typu: rodzinnego, socjalizacyjnego, interwencyjnego i wielofunkcyjnego. Dysponowały one w sumie 297 miejscami.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniają dzieciom, które zostały w nich umieszczone następujące formy pomocy:
- wyżywienie,
- dostęp do opieki zdrowotnej,
- dostęp do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, terapeutycznych i rewalidacyjnych,
- dostęp do nauki i pomoc w nauce,
- wyposażenie w odzież i obuwie, zabawki odpowiednie do wieku rozwojowego, leki, podręczniki i przybory szkolne,
- uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych i rekreacyjno-sportowych,
- kwotę pieniężną do własnego dysponowania przez dzieci od 5. roku życia.

Tabela 2.3.7. Charakterystyka placówek opiekuńczo – wychowawczych w Gdańsku w 2008 roku

Typ placówki	Nazwa placówki	Liczba miejsc
rodzinna	Rodzinny Dom Dziecka Nr 1	8
	Rodzinny Dom Dziecka Nr 2	6
	Rodzinny Dom Dziecka Nr 3	7
	Rodzinny Dom Dziecka Nr 4	7
	"Dom Przy Sercu"	7
	Rodzinny Dom Dziecka Gdańskiej Fundacji Innowacji Społecznej	8
socjalizacyjna	Dom Integracyjno-Rodzinny	14
	Dom Dziecka	68
	Młodzieżowy Ośrodek Readaptacji Społecznej	26
	Ośrodek Socjalizacyjno – Rehabilitacyjny Fundacji "Rodzina Nadziei"	14
	Dom Dla Dzieci Gdańskiej Fundacji Innowacji Społecznej	14
	Dom pod Cyprysami Gdańskiej Fundacji Innowacji Społecznej	14
wielofunkcyjna	Pogotowie Opiekuńcze im. K.O. Borchardta	64
	Dom Rodzinny Fundacji "Rodzina Nadziei"	26
interwencyjna	Dom Dla Dzieci Gdańskiej Fundacji Innowacji Społecznej	14

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdańsku.

2.4. Społeczeństwo obywatelskie

Społeczeństwo obywatelskie oznacza społeczeństwo aktywnie uczestniczące w życiu gospodarczym, społecznym i kulturalnym, które podejmuje z własnej inicjatywy działalność publiczną. Pojęcie społeczeństwa obywatelskiego utożsamiane jest m.in. z działalnością organizacji pozarządowych, które zaspokajając potrzeby zbiorowe, działają przeważnie w interesie publicznym. Wzrost roli organizacji pozarządowych nie tylko wpływa pozytywnie na budowanie świadomości społeczeństwa obywatelskiego, ale również korzystnie wpływa na jakość realizacji zadań publicznych.

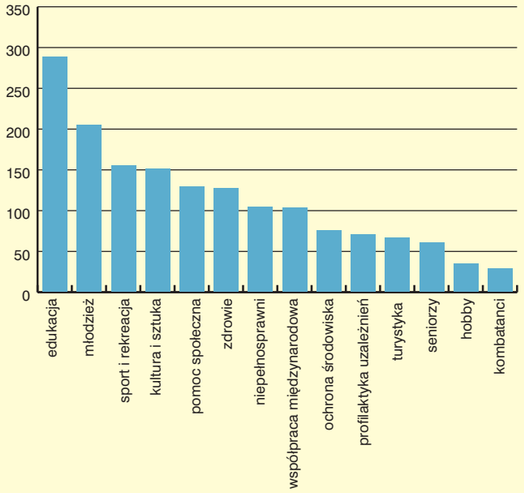
2.4.1. Charakterystyka organizacji pozarządowych

W 2008 roku na terenie Miasta Gdańska zarejestrowanych było ponad 1600 organizacji pozarządowych w formie stowarzyszeń, fundacji, związków stowarzyszeń i innych. Spośród powyższej liczby 570 znajdowało się na koniec badanego roku w prowadzonej przez Urząd Miejski w Gdańsku bazie aktywnych organizacji.

Gdańskie organizacje pozarządowe zarejestrowane w bazie prowadzonej przez Urząd Miejski w Gdańsku działają głównie w sferze edukacji (288 organizacji), zajmują się młodzieżą (204), a także organizują zajęcia sportowo-rekreacyjne (155) i przedsięwzięcia kulturalne (151). Sporo organizacji pozarządowych działa w zakresie ochrony zdrowia (127) i pomocy społecznej (129), jak również zajmuje się pomocą osobom niepełnosprawnym (104). Wiele organizacji określa swoje zadania poprzez kilka zakresów działalności.

Wykres 2.4.1. Obszar działalności gdańskich organizacji pozarządowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bazy Organizacji Pozarządowych (www.gdansk.pl).

2.4.2 . Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Ramy współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2008 roku wyznaczył „Program Współpracy Miasta Gdańska z Organizacjami Pozarządowymi na rok 2008". Program zakładał zdynamizowanie działań w sferze zadań publicznych oraz podniesienie ich skuteczności i efektywności, jak również wsparcie tworzenia partnerstw na poziomie lokalnym. Powyższy dokument określił następujące cele strategiczne współpracy z organizacjami pozarządowymi:
- objęcie współpracą możliwie najszerszych obszarów aktywności obywatelskiej;
- poszerzenie i popieranie postaw proobywatelskich, przede wszystkim wolontariatu;
- wzmocnienie pozycji organizacji i zapewnienie im równych szans w realizacji zadań publicznych, przez powierzanie i wspieranie coraz większej ilości zadań z jednoczesnym zapewnieniem odpowiednich środków na ich realizację;
- działania na rzecz przygotowania podmiotów życia społecznego do partnerskich realizacji współpracy na rzecz rozwoju.

„Program Współpracy Miasta Gdańska z Organizacjami Pozarządowymi na rok 2008" wpisuje się również w założenia i cele Strategii Rozwoju Gdańska do roku 2015 oraz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2015. Program Współpracy Miasta Gdańska z Organizacjami Pozarządowymi jest opiniowany przez Gdańską Radę Działalności Pożytku Publicznego, która ma charakter doradczy i inicjatywny.
W celu promocji społecznych działań organizacji pozarządowych w Gdańsku wręczane są doroczne nagrody Prezydenta Miasta Gdańska: Gdańskiego Darczyńcy Roku oraz Nagroda im. Lecha Bądkowskiego dla najlepszej w danym roku organizacji pozarządowej. W skład Kapituły obu nagród wchodzą członkowie Gdańskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego oraz laureat poprzedniej edycji nagrody. W 2008 roku Nagrodę im. Lecha Bądkowskiego przyznano Stowarzyszeniu Stara Oliwa, zaś laureata Nagrody Gdańskiego Darczyńcy Roku nie wyłoniono.

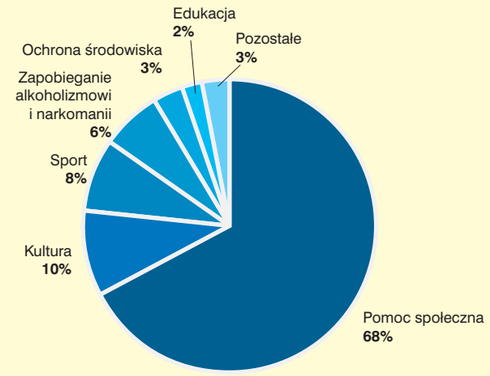
W 2008 roku prawie 70% środków finansowych przyznanych organizacjom pozarządowym na realizację zadań publicznych dotyczyło pomocy społecznej. Na pozostałe obszary działalności realizowane przez organizacje pozarządowe we współpracy z miastem składały się: kultura (10% środków z budżetu), sport (8%), zapobieganie alkoholizmowi i narkomanii (6%), ochrona środowiska (3%) i edukacja (2%).

Tabela 2.4.1. Laureaci Nagrody im. Lecha Bądkowskiego

rok	Laureaci Nagrody im. Lecha Bądkowskiego
2000	Gdańskie Forum na Rzecz Wychodzenia z Bezdomności
2001	Gdańskie Stowarzyszenie Pedagogów Praktyków
2002	Towarzystwo Pomocy Charytatywnej "Wspólnota" oraz Hospicjum Pallotinum
2003	Hufiec ZHP "Gdańsk Śródmieście"
2004	Stowarzyszenie Muzyczne „FORZA" oraz Stowarzyszenie Polskich Kucharzy i Cukierników
2005	Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta
2006	Polskie Stowarzyszenie na Recz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Gdańsku
2007	Fundacja Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych
2008	Stowarzyszenie Stara Oliwa

Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 2.4.2. Obszary realizowane przez organizacje pozarządowe według przyznanych środków z budżetu Gdańska w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Spraw Społecznych.

Tabela 2.4.2. Dofinansowanie poszczególnych obszarów działalności pożytku publicznego

Obszary działalności	Liczba beneficjentów	Liczba zadań	Kwota (tys. zł)
Pomoc społeczna dla:			
osób bezrobotnych	89		
osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych	7927		
osób bezdomnych	bd	90	15 644
osób starszych	627		
rodzin dysfunkcyjnych	6621		
osób ubogich	1324		
Edukacja	bd	37	480
Kultura	bd	82	2 184
Sport	bd	162	1 876
Wsparcie organizacji pozarządowych poprzez szkolenie	bd	21	147
Demokracja i prawa człowieka	bd	4	15
Wypoczynek dzieci i młodzieży	bd	39	267
Zdrowie	bd	1	19
Zapobieganie alkoholizmowi i narkomanii	bd	48	1 493
Ochrona środowiska	bd	8	810
Rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy	670	1	250

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych.

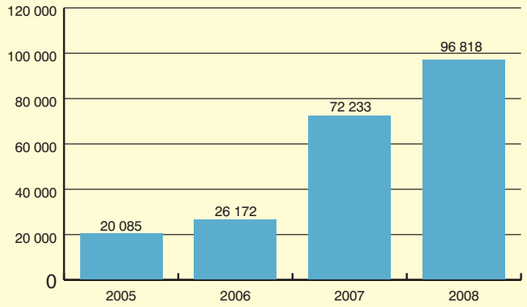
W roku 2008 z budżetu Miasta zrealizowano 493 projekty we współpracy z organizacjami pozarządowymi na łączną kwotę dofinansowania 23 184 125,78 złotych. W ramach tej kwoty realizowane zostały zadania w następujących obszarach:

- pomocy społecznej – 90 projektów o dofinansowaniu na łączną kwotę 15 643 789,78 złotych (7 konkursów przeprowadzonych przez MOPS),
- edukacji – 37 projektów dofinansowanych w kwocie 480 000 złotych (4 konkursy przeprowadzone przez Wydział Edukacji),
- kultury – 82 projekty na kwotę 2 183 613 złotych (Wydział Spraw Społecznych przeprowadził 1 konkurs na kwotę 520 000 złotych, natomiast Biuro Prezydenta ds. Kultury zrealizowało 36 projektów w trybie zamówień publicznych),
- sportu – 162 projekty dofinansowane w kwocie 1 876 000 złotych (3 konkursy zrealizowane przez Biuro Prezydenta ds. Sportu i Euro 2012),
- wspierania organizacji pozarządowych i wolontariatu – 21 projektów na kwotę 147 000 złotych (1 konkurs),
- demokracji i praw człowieka – 4 projekty na 15 000 złotych,
- wypoczynku dzieci i młodzieży – 39 projektów na 267 000 złotych,
- zdrowia – 1 projekt na 18 530 złotych w ramach środków na zapobieganie i zwalczanie AIDS,
- zapobiegania alkoholizmowi i narkomanii – 48 projektów na 1 493 000 złotych w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii,
- ochrony środowiska – 8 projektów na 810 193 złotych (2 konkursy zorganizowane przez Wydział Środowiska),
- rozwoju przedsiębiorczości i rynku pracy – 1 projekt na kwotę 250 000 złotych (1 konkurs przeprowadzony przez Wydział Polityki Gospodarczej).

2.4.3. Wsparcie dla organizacji pożytku publicznego

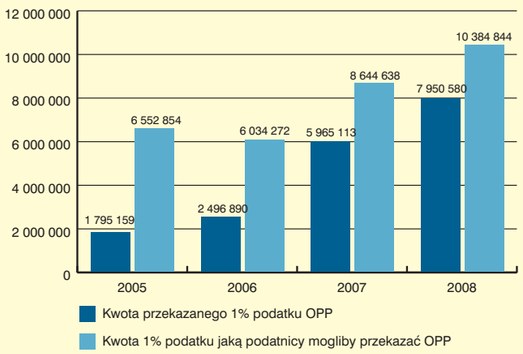
W 2008 roku prawie 100 tys. mieszkańców Gdańska przekazało 1% swojego podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego. Grupa ta stanowiła prawie 40% wszystkich podatników z terenu Gdańska i ponad 60% podatników, którzy mogli przekazać 1% swojego podatku na rzecz OPP. Organizacje pożytku publicznego z terenu całej Polski uzyskały w ten sposób od gdańszczan 7 951 tys. zł. Przekazane środki stanowiły 76,6% kwoty, która mogłaby być przekazana organizacjom pożytku publicznego, gdyby wszyscy podatnicy skorzystali z możliwości wspomożenia ich 1% swojego podatku.

Wykres 2.4.3. Liczba podatników z terenu Gdańska, którzy przekazali 1% podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego w latach 2005-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Izby Skarbowej w Gdańsku.

Wykres 2.4.4. Kwota przekazanego 1% podatku przez podatników z terenu Gdańska oraz kwota jaką podatnicy mogliby przekazać na rzecz OPP w latach 2005-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Izby Skarbowej w Gdańsku.

2.5. Edukacja

2.5.1. Szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe

Potencjał edukacyjny Gdańska tworzy obecnie 295 placówek oświatowych z 2691 oddziałami, w których zatrudnieni są nauczyciele na 6561,3 etatu[1]. Do gdańskich przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych uczęszczało 61 011 uczniów, o 2761 uczniów mniej w stosunku do 2007 roku. Spadek tej liczby w ostatnich latach podyktowany był m.in. względami demograficznymi, a wśród nich głównie niżem demograficznym, występującym w rocznikach rozpoczynających edukację. Wskaźnik liczby uczniów przypadających na etat nauczycielski zmniejszył się w stosunku do 2007 roku i wyniósł 9,30 (rok wcześniej było to 9,68).

Tabela 2.5.1. Charakterystyka gdańskich placówek oświatowych w 2008 roku

Wyszczególnienie	Przedszkola w tym „0"*	Szkoły podstawowe	Gimnazja	Licea gólnokształcące	Szkoły zawodowe	Inne placówki**	Razem
Liczba placówek	58	70	49	29	70	18	295
Liczba oddziałów	354	1006	539	372	410	10	2691
Liczba uczniów	7889	20 623	12 450	10 083	9805	161	61 011
Liczba nauczycieli (etaty)	737,64	2402,72	1399,69	813,68	813,84	393,73	6561,3

** W liczbie oddziałów, uczniów i nauczycieli przedszkoli zawarto również liczbę oddziałów, uczniów i nauczycieli klas „0" w szkołach podstawowych*
***Inne placówki: Pałac Młodzieży, Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia, 7 Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych, Specjalny Ośrodek Rewalidacyjno Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem, Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy Nr 2, Szkolne Schronisko Młodzieżowe (w tym 2 filie i 3 internaty), Bursa Gdańska, Gdański Ośrodek Kultury Fizycznej oraz Ośrodek Kształcenia Ustawicznego Nauczycieli.*

Źródło: Wydział Edukacji.

[1] *Liczba nauczycieli pełno i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.*

Gdańskie placówki oświatowe dysponują obok sal dydaktycznych, pracowni przedmiotowych i sal gimnastycznych również bibliotekami, czytelniami, salami do gimnastyki korekcyjnej, boiskami, bieżniami, kortami tenisowymi, basenami oraz internatami, rozszerzając tym samym ofertę edukacyjną skierowaną do dzieci i młodzieży.

Tabela 2.5.2. Wyposażenie gdańskich placówek oświatowych w 2008 roku

Rodzaj wyposażenia	Przedszkola	Szkoły podstawowe	Gimnazja	Licea ogólnokształcące	Szkoły zawodowe	Inne placówki*
Sale dydaktyczne	243	1007	493	305	347	70
Pracownie przedmiotowe	-	101	116	121	189	45
Biblioteki	-	52	38	22	21	3
Czytelnie	-	46	21	13	0	0
Aule	-	3	2	8	10	1
Stołówki	-	56	20	3	3	5
Sale gimnastyczne	45	74	29	22	23	3
Sale do gimnastyki korekcyjnej	-	43	20	10	-	1
Boiska, w tym:	-	84	58	35	30	9
asfaltowe	-	38	34	23	15	3
ziemne	-	10	19	11	6	5
inne	-	16	5	1	9	1
Bieżnie	-	20	14	8	2	1
Korty tenisowe	-	1	2	1	-	-
Internaty	-	-	1	-	2	2
Baseny	-	3	-	2	2	-

**Inne placówki: Pałac Młodzieży, Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia, 7 Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych, Specjalny Ośrodek Rewalidacyjno Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem, Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy Nr 2, Szkolne Schronisko Młodzieżowe (w tym 2 filie i 3 internaty), Bursa Gdańska, Gdański Ośrodek Kultury Fizycznej oraz Ośrodek Kształcenia Ustawicznego Nauczycieli.*

Źródło: Wydział Edukacji.

Szkoły publiczne i placówki oświatowe, obok podstawowego zakresu swojej działalności, prowadzą również działalność innowacyjną i eksperymentalną. Innowacje pedagogiczne realizowane są w obszarach: programowym, organizacyjnym i metodycznym. Nadrzędnym ich celem jest poprawa jakości pracy szkół. Eksperyment pedagogiczny, prowadzony pod kuratelą jednostki naukowej (np. uczelni wyższej), obejmuje zaś działania służące podnoszeniu skuteczności kształcenia w szkole, w ramach których modyfikowane są warunki, organizacja zajęć edukacyjnych lub zakres treści nauczania. W 2008 roku gdańskie szkoły i placówki oświatowe wdrożyły 185 innowacyjnych inicjatyw pedagogicznych. Działania podejmowane w tym obszarze obejmowały szeroki zakres zagadnień, od edukacji przedmiotowej, np. informatycznej, chemicznej, humanistycznej czy wychowania fizycznego, poprzez edukację teatralną i ekologiczną, zajęcia z psychologami, pedagogami, logopedami, zajęcia społeczno-wychowawcze, edukację regionalną czy morską, aż do programów terapeutycznych, związanych z coraz częściej pojawiającą się wśród dzieci i młodzieży depresją czy zachowaniami agresywnymi.

Podobnie rzecz się ma z programami autorskimi, które z formalnego punktu widzenia nie są innowacjami pedagogicznymi. Tworzone są one przez nauczycieli i wychowawców, którzy mają najbliższy kontakt z uczniami i wychowankami, co pozytywnie wpływa na możliwość precyzyjnego określania kierunków funkcjonowania zespołów programowych, proponowania założeń organizacyjnych oraz dydaktyczno-wychowawczych. W roku 2008 w gdańskich placówkach oświatowych utworzono i realizowano 308 programów autorskich.

Tabela 2.5.3. Programy autorskie i innowacje pedagogiczne realizowane w gdańskich szkołach w 2008 roku

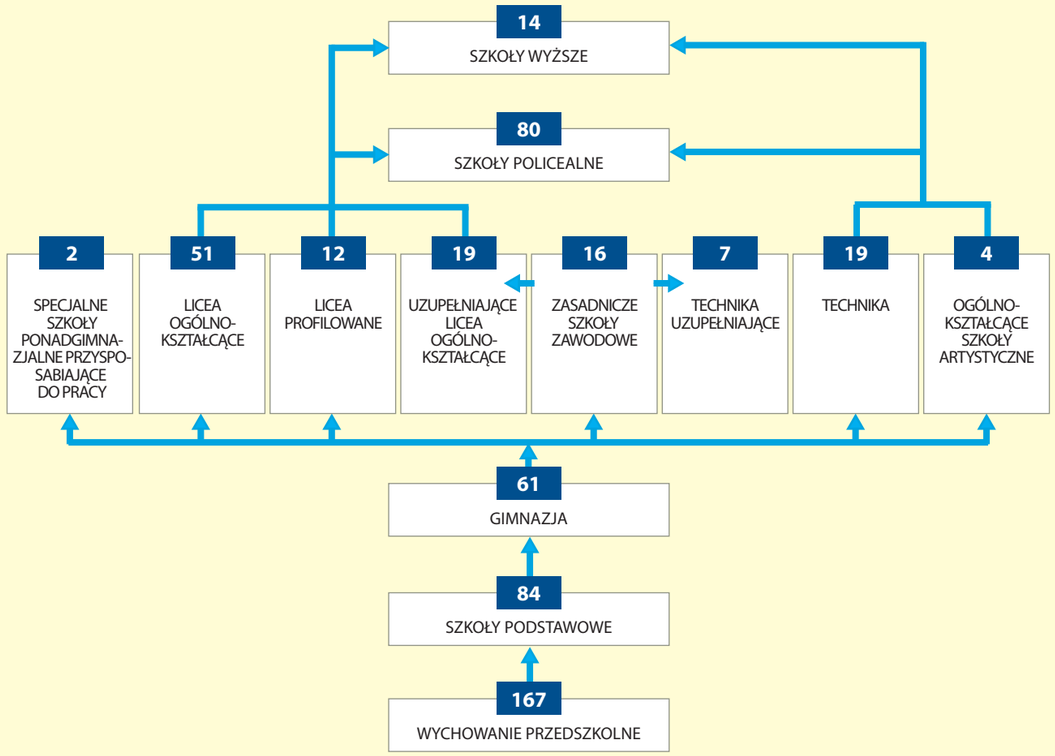
Typ placówki	Programy autorskie	Innowacje pedagogiczne
Przedszkola	25	10
Szkoły podstawowe	158	85
Gimnazja	57	53
Licea ogólnokształcące	45	22
Szkoły zawodowe	3	15
Inne placówki	20	0

Źródło: Wydział Edukacji.

Gdańskie szkoły w 2008 roku rozwijały współpracę z uczelniami wyższymi – zarówno trójmiejskimi, jak i tymi z innych rejonów kraju. Współdziałanie polegało na: udziale uczniów w okazjonalnych zajęciach prowadzonych przez wykładowców akademickich, udziale uczniów w cyklicznych i długofalowych programach edukacyjnych, współtworzeniu przez uczelnie wyższe klas patronackich w szkołach, współorganizowanie konkursów i olimpiad przedmiotowych, współpracy przy realizacji projektów międzynarodowych, podnoszeniu kompetencji dydaktycznych nauczycieli, przeprowadzaniu badań i ankiet przez studentów. W 2008 roku z uczelniami wyższymi współpracowały 453 gdańskie szkoły średnie.

W ogólnopolskim rankingu szkół ponadgimnazjalnych 2008 opracowanym przez redakcję „Rzeczpospolitej" dwie gdańskie szkoły średnie znalazły się w pierwszej setce wyróżnionych szkół: Gdańskie Liceum Autonomiczne (4 miejsce w rankingu wojewódzkim i 78 miejsce w rankingu ogólnopolskim) oraz III Liceum Ogólnokształcące im. Bohaterów Westerplatte (3 miejsce w rankingu wojewódzkim i 36 miejsce w rankingu ogólnopolskim). Dodatkowo III Liceum Ogólnokształcące im. Bohaterów Westerplatte, jako jedyna szkoła w mieście, uczestniczy w programie matury międzynarodowej. W 2008 roku egzaminy matury międzynarodowej zdało 45 uczniów – wszyscy przystępujący.

Rysunek 2.5.1. Schemat edukacji według szczebla kształcenia w 2008 roku

Źródło: Opracowanie na podstawie Informatora o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za 2008 rok.

2.5.2. Finansowanie oświaty

Nakłady finansowe na oświatę i wychowanie oraz edukacyjną opiekę wychowawczą w 2008 roku wynosiły 569 540 tys. zł i były o 11,9% większe niż w analogicznym okresie roku 2007.

Tabela 2.5.4. Wydatki miasta na oświatę i wychowanie oraz edukacyjną opiekę wychowawczą w latach 2005-2008 (w tys. zł)

Ogółem	Lata			
	2005	2006	2007	2008
	453 650	469 748	508 913	569 540

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska 2005-2008.

W 2008 roku miasto Gdańsk zrealizowało szereg założonych zadań inwestycyjnych w zakresie oświaty i edukacji. Nakłady inwestycyjne na oświatę i wychowanie wzrosły w 2008 roku o prawie 75% w porównaniu do roku poprzedniego. Kwotę blisko 21 mln złotych przeznaczono na budowę szkoły podstawowej nr 12 na gdańskim osiedlu Ujeścisko, której uroczyste otwarcie nastąpiło 5 września 2008 roku. Inne inwestycje wiązały się z: kontynuacją programu budowy i modernizacji boisk szkolnych, którego efektem było m.in. oddanie do użytku boiska przy Szkole Podstawowej nr 56 w Gdańsku, zakończeniem termomodernizacji w Szkole Podstawowej nr 45 przy ulicy Matki Polki oraz rozpoczęciem termomodernizacji w Szkole Podstawowej nr 70, urządzeniem terenu zielonego i placu zabaw w Szkole Podstawowej nr 8.
W 2008 roku zlikwidowano 36 placówek oświatowych, w tym: 8 przedszkoli, 18 szkół średnich oraz 8 szkół policealnych. Do grupy zlikwidowanych szkół średnich zaliczają się głównie technika i licea uzupełniające oraz technika i licea dla dorosłych.

Tabela 2.5.5. Wydatki na zadania inwestycyjne w zakresie oświaty i wychowania w latach 2005-2008 (w tys. zł)

Wydatki	Lata			
	2005	2006	2007	2008
I. Wydatki na zadania własne gminy, w tym:	6382,3	6777,1	14 998,1	27 613,0
Szkoły podstawowe	3029,2	6207,5	14 466,6	26 941,8
Przedszkola	360,4	495,1	240,7	359,2
Gimnazja	2992,7	74,5	290,8	229,0
II. Wydatki na zadania własne powiatu, w tym:	5691,2	909,8	1741,5	1529,0
Szkoły podstawowe specjalne	314,0	23,02	-	-
Gimnazja specjalne	-	-	81,10	20,0
Licea ogólnokształcące	7,1	41,00	8,77	1068,1
Szkoły zawodowe	5370,1	845,73	1651,65	226,7
Ogółem	12 073,5	7686,9	16 658,5	29 142

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska 2005-2008.

Szkoła Podstawowa nr 12 w Gdańsku.
Źródło: Biuro Prasowe.

W 2008 roku średni roczny koszt utrzymania jednego ucznia w gdańskich publicznych placówkach oświatowych wyniósł 15 782 złote i w porównaniu z rokiem 2007 był wyższy niemal o 20%.

Tabela 2.5.6. Średni roczny koszt nauczania jednego ucznia w publicznych placówkach oświatowych w 2008 roku

Typ placówki	Średni koszt nauczania jednego ucznia w 2008 roku w placówkach publicznych (w zł)
Przedszkola	5658
Przedszkola specjalne	37 660
Szkoły podstawowe + świetlice + stołówki	7563
Gimnazja + stołówki	6434
Szkoły podstawowe specjalne	29 265
Gimnazja specjalne	26 592
Licea ogólnokształcące	5173
Licea ogólnokształcące specjalne	15 060
Szkoły zawodowe wraz z centrami kształcenia ustawicznego i praktycznego	6016
Szkoły zawodowe specjalne	18 399

Źródło: Wydział Edukacji.

Niosąc pomoc najuboższym uczniom oraz wspierając i promując najzdolniejszych, władze Miasta przyznały w 2008 roku 3710 stypendiów, zasiłków i nagród na łączną kwotę 2 341 544 złotych, przy czym 27% tej kwoty przeznaczono na pomoc materialną w formie stypendiów o charakterze socjalnym oraz zasiłki szkolne dla uczniów, natomiast 76% tej sumy pochłonęły wydatki na stypendia naukowe i nagrody dla wyróżniających się uczniów i studentów. Po raz kolejny wręczono stypendia naukowe im. Daniela Gabriela Farenheita dla absolwentów matury międzynarodowej wyróżniających się doskonałymi wynikami w nauce, którzy podjęli naukę na wyższych uczelniach za granicą.

Tabela 2.5.7. Stypendia oraz zasiłki przyznane uczniom i studentom w 2008 roku

Typ stypendium	Liczba wypłaconych stypendiów	Kwota wydatkowana na stypendia w 2008 roku (w zł)
Stypendia szkolne o charakterze socjalnym oraz zasiłki szkolne dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych	1967 stypendiów i 95 zasiłków	625 518
Jednorazowe stypendia za wyniki w nauce	706 stypendiów	67 776
Stypendia za szczególne osiągnięcia przyznawane uczniom przez komisje za uzyskanie I, II lub III miejsca w olimpiadach przedmiotowych oraz konkursach międzynarodowych, ogólnopolskich zgodnie z regulaminem zatwierdzonym przez Radę Miasta Gdańska oraz nagrody dla najlepszych maturzystów	750 stypendiów	296 250
Stypendia dla uczniów pochodzących z rodzin byłych pracowników państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej – sfinansowane z dotacji celowej budżetu państwa	12 stypendiów	9600
Stypendia Prezydenta Miasta Gdańska comiesięczne i jednorazowe dla studentów	90 stypendiów comiesięcznych 14 stypendiów jednorazowych	382 400
Stypendia naukowe Prezydenta Miasta Gdańska – im. Daniela Gabriela Fahrenheita dla absolwentów szkół z maturą międzynarodową	76 stypendiów	960 000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji.

2.5.3. Szkolnictwo wyższe i nauka

Gdańsk, będący głównym ośrodkiem akademickim Polski północnej, przywiązuje dużą wagę do rozwoju nauki i szkolnictwa wyższego, jako istotnego miernika jakości życia mieszkańców oraz czynnika wpływającego na rozwój miasta i regionu. Na terenie Gdańska swoją siedzibę ma 6 publicznych szkół wyższych: Uniwersytet Gdański, Politechnika Gdańska, Akademia Medyczna, Akademia Muzyczna, Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu, Akademia Sztuk Pięknych oraz Gdańskie Seminarium Duchowne afiliowane do Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, 8 szkół niepublicznych: Wyższa Szkoła Bankowa, Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa, Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna, Wyższa Szkoła Zarządzania, Wyższa Szkoła Społeczno-Ekonomiczna, Wyższa Szkoła Finansów i Administracji, Gdańska Wyższa Szkoła Administracji, „Ateneum" Szkoła Wyższa, a także 3 wydziały zamiejscowe niepublicznych uczelni wyższych: Polsko-Japońskiej Wyższej Szkoły Technik Komputerowych w Warszawie, Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa w Poznaniu, Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi.
Gdańskie uczelnie kształciły w 2008 roku studentów w systemie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na studiach pierwszego stopnia (licencjackich lub inżynierskich), studiach drugiego stopnia (magisterskich), jednolitych studiach magisterskich, studiach trzeciego stopnia (doktoranckich) oraz studiach podyplomowych.

W roku akademickim 2007/2008, w porównaniu do roku poprzedzającego, w gdańskich uczelniach publicznych nastąpił wzrost ogólnej liczby studentów o 3,8%. Największy przyrost liczby studentów zanotowała Politechnika Gdańska, w której naukę pobierało o ponad 11% więcej osób niż rok wcześniej. Wzrost ten ma swoje źródło m.in. w koniunkturalnym zapotrzebowaniu na pracowników o wykształceniu technicznym. W dwóch szkołach wyższych: AWFiS oraz ASP odnotowano spadek liczy studentów odpowiednio o 8,4% oraz 5,1%.

W roku akademickim 2007/2008 nastąpił wzrost liczby absolwentów gdańskich uczelni publicznych w stosunku do poziomu z roku poprzedniego (2006/2007) aż o 19%. Przyczyny tego zjawiska należy upatrywać w fakcie, iż po raz pierwszy od wprowadzenia na Uniwersytecie Gdańskim w systemu bolońskiego do grona absolwentów dołączyła liczna grupa studentów, którzy ukończyli studia I stopnia.

Tabela 2.5.8. Liczba studentów uczelni publicznych w Gdańsku w roku akademickim 2006/2007 i 2007/2008

Uczelnia	Rok akademicki		W tym kobiety 2007/2008	Dynamika ogółem 2008/2007
	2006/2007	2007/2008		
Uniwersytet Gdański	28352	28584	18633	100,8%
Politechnika Gdańska	19416	21638	7291	111,4%
Akademia Medyczna w Gdańsku	4827	4936	3594	102,3%
Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu	4093	3748	1593	91,6%
Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku	826	784	555	94,9%
Akademia Muzyczna w Gdańsku	625	655	838	104,8%
OGÓŁEM	58139	60345	32504	103,8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2007-2008.

Tabela 2.5.9. Liczba absolwentów uczelni publicznych w Gdańsku w roku akademickim 2006/2007 i 2007/2008

Uczelnia	Rok akademicki		W tym kobiety 2007/2008	Dynamika ogółem 2008/2007
	2006/2007	2007/2008		
Uniwersytet Gdański	6245	8187	5752	131,1%
Politechnika Gdańska	2487	2539	1002	102,1%
Akademia Medyczna w Gdańsku	973	1029	815	105,8%
Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu	79	116	79	146,8%
Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku	1 084	1085	491	100,1%
Akademia Muzyczna w Gdańsku	206	218	157	105,8%
OGÓŁEM	11074	13174	8296	119,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2007-2008.

Spełniając ustawowy obowiązek oraz wychodząc naprzeciw potrzebom innych środowisk uczestniczących w życiu kraju i macierzystego regionu, gdańskie uczelnie wyższe prowadzą, zakrojoną na szeroką skalę, działalność naukowo-badawczą. W 2008 roku zatrudniały 4284 nauczycieli akademickich, a więc o 48 więcej niż w roku poprzednim. Zmniejszyła się liczba pracowników zatrudnionych na stanowisku asystenta – o 32 etaty; o 27 osób zmniejszyła się też liczba pracowników zaliczonych do kategorii „pozostali". W roku 2008, w porównaniu z 2007 rokiem, na gdańskich uczelniach publicznych pracowała większa liczba adiunktów – wzrost o 57 etatów, profesorów – o 26, docentów – o 15.

Tabela 2.5.10. Nauczyciele akademiccy* w gdańskich uczelniach publicznych w 2008 roku

Uczelnia	Profesorowie	Docenci	Adiunkci	Asystenci	Pozostali	Ogółem
Uniwersytet Gdański	376	1	806	241	291	1715
Politechnika Gdańska	181	16	538	150	243	1128
Akademia Medyczna w Gdańsku	104	7	400	283	166	960
Akademia Muzyczna w Gdańsku	54	-	39	14	52	159
Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu	44	-	52	38	54	188
Akademia Sztuk Pięknych	39	-	49	33	13	134
RAZEM	798	24	1884	759	819	4284

**Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej zostali wykazani w każdym miejscu pracy*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatora o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za 2008 rok.

Inauguracja roku akademickiego na Uniwersytecie Gdańskim.
Źródło: Biuro Prasowe.

Uniwersytet Gdański
Uniwersytet Gdański został powołany do życia 20 marca 1970 roku. Powstał z połączenia Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Sopocie i Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku; później w jego skład weszło także Wyższe Studium Nauczycielskie. Prekursorką Uniwersytetu Gdańskiego była Wyższa Szkoła Handlu Morskiego w Sopocie, która rozpoczęła działalność w 1945 roku. W 2008 roku w tej największej uczelni publicznej na Wybrzeżu kształciły się 28 584 osoby, które pobierały naukę na 9 wydziałach: Wydziale Biologii, Geografii i Oceanografii, Wydziale Chemii, Wydziale Ekonomicznym, Wydziale Filologiczno-Historycznym, Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki, Wydziale Nauk Społecznych, Wydziale Prawa i Administracji, Wydziale Zarządzania, oraz Międzyuczelnianym Wydziale Biotechnologii UG i AMG. W 5 jednostkach dydaktycznych Uniwersytetu: Centrum Herdera Uniwersytetu Gdańskiego, Ośrodku Alliance Francaise, British Centre Studium Uniwersytetu Gdańskiego, Studium Języków Obcych i Bibliotece Brytyjskiej UG, słuchacze mogli zdobywać wiedzę z zakresu języka: angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego, niemieckiego, japońskiego, polskiego, włoskiego, rosyjskiego oraz szwedzkiego.

Budynek Neofilologii i Rektoratu Uniwersytetu Gdańskiego.
Źródło: Biuro Promocji.

Politechnika Gdańska
Politechnika Gdańska jest najstarszą uczelnią wyższą na Pomorzu. Jej historia sięga 1904 roku, kiedy to z woli cesarza Wilhelma II powstała Królewsko-Pruska Szkoła Techniczna. W pierwszym roku jej działania na studia zapisało się 599 osób, które pobierały naukę na 6 wydziałach. Ponad sto lat później, w 2008 roku na Politechnice Gdańskiej uczyło się 21 638 studentów. Kształcili się oni na 9 wydziałach: Wydziale Architektury, Wydziale Chemicznym, Wydziale Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki, Wydziale Elektrotechniki i Automatyki, Wydziale Fizyki Technicznej i Matematyki Stosowanej, Wydziale Inżynierii Lądowej i Środowiska, Wydziale Mechanicznym, Wydziale Oceanotechniki i Okrętownictwa oraz Wydziale Zarządzania i Ekonomii. Oprócz tego na uczelni działały również 3 studia międzywydziałowe: Studium Nauki Języków Obcych, Studium Nauczania Matematyki, Studium Wychowania Fizycznego i Sportu.
Do najważniejszych wydarzeń, które miały miejsce na Politechnice Gdańskiej w 2008 roku należy zaliczyć: otwarcie pierwszego „inteligentnego budynku" – Nowego Gmachu Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki oraz oddanie do użytku superkomputera „Galera", najszybszego komputera w Europie Środkowo-Wschodniej.

Akademia Medyczna w Gdańsku
Jest to największa i najstarsza uczelnia medyczna w północnej Polsce. Jej korzenie sięgają roku 1945, kiedy to założono Akademię Lekarską w Gdańsku. Początkowo akademia kształciła na dwóch kierunkach studiów: lekarskim i farmaceutycznym. W roku 1950 uczelnię przemianowano na Akademię Medyczną w Gdańsku. W roku 2008 niespełna 5 tys. studentów kształciło się na 4 wydziałach: Wydziale Lekarskim z Oddziałem Stomatologicznym, Wydziale Nauk o Zdrowiu z Oddziałem Pielęgniarstwa, Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej oraz Międzyuczelnianym Wydziale Biotechnologii UG-AMG. Struktura organizacyjna Akademii Medycznej obejmuje również 3 jednostki międzywydziałowe: Międzywydziałowy Instytut Medycyny Morskiej i Tropikalnej, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych oraz Studium Wychowania Fizycznego i Sportu.
W 2008 roku na terenie Akademii Medycznej rozpoczęto budowę Akademickiego Centrum Medycyny Inwazyjnej, które będzie szpitalem zabiegowym. Leczyć się w nim będą chorzy wymagający operacji z zakresu chirurgii ogólnej, urologii, okulistyki, laryngologii, radiologii zabiegowej. Na oddziale transplantologicznym przeprowadzane będą przeszczepy szpiku kostnego.

Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku
Korzenie tej uczelni sięgają 1952 roku, kiedy to przy ulicy Traugutta w Gdańsku-Wrzeszczu utworzono Technikum Wychowania Fizycznego. W roku 1957 szkołę przekształcono w Studium Nauczycielskie Wychowania Fizycznego, którego celem było przygotowanie wykwalifikowanej kadry do zawodu nauczyciela wychowania fizycznego. Dwanaście lat później szkole przyznano status Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego, co wiązało się też z przydzieleniem zadań o charakterze naukowo-badawczym z dziedziny wychowania fizycznego i sportu. Swoją obecną nazwę uczelnia otrzymała w 2001 roku.
Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu kształci na dwóch wydziałach: Wydziale Wychowania Fizycznego oraz Wydziale Turystyki i Rekreacji. Oferta edukacyjna gdańskiej AWFiS podzielona została na 5 kierunków studiów. Wśród nich znajdują się także dwa nowe, uruchomione w roku akademickim 2007/2008 kierunki studiów: sport i fizjoterapia. W 2008 roku naukę na akademii pobierało 3748 studentów w systemie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Absolwenci uczelni mogli korzystać z dodatkowych możliwości podnoszenia kwalifikacji, uczestnicząc w studiach podyplomowych, kursach instruktorskich i trenerskich.
Absolwenci uczelni odnosili w 2008 roku znaczące sukcesy sportowe. Podczas Igrzysk XXIX Olimpiady w Pekinie złote medale zdobyli: gimnastyk Leszek Blanik oraz wioślarz Adam Korol. Na najwyższym stopniu podium podczas Igrzysk Paraolimpijskich w stolicy Chin stanęła tenisistka stołowa Natalia Partyka.

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku
Powstała w Sopocie w roku 1947 z inicjatywy Stefana Śledzińskiego. Od daty założenia do roku 1982 nosiła nazwę Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej. W roku 1966 została przeniesiona do Gdańska. Akademia Muzyczna prowadzi zajęcia na 4 wydziałach: Wydziale Dyrygentury, Kompozycji i Teorii Muzyki, Wydziale Instrumentalnym, Wydziale Wokalno-Aktorskim oraz Wydziale Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej i Rytmiki. W strukturze Akademii Muzycznej działają również 3 jednostki międzywydziałowe: Studium Języków Obcych, Studium Pedagogiczne, Sekcja Kultury Fizycznej. W 2008 roku na Akademii Muzycznej studiowało 655 studentów.

Akademia Sztuk Pięknych
Uczelnia ta powstała w 1945 roku w Sopocie jako Państwowy Instytut Sztuk Plastycznych. Wraz z inauguracją pierwszego roku akademickiego studia w Instytucie rozpoczęło 22 studentów, którzy kształcili się na trzech wydziałach: Malarstwa, Rzeźby i Architektury Wnętrz. Program nauczania oparto na ścisłej współpracy malarstwa i rzeźby ze sztukami użytkowymi: architekturą wnętrz, meblarstwem, tkactwem, ceramiką i grafiką użytkową. W roku 1996 szkoła uzyskała status Akademii Sztuk Pięknych. W 2008 roku uczelnia ta kształciła 784 studentów w ramach 5 jednostek strukturalnych: Wydziału Malarstwa, Wydziału Grafiki, Wydziału Architektury Wnętrz i Wzornictwa, Wydziału Rzeźby, a także Międzywydziałowego Instytutu Nauki o Sztuce.
Studenci ASP w Gdańsku, w zależności od wybranego kierunku, uczestniczą także, zgodnie z programem studiów, w obowiązkowych plenerach i odbywają wymagane praktyki prowadzone przez uczelnię lub we współpracy z innymi ośrodkami, uczelniami i firmami.

Nagrody Naukowe Miasta Gdańska
Już po raz dwudziesty pierwszy wręczono Nagrody Naukowe Miasta Gdańska im Jana Heweliusza za wybitne osiągnięcia naukowe. Laureatami za rok 2008 zostali: w dziedzinie nauk humanistycznych – prof. dr hab. Marek Latoszek za całokształt badań dotyczących ruchu społecznego „Solidarność" oraz problematyki regionalizmu i etniczności; w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych – prof. dr hab. inż. Ryszard Horodecki za wkład w stworzenie podstaw informatyki kwantowej, a w szczególności za wypracowanie metod detekcji kwantowego splątania oraz odkrycie fenomenu splątania związanego.

2.6. Kultura

Gdańsk to miasto o wielowiekowej i wielokulturowej historii, miejsce, które zrodziło i przyciągało wybitne osobowości.
Miasto finansuje działalność jedenastu instytucji kultury, ale wspiera także przedsięwzięcia kulturalne i działalność instytucji zlokalizowanych na terenie Gdańska, dla których organizatorem jest Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego (Państwowa Opera Bałtycka, Filharmonia Bałtycka, Teatr Wybrzeże, Nadbałtyckie Centrum Kultury, Muzeum Narodowe, Muzeum Archeologiczne) lub Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Centralne Muzeum Morskie, Muzeum II Wojny Światowej).

Rok 2008 był niezwykle znaczący dla gdańskiej kultury. W mieście przybyły dwie nowe instytucje – Gdański Teatr Szekspirowski oraz Gdańska Galeria Miejska, na którą składać się będą trzy oddziały: Galeria Grassowska, Galeria Rzeźby oraz Galeria Malarstwa. Dla Europejskiego Centrum Solidarności był to pierwszy pełny rok działalności.
Ważnym elementem polityki kulturalnej Miasta było też podjęcie decyzji o ubieganiu się przez Gdańsk i Metropolię Gdańską o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016 w oparciu o tradycje wolnościowe Gdańska. Hasło przewodnie projektu to: „Wolność kultury. Kultura Wolności". W sierpniu 2008 roku powstało Biuro „Gdańsk i Metropolia Gdańska – Europejska Stolica Kultury 2016", którego operatorem została spółka „Biuro Promocji Kultury" powołana przez zwycięzców konkursu na stworzenie strategii działań Gdańska i Metropolii Gdańskiej w staraniach o tytuł ESK, Aleksandrę Szymańską i Romualda Pokojskiego. Do głównych zadań Biura należy: inicjowanie, organizowanie i wspieranie wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych, działania promocyjne i informacyjne dotyczące programu, a także inicjowanie i koordynowanie współpracy międzynarodowej i oczywiście pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację projektu.
Dowodem na szeroko zakrojoną działalność z obszaru kultury, którą realizuje Miasto jest także coroczny wzrost wydatków budżetowych na kulturę (od 37,1 mln zł w 2006 roku przez 47 mln zł w 2007 roku aż do 55,4 mln zł w 2008 roku).

Tabela 2.6.1. Działalność wybranych placówek kulturalnych w Gdańsku w latach 2006-2008 (stan w dniu 31.XII)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	Dynamika 2008/2007 (w %)
Kina stałe	5	5	5	100,0
Miejsca na widowni w kinach stałych	7812	7832	7829	100,0
Widzowie w kinach stałych (w tys.)	1485,8	1578,5	1622,0	102,8
Muzea	20	20	21	105,0
Zwiedzający muzea i wystawy (w tys.)	463,5	475,8	456,0	95,8
Teatry i instytucje muzyczne	6	6	6	100,0
Widzowie i słuchacze teatrów i instytucji muz. (w tys.)	311,6	371,1	369,9	99,7
Biblioteki	33	32	31	96,9
Punkty biblioteczne	18	17	17	100,0
Czytelnicy bibliotek publicznych i punktów bibliotecznych	61 597	59 177	47 155	79,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatorów o sytuacji społeczno – gospodarczej Gdańska za lata 2006-2008.

MUZEUM HISTORYCZNE MIASTA GDAŃSKA

Działalność instytucji i placówek kulturalnych
Muzeum Historyczne Miasta Gdańska (MHMG) – powołane do życia w 1970 roku poprzez Uchwałę Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gdańsku; do czasu usamodzielnienia się stanowiło ono oddział ówczesnego Muzeum Pomorskiego w Gdańsku (obecne Muzeum Narodowe).
W 1973 roku Muzeum otrzymało Katownię oraz Wieżę Więzienną; w 1974 roku Twierdzę w Wisłoujściu; w 1980 roku Wartownię Nr I na Westerplatte; w 1981 roku Dom Uphagena; w 1984 roku Muzeum Dwór Artusa; w 1988 roku basztę „Na Zamurzu"; w 1989 roku Nowy Dom Ławy. W 1996 roku powstało Muzeum Zegarów Wieżowych jako Oddział MHMG, a w 2000 roku nastąpiła zmiana nazwy instytucji z Muzeum Historii Miasta Gdańska na Muzeum Historyczne Miasta Gdańska oraz powołane zostało Muzeum Bursztynu.

Rysunek 2.6.1. Oddziały Muzeum Historycznego Miasta Gdańska w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MHMG za 2008 rok.

Główna siedziba Muzeum Historycznego Miasta Gdańska mieści się w Ratuszu Głównego Miasta. Wiekowa gotycko – renesansowa budowla, usytuowana na styku ulicy Długiej i Długiego Targu, dominuje nad panoramą Drogi Królewskiej, najbardziej reprezentacyjnego traktu zabytkowej części miasta.

Najciekawsze wydarzenia w Muzeum Historycznym Miasta Gdańska w 2008 roku:

- wystawa „Gdańsk 1945… Fotografia dokumentalna Janusza Uklejewskiego",
- wystawa „Twórczość Bertholda Frantza Hellingratha (1877-1954) w zbiorach polskich" wraz z katalogiem w języku polskim i niemieckim,
- casting na Panienkę z okienka,
- Europejska Noc Muzeów,
- publikacja pt.: „Okręt Kościoła z gdańskiego Dworu Artusa". Materiały z sesji zorganizowanej przez Muzeum Historyczne Miasta Gdańska dnia 25 maja 2007 roku w 550. rocznicę nadania Miastu honorowego przywileju przez króla Kazimierza Jagiellończyka,
- wystawa „Jan Heweliusz pionierem konstrukcji zegara wahadłowego" w Newark (Wielka Brytania),
- publikacja zatytułowana: „Analiza i opis gdańskich kamienic mieszczańskich ze szczególnym uwzględnieniem budowli z czasów od gotyku do późnego renesansu". Edycja niepublikowanej dysertacji (1910-1915) Otto Rollenhagen'a,
- wystawa „Poławiacze Bursztynu",
- wystawa „Lubeckie kamienice mieszczańskie. Przeszłość i teraźniejszość",
- konferencja naukowa „Rzeź gdańska z 1308 roku w świetle najnowszych badań",
- wystawa: Otto Herdemertens (1891-1960) – Gdański mistrz akwareli połączona z wydaniem przez MHMG teki wybranych barwnych prac artysty,
- wystawa „ Bursztynowe skarby XVI-XVIII wieku. Nowa kolekcja Muzeum Bursztynu",
- nowatorskie przedsięwzięcie edukacyjne „Gra Dyplomatyczna" oraz inauguracja nowo utworzonej Sali Edukacyjnej w Ratuszu Głównego Miasta.

Muzeum Bursztynu – wystawa Georga Laue

Źródło: Biuro Prasowe.

Muzeum Historyczne Miasta Gdańska, jako inwestor zastępczy pozyskało w 2008 roku na odbudowę kościoła św. Katarzyny kwotę: 4 101 149 zł. Zrealizowano następujące prace: odbudowa dachu nad nawą główną wraz z dachami nad nawami bocznymi, remont konserwatorski czterech elewacji wieży kościoła, konserwacja barokowej ambony z 1638 roku, konserwacja obrazu „Anioł", zakup blachy miedzianej do prac remontowych hełmu wieży kościoła i wykonanie platformy do prac montażowych przy budowie dachu głównego.
Muzeum w roku 2008 zorganizowało 24 wystawy, 120 koncertów, wydało 10 publikacji, wzięło udział w 3 projektach międzynarodowych. W poszczególnych oddziałach Muzeum przeprowadzono łącznie 404 lekcje muzealne, w których wzięło udział ponad 10 tys. uczestników.
W zakresie edukacji szkolnej i pozaszkolnej Muzeum Historyczne Miasta Gdańska wprowadziło nowe tematy lekcyjne: „Śladami króla Artura", „Skarb kaprów" oraz cykliczną imprezę pod nazwą „Historyczne Urodziny" dla dzieci w wieku 6-12 lat, podczas której będą się odbywać dwuipółgodzinne spotkania historyczno-urodzinowego łączące ze sobą edukację i zabawę (jubilat wraz z uczestnikami spotkania wcielają się w historyczne postacie).

Tabela 2.6.2. Liczba zwiedzających poszczególne oddziały Muzeum Historycznego Miasta Gdańska w 2007 i 2008 roku

Oddział MHMG	Liczba zwiedzających wystawy płatne		Liczba zwiedzających wystawy bezpłatne		Liczba lekcji muzealnych	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Dom Uphagena	15 258	15 685	7 870	10 359	33	52
Dwór Artusa	29 299	27 619	7 376	9 060	112	156
Muzeum Bursztynu	47 332	51 107	15 418	16 557	7	43
Muzeum Poczty Polskiej w Gdańsku	704	2 940	957	1 595	2	58
Ratusz Głównego Miasta	34 128	29 002	36 158	9 461	102	95
Wartownia Nr.1 na Westerplatte	33 510	33 924	-	-	-	-
Wieża Ratusza	25 054	27 154	-	-	-	-
SUMA	185 285	187 431	67 779	47 032	256	404

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Prezydenta ds. Kultury.

Klub Żak – jako organizator różnorodnych form uczestnictwa w działaniach artystycznych i kulturalnych w roku 2008 zorganizował 31 koncertów, 48 spektakli teatralnych, 8 wystaw, a także 2 uroczystości miejskie i uczestniczył w 3 projektach międzynarodowych.

W ramach cyklu POZA GRANICE można było obejrzeć w Żaku jedyne w Polsce występy Teatru Yubiwa Hotel w nowym spektaklu „Exchange" i solo mistrza tańca butoh Daisuke Yoshimoto „The Ruins of Body" oraz warsztaty butoh i spotkania z artystami.
Latem w Klubie Żak odbyła się kolejna edycja festiwalu Gdańska Korporacja Tańca. W programie znalazło się 14 spektakli, w tym premiera solowego projektu Leszka Bzdyla oraz występy gwiazd zagranicznych takich jak: belgijska grupa Les SlovaKs, izraelscy tancerze – Yossi Berg, Oded Graf i Karmit Burian.
W roku 2008 odbyła się również druga edycja międzynarodowego projektu Dream Regime – Teatr dla Wspólnoty integrującego artystów trójmiejskich, teatr japoński Gekidan Kaitaisha i podopiecznych

ośrodków MONAR. W programie ujęto warsztaty, spotkania, wykłady, projekcje filmowe, staż teatralny oraz realizację finałowego spektaklu „Dream Regime 2008" i wernisaż.
W listopadzie 2008 roku swoje 25-lecie świętował Teatr Snów, jeden z najwybitniejszych polskich teatrów alternatywnych. Prezentem dla gości Teatru Snów była premiera najnowszego spektaklu „Imitacje" w reżyserii Zdzisława Górskiego.
Najstarszy na Wybrzeżu Festiwal Jazz Jantar, podobnie jak w poprzednim roku, podzielony został na dwie części: Avant Days oraz All That Jazz. Koncentruje się on na czystej przyjemności płynącej ze słuchania muzyki. Wszyscy biorący w nim udział artyści są wirtuozami swoich instrumentów i charakteryzują się własnym oryginalnym językiem.

Miejski Teatr Miniatura – działalność artystyczna Teatru skierowana jest przede wszystkim do widowni dziecięcej i młodzieżowej. Głównym celem twórców tej sceny jest kształtowanie wrażliwości etycznej jak i estetycznej młodego widza.
W roku 2008 teatr wystawił trzy premiery dla dzieci „Pchłę Szachrajkę" J. Brzechwy w reżyserii Jacka Gierczaka, „Pinokia" C. Collodiego w reżyserii Jacka Malinowskiego i „Dziadka do orzechów" według baśni E. T. A. Hoffmana „Dziadek do orzechów" i „Król Myszy" (w tłumaczeniu Józefa Kramsztyka) oraz jedną sztukę dla widzów dorosłych („Powrót Błazna" – scenariusz i reżyseria A. Markowicza). Łącznie w teatrze odbyło się 230 przedstawień.

Zespół Muzyki Dawnej Cappella Gedanensis – nawiązując do bogatej twórczości muzycznej dawnego Gdańska zespół kontynuuje tradycje Kapeli Rajców Miejskich założonej w XVI wieku. Wykonuje opracowane i wydane drukiem arcydzieła muzyki gdańskiej.
W roku 2008 Zespół Muzyki Dawnej Cappella Gedanensis zrealizował 91 koncertów, w tym 7 zagranicznych w Niemczech i Izraelu. Cappella wzięła także udział w uroczystościach miejskich, koncertach charytatywnych oraz koncertach festiwalowych. Zrealizowano 3 transmisje w I pr. TVP oraz TV Polonia. Wydane zostały 3 płyty oraz 3-płytowy album „Muzyka Starego Gdańska", gdzie zostały także nagrane unikatowe carrillony z Kościoła św. Katarzyny. Jedna z płyt z gdańską sopranistką młodego pokolenia – A. Tomaszewską została nominowana do Nagrody Fryderyka.

Tabela 2.6.3. Projekty Cappelli Gedanensis w 2008 roku

Typ projektu	Projekty
Koncerty	78 koncertów + 13 opraw uroczystości miejskich
Imprezy plenerowe	koncert plenerowy w Jantarze z udziałem młodych talentów dla dzieci niepełnosprawnych
Uroczystości miejskie	udział Cappelli w oprawie 13 uroczystości Rady Miasta Gdańska i Prezydenta MG
Projekty międzynarodowe	Festiwal chóralny – Brema (3 koncerty); Izrael (4 koncerty – sponsoring)
Ogółem	91 koncertów w tym: 6 koncertów z gwiazdami, 3 transmisje TVP, udział w 7 festiwalach 3 CD + 3-płytowy album „Muzyka Starego Gdańska", w tym: 1 nominacja do Nagrody Fryderyka; 2 CD z cyklu „Złota Kolekcja Talentów Gdańskich"

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Cappelli Gedanensis za 2008 rok.

W 2008 roku zostało zrealizowane nagranie dwóch płyt z cyklu „Złota Kolekcja Talentów Gdańskich". Jedna z płyt dotyczyła prawykonań kompozycji współczesnego kompozytora J. Łuciuka, Litania polska do słów ks. J. Twardowskiego. Szczególnymi wydarzeniami związanymi z promocją muzyki gdańskiej był m.in. udział w Festiwalu „Cztery kolory Polski" organizowanym przez Filharmonię w Łodzi. Muzyka gdańska znalazła się także w programie festiwalowym w Bremie podczas trzech prestiżowych koncertów.
Zespół zrealizował także koncerty z udziałem wybitnych artystów K. Wileńskiego, B. Harasimowicz, R. Jabłońskiego, A. Tomaszewskiej, Ł. Długosza i Vadima Brodskiego (Festiwal Filmowy w Gdyni i Polskiej Filharmonii Bałtyckiej). Znaczącymi wydarzeniami były też koncerty promujące młodych artystów, gdzie wykonano 6 koncertów z cyklu „Muzyka w Nowym Ratuszu. Promocje młodych talentów".

Cappella Gedanensis na dziedzińcu Muzeum Narodowego w Gdańsku

Źródło: www.gedanensis.pl

Centrum Sztuki Współczesnej (CSW) Łaźnia – jest miejscem prezentacji najnowszej sztuki polskiej i zagranicznej, w której można odnaleźć: zmienność, energię i śmiałość. Jest najlepiej rozpoznawalną instytucją wystawienniczą w Trójmieście. CSW to: koncerty, prezentacje filmowe, spotkania i panele dyskusyjne, warsztaty plastyczne i muzyczne. Pierwsze wystawy w pustym budynku dawnej Łaźni Miejskiej pojawiły się w roku 1992 z inicjatywy studentów ASP oraz artystów skupionych wokół Galerii Wyspa. Jednocześnie artyści podjęli starania o utworzenie w tym miejscu stałej instytucji służącej sztuce najnowszej. Instytucja taka została powołana w roku 1998 pod dzisiejszą nazwą.
W 2008 roku CSW Łaźnia obchodziła 10-lecie działalności. Rocznicy tej towarzyszyła wystawa „Opowiedziane inaczej...". Z okazji jubileuszu Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego przyznał instytucji Brązowy Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis", szczególnie prestiżowe odznaczenie, przyznawane za wybitne zasługi na polu kultury.
W badanym okresie zorganizowano wystawy pt.: „Mińsk, diariusz miejski" oraz „Zdzisław Pidek. Pamiętamy". Poza działalnością wystawienniczą w CSW Łaźnia podejmowane są także inne wartościowe inicjatywy i realizacje, jak choćby szeroko pojęta działalność rewitalizacyjna w ramach projektu Galeria Zewnętrzna Miasta Gdańska. 24 czerwca 2008 roku otwarta została LKW Gallery Lexa Rijkersa i Daniela Milohnica, zwycięski projekt I edycji Międzynarodowego Konkursu Galeria Zewnętrzna Miasta Gdańska. Zakleszczona pod wiaduktem przy ul. Szopy ciężarówka ich projektu w sposób symboliczny przedstawia odseparowanie dzielnicy Dolne Miasto poprzez odcięcie jej od centrum wiaduktem komunikacyjnym oraz odzwierciedla różnice w sytuacji socjalnej i mentalnej dwóch różnych sąsiadujących ze sobą miejsc.
Galeria Zewnętrzna Miasta Gdańska to długofalowy projekt Centrum Sztuki Współczesnej Łaźnia mający na celu stworzenie kolekcji trwałych dzieł sztuki w przestrzeni miejskiej. Stanowi ona poważny krok na drodze do zmiany charakteru dzielnicy Dolne Miasto, w której zlokalizowane jest CSW Łaźnia.

Do cyklicznych projektów należą:
- Inkubator – Program prezentujący i promujący młodą sztukę,
- In Progress – cykl spotkań z muzyką współczesną połączoną często ze sztuką teatralną, akcjami

10-cio lecie działalności CSW Łaźnia

Źródło: Biuro Prasowe.

parateatralnymi, tańcem, filmem i sztuką audiowizualną,
- Parakino – sposób na ukazanie szerszych związków filmu i sztuk plastycznych, oraz osadzenie języka filmowego w dyskursie estetycznym,
- Pod prysznicem sztuki – prezentacje bieżących wydarzeń oraz wykłady wybitnych historyków sztuki, estetyków, filozofów, socjologów, urbanistów i architektów oraz specjalistów od mediów i psychologii,
- Galeria zewnętrzna miasta Gdańska – Centrum Sztuki Współczesnej „Łaźnia" jest animatorem nowego projektu artystycznego polegającego na stworzeniu kolekcji trwałych dzieł sztuki w przestrzeni miejskiej,
- Immediate Art – ma na celu przybliżenie niezwykle bogatego świata sztuki najnowszej i stawianie ważkich pytań o status twórczości, która stanowi nierozerwalny związek idei artystycznej realizowanej przy pomocy nowych technologicznych środków.

Gdański Archipelag Kultury (GAK) – jest działającą od 1967 roku samorządową instytucją kultury, skupiającą obecnie w swojej strukturze oddziały umiejscowione w różnych dzielnicach miasta, tj. „Dom Sztuki", „Dworek Artura", „Winda", „Gama", „Cebulka", „Plama", „Keja", „Promocyjny Klub Muzyczny", „Wyspa Skarbów", „Scena Muzyczna". Posiada też zespoły twórcze: „Lustra Strona Druga" oraz „Zespół Pieśni i Tańca".
Dysponując bogatym zapleczem sprzętowym GAK prowadzi bardzo szeroką działalność artystyczną i edukacyjną, organizuje wiele koncertów, spektakli teatralnych, wystaw, warsztatów artystycznych i różnorodnych zajęć edukacyjnych. Współpracując z artystami ze środowiska gdańskiego, z Polski i zagranicy GAK oferuje mieszkańcom Gdańska i regionu wiele ciekawych imprez skierowanych do wszystkich grup wiekowych i społecznych.

Tabela 2.6.4.Ważne wydarzenia i imprezy zorganizowane przez Gdański Archipelag Kultury w 2008 r

WYDARZENIE	DATA
BOŻONARODZENIOWE IMPREZY	5.12, 21.12
Cykle koncertowe w TEATRZE LEŚNYM	23.05 – 24.08
FESTIWAL EUROPEJSKICH STOLIC KULTURY WILNO W GDAŃSKU	05.09 – 07.09
FESTIWAL GDAŃSK DZWIGA MUZĘ	05.07 – 02.08
FESTIWAL INSTALACJI LIRYCZNYCH	15.08 – 17.08
FESTIWAL LATAWICA	20.09
FETA	16.07 – 20.08
GDAŃSKA KAWIARNIA JAZZOWA	31.01, 08.02, 28.03, 25.04, 11.05
GDAŃSKIE WIDOWISKO NOCY ŚWIĘTOJAŃSKIEJ	23.06
KONCERT DLA JANA PAWŁA II	11.10
MUZYKA W BLOKOWISKU	16.05, 28.07
"POLÓWKA"	26.04
STACJA ORUNIA	25.01, 14.03, 26.04, 31.05
SUPERSAM	27.11, 28.11
WINDOWISKO	16.10 – 18.10
WYDMY – Przegląd Filmów Amatorskich i Niezależnych	08.12 – 12.12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gdańskiego Archipelagu Kultury za 2008 rok.

Gdański Teatr Szekspirowski – jedna z najmłodszych instytucji kultury w Gdańsku, założona 20 lutego 2008 roku wspólnie przez miasto Gdańsk, Samorząd Województwa Pomorskiego oraz Fundację Theatrum Gedanense.
W roku 2008 GTS zorganizował 2 koncerty i 1 projekt międzynarodowy obejmujący 2 wystawy, 17 spektakli teatralnych i 9 imprez plenerowych. Imprezą inaugurującą działalność Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego były obchody 444. rocznicy Urodzin Williama Szekspira zorganizowane w Archikatedrze Oliwskiej z udziałem Polskiej Filharmonii Kameralnej z Sopotu pod dyrekcją Wojciecha Rajskiego, Polskiego Chóru Kameralnego Schola Cantorum Gedanensis oraz aktorów Teatru Wybrzeże z Gdańska: Małgorzaty Brajner, Marty Kalmus i Krzysztofa Gordona.
Dotychczasowa działalność Teatru Szekspirowskiego to przede wszystkim kontynuacja działań Fundacji Gedanense czyli realizacja Festiwalu Szekspirowskiego. Festiwal Szekspirowski jest dużą, cykliczną, międzynarodową imprezą teatralną organizowaną co roku w pierwszym tygodniu sierpnia na terenie Gdańska i całego Trójmiasta. W 2008 roku odbyła się XII edycja Festiwalu Szekspirowskiego. Zaprezentowano spektakle z USA, Japonii, Zambii, Wielkiej Brytanii, Francji, Hiszpanii, Rumunii, Armenii, Ukrainy i Polski. Na dziewięciu scenach teatralnych i plenerowych Trójmiasta pokazano w sumie 29 przedstawień. W imprezach festiwalowych uczestniczyło ok. 12 000 widzów. Do najlepiej ocenianych spektakli festiwalu zaliczyć można „Miarkę za miarkę" najważniejszego dziś rumuńskiego reżysera Silviu Purcarete, „Zimową opowieść" japońskiego Teatru Ryutopia, plenerowy pokaz „Romea i Julii" Szekspirowskiego Teatru Globe z Londynu oraz „Hamletmachine" rumuńskiego teatru Odeon. Wielkie wrażenie zrobiły polskie spektakle: „Burza" w reżyserii Janusza Wiśniewskiego w wykonaniu Teatru Nowego z Poznania oraz kontrowersyjny „Hamlet" w reżyserii Moniki Pęcikiewicz w wykonaniu Teatru Polskiego z Wrocławia.
Projektem o wymiarze społecznym była kolejna odsłona akcji pt. „Bliżej Teatru" dla młodzieży z regionu województwa pomorskiego. Akcja umożliwiała młodzieży z okolicznych małych miast (m.in. z Żukowa i Kościerzyny) udział w Festiwalu Szekspirowskim poprzez specjalny jednodniowy program zawierający m.in. takie atrakcje jak zwiedzanie miasta, wykład przygotowujący do wieczornego spektaklu, wizyta w teatrze „od kulis" oraz obejrzenie spektaklu.

Europejskie Centrum Solidarności (ECS) – zrealizowało w 2008 roku 39 projektów, w tym 15 wystaw, 9 koncertów, 8 imprez plenerowych, 1 uroczystość miejską, a także uczestniczyło w 6 projektach międzynarodowych.
W tym samym roku ECS poprzez organizację koncertu na Politechnice Gdańskiej uczciło XX rocznicę

strajków robotniczo – studenckich ’88.
Pod hasłem Festiwal Solidarności – Święto Radości odbyły się obchody 28. Rocznicy Podpisania Porozumień Sierpniowych. W ramach Festiwalu odbyło się wiele różnorodnych imprez kulturalnych takich jak: plenerowe kino letnie, wystawy na przystankach SKM oraz koncert Stanisława Sojki i grupy Perfect z towarzyszącą im Orkiestrą Polskiej Filharmonii Bałtyckiej.
W grudniu 2008 roku odbyła się I edycja Ekspresu Solidarności, pomyślanego jako cykliczny projekt edukacyjny. Impulsem do zorganizowania tego przedsięwzięcia była 25. rocznica przyznania Lechowi Wałęsie Pokojowej Nagrody Nobla. W projekcie udział wzięło 200 obywatelsko zaangażowanych młodych ludzi z 44 krajów świata, m.in. z tak odległych miejsc, jak Meksyk, Gwatemala czy Wenezuela. Uczestnicy projektu podróżowali z południa na północ kraju specjalnym pociągiem, po drodze odwiedzając miejsca symbolizujące walkę Polaków z systemami totalitarnymi – faszyzmem i komunizmem. Zwiedzili m.in. hitlerowski obóz koncentracyjny Auschwitz-Birkenau, Muzeum Powstania Warszawskiego, Westerplatte oraz wystawę „Drogi do Wolności”. Wzięli udział w warsztatach i wykładach na temat znaczenia Solidarności w budowaniu demokratycznego, pokojowego ładu na świecie. Opiekunem duchowym i przewodnikiem młodzieży był amerykański filozof, pisarz i działacz społeczny George Weigel.
Również w grudniu w gdańskiej Filharmonii Bałtyckiej odbyło się historyczne spotkanie młodych ludzi z laureatami Pokojowej Nagrody Nobla. Lech Wałęsa, Dalajlama XIV, Szirin Ebadi, Adolfo Perez Esquivel oraz Frederik Willem de Klerk opowiadali o swoich doświadczeniach solidarności, ostrzegali przed największymi zagrożeniami dla pokoju, takimi jak fanatyzm i udzielali wskazówek, jak budować świat oparty na wartościach.
W związku z rocznicami grudnia 1970 i 1981 ECS przygotowało Koncert „Uchroń nas od nienawiści” stworzony na podstawie oratorium „A kto się odda w radość” (muz. Włodzimierz Korcz, sł. Ernest Bryll). Na koncert, który odbył się w Bazylice Mariackiej w Gdańsku przyszło ok. 2500 osób.

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna (WiMBP) im. Josepha Conrada-Korzeniowskiego – składa się z Biblioteki Głównej z 34 placówkami bibliotecznymi w Gdańsku oraz licznymi czytelniami i pracowniami specjalistycznymi.
W 2008 roku w filiach miejskich Gdańska zarejestrowano 49 618 czytelników i 988 068 wypożyczeń. Zakupiono 22 415 woluminów książek oraz 2101 jednostek zbiorów specjalnych. W badanym roku pojawiły się dwie nowe jednostki: Filia Gdańska oraz American Corner.

American Corner to powstałe we współpracy Ambasady USA w Polsce oraz WiMBP w Gdańsku Amerykańskie Centrum Informacji i Kultury, którego zadaniem jest szerzenie wiedzy na temat Stanów Zjednoczonych a także promowanie amerykańskiej kultury wśród mieszkańców Pomorza. Tego typu placówki istnieją już w Łodzi i we Wrocławiu.
Od września do grudnia 2008 roku w Filii Gdańskiej realizowany był projekt: Gdańsk wielokulturowy – spotkania z literaturą i kulturą gdańskich mniejszości narodowych i etnicznych.
W 2008 roku działalność promocyjna Biblioteki obejmowała organizację spotkań autorskich, promocję nowości wydawniczych, panele dyskusyjne poświęcone literaturze, organizację spotkań w środowisku lokalnym poszczególnych filii bibliotecznych, a także realizację projektów ministerialnych. Znaczącą promocją Biblioteki w 2008 roku był udział w festiwalu 4 Pory Książki, odbywającym się pod egidą Instytutu Książki w Krakowie.
Z okazji Światowego Dnia Książki WiMBP wspólnie z Zakładem Komunikacji Miejskiej, była organizatorem akcji miejskiej Przystanek Książka skierowanej do młodszych i starszych mieszkańców Gdańska. W organizację wydarzeń szczególnie zaangażowani byli pracownicy filii nr 2, gdzie odbywała się większość zaplanowanych wydarzeń oraz filii nr 19, która przygotowała Bajkowy Przystanek na Chełmie.
W filiach bibliotecznych Gdańska odbyło się w 2008 roku łącznie 3885 imprez dla czytelników (spotkania autorskie, spotkania z „ciekawymi postaciami”, pogadanki, konkursy, dyskusje, lekcje biblioteczne, wystawy, wernisaże, głośne czytanie, festyny uliczne itp.). Wzięło w nich udział niemal 30 000 osób. Oferta bibliotek skierowana była do wszystkich grup czytelniczych – dzieci, młodzieży, czytelników dorosłych, seniorów i czytelników niepełnosprawnych.

Polski Chór Kameralny Schola Cantorum Gedanensis – istniejący od ponad 30 lat Polski Chór Kameralny należy do wąskiego grona światowej elity w pełni profesjonalnych chórów kameralnych. Daje rocznie około 80-100 koncertów, przygotowując ponad 50 różnych programów.
W roku 2008 był organizatorem 6 koncertów, 23 imprez plenerowych i 2 uroczystości miejskich. Schola zrealizowała również jeden projekt międzynarodowy. Do najciekawszych wydarzeń o wysokiej wartości artystycznej zaliczyć należy koncert „Motety” Jana Sebastiana Bacha w Bazylice Archikatedralnej w Gdańsku-Oliwie oraz koncert „Pasja według Św. Jana” z udziałem polsko-niemieckiego składu solistów w Kościele Św. Mikołaja w Gdańsku, a przede wszystkim Nadzwyczajny Koncert Jubileuszowy „Penderecki a cappella”, który odbył się w Dworze Artusa w Gdańsku z udziałem kompozytora. Współpraca z Krzysztofem Pendereckim zaowocowała nagraniem przez Polski Chór Kameralny pod kierunkiem Jana Łukaszewskiego, pierwszej na świecie pełnej monografii dzieł chóralnych Pendereckiego.
Pisząc o Scholi Cantorum Gedanensis nie sposób nie wspomnieć o Międzynarodowym Festiwalu Mozartowskim „Mozartiana”. Festiwal odbył się w Gdańsku po raz trzeci. Czterodniowe „święto muzyki” charakteryzuje niespotykana atmosfera wydarzenia plenerowego połączonego z promocją sztuki. Festiwal ten jest jedynym na skalę europejską festiwalem prezentującym twórczość W.A. Mozarta w aranżacjach współczesnych twórców w naturalnej scenografii czasów mozartowskich. Składają się na nią zabytki architektury (Pałac Opatów, Katedra Oliwska) i zieleni (Park Oliwski). W programie znalazły się warsztaty dla dzieci, formy teatralno-muzyczne, koncerty kameralne, koncerty zespołów jazzowych i folkowych inspirowane twórczością oryginalną. Koncert finałowy festiwalu – Msza koronacyjna oraz Vespere solennes de confesore W.A. Mozarta wykonany został w oryginalnym brzmieniu dzięki orkiestrze grającej na instrumentach dawnych Nueu Düsseldorfer Hofmusik.

Centrum Hewelianum – początki programu sięgają roku 1997, kiedy narodził się pomysł utworzenia nowoczesnego centrum łączącego rekreację i edukację, a także popularyzację nauk przyrodniczych. A wszystko to w centrum Gdańska, na Górze Gradowej, na terenach fortyfikacji miejskich z XIX w. Nowatorskość pomysłu polegała na połączeniu przeszłości związanej z miejscem i przyszłości, związanej z edukacją. Podstawowym celem projektu jest włączenie obszaru pofortecznego w aktywną „tkankę miejską”, świadomość gdańszczan i odwiedzających miasto turystów.
Oprócz renowacji zabytkowych obiektów, organizacji interaktywnych wystaw tematycznych, imprez popularno-naukowych i wykładów otwartych dla mieszkańców całego regionu, Centrum Hewelianum opiekuje się również przyrodą Grodziska i kształtuje proekologiczne postawy.
Rok 2008 upłynął dla Parku Kulturowego Fortyfikacji Miejskich „Twierdza Gdańsk” pod znakiem realizacji projektu „Centrum Hewelianum: Budowa kompleksu edukacyjno – rekreacyjnego w Gdańsku. Etap I” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach ZPORR oraz z budżetu państwa, w tym ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
W ramach projektu zrewitalizowano 8 hektarów terenu, prace konserwatorskie objęły 18 historycznych obiektów ceglanych o powierzchni łącznej 1200 m². Odrestaurowane schrony, laboratoria oraz kaponierę wzbogacono wykonaną rekonstrukcją dzieł ziemnych, zgodnie z oryginalną dokumentacją z XIX w. Projekt obejmował też przebudowę infrastruktury sieciowej oraz wykonanie nowego oświetlenia terenu.
Wraz z pracami projektowymi i budowlanymi prowadzona była szeroka promocja Centrum Hewelianum i Fortu Grodzisko. Zaowocowała ona m.in. wizytami dziennikarzy zagranicznych: Matta Grossa z New York Times (USA) czy Erika Brustena z Travel Express (Belgia).
O atrakcyjności turystycznej zrewitalizowanego terenu najlepiej świadczy liczba osób, które odwiedziły stałe wystawy. Interaktywną ekspozycję „Energia, Niebo i Słońce” w ciągu niecałych pierwszych trzech tygodni od jej otwarcia odwiedziło ponad 2 tys. osób. Od lipca 2008 roku, kiedy zaczęła funkcjonować stała wystawa historyczna „Wehikuł Czasu – Człowiek i Pocisk”, a także w okresie prezentacji interaktywnych wystaw czasowych z dziedziny

fizyki „Nauki dawne i niedawne" oraz „Fiat Lux. Od Witelona do tomografu optycznego", Fort odwiedziło ponad 20 tys. osób.
Park Kulturowy Fortyfikacji Miejskich „Twierdza Gdańsk" brał czynny udział także w cyklicznej imprezie „Bałtycki Festiwal Nauki", jak również jest pomysłodawcą innych imprez otwartych, organizowanych pod hasłem „Tajemnice Twierdzy Gdańsk".

Muzeum Narodowe w Gdańsku – dziedziczy zbiory i tradycje dwóch instytucji – Muzeum Miejskiego (1870) i Muzeum Rzemiosł Artystycznych (1881), należy do najstarszych w Polsce. Organizatorami tej instytucji są Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Województwo Pomorskie.
Muzeum Narodowe w Gdańsku, w którego głównym gmachu mieści się Oddział Sztuki Dawnej, posiada jeszcze sześć oddziałów. W Oliwie, w Pałacu Opatów mieści się Oddział Sztuki Nowoczesnej, a w Spichlerzu Opackim Oddział Etnografii. Zielona Brama jest miejscem wystaw czasowych, zbiory fotograficzne prezentuje Gdańska Galeria Fotografii na Głównym Mieście w Gdańsku. W dworku Józefa Wybickiego, w Będominie koło Kościerzyny, jest Muzeum Hymnu Narodowego, a w Waplewie Wielkim niedawno powołano do życia Muzeum Tradycji Szlacheckiej.

Rola Urzędu Miejskiego w Gdańsku w działalności kulturalnej

Imprezy i inicjatywy kulturalne wspierane lub organizowane przez Urząd Miejski w Gdańsku w 2008 roku:

- Misterium Męki Pańskiej
- Dni Izraela
- Gdański Festiwal Muzyczny
- Europejska Noc Muzeów w Metropolii Gdańskiej
- Święto Miasta
- Cykl koncertów pn. „Gospel w św. Janie"
- IX Bałtyckie Dni Kultury Żydowskiej
- Świętojańskie Noce Muzyki Operowej
- IX Festiwal Dobrego Humoru
- 13. Festiwal Gwiazd
- Festiwal „Szanty pod Żurawiem"
- Festiwal WYBRZEŻE SZTUKI 2008
- X Zjazd Kaszubów w Gdańsku
- I Festiwal Sztuki Tutejszej „TUTART"
- V Fląder Pop Festiwal
- Muzyka w Zabytkach Starego Miasta
- Międzynarodowy Festiwal Fotografii „Transfotografia"
- Wilno w Gdańsku. Festiwal Europejskich Stolic Kultury
- XVII Festiwal Polskich Wideoklipów „Yach Film"
- Biografie Gdańskie – V Dni Mniejszości Narodowych
- 33 lata ze Stefanem Chwinem
- „W blasku Gdańska" – Festiwal Światła
- 25. rocznica przyznania Lechowi Wałęsie Pokojowej Nagrody Nobla
- Wigilijna Paczka
- Europejska Gala Słowa
- Pomniki i tablice pamiątkowe (m.in.: „Kolumna Fahrenheita" oraz tablica pamiątkowa w 20. Rocznicę strajków gdańskich studentów)

Działalność kulturalna wspierana jest przez władze miejskie na wielu płaszczyznach. Odbywa się to głównie poprzez ochronę dziedzictwa kulturowego, realizację inwestycji mających na celu rozwój obiektów kultury oraz promocję gdańskiego środowiska artystycznego. Miasto dofinansowuje także wiele projektów artystycznych i kulturalnych realizowanych przez różnorodne instytucje i organizacje. W 2008 roku na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego wydano 89 692 tys. zł, o 77,8% więcej niż w roku 2007. Tak znaczący wzrost wynikał z realizacji zadań związanych m.in. z budową Europejskiego Centrum Solidarności oraz Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego.

Makieta Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego.

Tabela 2.6.5.Dotacje z budżetu Miasta Gdańska przeznaczone na dofinansowanie działalności wybranych inwestycji kulturalnych w latach 2005-2008

Instytucja kultury	2005	2006	2007	2008
Muzeum Historyczne Miasta Gdańska	9 464 492	15 596 445	13 255 480	14 282 400
Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna	5 438 106	5 323 450	5 882 600	6 307 364
Miejski Dom Kultury/Gdański Archipelag Kultury	4 841 451	6 555 599	6 167 810	6 579 711
Klub Żak	1 172 911	1 395 963	1 558 854	1 647 638
Teatr Miniatura	2 124 892	2 424 982	2 745 189	3 208 011
Zespół Muzyki Dawnej Cappella Gedanensis	1 405 881	1 618 360	1 521 747	1 723 653
Centrum Sztuki Współczesnej „Łaźnia"	1 206 831	1 363 417	1 622 931	2 006 148
Polski Chór Kameralny "Schola Cantorum Gedanensis"	1 002 334	1 194 590	1 312 000	1 486 000
Europejskie Centrum Solidarności	0	313 040	385 000	4 500 000
Gdański Teatr Szekspirowski	-	-	-	600 000
Ogółem	26 656 898	35 785 846	34 451 611	42 340 925

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Prezydenta ds. Kultury.

Tabela 2.6.6.Projekty kulturalne realizowane przez Urząd Miejski w Gdańsku w 2008 roku

Projekt	Kwota
Koncerty	1 645 548
Wystawy	392 882
Spektakle teatralne	457 019
Wydawnictwa	366 777
Imprezy plenerowe	1 507 907
Uroczystości miejskie	632 313
Projekty międzynarodowe	232 068
Razem	5 234 514

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Kultury.

Wizualizacja budynku Europejskiego Centrum Solidarności.

2.6.1. Nagrody w dziedzinie kultury

W 2008 roku Prezydent Gdańska Paweł Adamowicz wręczył Nagrody Miasta Gdańska w Dziedzinie Kultury „Splendor Gedanensis" za rok 2008. Nagrody przyznane zostały już po raz 36. Otrzymali je:

- Jacek Dehnel – pisarz i poeta – za wydanie książki „Balzakiana" a także przekłady poetyckie Philipa Larkina,
- Wojciech Mazolewski – muzyk – za aktywną działalność na trójmiejskiej scenie jazowej oraz płytę „Grzybobranie",
- Jan Łukaszewski – dyrektor naczelny i artystyczny Polskiego Chóru Kameralnego – za przygotowanie wybitnych prezentacji dzieł muzycznych w 2008 roku.

Wraz z wyróżnieniami dla twórców przyznawany jest również tytuł Mecenasa Kultury Gdańska. Jest to honorowe wyróżnienie przyznawane darczyńcom gdańskiej kultury. Tytuł Mecenasa Kultury Gdańska za rok 2008 został przyznany firmie Elektrociepłownie Wybrzeże S.A.

Wręczenie nagród „Splendor Gedanensis" – 1 kwietnia 2008 roku w Gdańsku.

Źródło: Biuro Prasowe.

2.7. Turystyka i sport

2.7.1. Ruch turystyczny i baza turystyczna

Gdańsk to największe w Polsce północnej centrum turystyczne i kulturalne z niezwykle atrakcyjnymi zabytkami i z licznymi miejscami historycznymi znanymi w kraju oraz poza jego granicami.

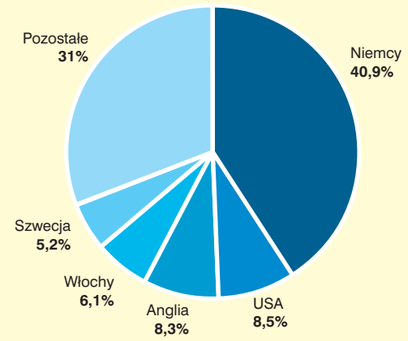
Tabela 2.7.1. Przyjazdy i wyjazdy na przejściach granicznych w portach morskich i w porcie lotniczym w Gdańsku w 2008 roku

Nazwa przejścia	Przyjazd		Wyjazd		RAZEM
	cudzoziemcy	ob. RP	cudzoziemcy	ob. RP	
Ogółem:	96 390	431 535	97 964	445 938	1 071 827
Gdańsk-Górki Zachodnie	4	83	19	122	228
Gdańsk-Nowy Port	25 991	5 991	28 475	6 927	67 384
Gdańsk-Port Północny	4 570	407	5 189	516	10 682
Gdańsk-Rębiechowo	65 825	425 054	64 281	438 373	993 533

Źródło:Opracowanie własne na podstawie danych Straży Granicznej za rok 2008.

Największą grupę turystów zagranicznych odwiedzających Gdańsk w 2008 roku stanowili Niemcy (40,9%). Kolejne grupy stanowili Amerykanie (8,5%), Anglicy (8,3%), Włosi (6,1%) oraz Szwedzi (5,2%).

Wykres 2.7.1. Struktura turystów odwiedzających Gdańsk w 2008 roku

Źródło:Opracowanie własne na podstawie Badania opinii turystów przyjeżdżających do Gdańska w sezonie letnim 2008 roku.

Według danych z corocznego badania opinii turystów odwiedzających Gdańsk 99,2% pozytywnie oceniło pobyt w Gdańsku, w tym 45,8% (o 7,6% więcej w stosunku do 2007 roku) turystów było bardzo zadowolonych z pobytu w naszym mieście. Ankietowani turyści zatrzymywali się w Gdańsku średnio na 6 dni. Zdecydowana większość turystów, tj. 79,6% (75,8% w 2007 roku) przyjechała do Gdańska w celu zwiedzania. W następnej kolejności, jako formę lub miejsce spędzania czasu w Gdańsku, turyści wymieniali: spacery (61%), puby/kawiarnie (33%), plażę (31%), zakupy (30%) oraz imprezy rozrywkowe (23%).
Przyjmowanie coraz większej liczby turystów wiąże się z koniecznością zapewnienia odpowiedniej bazy noclegowej, ciągłego jej rozwoju i jakościowej poprawy. Wśród turystów zagranicznych goszczących w Gdańsku 24,8% korzystało z zakwaterowania w hotelach, 22,4% u rodziny lub znajomych. Natomiast turyści polscy korzystali głównie z gościny u rodziny bądź znajomych (29,6%).

Tabela 2.7.2. Ocena infrastruktury turystycznej Gdańska w 2008 roku – opinia turystów korzystających z oferty turystycznej

	Ocena			
	b. dobrze	dobrze	średnio	źle
Ocena jakości usług gastronomicznych	13,04	81,99	4,42	0,55
Ocena czystości plaż/nabrzeży i akwenów wodnych	3,95	78,25	14,17	3,62
Ogólna ocena czystości i stanu sanitarnego	7,86	86,09	4,84	1,21
Poczucie bezpieczeństwa turystów	10,70	86,90	2,40	0,00
Korzystający w Gdańsku z noclegów płatnych	32,29	64,29	2,29	1,14
Możliwość parkowania	1,43	54,74	31,06	12,78
Punkty gastronomiczne na plaży	14,37	70,40	13,79	1,44
Ocena sprawności komunikacji miejskiej	6,98	69,61	18,28	5,13
Ocena życzliwości mieszkańców	22,44	62,38	14,74	0,44

Legenda: udział procentowy (%) udzielonych odpowiedzi

0,0	12,5	25,0	37,5	50,0	62,5	75,0	87,5	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania opinii turystów przyjeżdżających do Gdańska w sezonie letnim 2008 r.

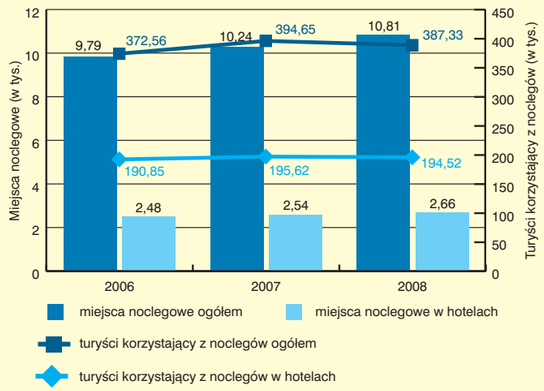
Tabela 2.7.3. Liczba miejsc noclegowych oraz liczba osób korzystających z miejsc noclegowych w Gdańsku w latach 2006-2008

Wyszczególnienie	Miejsca noclegowe			Dynamika 2008/2007	Turyści korzystający z noclegów			Dynamika 2008/2007
	2006	2007	2008		2006	2007	2008	
Ogółem:	9789	10 242	10 813	105,58	372 562	394 650	387 329	98,14
Hotele	2477	2542	2664	104,80	190 852	195 621	194 515	99,43
Pensjonaty	141	164	164	100,00	5763	9773	13 847	141,69
Inne obiekty hotelowe (nieskategoryzowane)	708	829	954	115,08	24 734	30 687	32 013	104,32
Domy wycieczkowe	149	161	160	99,38	7147	6869	6604	96,14
Ośrodki wczasowe	713	594	642	108,08	10 269	15 366	14 834	96,54
Schroniska młodzieżowe	435	361	361	100,00	38 287	32 969	31 390	95,21
Ośrodki wypoczynkowo-szkoleniowe	919	990	965	97,47	29 355	31 463	31 760	100,94
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	361	513	475	92,59	2304	4645	2736	58,90
Kempingi	262	262	250	95,42	4050	3355	3389	101,01
Pozostałe obiekty (internaty, hotele robotnicze, domy studenckie latem)	3624	3826	4178	109,20	59 801	63 902	56 241	88,01

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2006-2008.

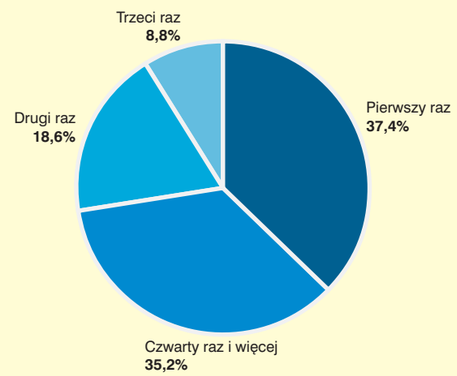
W 2008 roku liczba miejsc noclegowych ogółem w stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się o ponad 5% (571 miejsc). Najwięcej miejsc przybyło w pozostałych obiektach (352 miejsca), innych obiektach hotelowych (125 miejsc) oraz ośrodkach wczasowych (48 miejsc). Największy spadek odnotowano w grupie zespołów ogólnodostępnych domków turystycznych (-38 miejsc) oraz ośrodków wypoczynkowo – szkoleniowych (-25 miejsc).
W badanym okresie spadło zainteresowanie noclegami w zespołach ogólnodostępnych domków turystycznych o 41,1%, zaś liczba osób korzystających z pensjonatów wzrosła o 41,7%.

Wykres 2.7.2. Miejsca noclegowe a liczba osób korzystająca z noclegów w Gdańsku w latach 2006-2008

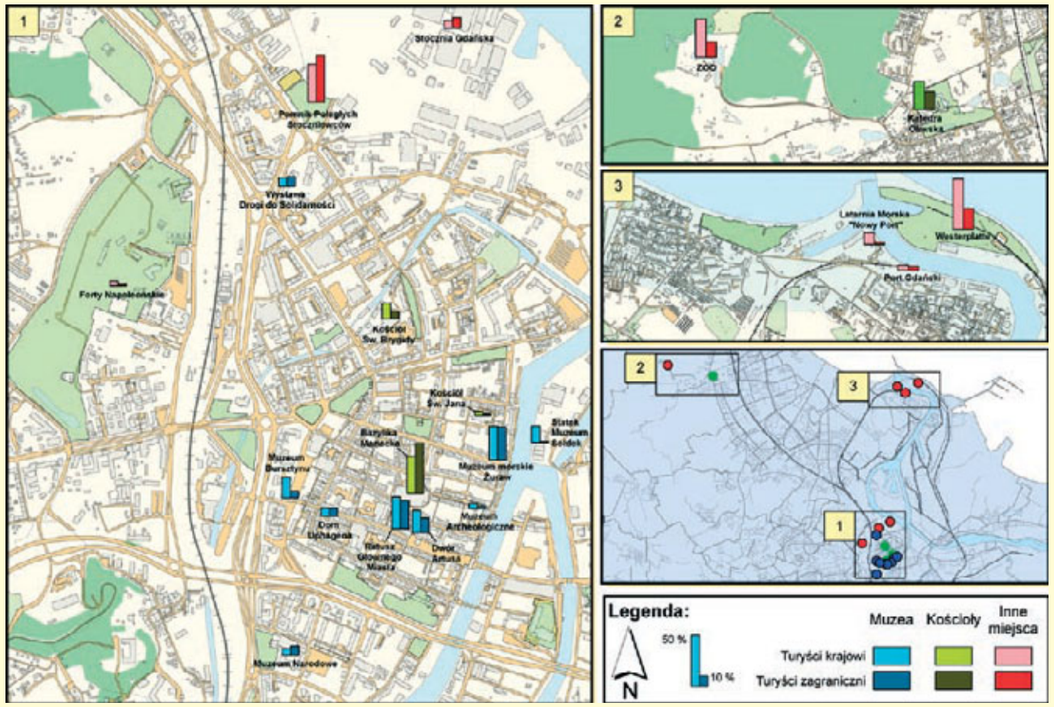
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2006-2008.

Wykres 2.7.3. Rozkład odpowiedzi na pytanie: „Który raz jest Pan/Pani w Gdańsku?" w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania opinii turystów przyjeżdżających do Gdańska w sezonie letnim 2008 r.

Rysunek 2.7.1. Udział osób zwiedzających wybrane miejsca w Gdańsku z podziałem na turystów krajowych i zagranicznych w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania opinii turystów przyjeżdżających do Gdańska w sezonie letnim 2008 roku.

Miejskie organizacje turystyczne

Gdańska Organizacja Turystyczna (GOT) – swoją działalność rozpoczęła w 2002 roku miasto Gdańsk jest jej członkiem i założycielem. Organizacja koordynuje i współpracuje z lokalną branżą turystyczną i samorządem terytorialnym w zakresie turystyki w Gdańsku. Działalność GOT koncentruje się m.in. na:

- prowadzeniu działań zmierzających do rozwoju i promocji szeroko pojętej turystyki Gdańska i regionu pomorskiego, poprzez promowanie jego walorów krajobrazowych, wypoczynkowych, folklorystyczno-kulturowych, turystycznych, a także rozpowszechnianiu wiedzy o historii ziemi pomorskiej i jej dorobku cywilizacyjnego,
- integracji organizacji podmiotów turystycznych i samorządu terytorialnego,
- promocji atrakcji, obiektów i produktów turystycznych Gdańska i regionu pomorskiego,
- współpracy z Polską Organizacją Turystyczną,
- upowszechnianiu wizerunku Pomorza jako regionu o szczególnych walorach turystycznych,
- prowadzeniu informacji turystycznej w Gdańsku; System Informacji Turystycznej ulokowany był w następujących punktach:
  - Biuro na ul. Heweliusza 29 (do końca sierpnia),
  - Terminal Miasto (od września),
  - Lotnisko im. Lecha Wałęsy,
  - Dworzec PKP w Gdańsku,
  - PTTK ul. Długa (współfinansowanie punktu),
  - Punkt sezonowy (Targ Rybny).

W roku 2005 wychodząc naprzeciw oczekiwaniom i zapotrzebowaniu rynku, z inicjatywy Miasta Gdańska oraz Gdańskiej Organizacji Turystycznej powołano Gdańsk Convention Bureau.

Gdańsk Convention Bureau (GCB) jest częścią Gdańskiej Organizacji Turystycznej, a ponadto od roku 2007 jest pełnoprawnym członkiem International Congress & Convention Association (ICCA).

Głównym zadaniem Gdańsk Convention Bureau jest promocja Gdańska i regionu na zewnątrz i podjęcie wszelkich działań, które sprawią, że miasto zostanie zauważone przez potencjalnych organizatorów konferencji i będzie brane przez nich pod uwagę przy planowaniu takich wydarzeń.

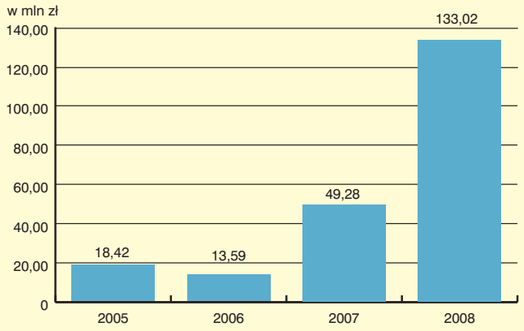
Główne zadania Gdańsk Convention Bureau to:

- merytoryczna pomoc, wsparcie i doradztwo lokalnym środowiskom naukowym, gospodarczym i sportowym – zarówno na etapie ubiegania się o organizację konferencji, ale także na etapie organizacji konferencji,
- zapewnienie materiałów promocyjnych o Gdańsku i regionie dla organizatorów spotkań biznesowych,
- dostarczenie wszystkich informacji o profesjonalnych organizatorach konferencji, lokalnych dostawcach usług, centrach konferencyjnych i bazie hotelowej,
- wstępna rezerwacja miejsc hotelowych i konferencyjnych oraz pomoc w wyborze hoteli, miejsca konferencji, usług cateringowych, usług transportowych,
- organizacja wizyt „site inspection" w hotelach i miejscach ewentualnych konferencji dla potencjalnych organizatorów,
- pomoc w nawiązaniu bezpośrednich kontaktów z lokalną branżą turystyczną i władzami miasta i regionu,
- zapewnienie punktów informacji turystycznej podczas konferencji, kongresów powyżej 500 uczestników.

2.7.2. Kultura fizyczna i sport

Wykres 2.7.4. Wydatki miasta na kulturę fizyczną i sport w latach 2005-2008 (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu Miasta Gdańska za lata 2005-2008.

W 2008 roku na kulturę fizyczną i sport wydatkowano kwotę 133 018,36 tys. zł. W stosunku do roku poprzedniego wydatki majątkowe Gminy Gdańsk wzrosły o 195%. Tak znaczący wzrost wynikał z rozpoczęcia realizacji zadań związanych z:

- budową Stadionu Piłkarskiego w Letnicy,
- rozbudową Stadionu Piłkarskiego „Lechia",
- budową Wielofunkcyjnej Hali Sportowo-Widowiskowej na granicy miast Gdańska i Sopotu,
- modernizacją Hali Sportowo-Widowiskowej Olivia,
- budową hali sportowej przy ul. VII Dwór (Gdańska szkoła floretu).

Bieżące wydatki na kulturę fizyczną i sport w 2008 roku wyniosły 15 053 tys. zł, z tego 10 271 tys. zł przeznaczono na działalność MOSiR w Gdańsku.

Tabela 2.7.4. Wydatki miasta na kulturę fizyczną i sport w latach 2005-2008 (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	Udział w ogólnej kwocie poszczególnych wydatków w 2008 roku (%)
Wydatki bieżące ogółem, w tym:	7089,04	7174,05	9344,46	15 053,25	18,96%
Obiekty sportowe	431,64	–	667,70	377,31	0,28%
Zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu	6134,16	7164,41	8676,76	14 675,94	11,03%
Wydatki majątkowe ogółem	11 326,52	6415,67	39 936,65	117 965,11	88,68%
Obiekty sportowe	10 955,17	5097,19	36 527,65	115 695,97	86,98%
Zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu	371,35	1303,15	2955,58	2192,73	1,65%
Pozostała działalność	–	15,34	453,42	76,40	0,06%
Ogółem wydatki Gdańska na kulturę fizyczną i sport	18 415,56	13 589,71	49 281,11	133 018,36	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu Miasta Gdańska za lata 2005-2008.

Tabela 2.7.5. Sukcesy sportowe w 2008 roku

Lp.	Sukcesy sportowe
1.	Awans Lechii Gdańsk do Ekstraklasy piłkarskiej
2.	Awans Lotosu Wybrzeże Gdańsk do Ekstraligi żużlowej
3.	Awans Trefla Gdańska do Plus Ligi (dawna Polska Liga Siatkówki)
4.	Złoty Medal Igrzysk Olimpijskich w Pekinie Leszka Blanika w gimnastyce sportowej
5.	Złoty Medal Igrzysk Olimpijskich w Pekinie Adama Korola w wioślarskiej czwórce podwójnej
6.	Brązowy medal szermierczych Mistrzostw Europy w Kijowie we florecie kobiet Małgorzaty Wojtkowiak
7.	Złoty medal szermierczych Mistrzostw Europy w Kijowie we florecie mężczyzn Radosława Glonka
8.	Brązowy medal Drużynowych Mistrzostw Świata w szermierce Radosława Glonka
9.	Złoty medal w Mistrzostwach Europy do lat 20 w szermierce Pawła Osmańskiego
10.	Puchar Polski dla Rugby Club Lechia Gdańsk i 3 miejsce w Mistrzostwach Polski
11.	Wicemistrzostwo kraju w rugby siódemek juniorów Rugby Club Lechia Gdańsk

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Prezydenta ds. Sportu i Euro 2012.

Mistrzostwa Europy Juniorów w Karate Kyokushin-Kan – Gdańsk 2008 rok.

Źródło: Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Tabela 2.7.6. Imprezy sportowe zorganizowane w Gdańsku w 2008 roku

Lp.	Imprezy	Data
1.	III Rodzinny Bieg Gdańszczan	24.05
2.	III Uliczne Kryterium Kolarskie o Puchar Prezydenta Miasta Gdańska	31.05
3.	MX Quadów – Mistrzostwa Europy	01.06
4.	Gdański Park Kibica Euro	07.06-29.06
5.	XII Baltic Sail 2008	10.07-13.07
6.	Pomeranka Cup – III Międzynarodowy Turniej Siatkówki Plażowej Kobiet FIVB SATELLITE	24.07-27.07
7.	Baltic Sprint Cup	28.07-30.07
8.	Puchar Polski Skuterów Wodnych	02.08-03.08
9.	Baltic Games	08.08- 10.08
10.	XIV Maraton Solidarności	15.08
11.	Uroczystość wręczenia nagród gdańskim, złotym olimpijczykom	04.09
12.	46. Bieg Westerplatte (Międzynarodowy Bieg Uliczny Szlakiem Obrońców Wybrzeża'39)	06.09
13.	Wyścig smoczych łodzi na Motławie	13.09
14.	Skandia MTB Maraton 2008	05.10
15.	II Przystanek Euro 2012	09.10
16.	Gdańska Gala Sportu	17.12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Prezydenta ds. Sportu i Euro 2012.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (MOSiR) prowadzi działania na rzecz upowszechniania i rozwoju kultury fizycznej, sportu i rekreacji, turystyki oraz zdrowia i sprawności ruchowej mieszkańców Gdańska.
MOSiR w Gdańsku podejmuje następujące zadania:

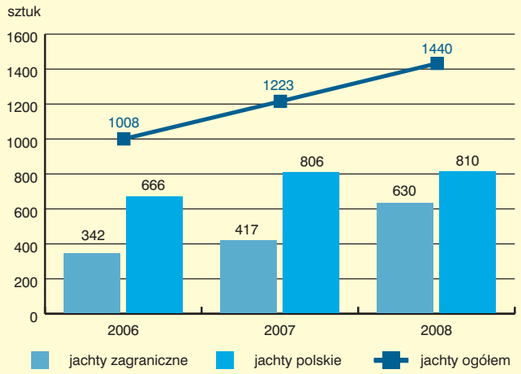
- współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami i organizacjami sportowymi o zasięgu gminnym i ponad gminnym w zakresie realizacji zadań statutowych MOSiR oraz współpraca z organizacjami młodzieżowymi w zakresie upowszechniania kultury fizycznej,
- organizacja zawodów, zajęć sportowo-rekreacyjnych oraz masowych imprez sportowo-rekreacyjnych na rzecz mieszkańców miasta,
- udostępnianie bazy sportowej i rekreacyjnej według zapotrzebowania społecznego: klubom i związkom sportowym, organizacjom kultury fizycznej, organizacjom społecznym i zawodowym, zakładom pracy oraz osobom fizycznym, placówkom oświatowym,
- pomoc w organizowaniu szkoleń ratownikom wodnym,
- tworzenie warunków do rozwoju sportu wyczynowego,
- zarządzanie komunalną infrastrukturą sportowo-rekreacyjną oraz jej rozbudowa, modernizacja, remonty i inwestycje,
- prowadzenie działalności informacyjnej i reklamowej w zakresie działania MOSiR,
- administrowanie obiektami turystyczno – handlowo – gastronomicznymi, terenami przyplażowymi, parkingami; zarządzanie kąpieliskami morskimi i śródlądowymi,
- sprawowanie nadzoru nad realizacją procesu utrzymania czystości gdańskich plaż,
- współpraca z właściwymi organami i jednostkami miejskimi w zakresie usuwania zagrożeń epidemiologicznych w obrębie plaż i innych terenów.

Tabela 2.7.7. Długość linii brzegowej i ratownicy medyczni kąpielisk morskich w Gdańsku w 2008 roku

Wyszczególnienie	Długość linii brzegowej (mb)	Ratownicy i pracownicy medyczni	Ratownicy społeczni
Molo Gdańsk – Brzeźno	600	36	23
Gdańsk-Stogi	400	28	25
Gdańsk-Sobieszewo ul. Falowa	200	19	12
Gdańsk-Sobieszewo Orle	100		
Gdańsk-Jelitkowo	100	8	11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji.

Wykres 2.7.5. Jachty w przystani jachtowej „Marina" Gdańsk w latach 2006-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji.

Przystań jachtowa „Marina" w 2008 roku obchodziła swoje jedenastolecie istnienia. W tym samym roku „Marina" przyjęła 630 jachtów zagranicznych i 810 jachtów polskich, co daje roczny wzrost na poziomie 17,74% (wzrost dynamiki jachtów zagranicznych na poziomie 51,1% w stosunku do roku poprzedniego).

Puchar Polski skuterów wodnych

Źródło: Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Gdański Ośrodek Kultury Fizycznej (GOKF) prowadzi swoją działalność wśród dzieci i młodzieży. Nadrzędnym celem ośrodka jest szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych. Oferta ta adresowana jest do wszystkich uczniów gdańskich szkół, niezależnie od wieku, poziomu sprawności fizycznej oraz szkoły, do której uczęszczają.
Do podstawowych zadań GOKF należy:

- popularyzacja walorów rekreacji ruchowej, w tym turystyki,
- całoroczna działalność w zakresie upowszechniania kultury fizycznej,
- organizowanie zawodów oraz imprez sportowych i rekreacyjnych,
- utrzymywanie i udostępnianie bazy sportowo-rekreacyjnej,
- organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży pozostającej w domu w okresie ferii zimowych i wakacji letnich.

Od 2005 roku GOKF powoływał do działania Dzielnicowe Ośrodki Sportu (DOS). Zajęcia w ramach DOS w roku 2008 prowadzone były na obiektach ośrodka oraz w 60 placówkach na terenie Gdańska. W zajęciach tygodniowo uczestniczyło ponad 5 tys. osób. Projekty realizowane w DOS-ach ukierunkowane były na promowanie zdrowego stylu życia i zapobieganie skutkom wynikającym ze współczesnych zagrożeń cywilizacyjnych.

Projekty realizowane w 2008 roku:

- „My nie bierzemy, my trenujemy" oraz „Żyj z pasją" – w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- „Mój sport – Moja Dzielnica",
- „Gdańskie Ligi Sportowe" i „Gdańskie Czwartki Lekkoatletyczne",
- „Znani i podziwiani – nasze spotkania ze sportowcami" – cykliczne spotkania, młodzieży szkolnej ze znanymi sportowcami.

W ośrodku od kilku lat działają sekcje sportowe: lekkiej atletyki, pływania synchronicznego, piłki siatkowej i Cheerleaders, a sportowcy GOKF z dużym powodzeniem biorą udział w ogólnopolskim systemie współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży.
Jednym z priorytetów w działalności GOKF jest aktywizacja osób niepełnosprawnych ruchowo i intelektualnie. W ramach tej działalności:

- kontynuowane są zajęcia z pływania korekcyjnego, nauki pływania oraz gimnastyki korekcyjnej, w których uczestniczą dzieci i młodzież niepełnosprawna w tym dzieci autystyczne,
- prowadzone są wspólne warsztaty i zajęcia integracyjne w ramach współpracy z Polskim Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym,
- Pracownia Turystyki GOKF i Ośrodek Szkolno Wychowawczy w Nowym Porcie realizowały program „Nasi nowi przyjaciele",
- organizowany jest cykl imprez sportowych dla osób z niepełnosprawnością ruchową i umysłową.

Otwarte mistrzostwa Gdańska w tenisie stołowym

Źródło: Gdański Ośrodek Kultury Fizycznej.

W ramach współzawodnictwa szkół, ośrodek zorganizował w 2008 roku 546 imprez sportowych zakończonych 70 finałami w poszczególnych dyscyplinach sportu oraz ponad 30 imprez zmierzających do zwiększenia aktywności sportowej. Łącznie we wszystkich imprezach i zawodach sportowych udział wzięło ponad 25 000 osób.

GOKF organizuje zajęcia w okresie ferii zimowych i wakacji letnich. W 2008 roku prowadził „Letnią szkołę" na plaży w Brzeźnie, a w ferie zimowe zorganizował kurs samoobrony dla dziewcząt.

III Rodzinny bieg Gdańszczan 2008

Źródło: Gdański Ośrodek Kultury Fizycznej.

2.8. Bezpieczeństwo publiczne

2.8.1. Działalność policji

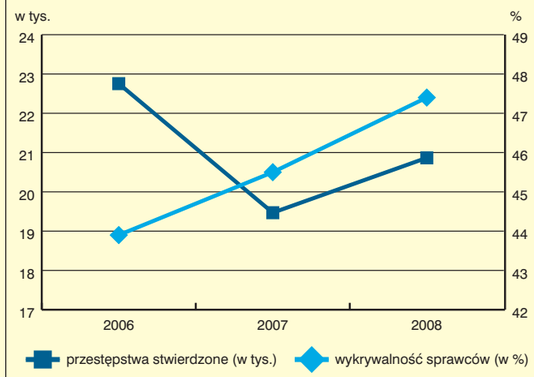
W 2008 roku policja otrzymała dofinansowanie z budżetu miasta w wysokości 2178,5 tys. zł. Z kwoty przekazanej przez miasto zrealizowano: „Miejski program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego" oraz program edukacyjny „Żyj bez procentów"; sfinansowano dodatkowe służby, w tym służbę kandydacką i służbę z udziałem psychologa, nagrody dla wyróżniających się policjantów, zatrudnienie tłumaczy, zakup trzech samochodów służbowych oraz pięciu alkomatów.

Tabela 2.8.1. Dofinansowanie policji z budżetu miasta Gdańska w latach 2006-2008 (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008
Środki z budżetu	1604,0	2653,0	2178,5

Źródło: Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności.

Wykres 2.8.1. Przestępstwa stwierdzone w Gdańsku w latach 2006-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności.

W roku 2008 odnotowano 20 866 przestępstw, wobec 19 469 w roku 2007, co oznacza zwiększenie liczby przestępstw o 7,2%. Spośród ogólnej liczby stwierdzonych przestępstw, charakter kryminalny nosiło 15 028, czyli o 7,4% więcej niż w roku 2007. Wykrywalność sprawców przestępstw w 2008 roku wzrosła do 47,4%.

Tabela 2.8.2. Wykrywalność przestępstw według rejonów działania komisariatów policji w Gdańsku w latach 2006-2008

Komisariaty policji			2006		2007		2008	
			A	B	A	B	A	B
KP	I	Orunia	2654	36,9	2932	50,9	2899	48,5
KP	II	Śródmieście	3697	44,5	3403	41,8	2972	29,5
KP	III	Wrzeszcz	5317	48,4	3163	38,8	4967	57,6
KP	IV	Oliwa	955	40,0	920	47,0	854	40,5
KP	V	Przymorze	3703	45,3	3781	56,7	3734	55,1
KP	VI	Nowy Port	1477	48,8	1107	39,2	1147	39,4
KP	VII	Stogi	999	40,0	852	37,3	752	39,0
KP	VIII	Suchanino	2956	39,8	2405	44,6	2486	46,7
KP	IX	Osowa	996	42,6	906	36,1	1055	40,9
OGÓŁEM			22 754	43,9	19 469	45,6	20 866	47,4

A- liczba przestępstw; B- wykrywalność (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności.

Tabela 2.8.3. Przestępstwa stwierdzone o charakterze kryminalnym na terenie Gdańska w latach 2006-2008

Przestępstwa stwierdzone o charakterze kryminalnym	2006	2007	2008	Dynamika 2008/2007 (w %)
Ogółem, w tym:	16 858	13 990	15 028	107,4
zabójstwa	9	9	8	88,9
rozboje i wymuszenia rozbójnicze	810	574	916	159,6
kradzieże cudzej rzeczy	6 636	4 551	4 974	109,3
kradzieże z włamaniem	3 731	3 020	2 660	88,1
kradzieże pojazdów	1 578	734	719	98,0
bójki lub pobicia	119	134	150	111,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności.

Tabela 2.8.4. Problematyka wykroczeń na terenie Gdańska w latach 2006-2008

Sposób postępowania wobec sprawców	2006	2007	2008	Dynamika 2008/2007 (w %)
Pouczenia	69 509	32 810	29 707	90,5
Mandaty karne	23 144	29 227	28 297	96,8
Wnioski o ukaranie	4 277	3 699	4 062	109,8
Liczba wykroczeń ogółem	96 930	65 736	62 066	94,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności.

Wykres 2.8.2. Postępowanie wobec sprawców wykroczeń w roku 2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności.

W badanym okresie odnotowano 62 066 wykroczeń, tj. o 5,6% mniej niż w roku 2007. Wobec sprawców zastosowano 29 707 pouczeń, nałożono 28 297 mandatów karnych oraz sporządzono 4062 wniosków do Sądu Grodzkiego o ukaranie.

Tabela 2.8.5. Bezpieczeństwo ruchu drogowego na terenie Gdańska w latach 2006-2008

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	Dynamika 2008/2007 (w %)
Liczba wypadków drogowych	588	572	639	111,7
Liczba kolizji drogowych	5 145	4 873	4 839	99,3
Osoby zabite na miejscu w wypadkach drogowych	14	20	14	70,0
Osoby, które zmarły w wyniku odniesionych obrażeń	11	7	6	85,7
Ciężko ranni	84	93	89	86,0
Lekko ranni	607	565	678	120,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności.

W roku 2008 na ulicach Gdańska Policja odnotowała 639 wypadków drogowych oraz 4839 kolizji. W porównaniu do roku 2007 liczba wypadków zwiększyła się o 11,7%, natomiast liczba kolizji zmniejszyła się o 0,7%. Bezpośrednio w wypadkach drogowych 14 osób zginęło na miejscu, a 6 osób zmarło w ciągu 30 dni. Obrażeń ciała doznało 767 osób, w tym ciężkich 89 osób, lekkich 678 osób. Najczęstszą przyczyną wypadków drogowych, spowodowanych przez kierujących podobnie jak w poprzednich latach, było nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu oraz niedostosowanie prędkości jazdy do warunków panujących w ruchu. Wśród przyczyn wypadków spowodowanych przez pieszych dominowały: wejście na jezdnię bezpośrednio przed nadjeżdżający pojazd, wejście na jezdnię przy czerwonym świetle, nieprawidłowe przekraczanie jezdni oraz nietrzeźwi piesi.

W 2008 roku na terenie miasta Gdańska odbyło się 301 imprez sportowych, koncertów, festynów itp., w zabezpieczeniu których brało udział 3848 funkcjonariuszy mundurowych i 727 funkcjonariuszy operacyjnych.

Monitoring wizyjny w mieście

Miejski monitoring wizyjny aktualnie obejmuje następujące miejsca i dzielnice:

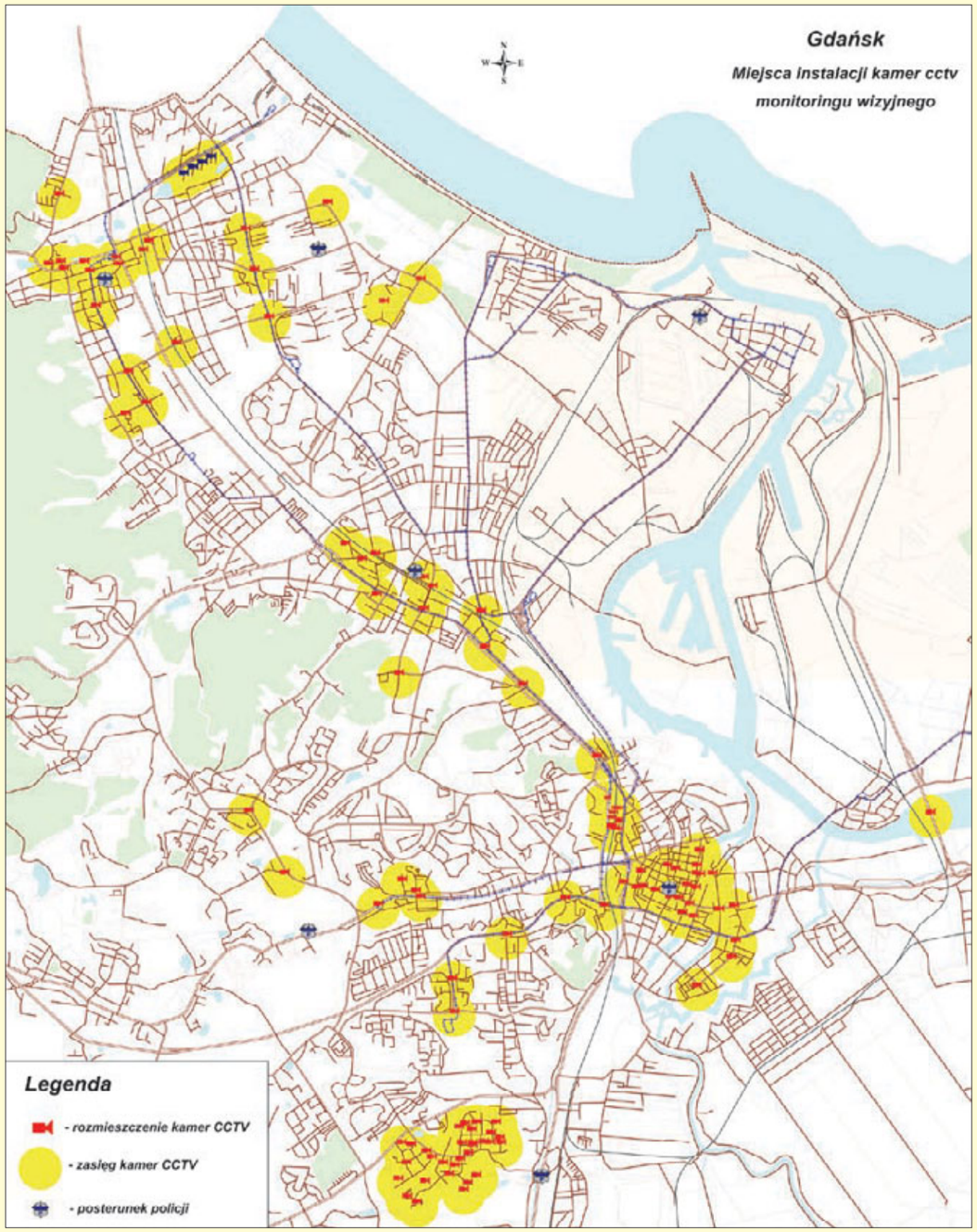
1. Orunia Górna – 30 kamer (kamery Spółdzielni Mieszkaniowych Orunia Górna i Południe) podłączonych do lokalnego centrum nadzoru z siedzibą w KP nr I,
2. Główne Miasto i Dolne Miasto – 24 kamery podłączone do lokalnego centrum nadzoru z siedzibą w KP nr II,
3. Dworzec PKP – 24 kamery podłączone do lokalnego centrum nadzoru, zlokalizowanego w jednym z pomieszczeń dworca PKP,
4. Wrzeszcz – 11 kamer podłączonych droga radiową do lokalnego centrum nadzoru w KP nr III,
5. Oliwa – 13 kamer podłączonych do lokalnego centrum nadzoru z siedzibą w KP IV,
6. Stogi – 3 kamery w rejonie mostu wantowego podłączonych do stanowiska dyżurnego Komisariatu Policji nr VII,
7. Suchanino – 6 kamer podłączonych do lokalnego centrum nadzoru z siedzibą w KP VIII przy ulicy Kartuskiej,
8. Przymorze – 6 kamer podłączonych do lokalnego centrum nadzoru z siedzibą w nowo wybudowanym Komisariacie Policji nr V przy ulicy Obrońców Wybrzeża.

Do obsługi monitoringu wizyjnego wyznaczonych jest 46 pracowników (głównie pracowników Straży Miejskiej), obsługują oni łącznie 117 kamer w systemie całodobowym (zmianowym).

W 2008 roku przybyło centrum monitoringu wizyjnego w nowo wybudowanym V Komisariacie Policji przy ul. Obrońców Wybrzeża w Gdańsku, a także 24 kamery obrotowe.

Warta podkreślenia jest wzorcowa współpraca Policji i Straży Miejskiej w zakresie wykorzystania systemów monitoringu. Doświadczenie w obsłudze kamer oraz nowe przepisy umożliwiające pełnoprawną rejestrację zdarzeń przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej przyczyniają się do wzrostu wykrywalności zdarzeń oraz zapewnienia ładu i porządku publicznego w rejonach objętych monitoringiem wizyjnym.

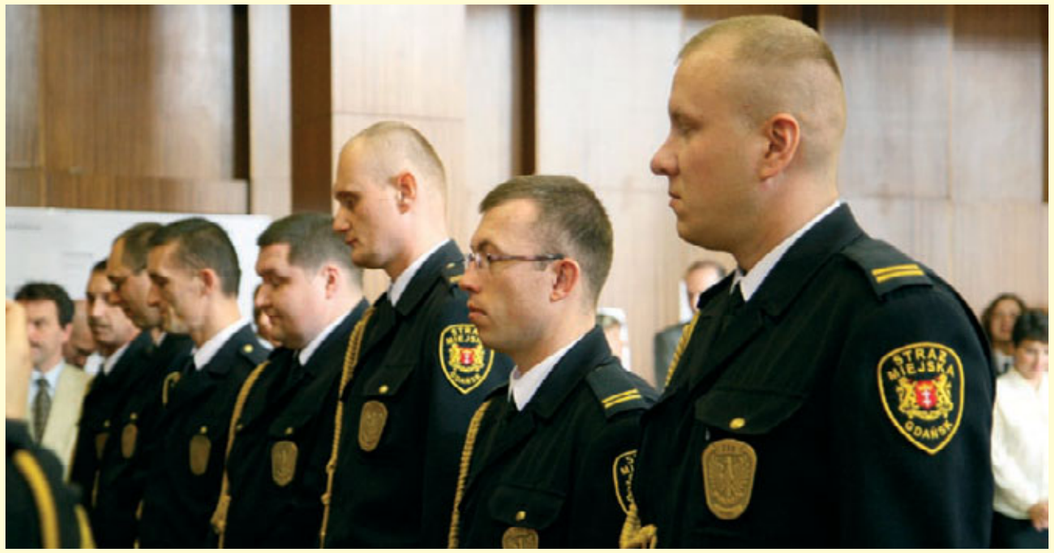
Rysunek 2.8.1. Monitoring wizyjny

Źródło: Biuro Informatyki.

2.8.2. Działalność straży miejskiej

Decyzją Rady Miasta Gdańska w roku 2008 na działalność Straży Miejskiej zostało przeznaczonych 14 666,8 tys. zł, o 1,5% więcej niż w roku 2007, w tym na zakupy inwestycyjne wydano 574,7 tys. zł.
Do sukcesów Straży Miejskiej w 2008 roku można zaliczyć wdrożenie Systemu Zarządzania Jakością ISO 9001:2000, oraz wprowadzenie projektu informatycznego Straży Miejskiej jakim jest System Wspomagania Straży Miejskiej.
Głównymi inwestycjami w 2008 roku były: modernizacja skrzydła „C" budynku Komendy Straży Miejskiej oraz zakup 2 samochodów marki VW Caddy.
W badanym okresie przeprowadzono 10 364 patrole, w tym 333 patrole wspólnie z Policją. Podczas patroli podjęto 74 366 interwencji, o 33,3% mniej niż w 2007 roku.

Wręczenie odznaczeń Strażnikom Miejskim

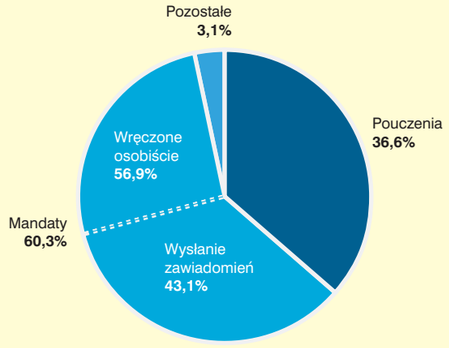
Źródło: Biuro Prasowe.

Tabela 2.8.6. Interwencje Straży Miejskiej w Gdańsku w latach 2006-2008

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	Dynamika 2008/2007 (w %)
Liczba interwencji (ogółem)	92 444	111 521	74 338	66,7
pouczenia	47 029	50 941	27 172	53,3
zawiadomienia o popełnieniu czynu karalnego	19 353	23 874	19 306	80,9
kara grzywny na łączną kwotę (w tys. zł)	2284	2975	2457	82,6
mandaty karne wręczone osobiście	23 117	34 236	25 524	74,6
na łączną kwotę (w tys. zł)	1870	2487	1864	74,9
interwencje wobec osób nietrzeźwych	1378	977	1062	108,7
wnioski do sądu o ukaranie	971	1213	1034	85,2
przekazanie sprawców policji	137	114	54	47,4
pozostałe interwencje	459	166	186	112,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności.

Wykres 2.8.3. Struktura interwencji Straży Miejskiej w Gdańsku w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności.

W 2008 roku Straż Miejska interweniowała 74 338 razy. Liczba interwencji w porównaniu z rokiem 2007 zmniejszyła się o 1/3. Ponad 36% interwencji zakończyło się pouczeniem, a 60,3% wystawieniem mandatów (z czego blisko 57% mandatów wręczono osobiście, a w pozostałych przypadkach wystawiono zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia). Średnia kwota mandatu wręczonego osobiście wyniosła 73 złote, natomiast mandatu wystawionego zaocznie 127 złotych.

2.8.3. Działalność straży pożarnej

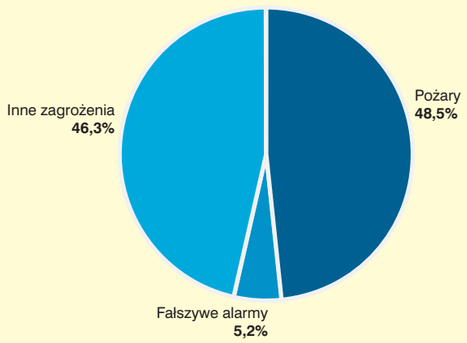
W roku 2008 na funkcjonowanie Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku została przekazana dotacja z budżetu centralnego w wysokości 16 395,2 tys. zł oraz 3300,0 tys. zł na budowę nowej strażnicy dla Jednostki Ratowniczo – Gaśniczej Nr 2 Gdańsk Śródmieście i 100 tys. zł na zakup samochodu pożarniczego. Władze miasta dodatkowo wspomogły straż kwotą 1011,2 tys. zł, z czego 388,4 tys. zł przeznaczono na usprawnienie działania Komendy Miejskiej PSP i utrzymanie Miejskiego Centrum Powiadamiania Ratunkowego, 622,7 tys. zł na zakup dwóch wysoko specjalistycznych samochodów gaśniczych.
W 2008 roku straż pożarna przeprowadziła na terenie Gdańska 5717 interwencji ratowniczych. W ogólnej liczbie interwencji pożary stanowiły 49% wszystkich interwencji, miejscowe zagrożenia – 46% zdarzeń, a fałszywe alarmy – 5%.
W porównaniu do 2007 roku liczba interwencji Państwowej Straży Pożarnej zwiększyła się o ponad 7%, przy czym liczba pożarów prawie o 10%, a liczba innych zagrożeń o 6,2%. Liczba fałszywych alarmów zmniejszyła się o 3,2%.

Tabela 2.8.7. Interwencje ratownicze Państwowej Straży Pożarnej na terenie Gdańska w latach 2006-2008

Interwencje ratownicze	2006	2007	2008	Dynamika 2008/2007 (w %)
Pożary	2630	2523	2772	109,9
Inne zagrożenia	2369	2491	2646	106,2
Fałszywe alarmy	286	309	299	96,8
SUMA	5285	5323	5717	107,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności.

Wykres 2.8.4. Struktura interwencji Straży Pożarnej na terenie Gdańska w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności.

SFERA GOSPODARCZA

3.1. Główne gałęzie gospodarki

3.1.1. Sektory ekonomiczne

Gospodarkę lokalną trudno rozpatrywać pomijając Gdynię i Sopot, gdyż to wraz z nimi Gdańsk tworzy prawie 750 tysięczną aglomerację. Trzy miasta położone w bezpośrednim sąsiedztwie tworzą wspólną gospodarkę i rynek pracy, co sprawia, że każde z osobna staje się bardziej atrakcyjne dla inwestorów, również zagranicznych.

Gospodarka Gdańska tradycyjnie opierała się na przemyśle stoczniowym i morskim. Lokalny przemysł generuje obecnie ok. ¼ wartości dodanej brutto, natomiast ok. ¾ WDB generują w Trójmieście usługi. W gdańskiej gospodarce również pod względem liczby pracujących i liczby przedsiębiorstw przeważają usługi, w tym turystyka. Pomimo zmniejszenia roli przemysłu stoczniowego i morskiego, liczne stocznie w Gdańsku tworzą dziś silnie prosperujący klaster jachtowy wyspecjalizowany w budowie małych, luksusowych jednostek pływających.
Profil ekonomiczny Gdańska budują przedsiębiorstwa związane z:

- gospodarką morską: Stocznia Gdańsk S.A., Gdańska Stocznia „Remontowa" im. J. Piłsudskiego S.A., Stocznia Północna S.A., Przedsiębiorstwo Przeładunkowo-Składowe „Port Północny" Sp. z o.o., Zarząd Morskiego Portu Gdańsk S.A., Port Gdański EKSPLOATACJA Sp. z o.o., „WUŻ" Port and Maritime Services LTD Sp. z o.o., Maritim Shipyard Sp. z o.o., Alusship Technology Sp. z o.o., HTEP Polska – Sunreef Yachts;
- gospodarką energetyczną: Grupa LOTOS S.A., „LOTOS PALIWA" Sp. z o.o., ENERGA-OPERATOR S.A., Elektrociepłownie WYBRZEŻE S.A., Przedsiębiorstwo Poszukiwań i Eksploatacji Złóż Ropy i Gazu „PETROBALTIC" S.A.;
- nowoczesnymi technologiami: First Data Polska S.A., Fineos Polska Sp. z o.o., Acxiom Polska GSC, Geoban S.A., Sii Sp. z o.o., Kainos, Zensar Technologies, Wirtualna Polska S.A.;
- innymi branżami gospodarki: Federal-Mogul Bimet S.A., Gdańskie Zakłady Nawozów Fosforowych „FOSFORY" Sp. z o.o. czy LPP S.A.

Tabela 3.1.1. Gdańskie przedsiębiorstwa notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie

Lp.	Nazwa przedsiębiorstwa
1.	Atlanta Poland S.A.
2.	Centrostal S.A.
3.	Eurotel S.A.
4.	Grupa Lotos S.A.
5.	LPP S.A.
6.	Mercor S.A.
7.	Procad S.A.
8.	Towarzystwo Finansowe Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych S.A.
9.	Swissmed Centrum Zdrowia S.A.

Źródło: www.gpw.pl.

3.1.2. Bezpośrednie Inwestycje Zagraniczne

Jako główny ośrodek administracyjno-gospodarczy w województwie pomorskim i jeden z najważniejszych ośrodków gospodarczych polski północnej Gdańsk stanowi atrakcyjną lokalizację dla inwestycji zagranicznych. Miasto przyciąga głównie niemiecki, amerykański, a także szwedzki kapitał. Na podstawie informacji Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. (PAIiIZ) do największych Bezpośrednich Inwestycji Zagranicznych w Gdańsku należy zaliczyć: Malteurop Polska Sp. z o.o. (kapitał niemiecki i amerykański), Dr Oetker Polska sp. z o.o. (niemiecki), Gdańskie Młyny i Spichlerze Dr. Cordesmeyer Sp. z o.o.(niemiecki), Deutche Lufthanza S.A. Oddział w Polsce (niemiecki), SAG Elbud Gdańsk Holding S.A. (niemiecki), ThyssenKrupp Krause Sp. z o.o. (niemiecki), Intel Technology Poland Sp. z o.o. (amerykański), Llentabhallen Sp. z o.o. (szwedzki), NCC Polska Sp. z o.o. (szwedzki).

3.1.3. Innowacje w gospodarce

Miejscem przenikania się nauki, innowacji oraz przedsiębiorczości jest Gdański Park Naukowo-Technologiczny będący obiektem Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. GPN-T powstał w 2006 roku w celu wsparcia nowopowstałych małych firm zorientowanych na nowe technologie (Inkubator Technologiczny) oraz wspólnej lokalizacji istniejących już firm wdrażających innowacje, jednostek badawczo-rozwojowych i centrów wspomagania rozwoju innowacji (Centrum Transferu Technologii).
Formalnie park rozpoczął swoja działalność w 2008 roku i od tego momentu udało się zaprosić do współpracy 12 firm inkubatorowych, które powstały z inicjatywy absolwentów i studentów uczelni gdańskich. W 2008 roku w GPN-T została wynajęta i zarezerwowana cała powierzchnia najmu, ok. 12 tys. m².
Od 2007 roku trwa realizacja projektu „Gdański Park Naukowo-Technologiczny – Etap III" w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013. Celem projektu jest rozbudowa GPN-T o dwa zespolone budynki, które utworzą razem duży kompleks biurowo-produkcyjno-technologiczny. Przewidywany czas zakończenia rozbudowy to przełom roku 2010/2011.

www.gpnt.pl

Wizualizacja Gdańskiego Parku Naukowo-Technologicznego III Etap.

Źródło: GPN-T.

Gdański Park Naukowo-Technologiczny jest miejscem przenikania innowacyjnej myśli, nauki i nowoczesnych technologii, ale ma również na celu rozwijanie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami i pomorskimi uczelniami. Przykładem międzyuczelnianego przedsięwzięciaw ramach GPN-T jest Bałtyckie Centrum Biotechnologii i Diagnostyki Innowacyjnej BioBaltica działające obecnie w Gdańskim Parku Naukowo-Technologicznym. Centrum rozwija biotechnologię przemysłową i diagnostykę innowacyjną.
Efektem międzyśrodowiskowej współpracy w ramach GPN-T jest m.in. kolejna firma badawczo-rozwojowa Blirt Sp. z o.o. (BioLab Innovative Research Technologies), poszukująca rozwiązań w zakresie innowacyjnej białej biotechnologii oraz nanobiotechnologii. Misją firmy jest także niesienie pomocy naukowcom w komercjalizacji ich pomysłów.
Również Business Angel Seedfund wspiera innowacyjne rozwiązania inwestując w przedsięwzięcia z obszaru nowych technologii, biotechnologii.

Tabela 3.1.2. Lista najemców GPN-T – stan z 31 grudnia 2008 roku

Lp.	Firmy Inkubatora Technologicznego (IT)	Firmy poza IT
1.	AIR DAMIAN DEREBECKI	ARCH-PLUS – Marek Gawdzik
2.	EM Invent Sp. z o. o.	Bałtyckie Centrum Biotechnologii i Diagnostyki Innowacyjnej Sp. z o. o.
3.	ERGOSOFT TOMASZ JANISIEWICZ	Blirt Sp. z o. o.
4.	E-WALK.PL. ŁUKASZ LISAK	Business Angel Seedfund Sp. z o. o.
5.	Fabryka CMS	Datera S. A.
6.	Flying Dog Software Nickolay Mausz	Gdański Klaster Budowlany Sp. z o.o.
7.	Fundacja Fabryka Talentów	Hi – Tech Energy Systems Sp. z o. o.
8.	ISKRA – konsultacje i projekty techniczne – Krzysztof Szczepański	Invicta Sp. z o. o.
9.	KREATOR	Kancelaria Adwokatów i Radców Prawnych – Pawłowski Kamiński Skromak Dąbrowska i Partnerzy Sp.P.
10.	Legenhit Sp. z o. o.	ThyssenKrupp System Engineering Sp. z o. o.
11.	LMT – Edukacja – Wojciech Syrocki	Zensar Technologies Limited
12.	M INTERACTIVE	
13.	RoboCamp	
14.	SIGMA – PROJEKT S.C.	
15.	Smart Control Technologies s.c. – Łukasz Wojterski, Tomasz Matjaszczuk	

Źródło: GPN-T.

W 2008 roku innowacyjność polskiej gospodarki oceniona została w Rankingu najbardziej innowacyjnych firm „Kamerton innowacyjności 2008". Wśród firm, które otrzymały nagrodę za działalność w 2008 roku, wyróżniła się Gdańska Stocznia „Remontowa" im. J. Piłsudskiego S.A. Grupa Kapitałowa zajmując 2 miejsce w zestawieniu dużych przedsiębiorstw (zatrudniających ponad 250 osób), a trzecie – wśród wszystkich polskich przedsiębiorstw. Najwyżej oceniono wdrożone w niej innowacje marketingowe (1 miejsce), innowacje produktowe (3 miejsce) i innowacje organizacyjne (6 miejsce). Wysoką 5 pozycję w przytaczanym rankingu wśród małych przedsiębiorstw zajęła firma Datera S.A. wdrażająca nowoczesne, zaawansowane technologicznie rozwiązania telekomunikacyjne. Firma ta działa obecnie na terenie GPN-T.

3.2. Przedsiębiorczość

W 2008 roku w Gdańsku zarejestrowanych było prawie 62 tys. podmiotów gospodarczych (na ponad 230 tys. przedsiębiorstw zarejestrowanych w województwie pomorskim). Na 10 tys. mieszkańców przypadało w Gdańsku w 2008 roku 1368 przedsiębiorstw, z czego 118 stanowiły nowe firmy. Prawie 30% gdańskich firm ulokowało się w centrum miasta: Wrzeszcz (10,5 tys.) i Śródmieście (7,6). Kolejne 10% firm wybrało na swoją lokalizację Chełm z dzielnicą Gdańsk Południe (6,8 tys.).
Gdańskie przedsiębiorstwa w 2008 roku wyróżniały się w województwie pomorskim nie tylko liczbą, ale również tempem rozwoju. Spośród 301 pomorskich firm wyróżnionych w corocznym ranikngu „Gazele biznesu" – zestawieniu najszybciej rozwijających się przedsiębiorstw w Polsce (pod uwagę bierze się procentowy wzrost przychodów) prawie 1/3 (96) ma swoją siedzibę w Gdańsku. W pierwszej 10 województwa pomorskiego znalazły się: Gdańska Fabryka Konstrukcji Stalowych i Obróbki Mechanicznej Gafako Sp. z o.o. oraz Gdańskie Zakłady Remontowo-Montażowe GZRM Sp. z o.o.

Z punktu widzenia lokalnego rynku pracy istotna jest wielkość zatrudnienia w gdańskich przedsiębiorstwach. W 2008 roku niezmiennie do lat poprzednich zdecydowanie najwięcej zarejestrowanych było mikroprzedsiębiorstw (o zatrudnieniu nie większym niż 9 osób) – ponad 59 tys. firm, co stanowiło ponad 95% przedsiębiorstw. Przedsiębiorstwa te są niestety mało odporne na wszelkie zmiany gospodarcze, co w rezultacie powoduje ich dużą rotację firm. Jednocześnie mikroprzedsiębiorstwa przyczyniają się do większej dywersyfikacji lokalnej gospodarki.
Liczba małych przedsiębiorstw (o zatrudnieniu od 10-49 osób) w 2008 roku wyniosła niecałe 2,3 tys., co stanowiło 3,6% wszystkich zarejestrowanych w Gdańsku firm. W przedziale od 50 do 249 zatrudnionych (przedsiębiorstwa średnie) znalazło się 436 firm z Gdańska, natomiast dużych przedsiębiorstw (minimum 250 osób zatrudnionych) było w tym czasie w Gdańsku 89. To właśnie zmiany w dużych przedsiębiorstw decydują w największym stopniu o lokalnych wskaźnikach zatrudnienia.

Laureaci rankingu „Gazele Biznesu" – uroczysta gala w Gdańsku.
Źródło: Biuro Prasowe.

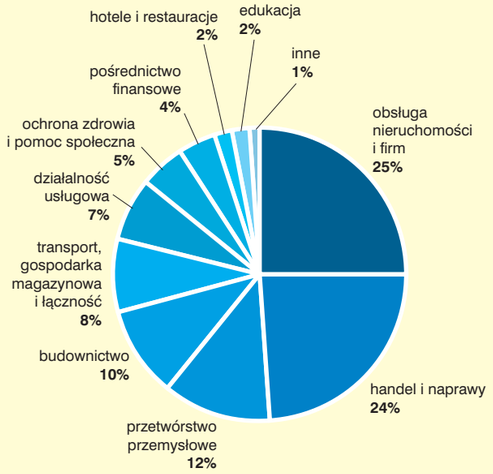
Tabela 3.2.1. Gdańskie podmioty gospodarcze według wielkości zatrudnienia w latach 2006-2008

wielkość zatrudnienia	liczba podmiotów			
	2006	2007	2008	Dynamika 2008/2007 (w %)
0-9 osób	56071	56234	57228	101,8
10-49 osób	2257	2310	2338	101,2
50-249 osób	429	441	468	106,1
> 250 osób	92	91	88	96,7
RAZEM	58829	59076	60122	101,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2006-2008.

Zarejestrowane w Gdańsku w 2008 roku podmioty gospodarcze działały w większości w usługach rynkowych (handel, finanse). Ogółem w usługach zarejestrowanych było 74% podmiotów z Gdańska, co odpowiada udziałowi wygenerowanej przez nie wartości dodanej brutto (ok. ¾ WDB). Podmioty o charakterze przemysłowym i budowlanym stanowiły 21% wszystkich gdańskich przedsiębiorstw, generując nieco większy procent WDB (ok. ¼). Powodem takiego stanu jest fakt, że w przemyśle zarejestrowane są największe gdańskie firmy, które generują największą część wartości dodanej brutto.

Wykres 3.2.1. Podmioty gospodarcze w Gdańsku według sekcji (stan na 31.12.2008 rok)

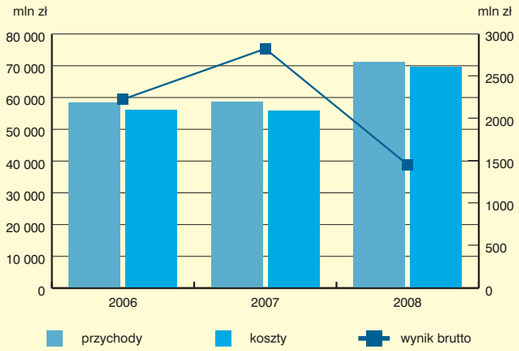

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatora o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za 2008 rok.

3.2.1. Finanse przedsiębiorstw

W roku 2008 w sposób wyraźny spadła zyskowność gdańskich przedsiębiorstw. Firmy zwiększyły przychody o blisko 12,5 mld zł, natomiast koszty zwiększyły się o prawie 13,8 mld zł. Łączny wynik finansowy brutto przedsiębiorstw wyniósł 1450 mln zł i w porównaniu do 2007 roku był niższy o 48,5%.

Wykres 3.2.2. Wyniki finansowe przedsiębiorstw o liczbie zatrudnionych powyżej dziewięciu osób w latach 2006-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2006-2008.

Wskaźnik rentowności ze sprzedaży przedsiębiorstw wyniósł w 2008 roku 3,2% wobec 4,4% w 2007 roku. Najbardziej rentownymi sekcjami gospodarki były w Gdańsku: budownictwo, obsługa nieruchomości i firm oraz hotele i restauracje. Największy wzrost rentowności odnotowano w sekcji hotele i restauracje, z 5,3% do 6,2%.
Gdańscy przedsiębiorcy w 2008 roku wykazali dużą aktywność i skuteczność w ubieganiu się o środki unijne. W 2008 roku Agencja Rozwoju Pomorza S.A. przeprowadziła nabór wniosków do pięciu konkursów, adresowanych do przedsiębiorców, ogłoszonych w ramach Osi Priorytetowej 1 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego 2007-2013. O wsparcie inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw aplikowało 112 gdańskich przedsiębiorców, co stanowiło 30% projektów z województwa pomorskiego. Do końca 2008 roku podpisano 37 umów o dofinansowanie, w tym 14 (38%) z gdańskimi przedsiębiorcami.
W ramach pozostałych konkursów (wsparcie inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw, dotacje na udział w targach dla mikroprzedsiębiorców, dotacje na udział w targach dla małych i średnich przedsiębiorstw) gdańscy przedsiębiorcy złożyli łącznie 170 wniosków, co stanowiło 35,6% aplikacji z całego województwa pomorskiego. W konkursach o dotacje na udział w targach dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw udział gdańskich aplikacji przekraczał połowę.
ARP S.A. pełni także rolę Regionalnej Instytucji Finansującej na terenie województwa pomorskiego w celu obsługi wybranych działań Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. W 2008 roku ARP S.A. przeprowadziła nabór wniosków do trzech konkursów ogłoszonych w ramach PO IG.
W ramach konkursu na nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym gdańscy przedsiębiorcy złożyli 3 aplikacje (20% wniosków z województwa pomorskiego), z czego do dofinansowania zatwierdzone zostały 2.
O wsparcie działalności gospodarczej w dziedzinie gospodarki elektronicznej aplikowało 15 firm z Gdańska (36% projektów z województwa pomorskiego), spośród których zatwierdzono 4 projekty.
6 aplikacji złożyły gdańskie przedsiębiorstwa do konkursu na wspieranie wdrażania elektronicznego biznesu typu B2B. Stanowiło to 20% wszystkich złożonych wniosków. Połowa projektów z Gdańska przeszła pozytywną ocenę i została zatwierdzona do dofinansowania.
Większa aktywność trójmiejskich przedsiębiorców w ubieganiu się o środki strukturalne (w porównaniu z firmami z pozostałej części województwa pomorskiego) związana jest również z dostępem do zlokalizowanych w aglomeracji firm doradczych i konsultingowych pomagających w pozyskiwaniu funduszy.

3.2.2. Wspieranie przedsiębiorczości

Rok 2008 był już trzecim rokiem działalności Gdańskiego Centrum Obsługi Przedsiębiorcy. Dzięki ścisłej współpracy Urzędu Statystycznego, Gdańskich Urzędów Skarbowych i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przedsiębiorcy mogą uzyskać kompleksową informację w zakresie działalności i obowiązków względem ZUS, Urzędu Skarbowego, Urzędu Statystycznego oraz Ewidencji Działalności Gospodarczej.
Pracownicy Centrum niosą pomoc w wypełnieniu wniosków do Ewidencji Działalności Gospodarczej, wydają wpis do Ewidencji Działalności Gospodarczej przedsiębiorcom w ciągu godziny od złożenia wniosku, informują o aktualnych dostępnych dla gdańskich przedsiębiorców narzędziach wsparcia takich jak: pożyczki, fundusze poręczeniowe, dotacje, refundacje, szkolenia, projekty unijne, pomagają osobom z zagranicy przy zakładaniu działalności gospodarczej w Gdańsku, udzielają informacji na temat koncesji, pozwoleń i innych wymagań dotyczących przedsiębiorców, udzielają informacji polskim przedsiębiorcom o warunkach podejmowania działalności poza granicami naszego kraju.

Wakacyjny Staż – ambitny pomysł na lato
Wakacyjny Staż to program, który pomaga zarówno firmom poszukującym stażystów, jak i studentom i bezrobotnym absolwentom uczelni wyższych w zdobyciu, bądź pogłębieniu swojej wiedzy praktycznej. W rezultacie udział w stażu ułatwił wejście na rynek pracy wielu młodym ludziom. W 2008 roku do udziału w programie zgłosiło się 55 firm, które stworzyły na potrzeby programu 323 miejsca. Również ze strony studentów i absolwentów Wakacyjny Staż cieszył się dużym zainteresowaniem, co potwierdziło 519 zgłoszeń z ich strony.

Biznes na start
Biznes na start to projekt, który obejmuje kompleksowe aktywne wsparcie w postaci szkoleń, warsztatów, mentoringu i doradztwa skierowane do osób pragnących rozpocząć i prowadzić działalność gospodarczą. Do konkursu zgłoszono 64 pomysły na działalność gospodarczą, spośród których w 3 etapach wybrano 20 projektów. Wyłonione osoby skorzystały nie tylko ze wsparcia merytorycznego, ale również mogły rozpocząć swoją działalność na terenie Inkubatora Przedsiębiorczości „Starter".

Akademia Gdańskiego Przedsiębiorcy
To cykl szkoleń przeznaczonych dla przedsiębiorców zarejestrowanych na terenie Gdańska, ich pracowników oraz studentów i absolwentów gdańskich uczelni planujących podjąć własną działalność gospodarczą. W drugiej edycji konkursu realizowanej w 2008 roku, z 74 bezpłatnych szkoleń skorzystało 650 osób, co dało w sumie 1480 osoboszkoleń.

3.3. Rynek pracy

3.3.1. Zatrudnienie i wynagrodzenia

Na koniec 2008 roku na terenie Gdańska pracowało[1] 139,9 tys. osób. Liczba pracujących ogółem wzrosła o 728 osób. W przemyśle było zatrudnionych 28,6 tys. osób, w handlu i naprawach 21,3 tys. osób, w edukacji 17,9 tys. osób, w transporcie, gospodarce magazynowej i łączności 11,3 tys. osób oraz w ochronie zdrowia i pomocy społecznej 10,7 tys. osób. W sektorze przedsiębiorstw 19,8% zatrudnienia przypadało na sektor publiczny gospodarki, natomiast 80,2% na sektor prywatny.
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw na terenie Gdańska wynosiło w 2008 roku 3996 złotych, przy czym w sektorze publicznym 4401 złotych, a w sektorze prywatnym 3892 złotych.

[1] Bez mikroprzedsiębiorstw zatrudniających do 9 osób, rolnictwa indywidualnego, duchowieństwa, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji.

Wykres 3.3.1. Struktura osób pracujących według sekcji w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatora o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za 2008 rok.

Najwięcej zarabiali zatrudnieni w przemyśle: 4349 zł, w budownictwie: 4055 zł oraz w transporcie, gospodarce magazynowej i łączności: 3916 złotych miesięcznie. W porównaniu do 2007 roku średnia miesięczna płaca w Gdańsku wzrosła o 9,5%.

Tabela 3.3.1. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w Gdańsku w latach 2006-2008

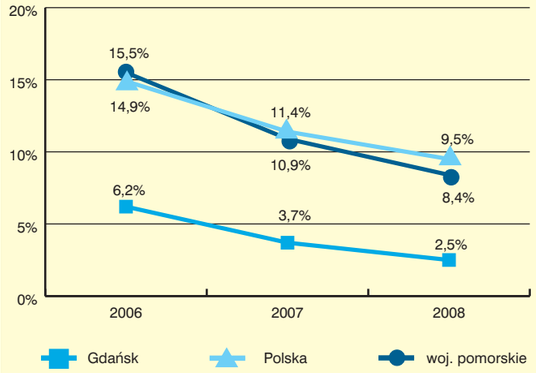
Sekcje	2006	2007	2008	Dynamika 2008/2007 (w %)
Przemysł	3 524	3927	4349	110,8
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	3 579	3758	3916	104,2
Budownictwo	3 078	3604	4055	112,5
Handel i naprawy	2 764	4393	3514	80,0
Hotele i restauracje	1 970	2190	2096	95,7
Ogółem	3 260	3813	3996	104,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2006-2008 (po uwzględnieniu zmian danych w 2007 roku w sekcji Handel i naprawy).

3.3.2. Bezrobocie

Na koniec 2008 roku stopa bezrobocia w Gdańsku wyniosła 2,5% wobec 3,7% na koniec 2007 roku. Stopa bezrobocia w Gdańsku była wyraźnie niższa niż przeciętnie w kraju (9,5%) i w województwie pomorskim (8,4%). Liczba zarejestrowanych bezrobotnych obniżyła się w ciągu roku o 32,6%, tj. 2331 osób i wyniosła 4828 osób. W tej liczbie osoby nigdy niepracujące stanowiły 20%. Powyżej jednego roku pozostawało bez pracy 14,1% bezrobotnych (w 2007 roku osoby długotrwale bezrobotne stanowiły aż 29,4%).

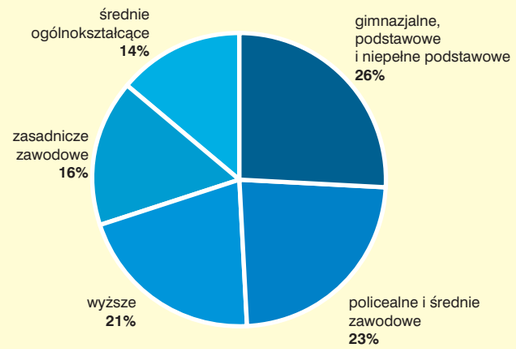
Wykres 3.3.2. Stopa bezrobocia w Gdańsku na tle Polski i województwa pomorskiego w latach 2006-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gdańsku.

Ponad 42% bezrobotnych nie miało średniego wykształcenia, przy czym 16,3% legitymowało się wykształceniem zasadniczym, a 25,8% gimnazjalnym, podstawowym lub niepełnym podstawowym. Bezrobotni z wykształceniem średnim stanowili 37,1%, z czego 13,6% osób miało wykształcenie średnie ogólnokształcące, a 23,5% policealne lub średnie zawodowe. Wykształcenie wyższe miało 20,7% zarejestrowanych bezrobotnych.

Wykres 3.3.3. Struktura bezrobocia w Gdańsku w 2008 roku ze względu na poziom wykształcenia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gdańsku.

3.4. Handel zagraniczny

3.4.1. Eksport

W Gdańsku w 2008 roku 560 podmiotów gospodarczych eksportowało produkty o statystycznej wartości prawie 10 miliardów zł. Wartość ta stanowiła ponad 40% całego eksportu województwa pomorskiego.
Zauważalna jest dominacja dwóch grup towarów eksportowych w Gdańsku. Prawie 80% eksportowanych produktów stanowiły sprzęt transportowy (4,6 mld zł) i produkty mineralne (3,2 mld zł). Głównym kierunkiem gdańskiego eksportu jest Region Bałtycki, do którego trafiło w 2008 roku prawie 50% jego wartości. Na tle innych destynacji wyróżniła się Norwegia przyjmując z Gdańska towary o wartości 1,9 miliarda zł (19,1% eksportu). Do krajów sąsiadujących z Polską trafiło natomiast zaledwie 16,6% gdańskiego eksportu. Świadczy to o większym powiązaniu handlowym miasta z obszarem nadbałtyckim niż z sąsiadami Polski.

3.4.1. Import

W Gdańsku w 2008 roku 985 podmiotów gospodarczych importowało produkty o statystycznej wartości prawie 20,6 miliardów zł, co stanowiło aż 64% całego importu województwa pomorskiego.
Wśród towarów importowanych dominują produkty mineralne (58% importu), a także sprzęt transportowy (20%) oraz maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny (5%).
Również w przypadku importu widoczne są mocne więzi handlowe Gdańska z Regionem Bałtyckim, z którego pochodziło w 2008 roku ponad 70% wartości gdańskiego importu. Największą wartość importu do Gdańska stanowiły towary pochodzące z Rosji (44,5% importu). Gdańskie przedsiębiorstwa importują 52% produktów z zagranicy od polskich sąsiadów.

3.5. Inwestycje

3.5.1. Dynamika i struktura wydatków inwestycyjnych

W 2008 roku wydatki majątkowe Gdańska osiągnęły poziom 434 461 tys. zł, co stanowiło 24,1% wydatków ogółem. W porównaniu do roku 2007 poziom wydatków inwestycyjnych zwiększyły się o 6,8%. Z funduszy Unii Europejskiej uzyskano środki w wysokości 42 082 tys. zł.
W roku 2008 najwięcej środków inwestycyjnych wydatkowano w dziale transport i łączność. Kwota 127 119 tys. zł, stanowiąca 29,3% budżetu inwestycyjnego miasta, została przeznaczona na duże projekty, jak: wykup gruntów pod Trasę Sucharskiego, Gdański Projekt Komunikacji Miejskiej, budowę drogi rowerowej w Pasie Nadmorskim oraz wiele mniejszych zadań. Równie wysokie nakłady inwestycyjne, związane z przygotowaniami do EURO 2012 oraz budową hali sportowo-widowiskowej, poniesiono w działach kultura fizyczna,

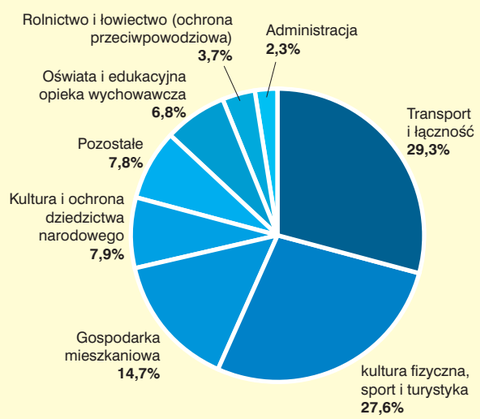
Przystanek tramwajowy Gdańsk-Chełm.

Wizualizacja Stadionu Piłkarskiego w Gdańsku-Letnicy.

sport i turystyka. Wydatkowana kwota 119 896 tys. zł stanowiła 27,6% budżetu inwestycyjnego miasta. W dziale gospodarka mieszkaniowa, kwotę 63 653 tys. zł przeznaczono głównie na budowę oraz zakup mieszkań na cele komunalne, w tym dla osób przesiedlanych w związku z budową nowych układów komunikacyjnych. Z kwoty 34 296 tys. zł w dziale kultura i ochrona dziedzictwa narodowego finansowano realizację projektów Centrum Hewelianum oraz Europejskiego Centrum Solidarności. Największym zadaniem z zakresu edukacji była budowa szkoły podstawowej w Gdańsku-Ujeścisku, na którą przeznaczono blisko 21 mln zł z 29 586 tys, zł wydatkowanych w dziale oświata i wychowanie.

Wykres 3.5.1. Struktura wydatków inwestycyjnych (majątkowych) miasta Gdańska w 2008 roku

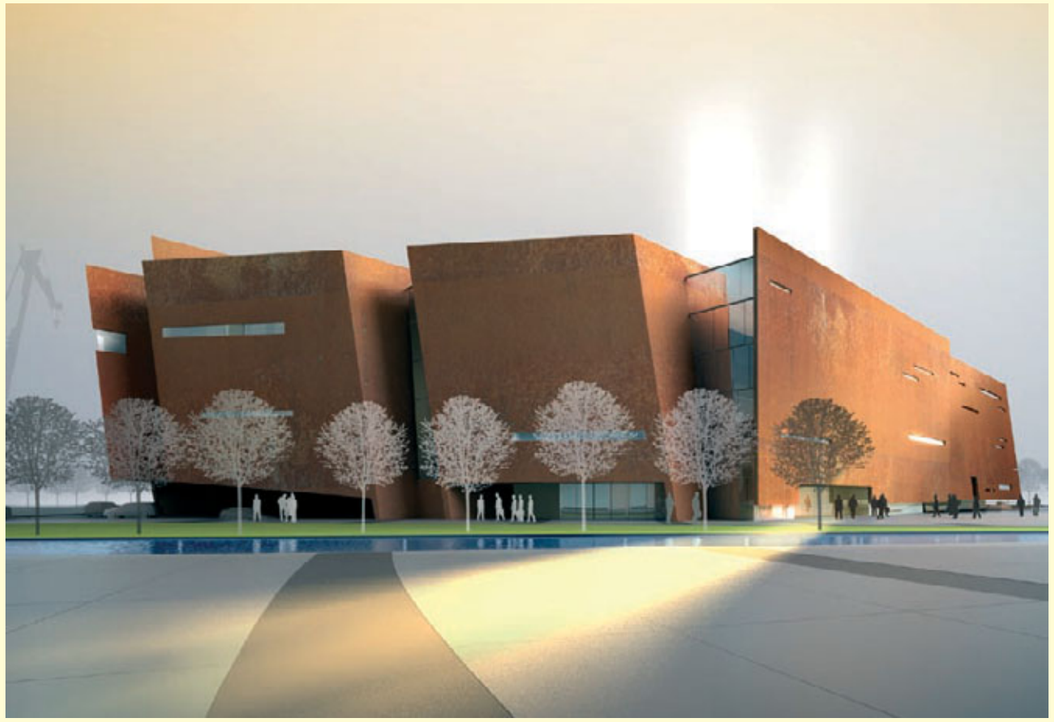

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu miasta Gdańska za rok 2008.

Tabela 3.5.1. Wydatki majątkowe miasta Gdańska w latach 2006-2008

Wydatki majątkowe w tys. zł	2006	2007	2008	Suma 2006-2008
Transport i łączność (w tym drogownictwo i komunikacja zbiorowa)	156 807	246 052	127 119	529 978
Gospodarka mieszkaniowa oraz zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	47 089	61 866	63 653	172 608
Kultura fizyczna, sport i turystyka	8 832	40 222	119 896	168 950
Oświata i wychowanie wraz z edukacyjną opieką wychowawczą	7 730	17 063	29 586	54 379
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 963	5 272	34 296	41 531
Rolnictwo i łowiectwo (w tym ochrona przeciwpowodziowa i melioracje)	9 940	14 521	15 954	40 415
Administracja publiczna oraz urzędy organów władzy państwowej	3 704	6 354	10 133	20 191
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	5 565	4 138	7 467	17 170
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	6 911	4 120	5 834	16 865
Pomoc i polityka społeczna	815	2 768	9 460	13 043
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz obszary i obiekty chronionej przyrody	468	1 893	2 567	4 928
Pozostałe wydatki inwestycyjne	1 946	2 343	8 496	12 785
Ogółem	251 770	406 612	434 461	1 092 843

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006-2008.*

Wizualizacja budynku Europejskiego Centrum Solidarności.

3.5.2. Największe zadania inwestycyjne

Tabela 3.5.2. Wydatki na zadania inwestycyjne o wartości powyżej 1 miliona złotych w 2008 roku (w tys. zł)

Nazwa zadania	Zakres prac	Wartość
Współfinansowane ze środków UE		
Gdański Projekt Komunikacji Miejskiej (etap II i III)	W kwocie wydatkowanej w roku 2008 mieszczą się wydatki poniesione na przebudowę skrzyżowania Hallera-Kliniczna (GPKM II) oraz przebudowę torowiska w Alei Hallera na odcinku Kliniczna-Mickiewicza.	35 067
Centrum „Hewelianum". Budowa kompleksu edukacyjno-rekreacyjnego w Gdańsku.	W ramach budżetu 2008 roku wykonano prace projektowe i budowlane w rewitalizowanych obiektach dawnych fortów napoleońskich adaptowanych na Centrum, wykonano i zamontowano wystawę „Wehikuł Czasu" oraz ekspozycję „Energia, Niebo i Słońce".	26 588
Poprawa dostępności Portu Gdańsk (do Nabrzeża Przemysłowego i Wolnego Obszaru Celnego)	W 2008 roku nastąpił odbiór zrealizowanych zadań. Wydano pozwolenia na użytkowanie wiaduktu oraz ulicy Ku Ujściu, ulicy Chemików oraz skrzyżowania ulic Oliwskiej i Przemysłowej.	8188
Drogownictwo		
Budowa Trasy Sucharskiego	Środki pieniężne przeznaczono na wykupy gruntów w pasie drogowym oraz wybrane elementy dokumentacji projektowej.	39 227
Budowa drogi rowerowej w Pasie Nadmorskim	Wykonano wydzieloną drogę rowerową wzdłuż ulicy Jantarowej na odcinku od ulicy Piastowskiej do Parku Brzeźnieńskiego.	9613
Budowa ulicy Wodnika	Ukończono II etap zadania, tj. od ulicy Jednorożca do ulicy Junony. Wykonano nawierzchnię asfaltową, chodniki, ścieżkę rowerową, oświetlenie ulic, kanalizację oraz przystanki autobusowe.	6759
Modernizacja nawierzchni Alei Zwycięstwa	Przystąpiono do wymiany nawierzchni na Alei Zwycięstwa od Bramy Oliwskiej do Alei Hallera w kierunku Wrzeszcza.	4254
Budowa ulicy Wilanowskiej	Wykonano II etap budowy na odcinku od ulicy Nieborowskiej do ulicy Łódzkiej. Zakres prac obejmował budowę nawierzchni asfaltowej, wodociągu, oświetlenia, kanalizacji deszczowej, chodników, ścieżki rowerowej oraz przystanków autobusowych.	3681
System dynamicznej informacji pasażerskiej	Przystąpiono do realizacji systemu informacyjnego dla pasażerów komunikacji miejskiej w Gdańsku.	3551
Rozbudowa układu drogowego w Gdańsku-Kokoszkach	Rozbudowa układu drogowego na osiedlu Kokoszki obejmowała ulice: Transportowców, Montażystów oraz część ulicy Maszynowej.	3281
Budowa ulicy Zamiejskiej	Zakres robót obejmował poszerzenie pasa drogowego, budowę nowej nawierzchni, kanalizację deszczową oraz roboty elektroenergetyczne na odcinku od ulicy Hebanowskiego do ulicy Kolonia Anielinki.	3000
Rewaloryzacja ulic Głównego Miasta	Pracami objęto kolejne ulice: Kaletniczą, Kuśnierską, Bosmańską, Mydlarską oraz plac przed Bramą Świętojańską, a w kolejnym etapie także ulice: Świętego Ducha, Garbary i Pocztową.	2698
Przebudowa ulicy Łostowickiej	Przystąpiono do przebudowy ulicy Łostowickiej na odcinku od trasy Armii Krajowej do ulicy Wojskiego wraz z budową parkingu przy Cmentarzu Łostowickim. Poniesiono wydatki na przygotowanie dokumentacji oraz wstępne prace przygotowawcze.	2485
Budowa Trasy W-Z, odcinek Kartuska-Otomińska	Środki pieniężne przeznaczono na przygotowanie niezbędnej dokumentacji projektowej.	1981
Przebudowa skrzyżowania ulic Niepołomicka-Świętokrzyska	Zadanie kontynuowane. Wykonano roboty drogowe na odcinku od ulicy Wielkopolskiej do ulicy Białostockiej wraz z uzbrojeniem terenu.	1957
Wykonanie nawierzchni na odcinku jezdni ulicy Podwale Przedmiejskie	Budowę nowej nawierzchni wykonano w rejonie ulicy Łąkowej w związku z likwidacją starego torowiska tramwajowego oraz w celu zwiększenia przechyłki jezdni na łuku drogi.	1111
System Informacji Miejskiej	Przystąpiono do realizacji III etapu projektu obejmującego dzielnicę Wrzeszcz. Zamontowano tabliczki z numerami i nazwami ulic, zamontowano słupki z tablicami kierunkowymi.	1085
Przebudowa ulicy Jana z Kolna wrąz z Węzłem Kliniczna	Przystąpiono do opracowywania dokumentacji koncepcyjno-projektowej.	1081
Sygnalizacje świetlne	Wykonano projekty budowlano-wykonawcze oraz zrealizowano budowę kolejnych sygnalizacji świetlnych.	1063
Kultura fizyczna i sport		
Przygotowanie terenu i budowa stadionu piłkarskiego na EURO 2012	Środki pieniężne wydatkowano na przygotowanie terenu oraz dokumentację niezbędną do realizacji projektu, w tym: wynagrodzenie zarządzającego projektem BIEG EURO 2012 sp. z o.o., przeniesienie rodzinnych ogródków działkowych z Letnicy na Krakowiec, uporządkowanie terenu po zlikwidowanych ogródkach działkowych, wykonanie dokumentacji – studium wykonalności, program funkcjonalno-użytkowy, raport o oddziaływaniu na środowisko, projekt budowlany.	53 989
Hala Sportowo-Widowiskowa na granicy miast Gdańska i Sopotu	W ramach II i III etapu robót budowlanych w 2008 roku zakończono prace przy elementach pionowych konstrukcji hali, wykonano stropy monolityczne, konstrukcję trybun stałych, wykonano stan surowy zamknięty sali treningowej, zakończono prace przy parkingu oraz roboty ziemne pod chodniki. Z uwagi na problemy techniczne związane z montażem konstrukcji stalowej dachu, które spowodowały wstrzymanie prac budowlanych, nie zapłacono należności związanych z tym elementem, do czasu jego naprawy. Opóźnienia w realizacji budowy zostały spowodowane brakiem rozstrzygnięć postępowań przetargowych na operatora hali oraz operatora gospodarki ciepłem.	33 673
Rozbudowa stadionu piłkarskiego przy ul. Traugutta	Wykonano oświetlenie stadionu, przebudowano płytę główną boiska z zastosowaniem elektrycznego podgrzewania nawierzchni oraz zrealizowano monitoring stadionu polegający na wykonaniu systemu zabezpieczenia wizyjnego i dźwiękowego, systemu nagłośnienia, systemu kontroli wejścia oraz bezprzewodowej sieci dostępu do internetu.	11 415
Gdańska Szkoła Floretu – budowa hali sportowej przy ZKPiG nr 26, ul.VII Dwór	Zadanie obejmuje budowę sali gimnastycznej z widownią na 299 osób oraz internatem sportowym dla potrzeb stworzenia ogólnopolskiego ośrodka szkolenia młodzieży w szermierce. Wykonano stan surowy zamknięty wraz z sieciami zewnętrznymi i przyłączami.	9655
Modernizacja Hali Sportowo-Widowiskowej „Olivia"	Przedsięwzięcie dotyczy dobudowy do hali internatu sportowego z 47 pokojami oraz wykonania ekspertyzy technicznej obejmującej kompleksowe sprawdzenie aktualnego stanu technicznego konstrukcji głównego budynku hali.	4206
Budowa stałego, sztucznego lodowiska na Placu zebrań Ludowych	W ramach zadania wydatkowano środki finansowe na zakup i montaż hali pneumatycznej z systemem oświetlenia i systemem powłok, ogrodzenie, roboty drogowe, roboty drogowe, szatnię i wyposażenie obiektu.	2278
Orlik 2012 – budowa kompleksu boisk na terenie OSSiZ, ul. Kołobrzeska 77	Wybudowano boisko piłkarskie o wym. 30 x 62 m, boisko wielofunkcyjne o wym. 19 x 32 m, budynek sanitarno-szatniowy, oświetlenie boisk oraz chodniki.	1576
Marina jachtowa – zaplecze socjalno-sanitarne wraz z modernizacją pomostów	W roku 2008 zakupiono i zamontowano nowe pomosty cumownicze.	1400
Rozbudowa Miejskiej Hali Sportowej przy ul. Kołobrzeskiej	W ramach zadania wykonano kompletną dokumentację projektowo-kosztorysową przebudowy, ułożono nową podłogę, zamontowano nowe trybuny rozsuwane, bramy wejściowe, wykonano stanowiska sędziowskie oraz urządzenia do magazynowania, zwijania i rozwijania wykładziny.	1181
Gospodarka mieszkaniowa, przestrzenna i nieruchomościami		
Pozyskanie mieszkań na przesiedlenia, w tym związane z budową układów komunikacyjnych	Zakupiono 38 mieszkań dla osób, których dotychczasowe lokale muszą ulec rozbiórce w związku z prowadzonymi inwestycjami miejskimi.	11 236
Wykup gruntów pod przyszłe inwestycje	Zakupiono grunty niezbędne przy realizacji m.in.: ul. Świętokrzyskiej, Kąpieliska Morskiego w Stogach, ul. Jabłoniowej, zbiornika retencyjnego Wileńska oraz Dolny Młyn, ul. Galaktycznej i Homera w Osowej, regulacji Potoku Oruńskiego, kanalizacji deszczowej i nawierzchni w dzielnicach Zabornia i Kokoszki.	9332
Lokalne inicjatywy inwestycyjne	Lokalne inicjatywy inwestycyjne dotyczą głównie budowy osiedlowej infrastruktury drogowej. W 2008 roku wykonano infrastrukturę m.in. dla: osiedli „Nad Jarem", „Świętokrzyskiego", „Miłego" oraz w ulicach Guderskiego, Prometeusza, Nieborowskiej, Łańcuckiej, Wypoczynkowej, Sąsiedzkiej, Dolne Młyny.	7374

Nazwa zadania	Zakres prac	Wartość
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska		
Kanalizacja deszczowa w ul. 3 Maja wraz z syfonem pod torami PKP i odwodnieniem terenu parkingu UM	Wykonano wlot do Kanału Raduni, kolektor deszczowy w wykopie otwartym oraz metodą przeciskową pod ulicą Armii Krajowej.	6176
Kanalizacja deszczowa w zlewni Potoku Granicznego	Zadanie obejmuje budowę zbiornika Orłowska II, Kolektora Granicznego na odcinku od ulicy Gospody do zbiornika i odcinka kanalizacji deszczowej od zbiornika do ulicy Jelitkowskiej.	3800
Rozbudowa Cmentarza Łostowickiego	Wykonano projekt budowlano-wykonawczy rozbudowy oraz rozpoczęto realizację I etapu budowy, w tym prace rozbiórkowe, roboty ziemne i przełożenie gazociągu.	2596
Gdański Program Przeciwpowodziowy	Wybudowano kanał ulgi dla Potoku Granicznego, wykonano regulację Potoku Oruńskiego oraz przygotowano dokumentację dla projektu „Ochrona wód Zatoki Gdańskiej – budowa i modernizacja systemu odprowadzania wód opadowych w Gdańsku".	2199
Zadania towarzyszące realizacji Gdańskiego Projektu Wodno-Ściekowego	Zadanie polegało na odtworzeniu nawierzchni drogowych w dzielnicy Olszynka, w tym z płyt meba w ulicy Błońskiej i bitumicznej w ulicy Gęsiej, Ścieżki i Jedlinki. Wykonano także chodniki wzdłuż wymienionych ulic.	2097
Zbiornik retencyjny Jabłoniowa	Zadanie ukończono w grudniu 2008 roku. Wybudowano zbiornik retencyjny o powierzchni 1,88 ha i pojemności retencyjnej 5715 m^3 wraz z upustem i drogą technologiczną.	2053
Kanalizacja deszczowa w rejonie ulicy Kaplicznej oraz budowa ulicy Nadmorskiej	Wykonano III etap zadania obejmujący prace w ulicy Nadmorskiej, w tym kanalizację deszczową, kanalizację sanitarną, wodociąg oraz nawierzchnię ulicy z asfaltu i kostki betonowej wraz z chodnikami i oświetleniem.	1726
Kultura i ochrona zabytków		
Budowa Europejskiego Centrum Solidarności	W ramach zadania przygotowywana była dokumentacja. Wykonano projekt budowlany, wniosek o wydanie pozwolenia na budowę, zaktualizowano koncepcję konkursową.	3000
Gdański Program Rewitalizacji – łaźnia miejska w Nowym Porcie	Zadanie obejmuje adaptację budynku dawnej łaźni miejskiej na obiekt kultury Centrum Sztuki Współczesnej „Łaźnia". Wykonano dokumentację techniczna stropu i dachu wraz z częściową rozbiórką.	1563
Oświata		
Budowa szkoły podstawowej w Ujeścisku	Wybudowano szkołę podstawową wraz z salą gimnastyczną i boiskami oraz drogę dojazdową od ulicy Jeleniogórskiej. Uroczyste otwarcie szkoły nastąpiło 5 września 2008 roku. Za wskazaną kwotę opłacono roboty budowlano-montażowe oraz zakupiono i zamontowano wyposażenie szkoły.	20 831
Program budowy i modernizacji boisk	Środki finansowe zostały przeznaczone na budowę boisk szkolnych przy szkołach podstawowych nr 56 przy ulicy Małomiejskiej, nr 89 przy ulicy Szyprów oraz nr 16 przy ulicy Ubocze. Przystąpiono także do remontu boiska przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 8 przy ulicy Meissnera.	3652
Termomodernizacja w obiektach oświatowych	Dokończono termomodernizację w SP nr 45 przy ulicy Matki Polki oraz przystąpiono do prac w SP nr 70.	2370
Ochrona zdrowia i opieka społeczna		
Budowa domów jednorodzinnych dla potrzeb pomocy społecznej	Zadanie kontynuowane. W roku 2008 zakończono budowę oraz oddano do eksploatacji domy dziecka przy ulicy Jodłowej, Wiosłowej i Turystycznej.	6338
Administracja samorządowa		
Rozbudowa i modernizacja obiektów biurowych jednostek gminy	Wykonano zabezpieczenia przeciwpożarowe w budynku Urzędu Miejskiego.	2428
Turystyka, wypoczynek, zieleń w mieście		
Pawilon żyraf w Ogrodzie Zoologicznym	Wykonano nowoczesny pawilon dla żyraf wraz z monitoringiem i specjalistycznym wyposażeniem pomieszczeń.	2400
Bezpieczeństwo publiczne		
System monitoringu wizyjnego i zarządzania bezpieczeństwem na terenie miasta Gdańska	Opracowano koncepcję funkcjonowania Centrum Nadzoru nad Bezpieczeństwem Miasta Gdańska oraz rozbudowano system monitoringu wizyjnego.	1695
Budowa komisariatu Policji na Przymorzu	Środki przeznaczono na roboty budowlane i sanitarne.	1000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu miasta Gdańska za 2008 rok.

SFERA INFRASTRUKTURALNA

4.1. Infrastruktura komunalna

4.1.1. Drogi

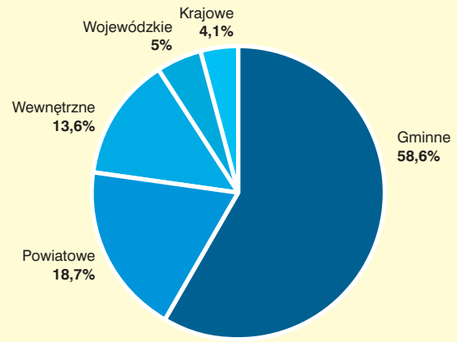
W granicach administracyjnych Gdańska znajduje się 904 km dróg, z czego drogi gminne stanowią 58,6% długości, powiatowe 18,7%, drogi krajowe i wojewódzkie 9,1%, drogi wewnętrzne przejęte w trwały zarząd to ponad 13% długości całej sieci drogowej.

Tabela 4.1.1. Struktura i koszty utrzymania sieci drogowej w Gdańsku w 2008 roku

Klasyfikacja dróg	Długość dróg		Poniesione nakłady	
	km	%	tys. zł	%
Krajowe	37	4,1	5736	12,4
Wojewódzkie	45	5,0	4081	8,8
Powiatowe	169	18,7	16 431	35,4
Gminne	530	58,6	20 196	43,5
Pozostałe (wewnętrzne)	123	13,6	-	-
Ogółem	904	100	46 444	100

Źródło: Informator o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za 2008 rok.

Wykres 4.1.1. Struktura długości sieci drogowej w Gdańsku w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatora o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za 2008 rok.

Ogółem w 2008 roku miasto wydało na utrzymanie dróg 46 444 tys. zł, czyli o 1,2% więcej niż w 2007 roku. Największą kwotę przeznaczono na drogi gminne i powiatowe. W odniesieniu do długości, najwięcej kosztowało utrzymanie 1 km drogi krajowej.

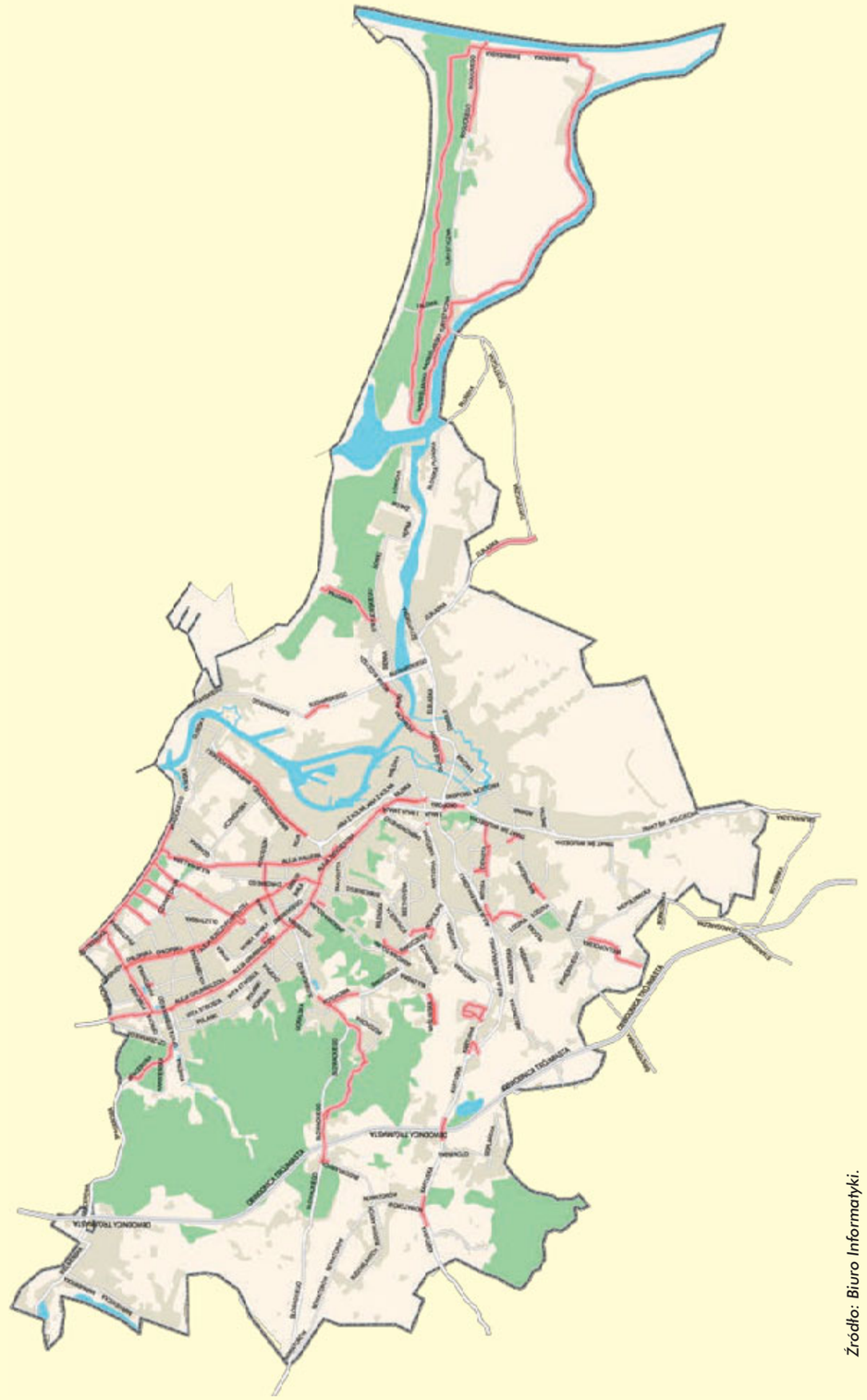
Źródło: Biuro Prasowe.

Drogi rowerowe

W 2008 roku wybudowano w ramach inwestycji drogowych łącznie ok. 5,7 km dróg rowerowych wzdłuż następujących ulic:

1. ul. Jantarowej w Gdańsku na odcinku od ul. Piastowskiej do Parku Brzeźnieńskiego o dł. ok. 2800 m
2. ul. Hallera – brakujący fragment w rejonie skrzyżowania z ul. Kliniczną o dł. ok. 120 m
3. ul. Obrońców Wybrzeża (po obu stronach jezdni) o łącznej dł. ok. 1250 m
4. ul. Wilanowskiej o dł. ok. 320 m
5. ul. Wodnika na odc. Kielnieńska – Marsa (po obu stronach jezdni) o łącznej dł. ok. 1180 m.

Długość dróg rowerowych w Gdańsku pod koniec 2008 roku wyniosła 75,2 km.

Rysunek 4.1.1. Istniejące ścieżki rowerowe w Gdańsku

Źródło: Biuro Informatyki.

4.1.2. Wodociągi i kanalizacja

Świadczeniem usług i prowadzeniem działalności eksploatacyjnej w zakresie dostawy wody i odprowadzania ścieków, zgodnie z zawartym z Miastem Gdańsk kontraktem, zajmuje się Saur Neptun Gdańsk S.A. (SNG). Z dniem 31 grudnia 2004 roku infrastruktura wodno-kanalizacyjna, stanowiąca dotąd majątek Miasta, została przekazana aportem spółce Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna.

Obiekty i sieci wodociągowe obsługujące teren Gdańska przez SNG obejmują:

- ujęcia wodociągu centralnego – pięć ujęć głębinowych (w tym jedno rezerwowe), jedno ujęcie drenażowe, jedno ujęcie powierzchniowe,
- ujęcia lokalne – 14 ujęć podziemnych w tym 1 rezerwowe,
- 7 przepompowni sieciowych i strefowych,
- 16 stacji podnoszenia ciśnienia,
- 7 hydroforni,
- 6 zbiorników retencyjnych (15 komór) o łącznej pojemności 54,8 tys. m^3 wody,
- sieć wodociągową o łącznej długości 1211,3 km, w tym magistrale i sieci rozdzielcze – 996,6 km oraz przyłącza – 214,7 km.

W 2008 roku podłączono blisko 34 km sieci rozdzielczej i 6,5 km przyłączy wodociągowych przy jednoczesnym odłączeniu ponad 22 km sieci rozdzielczej i 0,03 km przyłączy wodociągowych. Zużycie wody w Gdańsku wyniosło 25 521 tys. m^3, i było wyższe o 0,5% niż w 2007 roku.

Gospodarka ściekowa

Gdański system kanalizacji sanitarnej w 2008 roku składał się z dwóch oczyszczalni mechaniczno-biologicznych, 1062,6 km sieci kanalizacyjnej oraz 81 przepompowni ścieków. Ilość ścieków dopływających do oczyszczalni zmalała w porównaniu z rokiem 2007 o 1,17 mln m^3 (a więc o 3,3%). Eksploatowano dwa punkty zlewne: „Wschód" i „Bysewo".

Do gdańskiego systemu kanalizacyjnego przyjmowane są ścieki z miasta Gdańska oraz Sopotu, Pruszcza Gdańskiego, Straszyna, Żukowa, Kolbud i Gdyni-Wysokiej. Łącznie w 2008 roku oczyszczono 34,14 mln m^3 ścieków. Ścieki przyjmowane z sąsiednich gmin i miast stanowiły 16,63% całkowitej ilości ścieków odprowadzanych z gdańskich oczyszczalni.

Tabela 4.1.2. Opłaty za wodę i ścieki (netto) obowiązujące na terenie Miasta Gdańska w latach 2005-2008

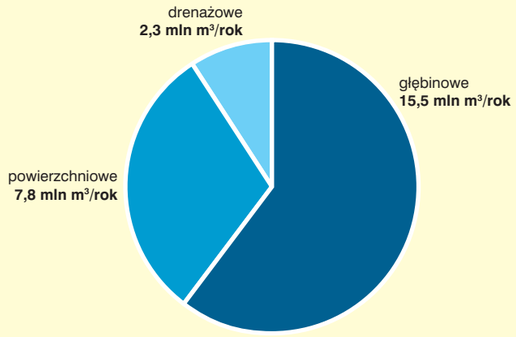
zł/m^3		2005	2006	2007	2008
Gospodarstwa domowe	Woda	2,38	2,38	2,46	2,91
	Ścieki	3,09	3,09	3,14	3,53
	Razem	5,47	5,47	5,60	6,44
Przemysł i pozostali odbiorcy	Woda	2,38	2,38	2,46	2,46
	Ścieki	3,09	3,09	3,14	3,14
	Razem	5,47	5,47	5,60	5,60

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uchwały Rady Miasta, dane Wydziału Gospodarki Komunalnej.

Zaopatrzenie w wodę

Wodociąg centralny zaopatrywany był z sześciu gdańskich ujęć podziemnych, z jednego ujęcia powierzchniowego „Straszyn" oraz z dwóch ujęć podziemnych Sopotu zaopatrujących mieszkańców osiedli Żabianka i Gospódka. Mieszkańcy dzielnic położonych na obrzeżach Gdańska otrzymywali wodę z czternastu, nie posiadających połączenia z wodociągiem centralnym, podziemnych ujęć lokalnych (w tym jednego awaryjnego) oraz z ujęcia przedsiębiorstwa „Unikom" (dzielnica Kokoszki).

Wykres 4.1.2. Struktura ujęć wody w sieci miasta Gdańska w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej.

4.1.3. Miejski system melioracji

Właścicielem infrastruktury technicznej miejskiego systemu melioracji jest Miasto, a w imieniu miasta administratorem jest spółka Gdańskie Melioracje. Podstawowym zadaniami spółki są: eksploatacja, utrzymanie i konserwacja urządzeń melioracyjnych, kanalizacji deszczowej, studni publicznych, fontann dekoracyjnych, dowóz wody pitnej i ochrona przeciwpowodziowa Miasta.

Tabela 4.1.3. Zestawienie infrastruktury będącej w administracji Gdańskich Melioracji

Lp.	Urządzenie	Jednostka miary	Stan na dzień 31.12.2008 roku
Systemy otwarte			
1.	Rowy melioracji szczegółowej	[m]	168 095,00
2.	Potoki	[m]	76 560,00
3.	Kanały melioracji podstawowej	[m]	63 715,60
4.	Wały przeciwpowodziowe	[m]	11 280,00
5.	Kanał Raduni	[m]	9815,00
6.	Budowle na urządzeniach wodnych	[szt.]	1 089
7.	Zbiorniki retencyjne	[szt.]	41
8.	Przepompownie melioracyjne	[szt.]	10
9.	Upusty wód nadmiarowych na Kanale Raduni	[szt.]	3
Systemy kryte			
10.	Kanalizacja deszczowa – kolektory	[m]	461 296,87
11.	Kanalizacja deszczowa – przykanaliki	[m]	132 968,83
12.	Sieci drenażowe	[m]	8904,78
13.	Studnie rewizyjne	[szt.]	14 970
14.	Wpusty uliczne	[szt.]	13 599
15.	Separatory ropopochodnych na sieci	[szt.]	78
16.	Piaskowniki i komory osadowe	[szt.]	42
17.	Przepompownie wód deszczowych	[szt.]	8
Pozostałe urządzenia			
18.	Studnie publiczne	[szt.]	82
19.	Fontanny	[szt.]	7
20.	Dowóz wody pitnej	[stanowiska]	19
21.	Stacje monitoringu opadów atmosferycznych	[stanowiska]	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej.

W ramach robót konserwacyjno-eksploatacyjnych w 2008 roku wykonano: hakowanie dna rowów i kanałów, odmulenie rowów i kanałów, koszenie skarp cieków i wałów, czyszczenie przepustów, bagrowanie piaskownika Hallera na potoku Strzyża interwencyjne utrzymanie i roboty konserwacyjne na Kanale Raduni, oczyszczenie sieci kanalizacji deszczowej, oczyszczenie przykanalików, czyszczenie studni rewizyjnych, czyszczenie wpustów ulicznych, awaryjny remont wpustów, awaryjny remont studni rewizyjnych, czyszczenie separatorów, wymiana połamanych i skradzionych kratek wpustów ulicznych i pokryw na studiach rewizyjnych, monitoring sieci kanalizacji deszczowej, konserwacja bieżąca studni kolumnowych, utrzymanie ujęć wgłębnych na osiedlu Morena, utrzymanie i konserwacja fontann i zabytkowej studni „Neptuna", dowóz wody pitnej do miejsc pozbawionych sieci wodociągowej i studni publicznych.

4.1.4. Utylizacja odpadów

Podstawową metodą unieszkodliwiania odpadów stałych jest składowanie na wysypisku w Gdańsku – Szadółkach, zarządzanym przez Zakład Utylizacyjny Sp. z o.o. Spośród 72 hektarów terenu przeznaczonego do składowania, wykorzystano już blisko 50 ha.
Każdy mieszkaniec Gdańska może kwartalnie dostarczyć nieodpłatnie do 500 kg posegregowanych odpadów komunalnych, pochodzących z gospodarstwa domowego. W roku 2008 od osób fizycznych przyjęto nieodpłatnie odpady w ilości 150,6 ton.

Tabela 4.1.4. Odpady przyjęte przez Zakład Utylizacyjny w Gdańsku w 2008 roku (w tys. ton)

Rodzaj odpadów	2008
Ogółem	924,48
poddane składowaniu	220,01
przyjęte do składowania	7,74
wykorzystane na potrzeby technologiczne	134,18
zgromadzone na cele inwestycyjne	559,56
zgromadzone w celu przekazania ich do unieszkodliwienia formom zewnętrznym	0,05
zgromadzone w celu poddania ich odzyskowi	2,94

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zakładu Utylizacyjnego Sp. z o.o.

Zakład Utylizacyjny Sp. z o.o. realizuje przedsięwzięcie „Modernizacja gospodarki odpadami komunalnymi w Gdańsku" polegające na budowie m. in. sortowni, kompostowni, kwater składowania odpadów komunalnych i azbestu, segment demontażu odpadów wielkogabarytowych, sprzętu RTV i AGD, odpadów niebezpiecznych oraz kruszenia odpadów budowlanych. Całkowity koszt realizacji projektu wyniesie ok. 400 mln. zł, w tym 85% kosztów kwalifikowanych zostanie dofinansowanych z Funduszu Spójności tj. ok. 200 mln zł. W celu zapewnienia odpowiedniego strumienia odpadów do realizowanego zakładu unieszkodliwiania odpadów wprowadzi się nowy system odbioru odpadów komunalnych w podziale na odpady „mokre–suche" (biodegradowalne i pozostałe). Wprowadzenie systemu zostanie poprzedzone akcją promocyjno – edukacyjną mieszkańców.

W celu ograniczenia ilości odpadów składowanych na wysypisku systematycznie zwiększa się na terenie miasta liczbę zestawów do segregacji odpadów opakowaniowych, aby osiągnąć zakładany wskaźnik – jeden zestaw na 500 mieszkańców. Kontynuowany będzie także odbiór przeterminowanych leków w aptekach oraz objazdowa zbiórka odpadów niebezpiecznych.

Rysunek 4.1.2. Przykłady kolorów pojemników do selektywnej zbiórki odpadów

Źródło: Opracowanie własne.

Systemem selektywnej zbiórki odpadów „u źródła" objęci są wszyscy mieszkańcy Gdańska. Do końca roku 2008 na terenie miasta rozstawiono ok. 2270 sztuk pojemników. Zazwyczaj ustawiane są zestawy składające się z 4 kolorowych pojemników.

Tabela 4.1.5. Surowce wtórne odzyskane w Gdańsku w latach 2005-2008 (w tonach)

Rodzaj surowca	2005	2006	2007	2008
Papier	98	263	729	1359
Szkło	607	274	817	1178
Tworzywa sztuczne	43	117	335	555
Suma	748	654	1881	3092

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zakładu Utylizacyjnego Sp. z o.o.

4.1.5. Zieleń miejska

W 2008 roku na utrzymanie zieleni w Gdańsku przeznaczono 6713 tys. zł, czyli o 29,7% mniej niż w 2007 roku.

Tabela 4.1.6. Wydatki na utrzymanie zieleni w Gdańsku w latach 2005-2008 (w tys. zł)

Utrzymanie zieleni	2005	2006	2007	2008	Dynamika 2008/2007 (w %)
Ogółem, w tym	8026	8197	9545	6713	70,3
Zarząd Dróg i Zieleni	7918	8123	8516	6711	78,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2005-2008.

Park Nadmorski im. Prezydenta R. Reagana w gdańskiej strefie nadmorskiej

Źródło: Biuro Prasowe.

W 2008 roku środki finansowe wydatkowano m.in. na:
- utrzymanie zieleni miejskiej,
- zakup kwiatów sezonowych, rabatowych i choinek,
- zakup gazu ziemnego oraz dostawy wody na potrzeby Palmiarni i innych terenów zielonych w Parku Oliwskim,
- ubezpieczenie drzewostanu w parkach,
- pielęgnację zieleni: m.in. roczna pielęgnacja zieleni po zakończonej w 2007 roku inwestycji „Przebudowa Wiaduktu Błędnik wraz z dojazdami i przebudową skrzyżowania ulic Al. Zwycięstwa i 3-go Maja".

4.1.6. Miejski ogród zoologiczny i schronisko dla bezdomnych zwierząt

W 2008 roku Miejski Ogród Zoologiczny „Wybrzeże" odwiedziło 413,4 tys. osób, co stanowi wzrost w stosunku do 2007 roku o 18,8%. Dziecięce Małe ZOO odwiedziło 19 tys. dzieci. Na terenie Ogrodu znajdowały się 64 obiekty, których eksploatacja jest związana bezpośrednio lub pośrednio z ekspozycją i hodowlą zwierząt. Ogród posiadał 1173 zwierzęta zaliczanych do 202 gatunków. Sprowadzono nowe gatunki zwierząt, m.in.: kapodzioba, żurawia koroniastego, amazonkę żółtopłową, tamaryna cesarskiego, geparda, surykatkę oraz żyrafę.

Tabela 4.1.7. Liczebność zwierząt w Miejskim Ogrodzie Zoologicznym „Wybrzeża" (stan w dniu 31.XII.2008 roku)

Grupa	Liczba gatunków	Liczba osobników
Ssaki	77	397
Ptaki	94	559
Gady	36	104
Płazy	3	111
Bezkręgowce	2	2
Ogółem	212	1173

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ogrodu Zoologicznego „Wybrzeża".

W 2008 roku dochody z tytułu sprzedaży biletów wstępu do ZOO oraz innej sprzedaży wyniosły 3 278 218 zł. Wydatki wyniosły 9 564 890 zł, czyli o 6,8% więcej niż w 2007 roku.
W 2008 roku zakończono budowę pawilonu dla żyraf o pow. 568 m². Zmodernizowano wolierę dla tygrysów. Wykonano wybieg dla gepardów, wolierę dla żbików i rezusów.
W 2008 roku przeprowadzono 220 zajęć lekcyjnych i warsztatów, w których uczestniczyło 4029 uczniów z trójmiejskich szkół podstawowych, gimnazjów i liceów. Przygotowano dla nauczycieli biologii materiały pomocnicze służące poszerzeniu wiedzy o kampaniach ratowania zwierząt organizowanych przez Europejskie Stowarzyszenie Ogrodów Zoologicznych.

Źródło: Biuro Prasowe.

Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt w Gdańsku

Na dzień 31.12.2008 roku w schronisku było 369 psów i 149 kotów. W 2008 roku przyjęto ogółem 791 psów, w tym 21 od właściciela, 286 znaleziono i 460 z interwencji; ubyło 765, w tym 485 adoptowano. W tym samym okresie przyjęto 336 kotów, w tym 3 od właściciela, 164 znaleziono i 169 z interwencji; ubyło 286, w tym 171 adoptowano.
W wyniku darowizn w 2008 roku schronisko pozyskało środki na sumę 68 444,18 złotych.

4.1.7. Spółki komunalne

Na koniec 2008 roku miasto było w 100% właścicielem dziewięciu spółek prawa handlowego i posiadało akcje i udziały w dalszych 16 spółkach, w tym w jednej udział większościowy.
W 2008 roku Gdańsk stał się udziałowcem Szybkiej Kolei Miejskiej w Trójmieście (środki finansowe zostały przekazane w grudniu 2008 roku, kapitał zaś został zarejestrowany w styczniu 2009 roku). Udział w spółce ma na celu realizację budowy przystanku SKM Gdańsk Śródmieście.
Dnia 21 sierpnia 2008 roku została utworzona spółka Gdańskie Inwestycje Komunalne EURO 2012 Sp. z o.o. (GIKE), której celem działalności, zgodnie z Aktem założycielskim, jest przygotowanie i wykonanie przedsięwzięć inwestycyjnych związanych z organizacją Euro 2012.

Tabela 4.1.8. Inwestycje realizowane przez GIKE w 2008 roku

Lp.	Inwestycje	Koszta (w mln zł)
1.	Budowa Trasy Sucharskiego	1687,0
2.	Gdański Projekt Komunikacji Miejskiej etap III	718,0
3.	Trasa Słowackiego	650,0
4.	Budowa Europejskiego Centrum Solidarności	292,8
5.	Integracyjny węzeł drogowy Gdańsk-Śródmieście	140,0
6.	Przebudowa ul. Jana z Kolna	120,0
7.	Zintegrowany System Zarządzania Ruchem TRISTAR	109,3
8.	Budowa Trasy W-Z (Kartuska-Otomińska)	100,0
9.	Infrastruktura kanalizacyjna – kolektor WM-1 Kliniczna-Wyspa Ołowianka	70,0
10.	Parkingi zewnętrzne i komunikacja w dzielnicy Letnica	30,0
11.	Odwodnienie terenów pod stadion piłkarski w Letnicy	16,0

Źródło: Referat Nadzoru Właścicielskiego Wydziału Polityki Gospodarczej.

Dnia 16 grudnia 2008 roku Prezydent Gdańska Paweł Adamowicz podpisał akt założycielski Gdańskiej Agencji Rozwoju Gospodarczego (GARG). Teren położony pomiędzy terminalem kontenerowym DCT Gdańsk SA, a Trasą Sucharskiego przeznaczony został pod budowę „Pomorskiego Centrum Logistycznego". Na mocy porozumienia, zawartego przez gminę Gdańsk z Zarządem Morskiego Portu Gdańsk SA, GARG wygeneruje warunki inwestycji obejmującej 186 hektarów gruntów gminnych plus – ewentualnie – niezbędną przestrzeń portu.
Najważniejsze projekty planowane do realizacji przy udziale spółki w najbliższych latach to:
1. Park Maszynowo-Technologiczny,
2. Centrum Logistyczne,
3. Elektrownia gazowa,
4. Elektrownia węglowa.

Uroczyste otwarcie Gdańskiej Agencji Rozwoju Gospodarczego (GARG)

Źródło: Biuro Prasowe.

Tabela 4.1.9. Spółki z wyłącznym kapitałem miasta Gdańska w 2008 roku (stan na dzień 31.XII)

Wyszczególnienie	Wielkość kapitału zakładowego (w tys. zł)
Biuro Inwestycji Euro Gdańsk 2012 Sp. z o.o.	2000
Gdańskie Inwestycje Komunalne Euro 2012 Sp. z o.o.	2000
Gdańska Infrastruktura Społeczna	21 255
Gdańska Agencja Rozwoju Gospodarczego Sp. z o.o. w organizacji (rejestracja w KRS w 01/2009)	58 952
Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna Sp. z o.o.	691 271
Gdańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	58 192
Towarzystwo Budownictwa Społecznego "Motława" Sp. z o.o.	60 608
Zakład Komunikacji Miejskiej w Gdańsku Sp. z o.o.	68 761
Zakład Utylizacyjny Sp. z o.o.	8616

Źródło: Referat Nadzoru Właścicielskiego Wydziału Polityki Gospodarczej.

Tabela 4.1.10. Udziały i akcje miasta Gdańska w spółkach w 2008 roku (stan na 31.XII)

Nazwa spółki	Wielkość kapitału zakładowego ogółem (w tys. zł)	Wielkość kapitału zakładowego posiadanego przez Gminę Miasta Gdańska (w tys. zł)	Udział Gminy Miasta Gdańska (w %)
Gdańskie Melioracje Sp. z o.o.	186,00	111,50	59,9
Wielofunckyjna Hala Sportowo-Widowiskowa Gdańsk-Sopot Sp. z o.o.	350,00	175,00	50,0
Saur Neptun Gdańsk S.A.	7755,10	3800,00	49,0
Żuraw Sp. z o.o.	51,00	17,00	33,3
Port Lotniczy Gdańsk Sp. z o.o.	72 290,00	22 670,00	31,4
SCVC INVENO Sp. z o.o.	500,00	150,00	30,0
Międzynarodowe Targi Gdańskie S.A.	2430,50	618,50	25,4
Gdańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej Sp. z o.o.	124 001,00	20 267,00	16,3
Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o.	11 336,00	900,00	7,9
Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna Sp. z o.o.	176 997,00	12 414,00	7,0
PKP Szybka Kolej Miejska w Trójmieście Sp. z o.o. (środki przekazane w grudniu 2008, kapitał zarejestrowany w styczniu 2009)	38 303,00	2000,00	5,2
Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	16 709,00	484,00	2,9
Pomorskie Hurtowe Centrum Rolno-Spożywcze S.A.	21 357,00	583,00	2,7
Zarząd Morskiego Portu Gdańsk S.A.	2367,02	49,00	2,1
Unimor Radiocom Sp. z o.o.	11 890,00	23,90	0,2
Stocznia Gdynia S.A.	916 411,94	5,02	0,001

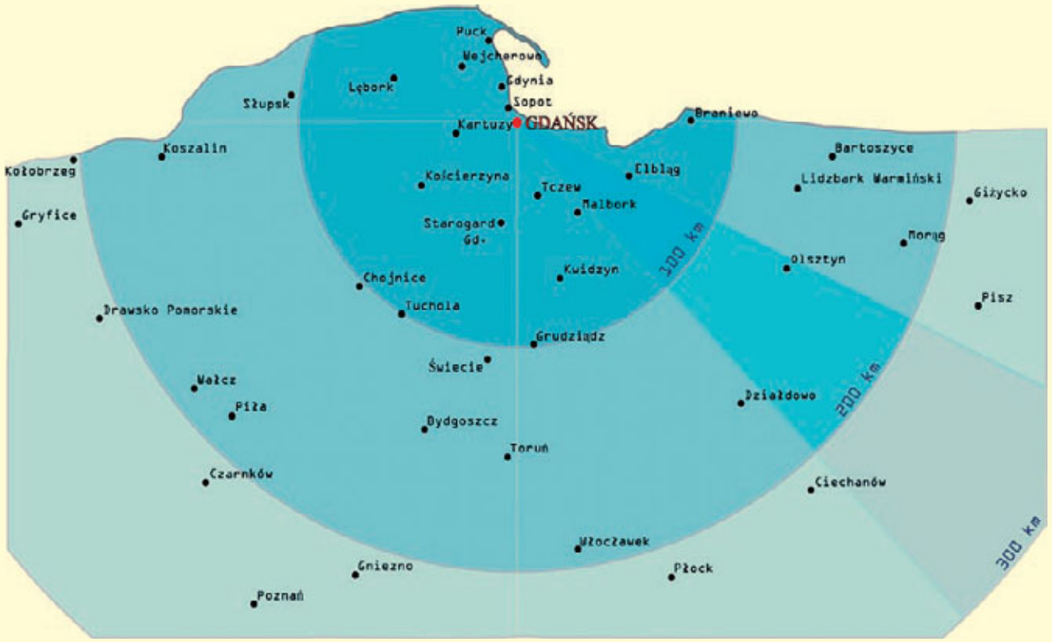
Źródło: Referat Nadzoru Właścicielskiego Wydziału Polityki Gospodarczej.

4.2. Transport

4.2.1. Transport lotniczy

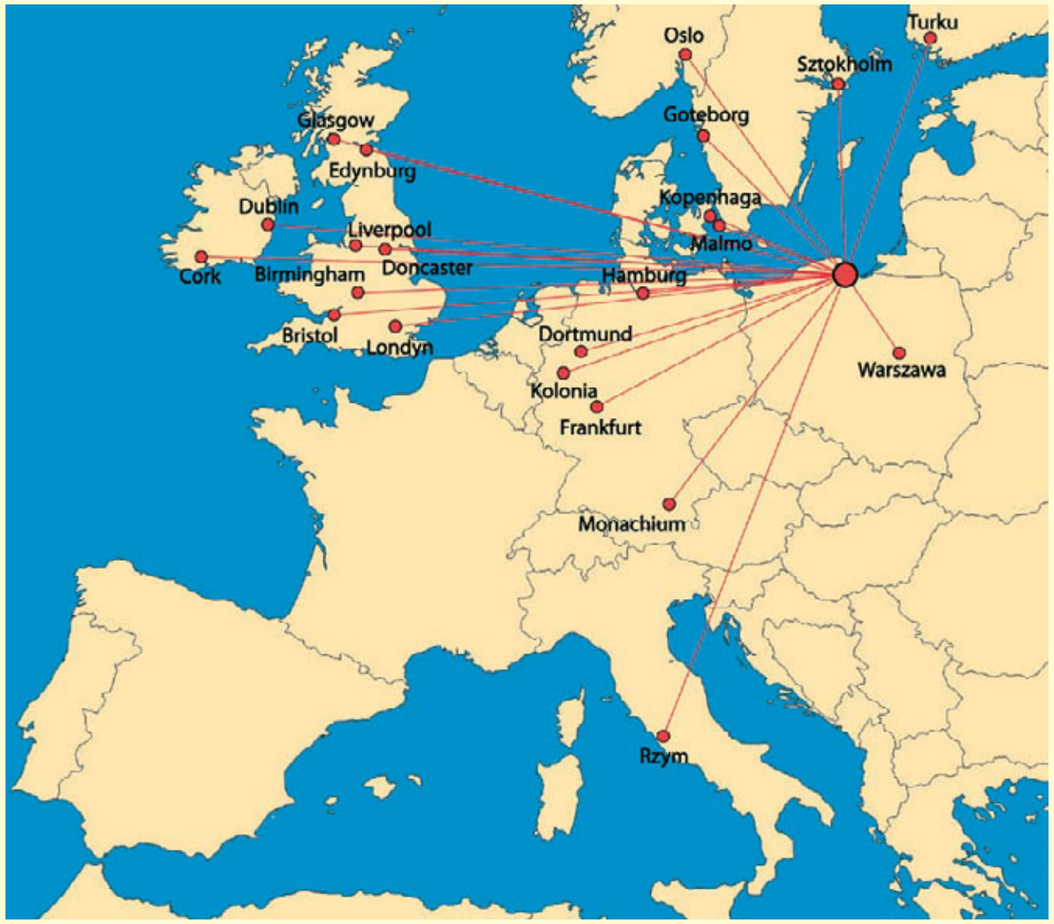
Port Lotniczy w Gdańsku posiada doskonale rozwiniętą siatkę połączeń krajowych i międzynarodowych, dzięki czemu jest jednym z najważniejszych międzynarodowych lotnisk w Polsce. Wysoki standard lotniska sprawia, że od wielu lat pełni ono funkcje lotniska zapasowego dla lotniska Okęcie w Warszawie.
Kluczowe znaczenie dla funkcjonowania portu lotniczego ma jego położenie. Bliskie usytuowanie lotniska względem obwodnicy Trójmiasta oraz skrzyżowania dróg krajowych numer 1, 6 i 7, a także niewielka odległość od centrum Gdańska (10 km), Sopotu (ok. 10 km) i Gdyni (20 km), umożliwiają dojazd z terenów położonych poza Trójmiastem i szybkie, swobodne przemieszczanie się w obrębie aglomeracji gdańskiej.
Port lotniczy posiada też własną bocznicę kolejową, co pozwala na wykorzystanie go do obsługi większych partii ładunków ekspediowanych drogą powietrzną.
Liczba mieszkańców w obszarze ciążenia Portu Lotniczego im. Lecha Wałęsy w Gdańsku wynosi około 15 mln mieszkańców, co stanowi blisko $^1/_3$ populacji kraju.

Rysunek 4.2.1. Obszar ciążenia Portu Lotniczego im. Lecha Wałęsy w Gdańsku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych www.porty-lotnicze.pl.

Rysunek 4.2.2. Główne połączenia lotnicze (pow. 1% udziału w przewozie pasażerów ogółem) z Portu Lotniczego im. Lecha Wałęsy w Gdańsku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Portu Lotniczego im. Lecha Wałęsy w Gdańsku.

W dniu 11 sierpnia 2008 roku został otwarty Terminal Miasto; jest to pierwszy i jak na razie jedyny w Polsce tego typu oddział portu lotniczego znajdujący się w centrum miasta. Terminal Miasto umożliwia pasażerom odprawienie się wraz z bagażem nawet na 24 godziny przed planowanym odlotem. Oznacza to, że już w dniu poprzedzającym lot, możemy w centrum Gdańska odebrać kartę pokładową i nadać nasz bagaż, a w przypadku podróżowania bez bagażu rejestrowanego, skrócić ten czas do półtorej godziny przed odlotem.
W Terminalu Miasto, oprócz umożliwiających odprawę punktów check-in, znajdują się również kasy biletowe lotniska, w których można nabyć bilety lotnicze do wszystkich portów lotniczych na świecie. Obok kas biletowych w budynku Terminalu Miasto znalazła swoje miejsce informacja turystyczna; ułatwia on również odprawę mieszkańcom Trójmiasta, poprzez częściowe odciążenie 'lotniskowego' terminalu pasażerskiego.

Terminal Miasto.
Źródło: www.airport.gdansk.pl.

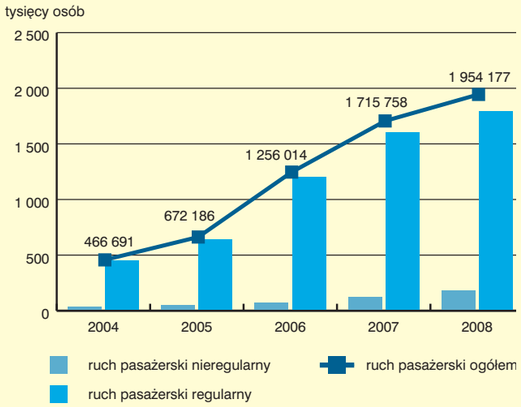
Wzrost zainteresowania transportem lotniczym wpływa na zwiększenie ruchu na terenie portu lotniczego. W 2008 roku blisko co drugi turysta z zagranicy przybył do Gdańska drogą lotniczą. Wśród turystów krajowych transport ten nie był tak popularny, a udział osób korzystających z tego typu transportu wyniósł jedynie 2%.

Tabela 4.2.1. Liczba pasażerów obsłużonych przez Port Lotniczy im. Lecha Wałęsy w Gdańsku w latach 2004-2008

Lata	Pasażerowie obsłużeni						
	Ruch pasażerski					Tranzyt	Ogółem
	Regularny		Nieregularny		Razem		
	krajowy	zagraniczny	krajowy	zagraniczny	przylot + odlot		
2004	190 361	250 585	2 557	21 153	464 656	2 035	466 691
2005	191 553	437 637	2 973	35 730	667 893	4 293	672 186
2006	229 964	959 533	2 649	57 607	1 249 753	6 261	1 256 014
2007	268 423	1 321 825	2 620	110 110	1 702 978	12 780	1 715 758
2008	242 864	1 540 221	3 303	164 674	1 951 062	3 115	1 954 177
Dynamika 2008/2007 (%)	90,5	116,5	126,1	149,6	114,6	24,4	113,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Portu Lotniczego im. Lecha Wałęsy w Gdańsku.

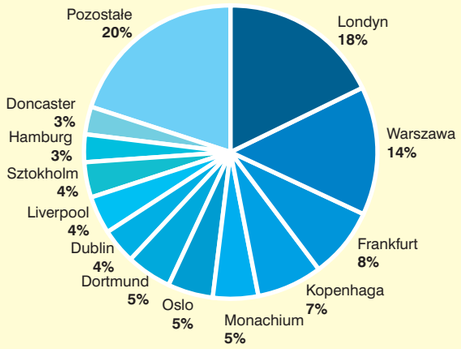
Wykres 4.2.1. Ruch pasażerski w Porcie Lotniczym im. Lecha Wałęsy w Gdańsku w latach 2004-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Portu Lotniczego im. Lecha Wałęsy w Gdańsku.

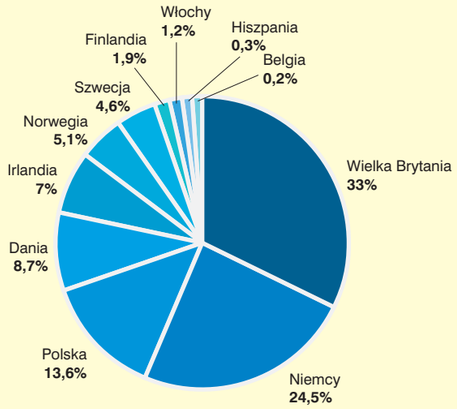
W roku 2008 liczba pasażerów obsłużonych przez Port Lotniczy w Gdańsku wyniosła prawie 2 miliony osób, tj. o 14% osób więcej w porównaniu z rokiem 2007. Największy wzrost odnotowano przy nieregularnym, zagranicznym ruchu pasażerskim (prawie o 50%), zaś największy spadek przy tranzycie (ponad 75%).

Wykres 4.2.2. Najpopularniejsze połączenia pod względem liczby osób obsłużonych w relacjach „do i z" Gdańska w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Portu Lotniczego im. Lecha Wałęsy w Gdańsku.

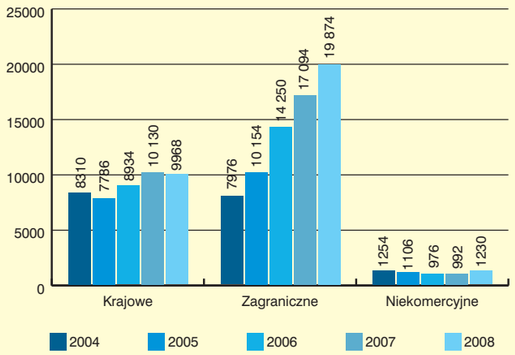
Wykres 4.2.3. Kierunki ruchu pasażerskiego w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Portu Lotniczego im. Lecha Wałęsy w Gdańsku.

W 2008 roku Port Lotniczy prowadził połączenia rejsowe na 48 liniach krajowych i międzynarodowych. Największa liczba operacji lotniczych (odloty + przyloty) prowadziła do: Warszawy 25,2%, Kopenhagi 10,8%, Frankfurtu 10,6% oraz Londynu 10,2%. Główne kierunki ruchu pasażerskiego pod względem ilości osób przewiezionych prowadziły do Wlk. Brytanii (33%) oraz Niemiec (24,5%), przy czym ten pierwszy kreowany był głównie poprzez ruch regularny i nieregularny; drugi zaś poprzez tranzyt, jaki odbywa się na niemieckich lotniskach znanych, jako „huby" (pełnią one rolę głównego portu przesiadkowego z infrastrukturą do tego dostosowaną).

Wykres 4.2.4. Starty i lądowania w Porcie Lotniczym im. Lecha Wałęsy w Gdańsku w latach 2004-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Portu Lotniczego im. Lecha Wałęsy w Gdańsku.

W 2008 roku największym przewoźnikiem pod względem ilości osób obsłużonych był Wizzair. Tuż za nim uplasowały się Polskie Linie Lotnicze LOT oraz Ryanair. Na tak dużą liczbę pasażerów wpłynęła przede wszystkim cena biletów, jaką oferowały tanie linie lotnicze Wizzair i Ryanair oraz połączenia krajowe z oferty PLL LOT.

Rysunek 4.2.4. Udział procentowy osób przewiezionych daną linią lotniczą w Gdańsku w 2008 roku

Pozostali przewoźnicy: BlekingFlyg, BMI baby, Coast Air, Easyjet, Finnair, Norwegian, SunAir.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Portu Lotniczego im. Lecha Wałęsy w Gdańsku.

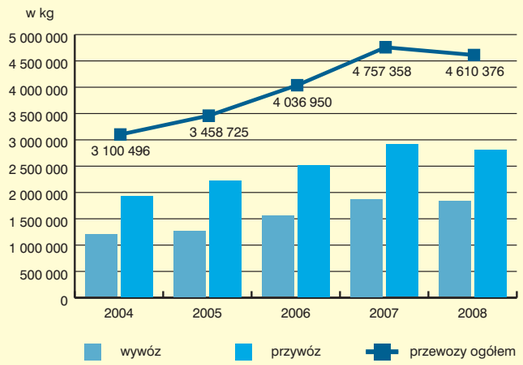
Tabela 4.2.2. Przewozy cargo w latach 2004-2008

Lata	Przewozy cargo (w kg)						Ogółem
	Wywóz do			Przywóz z			
	Krajowy	Międzynarodowy	Ogółem	Krajowy	Międzynarodowy	Ogółem	
2004	337 712	845 533	1 183 245	480 367	1 436 884	1 917 251	3 100 496
2005	353 486	897 791	1 251 277	471 987	1 735 461	2 207 448	3 458 725
2006	557 334	981 083	1 538 417	667 613	1 830 920	2 498 533	4 036 950
2007	569 814	1 290 007	1 859 821	898 052	1 999 485	2 897 537	4 757 358
2008	562 925	1 254 631	1 817 556	847 682	1 945 138	2 792 820	4 610 376
Dynamika 2008/2007 (%)	98,8	97,3	97,7	94,4	97,3	96,4	96,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Portu Lotniczego im. Lecha Wałęsy w Gdańsku.

Zgodnie z opiniami ekspertów branży lotniczej, światowy rynek przewozów lotniczych wszedł w 2008 roku w okres dekoniunktury. Działo się tak przede wszystkim za sprawą rosnących cen ropy naftowej oraz recesji gospodarczej rynku amerykańskiego.
W 2008 roku porty lotnicze na świecie obsłużyły o 4% mniej towarów niż w roku poprzednim. Ruch cargo spadał również na polskich lotniskach. W Porcie Lotniczym im. Lecha Wałęsy przeładowano ponad 4,61 tys. ton ładunków, tj. o 3,1% mniej niż w roku 2007. Największe różnice w wielkości przeładunków w gdańskim porcie lotniczym odnotowano przy przywozie i wywozie ładunków krajowych (odpowiednio spadek o: 3,6% i 1,2%). Jeszcze po trzech kwartałach 2008 roku port mógł się pochwalić takim samym wzrostem przewozów towarów jak w ostatnich ośmiu latach (blisko 19%), jednak już w sierpniu władze portu zauważyły spadki wielości przeładuknów.

Wykres 4.2.5. Przewozy cargo w latach 2004-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Portu Lotniczego im. Lecha Wałęsy w Gdańsku

4.2.2. Transport morski

Port Gdański, położony w centralnej części południowego wybrzeża Morza Bałtyckiego, w jednym z najszybciej rozwijających się rejonów Europy, jest ważnym międzynarodowym węzłem komunikacyjnym. Zgodnie z obowiązującą w Unii Europejskiej strategią kształtowania spójnej sieci transportowej, morski port w Gdańsku odgrywa znaczącą rolę jako ogniwo Transeuropejskiego Korytarza Transportowego nr VI łączącego kraje skandynawskie z Południowo-Wschodnią Europą.
W Porcie Gdańsk nie występuje zjawisko pływów. Dzięki lokalizacji przy ujściu rzeki, port i sąsiadujące tereny są przez cały rok wolne od zalodzenia. Nawet w czasie najcięższych zim warunki nawigacyjne są dogodne, co czyni Port Gdańsk jednym z najbardziej przyjaznych portów w regionie Morza Bałtyckiego.
W Porcie wyodrębniono dwa obszary o zróżnicowanych w sposób naturalny parametrach eksploatacyjnych: Port Wewnętrzny usytuowany wzdłuż Martwej Wisły i Kanału Portowego oraz Port Północny z bezpośrednim dostępem do Zatoki Gdańskiej.
W Porcie Wewnętrznym znajdują się: terminal kontenerowy, baza i terminal dla promów pasażerskich oraz statków ro-ro, bazy przeładunku samochodów osobowych i owoców cytrusowych, baza do obsługi siarki oraz innych ładunków masowych, baza przeładunku fosforytów. Pozostałe nabrzeża z racji zainstalowanych urządzeń i infrastruktury mają uniwersalny charakter i umożliwiają przeładunek drobnicy konwencjonalnej i towarów masowych, jak: wyroby hutnicze, sztuki ciężkie i ponadgabarytowe, zboża, nawozy sztuczne, ruda oraz węgiel. W tej części portu mogą być obsługiwane statki o maksymalnym zanurzeniu 10,2 m i długości 225 m.
Port Północny funkcjonuje w oparciu o pirsy, nabrzeża i pomosty przeładunkowe zlokalizowane bezpośrednio w akwenach wodnych Zatoki Gdańskiej. W tej części portu znajdują się specjalistyczne bazy przeładunku surowców energetycznych: paliw płynnych, węgla oraz gazu płynnego. W Porcie Północnym zlokalizowany jest również nowoczesny głębokowodny terminal kontenerowy DCT. W tej części portu mogą być obsługiwane statki przy pirsach o długości od 220 do 765 m i przy zanurzeniu wynoszącym do 15 m. Głębokość toru wodnego wynosi 17 m.

Tabela 4.2.3. Przeładunki w Porcie Gdańskim w latach 2005-2008

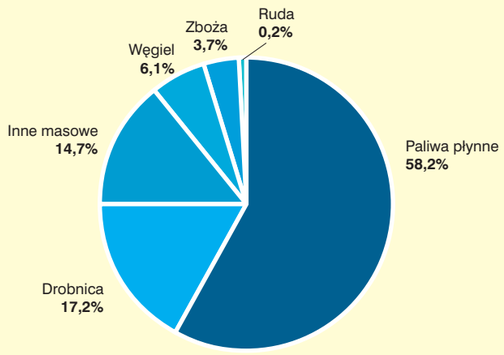
Przeładunki (tony)	2005	2006	2007	2008	Dynamika 2008/2007 (%)
Ogółem w tym:	23 341 022	22 407 129	19 826 332	17 781 002	89,7
Ruda	35 754	23 488	30 699	30 280	98,6
Zboża	338 893	439 576	770 424	646 945	84,0
Drobnica	1 939 827	1 966 753	2 338 492	3 059 897	130,8
Inne masowe	2 659 058	2 922 639	3 203 270	2 602 551	81,2
Węgiel	6 921 512	4 131 030	1 892 909	1 088 190	57,5
Paliwa płynne	11 445 978	12 923 643	11 590 538	10 353 139	89,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Portu Gdańskiego za lata 2005-2008.

W 2008 roku przeładowano 17,8 mln ton towarów, o 10,3% mniej niż w 2007 roku. Ładunkiem dominującym, podobnie jak w latach poprzednich były paliwa płynne, których przeładunek stanowił ponad 58% wszystkich przeładunków odnotowanych w gdańskim porcie morskim w 2008 roku. Największy, a zarazem jedyny wzrost przeładunków w stosunku do roku 2007 odnotowano dla drobnicy (o 30,8%), zaś największy spadek w przypadku węgla (o 42,5%).
W 2008 roku Minister Skarbu Państwa wyraził zgodę na oddanie w dzierżawę na 30 lat terenu pod budowę nowego terminala gazowego w Gdańsku. Na obszarze 36 500 m^2 umiejscowione zostaną zbiorniki do składowania i przeładunków gazu płynnego LPG o łącznej kubaturze blisko 15 tys. m^3 wraz infrastrukturą. Zakończenie pierwszego etapu budowy i rozpoczęcie eksploatacji planowane jest na połowę 2009 roku. Docelowo terminal ma przeładowywać do 250 tysięcy ton płynnego gazu rocznie. Dzięki temu wypełniona zostanie coraz bardziej widoczna luka zaopatrzenia pomorskiego rynku w LPG. Ekspedycja gazu odbywać się będzie zarówno transportem kolejowym, jak i drogowym.

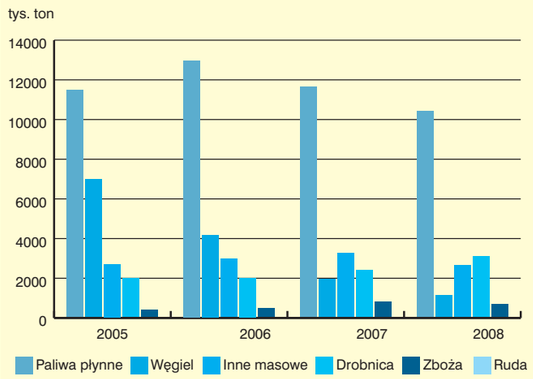

Wykres 4.2.6. Struktura przeładunków w Porcie Gdańskim w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Portu Gdańskiego za rok 2008.

Wykres 4.2.7. Przeładunki w Porcie Gdańskim w latach 2005-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Portu Gdańskiego za lata 2005-2008.

Kontenery w Porcie Gdańskim

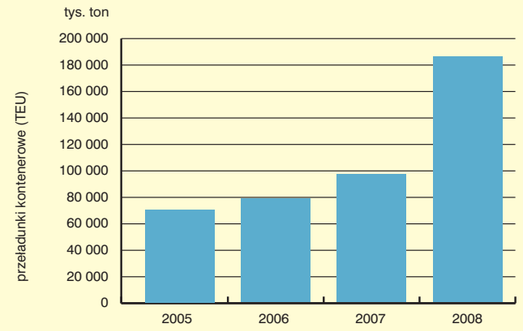
W 2008 roku minęło 10 lat, od kiedy powstał Gdański Terminal Kontenerowy SA (GTK). Zyskał on renomę portu przyjaznego, czego efektem jest stały wzrost obrotów ładunków.
W opisywanym roku swoje pierwsze urodziny świętował polski głębokowodny terminal kontenerowy DCT Gdańsk. Był on inwestycyjnym „strzałem w dziesiątkę" i dał gdańskiemu portowi prawie dwukrotny wzrost przeładunku kontenerów (z 96,9 tys. TEU[1] w roku 2007 do 185,6 tys. TEU[1] w roku 2008).
Dnia 16.12.2008 roku Prezydent Gdańska Paweł Adamowicz podpisał akt założycielski Gdańskiej Agencji Rozwoju Gospodarczego (GARG). Teren położony pomiędzy terminalem kontenerowym DCT Gdańsk SA, a Trasą Sucharskiego przeznaczony został pod budowę „Pomorskiego Centrum Logistycznego". Na mocy porozumienia, zawartego przez gminę Gdańsk z Zarządem Morskiego Portu Gdańsk SA, GARG wygeneruje warunki inwestycji obejmującej 186 hektarów gruntów gminnych plus – ewentualnie – niezbędną przestrzeń portu.

Wizualizacja projektu rozbudowy DCT i budowy Pomorskiego Centrum Logistycznego w Gdańsku.

Źródło: www.portgdanski.pl.

Wykres 4.2.8. Przeładunki kontenerów (TEU[1]) w Porcie Gdańsk w latach 2005-2008

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Portu Gdańskiego za lata 2005-2008.

[1]*TEU – (twenty-feet equivalent unit) jednostka określająca standardowy wymiar kontenera dwudziestostopowego; służy do określania pojemności kontenerowej portów i statków*

Głębokowodny terminal kontenerowy DTC Gdańsk.

Źródło: Biuro Prasowe.

Żegluga

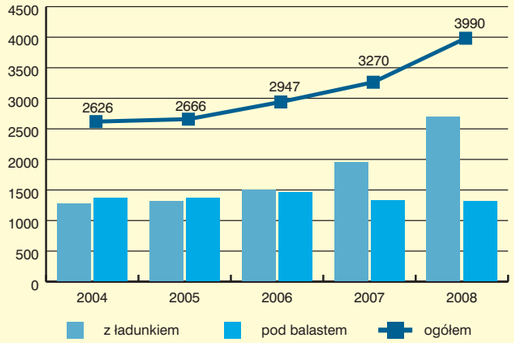
Port Gdańsk oferuje regularne połączenia żeglugowe do 16 krajów. Są to: Argentyna, Belgia, Dania, Finlandia, Hiszpania, Holandia, Japonia, Kolumbia, Korea Płd., Litwa, Niemcy, Rosja, Szwecja, Trynidad i Tobago, Wenezuela, Wielka Brytania.
W 2008 roku do gdańskiego portu wpłynęło 3990 statków, natomiast opuściły go 3952 jednostki. W latach 2008/2007 nastąpił ponad dwudziestoprocentowy wzrost liczby statków zawijających do portu w Gdańsku.
Obsługa promowa zarządzana jest przez Bazę Promową Polskiej Żeglugi Bałtyckiej S.A. Polferries (PŻB) i nowoczesny Terminal Promowy Westerpaltte (TPW). Ruch pasażersko – samochodowy obsługują dwa promy („Scandinavia" i „Baltivia"), które kursują codziennie do Szwecji będąc alternatywnym połączeniem ze Sztokholmem. Port docelowy leży miejscowości Nynäshamn, która oddalona jest od stolicy Szwecji o 30 km.

Tabela 4.2.4. Statki wchodzące i wychodzące z portu morskiego w latach 2004-2008

Wyszczególnienie		2004	2005	2006	2007	2008	Dynamika 2008/2007 (%)
Statki wchodzące do portu	ogółem	2626	2666	2947	3270	3990	122
	z ładunkiem	1269	1310	1498	1945	2685	138
	pod balastem	1357	1356	1449	1325	1305	98
Statki wychodzące z portu	ogółem	2625	2674	2914	3240	3952	122
	Z ładunkiem	1575	1784	1912	2007	2843	142
	pod balastem	1050	890	1002	1233	1109	90

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2004-2008.

Wykres 4.2.9. Statki wchodzące z portu morskiego w latach 2004-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2004-2008.

Tramwaj wodny

Tramwaj wodny funkcjonował w okresie od 1 maja do 14 września 2008 roku na mocy porozumień pomiędzy Gdańskiem, Sopotem i Helem.
Przewieziono 208 703 pasażerów na trzech trasach:

F1: Gdańsk – Hel – Gdańsk
- 122 959 osób (3 617 rowerów)

F2: Sopot – Hel – Sopot
- 52 655 osób (962 rowery)

F3: Gdańsk – Nowy Port – Sopot – Nowy Port – Gdańsk
- 33 089 osób (168 rowerów)

Tabela 4.2.5. Ceny biletów obowiązujące w Gdańsku w 2008 roku

Trasa	Bilet (cena w zł)		
	normalny	ulgowy	rower
F1: Gdańsk – Hel	16	8	2
F2: Sopot – Hel	12	6	2
F3: Gdańsk – Sopot	10	5	2
F3: Gdańsk – Nowy Port*	8	4	2
F3: Nowy Port* – Sopot	6	3	2

** przystanek „Nowy Port" został utworzony w 2008 roku.*

Źródło: Zakład Komunikacji Miejskiej w Gdańsku Spółka z o.o.

Najczęściej wybieraną trasą w 2008 roku, podobnie jak rok wcześniej była trasa: Gdańsk – Hel – Gdańsk (58,9%). W analizowanym okresie przewieziono 4747 rowerów, co przełożyło się na 14% wzrost w stosunku do roku poprzedniego.
W 2008 roku na pytanie „Jak Pan/Pani ocenia podróż tramwajem wodnym?" – zarówno wśród turystów polskich jak i zagranicznych przeważały odpowiedzi pozytywne, w tym oceny „bardzo dobre" przyznało 68,2% turystów, oceny „dobre" przyznało 27,1%, a oceny „średnio" 1% turystów. Adekwatnie w roku poprzedzającym: oceny „bardzo dobre" przyznało 19,2% turystów, oceny „dobre" przyznało 65,9%, a oceny „średnio" 4,9% turystów. Turyści, którzy przyznali ocenę „średnio" w roku 2007 i 2008, poproszeni o podanie, co trzeba ich zdaniem poprawić w funkcjonowaniu „tramwaju wodnego" kierowali uwagi głównie na „zbyt wysokie ceny biletów".[1]

4.2.3. Komunikacja Miejska

Zarząd Transportu Miejskiego (ZTM) w Gdańsku jest jednostką budżetową Miasta Gdańska. Został powołany decyzją Rady Miasta Gdańska w dniu 17 lutego 2005 roku w celu rozdzielania funkcji organizacyjnych od przewozowych. Doświadczenia zbierane w Polsce i na świecie podczas wprowadzania takich rozwiązań pokazują, że proces ten sprzyja poprawie funkcjonowania komunikacji miejskiej.
Do zadań ZTM w Gdańsku należą sprawy z zakresu organizowania gminnego transportu zbiorowego, a w szczególności:

- prowadzenie postępowań z zakresu zamówień publicznych na wykonywanie usług transportu zbiorowego,
- zawieranie umów na świadczenie usług przewozowych oraz zmiana, rozwiązywanie i odstępowanie od tych umów,
- nadzór nad świadczeniem usług przewozowych pod względem ich zgodności z warunkami zawartych umów,
- zamawianie dostaw i dystrybucja biletów oraz elektronicznych kart bezstykowych,
- prowadzenie badań rynku usług transportu zbiorowego w celu określenia potrzeb transportowych mieszkańców,
- planowanie sieci i układu linii w zakresie gminnego transportu zbiorowego,
- opracowywanie założeń do rozkładów jazdy w zakresie transportu zbiorowego organizowanego przez Miasto.

W roku 2008 na terenie Gdańska usługi na rzecz Zarządu Transportu Miejskiego w Gdańsku świadczyły następujące firmy:

- ZKM – w trakcji autobusowej: 69 linii stałych dziennych oraz 10 linii nocnych; w trakcji tramwajowej: 10 linii stałych dziennych,
- PKS Gdańsk – 1 linia autobusowa,
- PKS Wejherowo – 1 linia autobusowa,
- Przewozy Autobusowe „Gryf" – 1 linia autobusowa,
- „Planetobus" – 2 linie autobusowe.

Głównym przewoźnikiem miejskiej komunikacji zbiorowej w Gdańsku jest Zakład Komunikacji Miejskiej w Gdańsku Sp. z o.o. ze 100% udziałem Miasta Gdańska. Podstawowym zadaniem spółki jest świadczenie usług przewozowych w ramach miejskiego transportu pasażerskiego w zakresie przewozu osób i ich bagażu na liniach komunikacyjnych.

Spółka świadczy również odpłatne usługi w zakresie:

- działalności reklamowej na eksploatowanym taborze oraz innych obiektach spółki,
- wynajmu taboru komunikacyjnego,
- usług technicznych i specjalistycznych,
- wynajmu składników majątkowych.

6 marca 2008 roku Komisja Certyfikacyjna Polskiego Rejestru Statków S.A. przyznała firmie ZKM Sp. z o.o. certyfikat jakości z zakresu świadczenia usług w komunikacji miejskiej. Zaświadcza on wprowadzenie i zastosowanie Systemu Zarządzania Jakością według normy ISO 9001:2000.

Tabela 4.2.6. Tabor Zakładu Komunikacji Miejskiej w Gdańsku w latach 2004-2008

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008
Ogółem, w tym:	446	448	450	450	450
autobusy	223	225	229	216	232
tramwaje	214	214	212	225	214
mikrobusy	9	9	9	9	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej.

Tramwaj ZKM – model Bombardier Flexity Classic NGT6-2GD.

Źródło: www.zkm.pl.

Bilet metropolitarny

Metropolitalny Związek Komunikacyjny Zatoki Gdańskiej powołano w 2007 roku. Utworzony został przez miasta: Gdańsk, Gdynia, Sopot, Pruszcz Gdański, Reda, Rumia, Wejherowo oraz gminy:

widephoto.net

[1] *Na podstawie: „Badania opinii turystów przyjeżdżających do Gdańsk w sezonie letnim 2007 i 2008".*

Kolbudy, Kosakowo, Luzino, Pruszcz Gdański, Wejherowo i Żukowo. Zadaniem Związku jest wspólne kształtowanie polityki komunikacyjnej oraz zarządzanie lokalnym transportem zbiorowym na terenie gmin – członków Związku. Związek realizuje zadania w szczególności poprzez:

- wprowadzenie, uchwalenie cen i rozliczenie przychodów z biletów aglomeracyjnych,
- badanie rynku usług lokalnego transportu zbiorowego,
- programowanie rozwoju lokalnego transportu zbiorowego,
- stosowanie zintegrowanego systemu pobierania opłat.

Metropolitalny Związek Komunikacyjny Zatoki Gdańskiej rozpoczął z dniem 15 lipca 2008 roku sprzedaż nowego, 72-godzinnego biletu metropolitalnego. Nowy bilet dostępny jest w trzech wersjach, jako:

- komunalny, ważny we wszystkich autobusach, trolejbusach i tramwajach ZTM w Gdańsku, ZKM w Gdyni oraz MZK Wejherowo Sp. z o.o.,
- kolejowo – komunalny; bilet łączony dwóch organizatorów, ważny w SKM w Trójmieście oraz do wyboru: ZTM w Gdańsku, ZKM w Gdyni lub MZK w Wejherowie,
- wszystkich organizatorów, ważny we wszystkich autobusach, trolejbusach i tramwajach ZTM w Gdańsku, ZKM w Gdyni i MZK Wejherowo oraz dodatkowo w pociągach SKM na trasie od Luzina w Gminie Luzino do Cieplewa w Gminie Pruszcz Gdański.

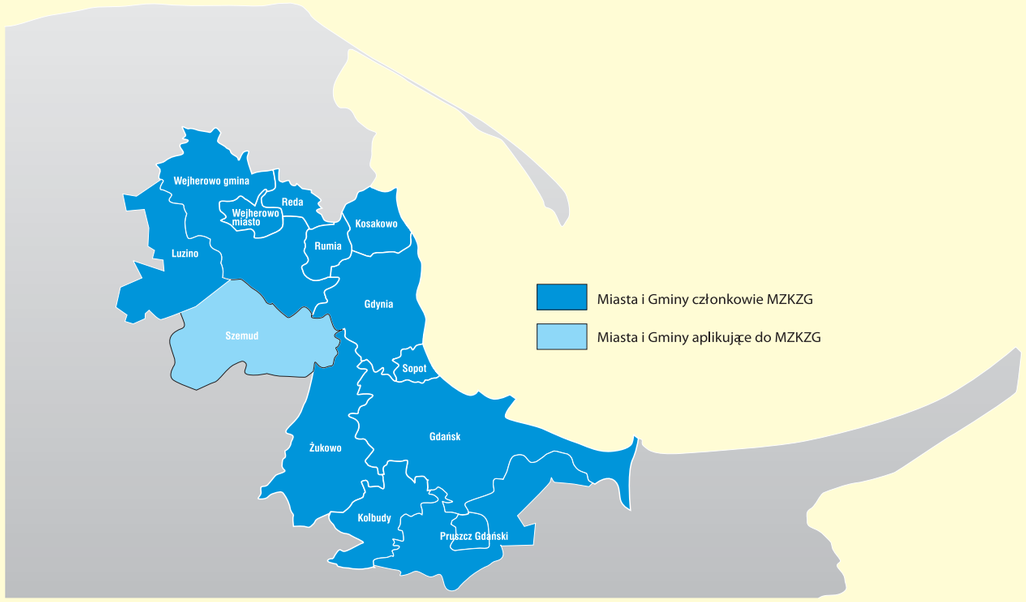
Bilety metropolitarne można kupić w wersji papierowej oraz elektronicznej (na kartach elektronicznych ZTM, ZKM, MZK oraz elektronicznych legitymacjach studenckich).

Rysunek 4.2.6. Logo biletu metropolitarnego

Źródło: www.mzkzg.org.

Rysunek 4.2.7. Zasięg biletu metropolitarnego w 2008 roku

Źródło: www.mzkzg.org.

Tabela 4.2.7. Ceny biletów obowiązujące w Gdańsku w 2008 roku

I. Bilety jednorazowe			cena (w zł)	
			pełnopłatne	ulgowe
1. Czasowe	a) na przejazd w czasie	do 15 min	2,00	1,00
		do 45 min	2,80	1,40
		do 60 min	4,20	2,10
	b) 24-godzinny		9,10	4,55
	c) 24-godzinny grupowy		-	41,00
	d) na linię nocną	do 45 min	4,20	2,10
2. Na jedną linię			3,00	1,50
3. Na linie specjalne		jeden przejazd	2,80	1,40

II. Bilety okresowe			
		pełnopłatne	ulgowe
1. Miesięczne i 30-dniowe na jedną trasę ważne od poniedziałku do piątku			
a) na odległość	do 6 przystanków	35,00	17,50
	do 12 przystanków	53,00	26,50
	do 20 przystanków	69,00	34,50
2. Miesięczne i 30-dniowe ważne we wszystkie dni tygodnia			
a) na jedną trasę na odległość	do 6 przystanków	42,00	17,50
	do 12 przystanków	62,00	26,50
	do 20 przystanków	84,00	34,50
b) sieciowy		98,00	49,00
3. Semestralne 5-cio miesięczne ważne w okresie 1.09 – 31.01 lub 1.02 – 30.06			
a) na jedną trasę na odległość	do 6 przystanków	tylko ulgowe	82,00
	do 12 przystanków		124,00
	do 20 przystanków		164,00
	ponad 20 przystanków		189,00
b) sieciowy			226,00
4. Semestralne 4-ro miesięczne ważne w okresie 1.10 – 31.01 lub 1.02 – 31.05			
a) na jedną trasę na odległość	do 6 przystanków	tylko ulgowe	66,00
	do 12 przystanków		99,00
	do 20 przystanków		131,00
	ponad 20 przystanków		151,00
b) sieciowy			181,00

Źródło: Uchwała Nr XXIX/936/2004 Rady Miasta Gdańska z dnia 28 października 2004 roku z późniejszymi zmianami.

Tabela 4.2.8. Ceny biletu metropolitarnego obowiązujące w Gdańsku w 2008 roku

Rodzaj biletu	24-godzinny		72-godzinny		30-dniowy albo miesięczny	
	normalny	ulgowy	normalny	ulgowy	normalny	ulgowy
komunalny obowiązuje w: ZTM w Gdańsku + ZKM w Gdyni + MZK Wejherowo	12,0	6,0	24,0	12,0	120,0	60,0
kolejowo-komunalny dwóch organizatorów obowiązuje w: SKM w Trójmieście + ZTM w Gdańsku albo SKM w Trójmieście + ZKM w Gdyni albo SKM w Trójmieście + MZK Wejherowo	15,0	7,5	-	-	170,0	85,0
kolejowo-komunalny wszystkich organizatorów obowiązuje w: SKM w Trójmieście + ZTM w Gdańsku + ZKM w Gdyni + MZK Wejherowo	18,0	9,0	36,0	18,0	200,0	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze strony www.mzkzg.org.

widephoto.net

widephoto.net

4.2.4. Transport indywidualny

Podobnie jak w latach poprzednich rok 2008 był rokiem zwyżkowym pod względem liczby pojazdów zarejestrowanych w Gdańsku. Według stanu na dzień 31.12.2008 r. było ich 267,2 tys. szt., co w stosunku do roku poprzedniego przełożyło się na 7% wzrost. Największa dynamika odnotowana została w grupie jednośladów (28,1%) oraz autobusów (13,8%). W roku 2008 przybyło też samochodów osobowych i wzrost ten wyniósł 7,5% w porównaniu z rokiem 2007.

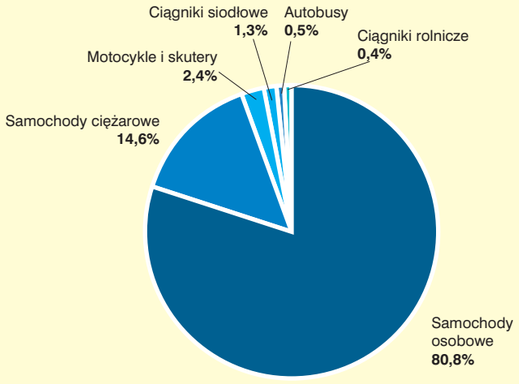
Tabela 4.2.9. Liczba pojazdów zarejestrowanych w Gdańsku w latach 2004-2008

Rodzaj pojazdu	Liczba pojazdów w dniu 31 grudnia					Dynamika 2008/2007 (%)
	2004	2005	2006	2007	2008	
Motocykle i skutery	3 031	3 195	3 921	5 044	6 463	128,1
Samochody osobowe	171 283	177 554	188 341	200 822	215 799	107,5
Autobusy	837	878	1 022	1 226	1 395	113,8
Samochody ciężarowe	38 788	37 815	37 731	38 238	39 111	102,3
w tym: samochody ciężarowo-osobowe	2 885	2 532	2 487	2 548	2 541	99,7
Ciągniki siodłowe	2 048	2 064	2 509	3 195	3 467	108,5
Ciągniki rolnicze	894	788	882	922	960	104,1
Ogółem	216 881	222 294	234 406	249 447	267 195	107,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich.

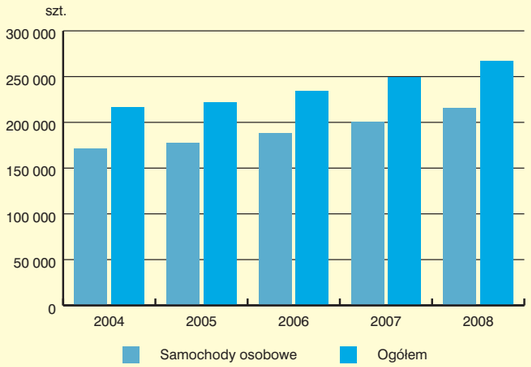
W strukturze pojazdów zarejestrowanych w Gdańsku w 2008 roku największy udział (80,8%) stanowiły samochody osobowe. W stosunku do poprzedniego roku wskaźnik ten wzrósł o 0,3%.

Wykres 4.2.10. Struktura pojazdów zarejestrowanych w Gdańsku w 2008 roku

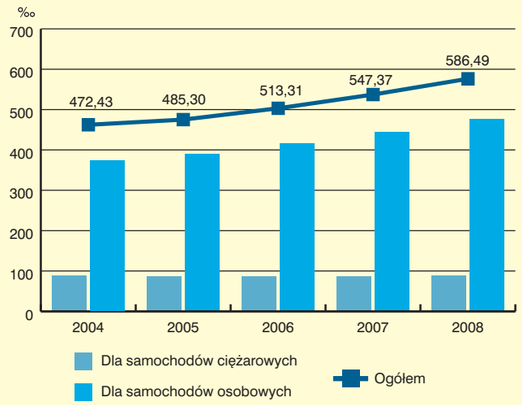
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich.

Wykres 4.2.11. Pojazdy zarejestrowane w Gdańsku w latach 2004-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich.

Wykres 4.2.12. Wskaźnik motoryzacji w Gdańsku w latach 2004-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich.

Wskaźnik motoryzacji, czyli liczba pojazdów zarejestrowanych w Gdańsku przypadających na 1000 mieszkańców, stale się zwiększa. W roku 2008 wyniósł 586,5 i był wyższy o ponad 7,1% w porównaniu z rokiem 2007.

PRZESTRZEŃ MIEJSKA

5.1. Środowisko przyrodnicze

5.1.1. Obszary i obiekty chronione

Na terenie miasta Gdańska występują obszary o szczególnych walorach przyrodniczych, które znajdują się pod ochroną prawną. Ich powierzchnia w 2008 roku wyniosła 6005 ha, co stanowiło 22,9% powierzchni miasta. Formami chronionej przyrody w Gdańsku są: cztery obszary chronionego krajobrazu, trzy rezerwaty przyrody, dwa zespoły przyrodniczo – krajobrazowe oraz osiem użytków ekologicznych.

Tabela 5.1.1. Obszary przyrodnicze na terenie Gdańska w 2008 roku

Nazwa obszaru przyrodniczego	Rok założenia	Powierzchnia (ha)	Położenie	Cel utworzenia
OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU				
Trójmiejski Park Krajobrazowy	1979	2450,00	w granicach miasta	ochrona specyficznego krajobrazu i szaty roślinnej
Obszar Chronionego Krajobrazu Wyspy Sobieszewskiej	1994	1228,00	fragment Mierzei Wiślanej	ochrona ptaków wodnych
Otomiński Obszar Chronionego Krajobrazu	1994	1762,00	okolica lasów smęgorzyńskich	ochrona specyficznego krajobrazu i szaty roślinnej
Obszar Chronionego Krajobrazu Żuław Gdańskich	1994	1051,00	delta ujścia Wisły	ochrona specyficznego krajobrazu kulturowego
REZERWATY PRZYRODY				
Rezerwat przyrody Ptasi Raj	1953	188,80	u ujścia Wisły Śmiałej	ochrona ostoi ptactwa wodnego i błotnego
Rezerwat przyrody Źródliska Ewy	1983	11,08	fragment kompleksu TPK	ochrona naturalnych zbiorowisk łęgowych, ziołoroślowo – szuwarowych
Rezerwat przyrody Mewia Łacha	1991	35,40	stożek ujściowy Przekopu Wisły na terenie Wyspy Sobieszewskiej	ochrona koloni lęgowych rybitw oraz miejsc bytowania ptaków siewkowatych, blaszkodziobych
ZESPOŁY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE				
Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina Potoku Oruńskiego”	1999	79,37	w Dolinie Potoku Oruńskiego	zachowanie unikatowego charakteru przyrodniczo – krajobrazowego doliny erozyjnej w strefie krawędziowej Wysoczyzny Gdańskiej
Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina Strzyży”	2001	375,45	otulina Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego	zachowanie wyjątkowych walorów krajobrazowych terenu oraz bogatej szaty roślinnej
UŻYTKI EKOLOGICZNE				
Użytek ekologiczny „Fort Nocek”	1996	0,11	na terenie Fortów Napoleońskich (przy ul. 3 Maja)	zabezpieczenie stanowisk hibernacji nietoperzy
Użytek ekologiczny „Luneta z Pasikonikiem”	2001	0,81	na terenie Fortów Napoleońskich (przy ul. 3 Maja)	zabezpieczenie płatu nieużytkowanej roślinności z chronionymi gatunkami zwierząt
Użytek ekologiczny „Murawy kserotermiczne w Dolinie Potoku Oruńskiego”	1999	2,88	na terenie Doliny Potoku Oruńskiego	zabezpieczenie muraw kserotermicznych z bogactwem flory i fauny
Użytek ekologiczny „Oliwskie Nocki”	2001	0,70	rejon ul. Podhalańskiej 13	zabezpieczenie stanowisk hibernacji nietoperzy
Użytek ekologiczny „Prochownia pod Kasztanami”	2003	0,53	na terenie Fortów Napoleońskich (przy ul. 3 Maja)	zabezpieczenie stanowisk hibernacji nietoperzy i stanowiska rzadkiego grzebacza
Użytek ekologiczny „Dolina Czystej Wody”	2006	2,73	w granicach Doliny Radości	wzmożona ochrona siedlisk hydrogenicznych i związanych z nimi zbiorowisk roślinnych
Użytek ekologiczny „Migowska Bielawa”	2006	0,51	w rejonie ul. Myśliwskiej	ochrona torfowiska przejściowego z masową obecnością torfowców i wełnianek
Użytek ekologiczny „Łozy w Kiełpinie Górnym”	2006	6,29	w rejonie ul. Otomińskiej	ochrona siedlisk hydrogenicznych i związanych z nimi zbiorowisk roślinnych

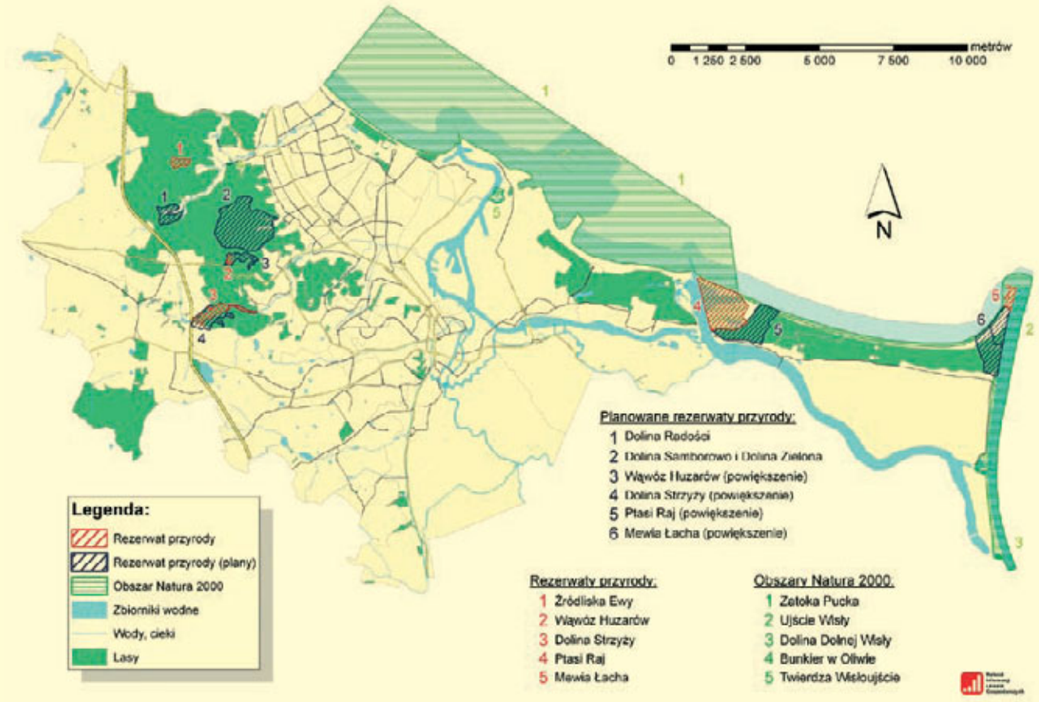
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Środowiska.

Rysunek 5.1.1. Trójmiejski Park Krajobrazowy wraz z otuliną oraz obszary chronionego krajobrazu w Gdańsku w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Środowiska.

Zdecydowanie największym obszarem chronionym jest Trójmiejski Park Krajobrazowy, którego powierzchnia całkowita wynosi 19 930 ha, a otulina 15 208 ha, w tym w granicach miasta znajduje się 2450 ha powierzchni chronionej. Został utworzony w 1979 roku jako drugi w ówczesnym województwie gdańskim i jeden z pierwszych w Polsce parków krajobrazowych.

Rysunek 5.1.2. Obecne i planowane rezerwaty przyrody oraz obszary Natura 2000 w Gdańsku w 2008 roku

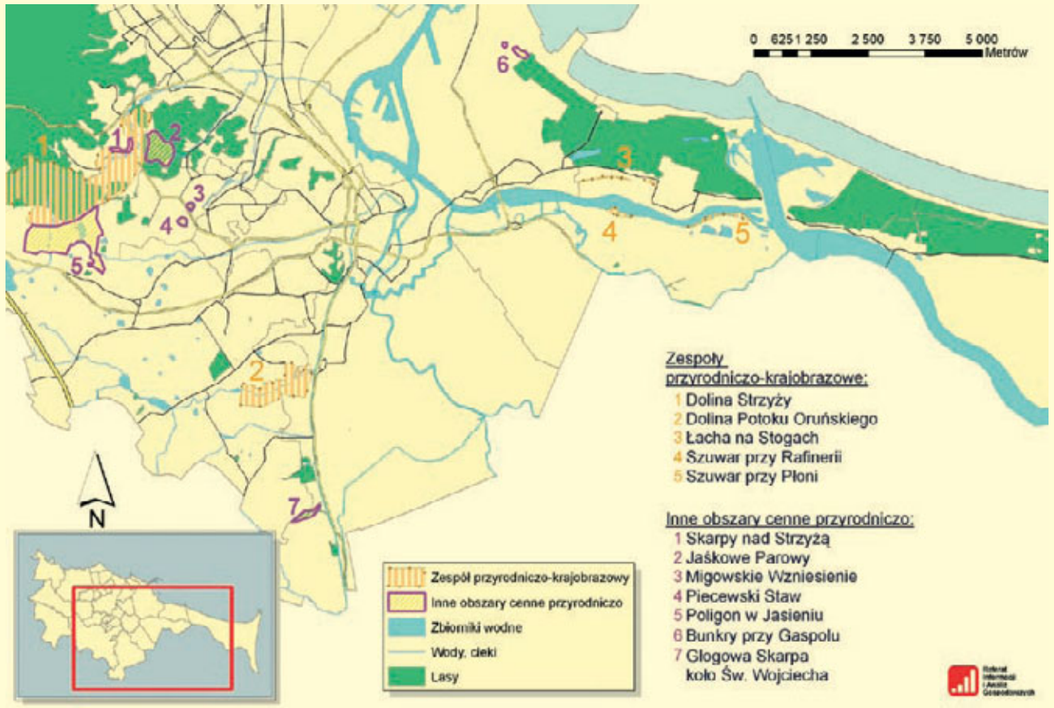
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Środowiska.

W celu wzmocnienia ochrony najcenniejszych fragmentów środowiska przyrodniczego, zawierających lepiej zachowane naturalne lub półnaturalne ekosystemy, stanowiska rzadkich i ginących gatunków, interesujące elementy przyrody nieożywionej, tworzy się na terenie parku i otuliny rezerwaty oraz pomniki przyrody. Aktualnie w parku znajduje się 9 rezerwatów przyrody: "Źródliska w Dolinie Ewy", "Zajęcze Wzgórze", "Kacze Łęgi", "Cisowa", "Lewice", "Gałęźna Góra", "Pełcznica", "Łęg nad Swelinią", "Wąwóz Huzarów" oraz 144 pomniki przyrody: 88 drzew i grup drzew, 2 drzewa na głazach, 52 głazy i grupy głazów oraz 2 obiekty powierzchniowe. Czynione są starania o powołanie nowych rezerwatów, mających zapewnić ochronę innych szczególnie wartościowych pod względem geomorfologii, hydrologii, krajobrazu, szaty roślinnej i fauny obszarów w TPK. Najmniejszą powierzchniowo formą ochrony przyrody są pomniki przyrody. Mogą być to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno – pamiątkowej czy krajobrazowej.

Na terenie Gdańska występuje 150 pomników przyrody: 112 sztuk pojedynczych drzew, 26 grup drzew, 1 aleja, 9 głazów narzutowych i 2 pomniki powierzchniowe. Wśród drzew pomnikowych najczęściej spotykane są buki i dęby. Na obszarze miasta można wyróżnić kilka większych skupień pomników przyrody, m.in.: w rejonie starego Wrzeszcza i starej Oliwy oraz w okolicy Alei Zwycięstwa w sąsiedztwie Politechniki Gdańskiej.

Rysunek 5.1.3. Zespoły przyrodniczo – krajobrazowe oraz inne obiekty cenne przyrodniczo w Gdańsku w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Środowiska.

5.1.2. Jakość środowiska przyrodniczego

Wody powierzchniowe i stan ich zanieczyszczenia
Miasto Gdańsk prowadzi monitoring wód powierzchniowych od 1992 roku. Badane są wody przybrzeżne Zatoki Gdańskiej oraz wody w rzekach, potokach i jeziorach. W 2008 roku badania były prowadzone łącznie na 46 stanowiskach. Badano następujące wskaźniki jakości wód: fizyczne (temperatura, odczyn, zawiesina ogólna), tlenowe (tlen rozpuszczony, BZT5, ChZT), biogenne (azot ogólny, fosfor ogólny), zasolenia (przewodność, chlorki), metale (kadm, ołów, rtęć), zanieczyszczeń przemysłowych (oleje mineralne), biologiczne (chlorofil „a"), mikrobiologiczne (bakterie grupy coli i coli typu kałowego, paciorkowce kałowe, pałeczki Salmonella).
W roku 2008 przeciętny poziom zanieczyszczenia bakteriologicznego i chemicznego jezior nie budził zastrzeżeń. Jakość wód obniżały natomiast wskaźniki fizyczne: cztery razy stwierdzono niski stopień nasycenia tlenem, jeden raz wyraźny zakwit glonów powodujący nieakceptowaną zmianę barwy wody i dwa razy różnego rodzaju śmieci na powierzchni wody w strefie przybrzeżnej.
Najniższym poziomem zanieczyszczeń i dużą stabilnością jakości wód wyróżniało się jezioro Osowskie. Zauważalnie wyższym poziomem zanieczyszczenia niż pozostałe zbiorniki wyróżnił się Pusty Staw.
Cieki w 2008 roku można scharakteryzować jako dość czyste pod względem wskaźników fizyko-chemicznych (88,7% wyników odpowiadało klasie od I – III) i średnio zanieczyszczone pod względem mikrobiologicznym (76,6% spełniało wymagania stawiane dla wód o zadawalającej jakości tj. od I – III klasy). Zawartość metali w ciekach była znikoma: granicy I klasy jakości wód nie przekroczył kadm natomiast ołów i rtęć przekroczył granicę I klasy 1 raz. Najczęściej III klasa była przekraczana z powodu zawartości: ChZT, chlorków, przewodności, BZT5 oraz azotu ogólnego. Do cieków najbardziej czystych pod względem parametrów fizyko-chemicznych należały kolejno: Potok Rynarzewski, Potok Jelitkowski, Radunia i Czarna Łacha. Najmniej zanieczyszczone mikrobiologicznie były: Rozwójka, Czarna Łacha i Radunia.
Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdańsku w ramach statutowego nadzoru nad kąpieliskami, niezależnie od badań prowadzonych przez miasto Gdańsk monitoruje morskie wody przybrzeżne. W 2008 roku przebadano 15 stanowisk kąpielowych położonych w granicach administracyjnych miasta z czego czternaście spełniało kryteria określone w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda w kąpieliskach. Decyzją Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego do kąpieli w roku 2008 dopuszczono wszystkie gdańskie kąpieliska i miejsca zwyczajowo wykorzystywane do kąpieli, natomiast kąpielisko zlokalizowane przy ul. Sucharskiego i Kpt. Pointa w pobliżu Portu Północnego zostało trwale wyłączone z możliwości kąpieli z powodu występujących zanieczyszczeń mikrobiologicznych.
Rokrocznie z możliwości kąpieli również są wyłączane tereny portowe oraz 50-cio metrowe odcinki wybrzeża położone po obu stronach wylotu Potoku Oliwskiego i kolektora „Kołobrzeska", ze względu na potencjalną możliwość okresowego pogarszania się jakości wód w czasie opadów deszczu.

Jakość wody pitnej
Jakość wody do spożycia przez ludzi jest pod stałą kontrolą Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku oraz laboratorium centralnego Saur Neptun Gdańsk S.A.
W roku 2008 z ogólnego bilansu wody wtłoczonej do sieci m. Gdańska 86,4% objętości wody spełniało wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Woda spełniająca w 100% wspomniane wymagania podawana była ze stacji: Zaspa Wodna, Czarny Dwór, Dolina Radości, Lipce, Straszyn, Klukowo, Jasień, Łostowice, Matarnia, Smęgorzyno, Złota Karczma, Kalina, Bitwy pod Płowcami. Natomiast wody podawane ze stacji Kiełpinek, Rębiechowo i Nowe Sarnie Wzgórze, z uwagi na okresowe zakłócenia w uzdatnianiu związków manganu, spełniały wymagania odpowiednio w 75%, 44% i 92%. W listopadzie 2008 roku zrealizowano modernizację SUW Rębiechowo i od tego czasu woda podawana z ujęcia spełnia wymagania sanitarne w pełnym zakresie.

Zaopatrzenie w wodę
Wodociąg centralny w roku 2008 zasilany był w wodę z 6-ciu gdańskich ujęć podziemnych, jednego ujęcia powierzchniowego „Straszyn" oraz dwóch ujęć podziemnych Sopotu zaopatrujących mieszkańców dzielnicy Żabianka.
Mieszkańcy dzielnic Gdańska położonych na obrzeżach miasta otrzymywali wodę z czternastu, nie posiadających połączenia z wodociągiem centralnym, podziemnych ujęć lokalnych eksploatowanych przez Saur Neptun Gdańsk S.A. (w tym jednego awaryjnego) oraz z ujęcia eksploatowanego przez przedsiębiorstwo „Unikom" (dz. Kokoszki), ujęcia eksploatowanego przez Grupę Lotos S.A i ujęcia przy ul. Stokłosy (dz. Kokoszki) eksploatowanego przez Agencję Nieruchomości Rolnych w Pruszczu Gdańskim.

Gospodarka ściekowa
W 2008 kontynuowano prace zmierzające do likwidacji przestarzałej technologicznie oczyszczalni „Zaspa" i skierowania ścieków ze zlewni tej oczyszczalni do oczyszczalni "Wschód". 31 grudnia 2008 roku całość ścieków dopływających do oczyszczalni „Zaspa" została skierowana na oczyszczalnię „Wschód", nowo wybudowanym układem tranzytowym, poprzez przepompownię Ołowianka.

Powietrze atmosferyczne
W 1993 roku Miasto Gdańsk wraz z partnerami powołało do życia Agencję Regionalnego Monitoringu Atmosfery Aglomeracji Gdańskiej (ARMAAG), będącą pierwszą w Polsce samorządową siecią monitoringu powietrza.
Stan jakości powietrza na terenie miasta nie ulega gwałtownym zmianom. Badania jakości powietrza prowadzone były przez 5 automatycznych stacji pomiarowych Fundacji ARMAAG, w 6 punktach pomiarowych obsługiwanych przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną oraz w 1 punkcie pomiarowym Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Badane parametry stanowiące kryterium oceny jakości powietrza to oznaczane: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, suma tlenków azotu, pył zawieszony PM10, tlenek węgla, benzen, ozon i metale oznaczane w pyle zawieszonym PM10 (ołów, kadm, nikiel, arsen). Zakresem pomiarów objęte są również: substancje smołowe i wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA), benzen, toluen, ksylen i fluor.
W 2008 roku w związku z obserwowanymi przekroczeniami wartości pyłu zawieszonego PM 10 na terenie aglomeracji trójmiejskiej w latach 2004-2006, Wojewoda Pomorski podpisał rozporządzenie w sprawie programu ochrony powietrza dla aglomeracji trójmiejskiej. Rozporządzenie nakłada szereg obowiązków na prezydentów Gdańska, Gdyni i Sopotu. Określa podstawowe kierunki, rodzaje, terminy realizacji i zakres działań naprawczych zmierzających do przywracania poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10. Zawiera również liczne obowiązki i ograniczenia wynikające z ich realizacji.
Dnia 7.02.2008 roku Prezydent Miasta Gdańska powołał „zespół konsultacyjny do spraw programu ochrony powietrza dla Gminy Miasta Gdańsk". Głównymi zadaniami zespołu były:

- analiza działań możliwych do realizacji wynikających z rozporządzenia Wojewody Pomorskiego;
- prace przy opracowaniu Programu Ochrony Powietrza dla Gminy Miasta Gdańska;
- przyporządkowanie zadań do realizacji poszczególnym odpowiedzialnym jednostkom;
- sprawozdawczość do Marszałka Województwa Pomorskiego.

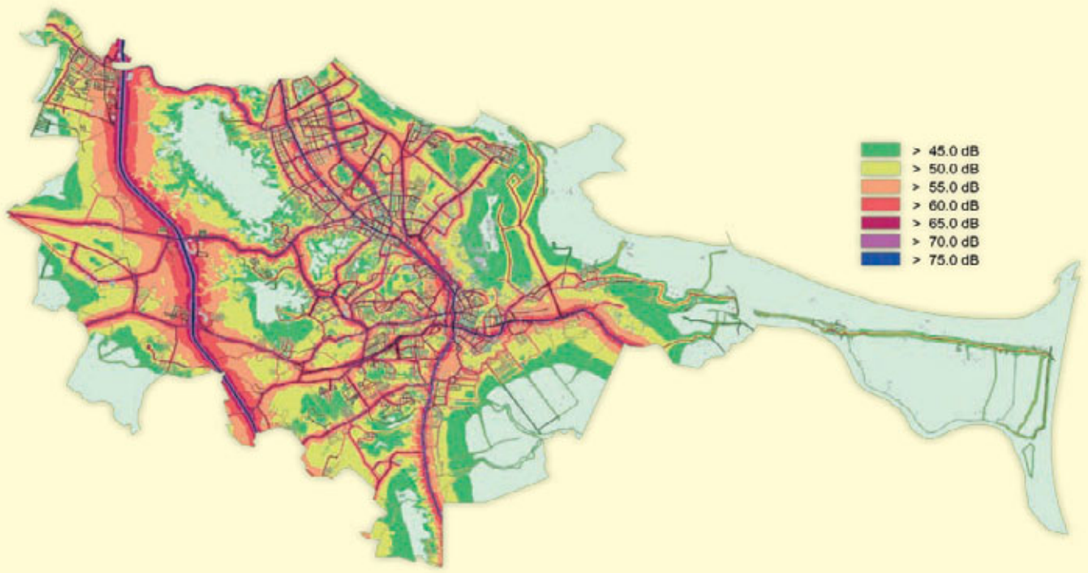
W roku 2008 odbyło się 5 spotkań Zespołu, w których uczestniczyli przedstawiciele: Biura Rozwoju Gdańska, Fundacji Agencji Regionalnego Monitoringu Atmosfery Aglomeracji Gdańskiej, Gdańskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Cieplnej Sp. z o.o., Gdańskiego Zarządu Nieruchomości Komunalnych, Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego, Straży Miejskiej, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, Urzędu Miejskiego w Gdańsku.

Hałas
W ramach monitoringu hałasu w Gdańsku w 2008 roku przeprowadzono pomiary emisji hałasu do środowiska, których źródłem była prowadzona działalność gospodarcza w sferze wytwórczej i usługowej oraz pomiary emisji hałasu komunikacyjnego.

widephoto.net

Rysunek 5.1.4. Mapa hałasu drogowego dla wskaźnika LDWN

Źródło: Wydział Środowiska.

W 2008 roku prowadzono prace nad wdrożeniem systemu monitoringu hałasu, który będzie umożliwiał diagnozę poziomu emisji hałasu pochodzącego od pojazdów samochodowych, tramwajów, pociągów i samolotów. Wyniki pomiarów to tzw. rozkłady wskaźników długookresowych hałasu dla pory dzienno-wieczorowo-nocnej, (tzw. wskaźnik hałasu LDWN), oraz nocnej (wskaźnik LN), które można otrzymać oddzielnie dla każdego rodzaju źródła hałasu.
Największa uciążliwość hałasu występowała w centrum miasta, wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych, w obrębie lotniska oraz w okolicy portu morskiego.

Gospodarka odpadami
Odpady wytworzone przez mieszkańców oraz przedsiębiorstwa w Gdańsku trafiają:
- do Zakładu Utylizacyjnego Sp. z o.o. (100% udziałów miasta);
- do wykorzystania lub unieszkodliwienia do różnych przedsiębiorstw na terenie Polski zajmujących się odzyskiem/recyklingiem lub unieszkodliwianiem odpadów
- na składowiska:
  - w Gdańsku-Szadółkach – odpady komunalne i niektóre odpady przemysłowe,
  - w Wiślince – fosfogipsy,
  - w Gdańsku-Letnicy – odpady paleniskowe (żużle i popioły).

Gospodarka odpadami komunalnymi w Gdańsku realizowana jest w sposób następujący:
1. na terenie miasta:
   - selektywna zbiórka odpadów opakowaniowych (makulatura, stłuczka szklana – szkło bezbarwne i kolorowe, tworzywa sztuczne),
   - odbiór komunalnych odpadów niebezpiecznych od mieszkańców,
   - odbiór przeterminowanych lekarstw pochodzących z gospodarstw domowych w aptekach;
2. na terenie Zakładu Utylizacyjnego Sp. z o.o. w Gdańsku – Szadółkach:
   - doczyszczanie zebranych odpadów opakowaniowych,
   - kompostowanie odpadów biodegradowalnych (zielone, kuchenne),
   - nieodpłatne przyjmowanie odpadów zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych,
   - nieodpłatne przyjmowanie do 0,5 tony kwartalnie odpadów wysegregowanych (np. budowlanych, wielkogabarytowych, itp) od mieszkańców,
   - unieszkodliwianie odpadów przez ich składowanie.

Dzięki aktywności mieszkańców, którzy coraz częściej segregują odpady oraz z uwagi na fakt, że jakość odpadów zebranych selektywnie pozwala na ich dalsze wykorzystanie, ilość odpadów deponowanych na składowisku utrzymuje się na stałym poziomie. W roku 2008 Zakład Utylizacyjny Sp. z o.o. w Gdańsku-Szadółkach przyjął około 924 316 ton odpadów, z czego na składowisku złożono około 220 000 ton, w tym około 215 000 ton niesegregowanych odpadów komunalnych. Do celów technologicznych na potrzeby składowiska oraz budowy zakładu unieszkodliwiania odpadów, przeznaczono około 900 000 ton odpadów – ziemi, gleby i gruzu.
Podobnie, dzięki organizowanym i finansowanym przez Miasto zbiórkom odpadów udaje się oddzielić coraz większe ilości odpadów niebezpiecznych, które mogłyby trafić na składowisko w grupie odpadów niesegregowanych. W roku 2008 zebrano selektywnie i przekazano do unieszkodliwienia 3030 kg przeterminowanych leków oraz 24 451 kg pozostałych komunalnych odpadów niebezpiecznych, w tym 20 069 kg stanowiły odpady zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.
Dużym obciążeniem dla Gdańska są odpady wytwarzane przez zakłady przemysłowe. Gdańskie Zakłady Nawozów Fosforowych Sp. z o.o. wytworzyły 106 072 ton fosfogipsów. Z tej ilości około 105 572 tony wykorzystano do odpowiedniego formowania czaszy składowiska fosfogipsów w Wiślince, co jest jednym z etapów prowadzących do jego zamknięcia do końca 2009 roku.
Kolejnym zakładem wytwarzającym znaczne ilości odpadów jest Elektrociepłownia w Gdańsku (Elektrociepłownie Wybrzeże S.A.). W 2008 roku, Spółka wytworzyła 107 684 tony odpadów paleniskowych, które w całości zostały wykorzystane gospodarczo. W większości odpady paleniskowe przekazano do zakładu POLLYTAG S.A., jedynego zakładu w Polsce przetwarzającego je na kruszywo budowlane.

5.1.3. Przedsięwzięcia w zakresie ochrony przyrody

W 2008 roku miasto zrealizowało szereg zadań w zakresie ochrony środowiska. Kontynuowano programy wieloletnie oraz podjęto nowe działania tj.:

1. zainicjowano program czynnej ochrony płazów i jeży na trenie miasta,
2. wykonano zachodnią część zieleńca przy ul. Chirona w Gdańsku Osowej,
3. zabezpieczono ok. 1500 szt. drzew kasztanowców przed szrotówkiem kasztanowcowiaczkiem,
4. założono 500 szt. budek lęgowych dla ptaków,
5. zrealizowano drugi etap oświetlenia iluminacyjnego kompozycji ogrodowej „Zielony Pomnik Jana Pawła II " w parku na Zaspie,
6. wykonano odwodnienie i remont schodów terenowych w zespole Przyrodniczo – Krajobrazowym Dolina Potoku Oruńskiego,
7. ukształtowano wały, wykonano ścieżki i wykonano nowe nasadzenia drzew i roślin Bastionu Neubauera,
8. kontynuowano program „Psia toaleta",
9. wykonano prace pielęgnacyjne dotyczące zieleńców przy ul. Stryjewskiego w Gdańsku – Stogach, przy ul. Michny oraz w Pasie Nadmorskim.

Podjęto prace projektowe dotyczące:
1 Rewaloryzacji Parku Oruńskiego i Parku Brzeźnieńskiego,
2 Zabezpieczenia terenu wokół zbiornika przy ul. Wileńskiej,
3 Zagospodarowania terenu wokół zbiornika wodnego przy ul. Przemyskiej,
4 Alei brzozowej w lasach Pasa Nadmorskiego.

Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Realizacja zadań w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej wspomagana była środkami z Gminnego oraz Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
Przychodami funduszy były wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska oraz administracyjnych kar pieniężnych, pobieranych na podstawie ustawy oraz przepisów szczególnych. Środki uzyskane z przychodów przeznaczone zostały na zadania realizowane przez Miasto, jego jednostki organizacyjne oraz inne osoby prawne i osoby fizyczne.

Tabela 5.1.2. Wybrane zadania finansowane z Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w 2008 roku

Nazwa funduszu	Kwota (tys. zł)
Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	
Przychody	12816,5
Wydatki, w tym:	6547,0
edukacja ekologiczna oraz propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju	166,0
wspomaganie systemów kontrolnych i pomiarowych oraz badań stanu środowiska	780,6
zadania modernizacyjne i inwestycyjne służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej	1205,3
wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz pomoc dla wprowadzania bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii	410,3
przedsięwzięcia związane z ochroną przyrody w tym urządzanie i utrzymywanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków	3388,9
inne zadania służące ochronie środowiska, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju	595,8
Zadania:	
dotacje na wprowadzanie przyjaznych dla środowiska nośników energii	410,3
system monitoringu hałasu na terenie miasta Gdańska	370,6
zieleniec wypoczynkowy przy ul. Chirona i ul. Biwakowej	380,6
rewaloryzacja Parku Brzeźnieńskiego im. Haffnera przy ul. Krasickiego	930,8
budowa ścieżki rowerowej na Wyspie Sobieszewskiej	800,0
Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	
Przychody	2417,8
Wydatki, w tym:	1012,3
zadania modernizacyjne i inwestycyjne służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej	468,0
przedsięwzięcia związane z gospodarką odpadami i ochroną powierzchni ziemi	320,4
przedsięwzięcia związane z ochroną przyrody w tym urządzanie i utrzymywanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków	223,9
Zadania:	
zbiornik retencyjny Jabłoniowa	292,2
demontaż i utylizacja materiałów zawierających azbest	320,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Środowiska Urzędu Miejskiego w Gdańsku.

5.1.4. Edukacja ekologiczna

Najbardziej udanymi formami edukacji ekologicznej w Gdańsku w 2008 roku były:

- wyjazdy młodzieży szkolnej do oczyszczalni ścieków „Wschód", celem przybliżenia kwestii związanych z technologią oczyszczania ścieków (219 wyjazdów, liczba uczestników – 780 uczniów);
- edukacja dzieci przedszkolnych w zakresie segregacji odpadów z uwzględnieniem kompostowania odpadów (30 gdańskich przedszkoli w cyklu wiosennym i jesiennym);
- „Dzień bez foliówek" – 23 stycznia 2008 roku. Pracownicy Wydziału Środowiska i Zakładu Utylizacyjnego na terenie Urzędu rozdawali Gdańszczanom torby ekologiczne oraz materiały promocyjne zachęcając do zaprzestania używania toreb foliowych (rozdano 200 szt. toreb z materiału i ponad 300 toreb papierowych);
- „Dzień Ziemi" – 22 kwietnia odbyło się coroczne święto związane z promowaniem postaw ekologicznych w społeczeństwie. Mieszkańcy wzięli udział w sprzątaniu miasta. W tym celu zakupiono 10 tys. szt. worków foliowych i 20 tys. szt. rękawic foliowych;
- festyn ekologiczny pt "Zielony Weekend", który był poświęcony prezentacji oceny stanu jakości środowiska w mieście;
- projekt „Wspólnie upiększamy nasze miasto Gdańsk". W ramach projektu mieszkańcom Gdańska rozdawano nieodpłatnie nasiona 3 gatunków roślin ozdobnych: maciejki – symbolizującej zapach, słonecznika – radość, smagliczki – trwałość. Rozdano 4 tys. szt. torebek z nasionami;
- konkursy dla dzieci, młodzieży i mieszkańców Gdańska:
  - konkurs uczniów szkół ponadgimnazjalnych na scenariusz wideoklipu do utworu muzycznego pt. „Zielony Gdańsk",
  - wspólnie z Zakładem Utylizacyjnym konkurs plastyczny dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych pt.: "Dbam o czystość w moim mieście, właściwie postępuję z moimi odpadami",
  - konkurs dla mieszkańców Gdańska na najładniej ukwiecone okno w mieście pt. „Gdańskie Zielone Okno". Konkurs miał zachęcić mieszkańców o dbanie o swoje najbliższe otoczenie, a tym samym o wizerunek naszego miasta;
- wydanie rocznego raportu: „Ocena stanu środowiska w Gminie Gdańska za rok 2007" – 7 egzemplarzy papierowych, 170 szt. CD,
- wykonanie materiałów promocyjnych: kolorowych toreb bawełnianych oraz gadżetów dla dzieci (plecaki, torby plażowe, misie, temperówki, kredki itp.),
- kontynuacja spotkań w ramach Lokalnej Agendy 21.

Projekt „Wspólnie upiększamy nasze miasto Gdańsk" – rozdajemy torebki z nasionami.

Źródło: Wydział Środowiska.

Festyn ekologiczny „Zielony Weekend".

Źródło: Wydział Środowiska.

I miejsce w konkursie dla mieszkańców Gdańska na najładniej ukwiecony balkon w mieście pt. „Gdańskie Zielone Okno".

Źródło: Wydział Środowiska.

5.2. Rynek mieszkaniowy

5.2.1. Budownictwo mieszkaniowe

Sytuację na rynku nieruchomości w 2008 roku kształtował światowy kryzys gospodarczy. Szybki spadek cen na rynku mieszkaniowym spowodowany był przede wszystkim ograniczeniami w udzielaniu kredytów hipotecznych, jakie wprowadzały w 2008 roku banki.
Pomimo załamania na rynku mieszkaniowym, w 2008 roku w Gdańsku oddano do użytkowania większą ilość mieszkań niż w latach poprzednich. Na rynek trafiło ponad 4,5 tys. lokali, co stanowiło wzrost o 38% w stosunku do roku 2007. 81% ogółu oddanych mieszkań zostało przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem. W stosunku do roku ubiegłego udział ten spadł o ponad 11%, co świadczy o nadal dominującej, lecz malejącej w dobie kryzysu pozycji deweloperów na gdańskim rynku mieszkaniowym.

Tabela 5.2.1. Mieszkania oddane do użytkowania w Gdańsku w latach 2006-2008

Mieszkania oddane do użytku	2006	2007	2008	Dynamika 2008/2007
Ogółem, w tym:	3099	3295	4550	138%
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem*	2741	3060	3704	121%
indywidualne	261	234	377	161%
społeczne czynszowe	65	-	172	-
spółdzielnie mieszkaniowe	32	1	132	132 razy

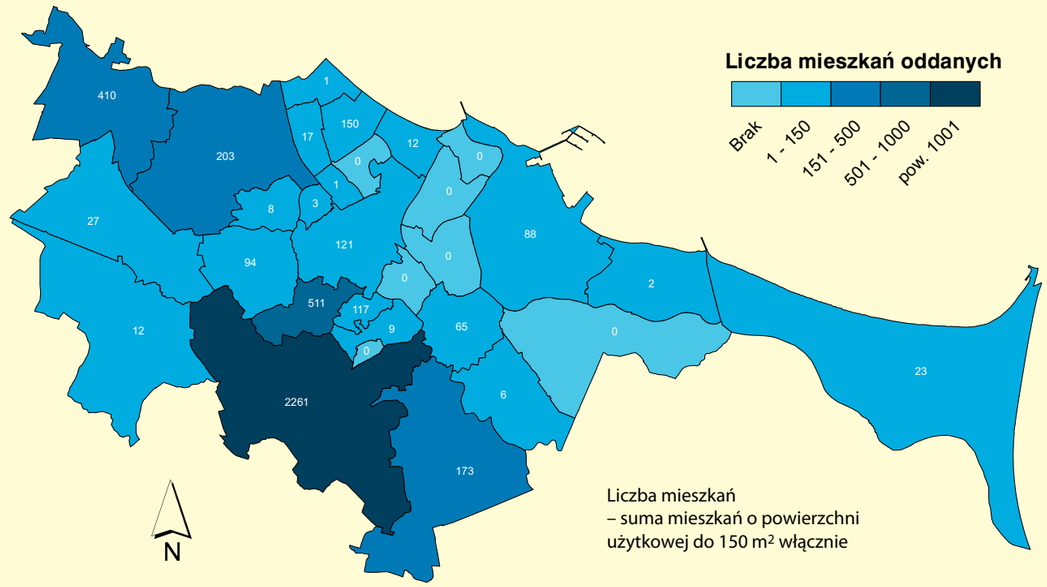
** w tym mieszkania TBS „Motława" Sp. z o.o.*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2006-2008.

W 2008 roku wyraźny rozwój budownictwa mieszkaniowego zaobserwowano w dzielnicach południowych i północno-zachodnich Gdańska. Najwięcej budynków mieszkalnych oddano do użytku na Chełmie z dzielnicą Gdańsk-Południe (186) oraz w dzielnicach: Kokoszki (158), Osowa (152) i Brętowo (135). Z kolei pod względem liczby mieszkań oddanych do użytku przodowały: Chełm z dzielnicą Gdańsk-Południe (2261), Piecki-Migowo (511) i Osowa (410).

Rysunek 5.2.1. Mieszkania oddane do użytkowania w podziale na jednostki pomocnicze miasta Gdańska w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PINB za 2008 rok.

W 2008 roku na 1000 mieszkańców oddano do użytku 10 mieszkań, co stanowiło znaczny wzrost w stosunku do roku poprzedniego (o 2,8). Wskaźnik ten odzwierciedla duży potencjał gdańskiego rynku mieszkaniowego. Wśród największych miast Polski, Gdańsk obok Warszawy staje się liderem w liczbie mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców.

Tabela 5.2.2. Mieszkania oddane do użytku w wybranych miastach w 2008 roku

	Mieszkania oddane do użytku				
	Kraków	Warszawa	Wrocław	Gdańsk	Sopot
Na 1000 mieszkańców	8,8	11,2	8,4	10,0	3,7
Ogółem	6621	19049	5287	4 550	144
	Gdynia	Poznań	Szczecin	Łódź	Katowice
Na 1000 mieszkańców	7,0	6,0	4,7	3,2	4,2
Ogółem	1747	3343	1911	2397	1303

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych.

W Gdańsku w 2008 roku przeważały trzy formy budownictwa mieszkaniowego:
- na sprzedaż lub wynajem – indywidualne;
- na sprzedaż lub wynajem – większe inwestycje mieszkaniowe;
- budynki indywidualne na własny użytek.

Nowe budownictwo mieszkaniowe przeznaczone było w przeważającej części na sprzedaż i wynajem, przy czym największą liczbę budynków wielorodzinnych z takim przeznaczeniem oddano do użytku w dzielnicach: Chełm z dzielnicą Gdańsk Południe (98), Osowa (42) i Kokoszki (16), natomiast budynki indywidualne na sprzedaż i wynajem budowano przede wszystkim w Brętowie (60), na Chełmie z dzielnicą Gdańsk Południe (11) i w Kokoszkach (31). Budynki jednorodzinne, indywidualne, które nie były przeznaczane na sprzedaż również oddano do użytkowania w tych samych dzielnicach: Osowa (60), Kokoszki (53), Chełm z dzielnicą Gdańsk Południe (38) i Brętowo (29). Tylko w czterech wymienionych powyżej dzielnicach oddano do użytkowania 78% budynków mieszkaniowych.

Tabela 5.2.3. Średnia cena metra kwadratowego w wybranych jednostkach pomocniczych Gdańska (w zł) w IV kwartale w latach 2006-2008

Jednostka	IV kwartał 2006	IV kwartał 2007	IV kwartał 2008
Gdańsk	5375	6706	6450
Brzeźno	4417	7060	6480
Chełm	4900	6047	5950
Oliwa	5321	7586	7600
Orunia	4384	6441	5900
Osowa	4891	6467	6070
Piecki	4679	6250	5700
Przymorze	5800	7080	6900
Siedlce	5200	6380	6400
Śródmieście	5736	7680	7585
Suchanino	5300	6572	6100
Wrzeszcz	4578	6685	6670
Zaspa	5023	6847	6140
Żabianka	5717	7016	6500

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych www.szybko.pl

Na koniec 2008 roku średnia cena metra kwadratowego była o niecałe 4% wyższa niż w roku poprzednim i w Gdańsku wynosiła 6450 zł. Na koniec IV kwartału 2008 roku powyżej 7 tys. zł za metr kwadratowy mieszkania trzeba było zapłacić w Śródmieściu i Oliwie. Również w roku poprzedzającym były to najdroższe dzielnice Gdańska (przekraczające wówczas próg 7,5 tys. zł za metr kwadratowy). Pomimo ogólnego spadku cen mieszkań, w Oliwie i na Siedlcach zanotowano w 2008 roku niewielki wzrost ceny za metr kwadratowy mieszkania. Pozostałe dzielnice charakteryzowały się w tym okresie spadkiem cen mieszkań, przy czym największe spadki zanotowały: Zaspa (o 10,4%), Piecki-Migowo (8,8%), Orunia (8,4%) i Brzeźno (8,2%).
Najtańsze mieszkania w Gdańsku, na koniec 2008 roku, można było kupić: na Chełmie, w Pieckach, na Siedlcach i na Oruni, gdzie cena za metr kwadratowy wahała się pomiędzy 6 tys. a 6,5 tys. zł.

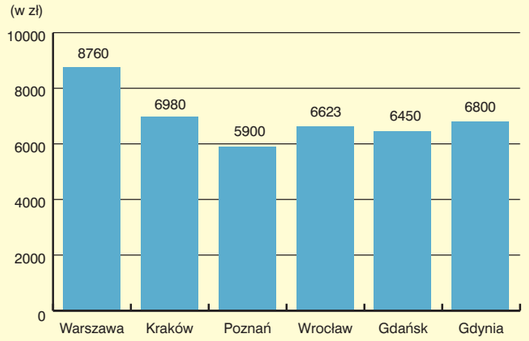
Tabela 5.2.4. Średnie ceny metra kwadratowego mieszkań na rynku wtórnym w wybranych polskich miastach w 2008 roku (w zł)

	Warszawa	Kraków	Poznań	Wrocław	Gdańsk	Gdynia	Sopot
Styczeń	9098	7893	6143	7153	6758	6886	11 314
Luty	8981	7829	6365	7141	6704	6969	10 940
Marzec	8939	7854	6219	7137	6645	6763	10 595
Kwiecień	8850	7787	6156	7082	6516	6678	11 201
Maj	8840	7792	6179	7103	6551	6721	11 442
Czerwiec	8794	7716	6128	7080	6531	6863	11 044
Lipiec	8797	7711	6138	7033	6492	6836	11 150
Sierpień	8879	7592	6077	7011	6555	6812	11 211
Wrzesień	8889	7565	6110	7001	6480	6813	10 700
Październik	8763	7385	5938	6916	6578	6798	10 693
Listopad	8812	7390	5825	6763	6481	6790	10 517
Grudzień	8760	6980	5900	6623	6450	6800	10 190
Dynamika grudzień/ styczeń (w %)	-3,72	-11,57	-3,96	-7,41	-4,56	-1,25	-9,93

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych www.szybko.pl.

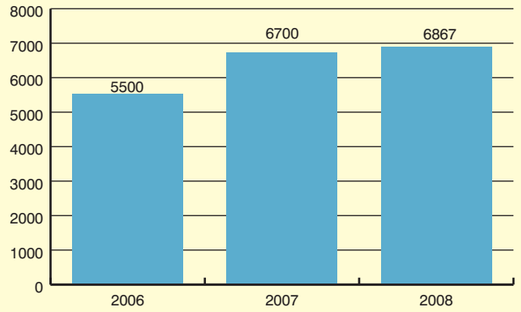
Powyższa tabela prezentuje spadki cen mieszkań w wybranych miastach w Polski w 2008 roku. Największe obniżki miały miejsce w: Krakowie (o 11,5%), Sopocie (9,9%) i Wrocławiu (7,4%). Ceny mieszkań spadały najbardziej w ostatnim kwartale 2008 roku, przy czym w Sopocie zanotowano duży spadek cen również na początku roku.

Wykres 5.2.1. Zmiany średnich cen metra kwadratowego w wybranych polskich miastach w grudniu 2008 roku (zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych www.szybko.pl.

Wykres 5.2.2. Liczba pozwoleń na budowę wydanych w Gdańsku w latach 2006-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Gdańsku.

Liczba wydawanych pozwoleń na budowę w Gdańsku w 2008 roku wzrosła nieznacznie w stosunku do roku ubiegłego. Rozpoczęto budowę 6,9 tys. mieszkań, czyli o 2,5% więcej niż w roku poprzednim.

5.2.2. Komunalny zasób mieszkaniowy

Gospodarka lokalami komunalnymi
Na koniec 2008 roku zasoby mieszkaniowe Gdańska obejmowały 6183 budynki, przy czym 54,2% stanowiło współwłasność miasta i osób fizycznych, natomiast pozostałą część zasobu mieszkaniowego stanowiły budynki komunalne. W stosunku do roku ubiegłego liczba budynków zmalała o 91, co związane było z wykupem mieszkań przez ich najemców, usamodzielnianiem się lokali, bądź rozbiórką budynków ze względu na zły stan techniczny.
Liczba lokali komunalnych wyniosła w 2008 roku 27 265 sztuk o łącznej powierzchni użytkowej 1 304 263 m². Średnia wielkość mieszkania w budynkach komunalnych wynosiła 47,84 m², natomiast w budynkach wspólnot mieszkaniowych 48,03 m².

Tabela 5.2.5. Komunalny zasób mieszkaniowy w Gdańsku w latach 2006-2008 (w tys.)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008
Liczba budynków ogółem	6,4	6,3	6,2
budynki komunalne	3,0	2,9	2,8
budynki wspólnot mieszkaniowych	3,4	3,4	3,4
powierzchnia użytkowa lokali mieszkalnych (m²)	2765,6	2728,5	2716,2
powierzchnia lokali gminy (m²)	1468,8	1367,7	1304,3
powierzchnia lokali osób fizycznych (m²)	1296,8	1360,8	1411,9

Źródło: Wydział Gospodarki Komunalnej.

Gdańsk w 2008 roku dysponował 1895 lokalami użytkowymi. Prawie 3/4 spośród tych pomieszczeń znajdowało się w budynkach mieszkalnych stanowiących współwłasność miasta i osób fizycznych oraz w komunalnych budynkach użytkowych. Łączna powierzchnia lokali użytkowych wyniosła 304 578 m^2, co oznacza, że średnio na lokal przypadło 161 m^2.

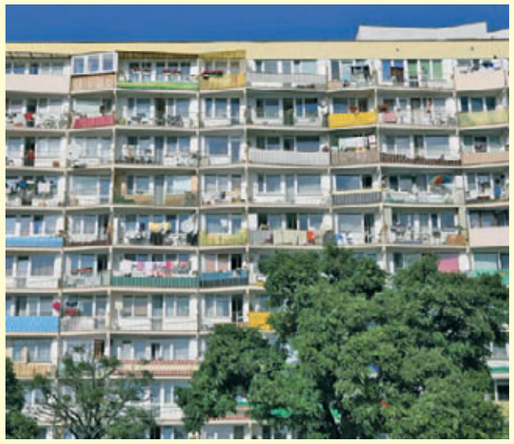
Stan techniczny zasobów komunalnych

Prawie 93% budynków komunalnych miasta oraz ponad 62% budynków wspólnot mieszkaniowych wybudowanych zostało przed 1945 rokiem. Spośród budynków należących do zasobu komunalnego miasta ponad 76% stanowią budynki, których stan techniczny określono jako dostateczny, niecałe 5% stanowią budynki o stanie dobrym, natomiast 2,4% znajduje się w stanie katastrofalnym, a w przypadku ponad 16% budynków wykonanie remontu jest nieopłacalne.

Tabela 5.2.6. Struktura komunalnych budynków mieszkalnych w Gdańsku w latach 2006-2008 według okresu budowy

Okres budowy	2006	2007	2008
Liczba budynków komunalnych ogółem	3002	2924	2832
wybudowane przed 1945 rokiem	2770	2707	2627
wybudowane po 1945 roku	232	217	205
Liczba budynków wspólnot mieszkaniowych ogółem	3412	3350	3351
wybudowane przed 1945 rokiem	2089	2059	2084
wybudowane po 1945 roku	1323	1291	1267

Źródło: Wydział Gospodarki Komunalnej.

Przy ogólnym spadku liczby lokali mieszkalnych w zasobie komunalnym w 2008 roku, standard wyposażenia lokali zmienił się nieznacznie w stosunku do roku 2007. Wyposażenie lokali w instalację wodociągową i kanalizację ma miejsce w przypadku ponad 90% mieszkań komunalnych. Zdecydowana większość tych mieszkań posiada również instalację gazową (73%).

Tabela 5.2.7. Standard wyposażenia lokali komunalnych w Gdańsku w 2008 roku

Wyszczególnienie	Lokale mieszkalne	
	ogółem	% zasobu
liczba mieszkań	27265	100
Wyposażenie lokali:		
w instalację wodociągową	25230	93
w kanalizację	25107	92
w łazienkę	18949	70
w instalację c.w.u.	7748	28
w instalację c.o.	10809	40
w instalację gazową	19870	73
ogrzewanie gazowe,elektryczne i piecami węglowymi	16582	61

Źródło: Wydział Gospodarki Komunalnej.

W 2008 roku Gdański Zarząd Nieruchomości Komunalnych wykonał prace remontowe na kwotę 36 014 tys. zł, czyli o ponad 3616 tys. zł więcej niż w roku poprzednim. Prace te dotyczyły głównie wymiany stolarki oraz przestawienia pieców.

Tabela 5.2.8. Prace remontowe wykonane przez Gdański Zarząd Nieruchomości Komunalnych w 2008 roku

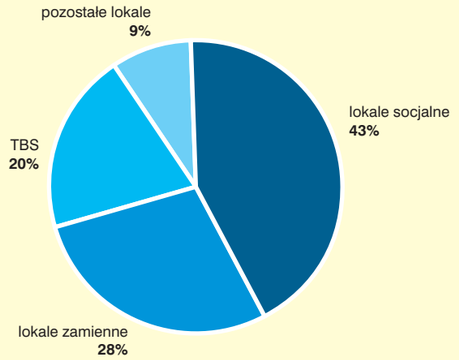
L.p.	Rodzaj prac	Liczba	Koszt (tys. zł)
1.	Remonty dachów	69	3334
2.	Docieplenie budynków	11	678
3.	Remonty instalacji gazowych	30	464
4.	Remonty instalacji wod.-kan.	20	379
5.	Remonty instalacji c.o.	64	803
6.	Odgrzybienie lokali	45	788
7.	Wykonanie izolacji przeciwwilgociowej	25	1410
8.	Wymiana stolarki	863	1726
9.	Przestawienie pieców	370	1062
Razem			10644
Pozostałe remonty			25370
Koszt remontów ogółem			36014

Źródło: Wydział Gospodarki Komunalnej.

Potrzeby mieszkaniowe

Lista osób oczekujących na lokale socjalne, sporządzona na 2008 rok i lata następne, wyniosła 3799 rodzin. Na lokale zamienne czekało 1246 rodzin, w tym największą grupę (69%) stanowiły rodziny mieszkające w budynkach i lokalach o katastrofalnym stanie technicznym lub w budynkach, w których remont uznano za nieopłacalny. Na lokale socjalne oczekiwało w 2008 roku 1899 osób (wśród których 615 rodzin otrzymało nakaz eksmisji z zajmowanego lokalu z prawem do lokalu socjalnego), natomiast na skierowanie do Towarzystw Budownictwa Społecznego zapisane były 883 rodziny. Spośród rodzin oczekujących na wynajem lokalu w 2008 roku zaspokojono potrzeby mieszkaniowe w 630 przypadkach (ponad dwa razy więcej niż rok wcześniej).

Wykres 5.2.3. Struktura potrzeb mieszkaniowych mieszkańców Gdańska w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej.

Zamiany lokali

Gdański Zarząd Nieruchomości Komunalnych prowadzi wielopłaszczyznowy system zamiany mieszkań, w którym uczestniczą osoby posiadające tytuł prawny do lokalu. W 2008 roku dokonano 125 zamian mieszkań, w których łącznie uczestniczyło 254 lokali, w tym 64 zadłużone. Z tytułu przeprowadzonych zamian odzyskano długi na kwotę 2195 tys. zł.

Finanse Gdańskiego Zarządu Nieruchomości Komunalnych

W 2008 roku Gdański Zarząd Nieruchomości Komunalnych Zakład Budżetowy (GZNK ZB) finansował swoja działalność z dochodów własnych (prawie 134 mln zł) oraz z dotacji przeznaczonej na remonty budynków komunalnych i wspólnot mieszkaniowych (28 mln zł).

Tabela 5.2.9. Wielkość i struktura dochodów Gdańskiego Zarządu Nieruchomości Komunalnych w 2008 roku (tys. zł)

Wyszczególnienie	Ogółem
Dochody z najmu i dzierżawy – ogółem	84 009,3
Czynsze za lokale mieszkalne	63 618,6
Czynsze za lokale użytkowe	16 819,3
Wpływy za garaże	710,7
Wpływy za komórki, piwnice i schrony	234,7
Wpływy za tereny zielone, place, ogrody	2626,1
Wpływy z usług – ogółem	45 526,3
Świadczenia za lokale użytkowe	135,0
Wpływy za zimną wodę	8541,4
Wpływy za kanalizację – ogółem	10 287,6
w tym: za kanalizację z m.s.	9732,9
za kanalizację z szamb	554,7
Wpływy za CO i CW – ogółem	18 391,7
w tym: wpływy za CO – msc	15 091,2
wpływy za CW – msc	3300,5
Wpływy za wywóz nieczystości stałych	6375,2
Wpływy za anteny zbiorcze	21,4
Wynagrodzenie zarządu – wspólnoty mieszkaniowe w zarządzie GZNK	37,2
Koszty refakturowane	1277,0
Pozostałe wpływy	459,8
Wpływy z różnych dochodów – ogółem	2922,2
Wpływy za pożytki	3,0
Wynagrodzenie od inkasa z tytułu poboru opłat za psy	0,0
Podatek od nieruchomości	283,9
Bezumowne korzystanie z lokali użytkowych	1632,7
Pozostałe wpływy	1002,6
Wpływy z różnych opłat – opłaty za czynności egzekucyjne	1534,9
Ogółem	133 992,7

Źródło: Wydział Gospodarki Komunalnej.

W strukturze wydatków, które wyniosły w 2008 roku 176 mln zł, największe nakłady poniesiono na zakupy usług pozostałych, na zakupy usług remontowych, konserwację i remonty środków: transportu, urządzeń i sprzętu oraz na energię.

Tabela 5.2.10. Wielkość i struktura wydatków Gdańskiego Zarządu Nieruchomości Komunalnych w 2008 roku

Wyszczególnienie	Wielkość (tys. zł)	Struktura (%)
Rozchody ogółem	176 272	100
zakupy usług pozostałych	61 357	34,81
zakup usług remontowych, konserwacja i remonty środków transportu, urządzeń, sprzętu	36 371	20,63
energia ogółem	31 025	17,60
wynagrodzenia osobowe pracowników	16 077	9,12
amortyzacja	7442	4,22
odpis aktualizujący należności	5894	3,34
podatek od nieruchomości	2768	1,57
składki na ubezpieczenia społeczne	2581	1,46
inne zmniejszenia	2074	1,18
dodatkowe wynagrodzenie roczne dla pracowników sfery budżetowej	1233	0,70
materiały i wyposażenie	1208	0,69
pozostałe	8242	4,68

Źródło: Wydział Gospodarki Komunalnej.

Windykacja należności przez GZNK
Według stanu na koniec 2008 roku zaległości w opłatach czynszu i świadczeń za lokale komunalne wyniosły 138 mln zł, z czego 86,7% stanowiło zadłużenie za lokale mieszkalne. W stosunku do roku 2007 nastąpił spadek zadłużenia o 1,1 mln zł, przy czym zadłużenie lokali mieszkalnych wzrosło o 1,3 mln zł. Zaległości w opłatach czynszu i świadczeń za lokale użytkowe wyniosły 18,4 mln zł i zmniejszyły się w stosunku do roku poprzedniego o 2,4 mln zł.

5.2.3. Budownictwo społeczne

Gdańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Spółka z o.o.
Gdańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. (GTBS) w 1996 roku rozpoczęło działalność w zakresie budowy i eksploatacji mieszkań pod wynajem. Do 31 grudnia 2008 roku Spółka wybudowała 1162 mieszkania w 25 budynkach, w tym najwięcej na Ujeścisku przy ulicach: Jeleniogórskiej, Wadowickiej i Wilanowskiej. W 2008 roku przekazano Gminie Miasta Gdańska do eksploatacji 232 mieszkania w 6 budynkach. W 2008 roku trwały prace budowlane nad 2 budynkami przy ulicy Falck-Polonusa (88 mieszkań), 2 budynkami przy ulicy Jeleniogórskiej (72 mieszkania) oraz budynkiem przy ulicy Wadowickiej (36 mieszkań). Rozpoczęto także budowę 2 nowych budynków mieszkalnych z 52 mieszkaniami przy ul. Jeleniogórskiej.

Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Motława" Sp. z o.o.
Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Motława" zajmuje się działalnością dotyczącą budowy mieszkań pod wynajem od 6 lat. Zasoby TBS „Motława" Sp. z o.o. pod koniec 2008 roku obejmowały 644 mieszkania, zlokalizowane na Dolnym Mieście, przy Trakcie Św. Wojciecha oraz na Osiedlu „Zielone Wzgórze". W 2008 roku Spółka nie oddała do użytku nowych budynków mieszkalnych.

Gdańska Infrastruktura Społeczna Sp. z o.o.
Gdańska Infrastruktura Społeczna jest spółką celową Gminy Miasta Gdańska powołaną decyzją Rady Miasta Gdańska w 2006 roku. Do zadań Spółki należy budowa mieszkań i budynków użyteczności publicznej. W 2008 roku zakończono I etap programu budowy mieszkań, obejmujący wybudowanie zespołu budynków mieszkalnych przy ul. Ptasiej w Gdańsku. Spółka przekazała w użytkowanie Gminie Miasta Gdańska 152 mieszkania o łącznej powierzchni 6660 m². W kolejnym etapie planuje się wybudowanie 160 mieszkań o łącznej powierzchni 7250 m².

5.3. Gospodarka nieruchomościami

5.3.1. Struktura użytkowania terenów

W 2008 roku powierzchnia Gdańska powiększyła się o 6 hektarów w związku z budową Hali Widowiskowo-Sportowej na granicy Gdańska i Sopotu, która z założenia ma stanowić wspólne przedsięwzięcie obu miast. Nowa granica miasta przebiega przez środek geometryczny hali.
Struktura użytkowania gruntów w Gdańsku charakteryzowała się dużym udziałem użytków rolnych (36,3%), których powierzchnia z roku na rok się zmniejsza. Dużym udziałem w strukturze użytkowania gruntów charakteryzowały się również grunty zabudowane i niezabudowane (24,4%), których powierzchnia w stosunku do 2007 roku wzrosła o 4,8% głównie za sprawą przejmowania gruntów przez osoby fizyczne i prawne.
W 2008 roku powierzchnia gruntów należących do osób prawnych wzrosła o 5,5% w stosunku do roku ubiegłego, natomiast powierzchnia gruntów należących do osób fizycznych wzrosła o 0,8%. Powierzchnia gruntów należących do kościołów i związków wyznaniowych nie zmieniła się. Pozostałe podmioty użytkujące, w ogólnym podsumowaniu straciły od kilku do kilkudziesięciu hektarów.

Tabela 5.3.1. Struktura użytkowania gruntów w przekroju własnościowym w 2008 roku (w ha)

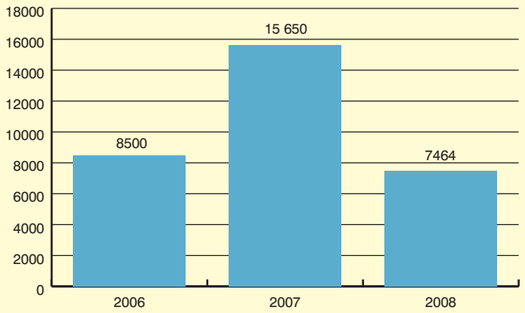
Rodzaj gruntów	Gmina Gdańsk	Skarb Państwa	Osoby fizyczne	Spółdzielnie	Grunty osób prawnych	Kościoły i związki wyznaniowe	Razem
Użytki rolne	2787	1450	4473	16	722	50	9498
Użytki leśne	1121	3585	78	2	75	8	4869
Grunty zabudowane i niezabudowane	2364	1797	1290	231	632	63	6377
Tereny komunikacyjne	1024	1748	22	8	19	0	2821
Wody	58	1181	33	0	2	0	1274
Tereny różne i nieużytki	379	821	46	1	81	1	1329
Razem	7733	10 582	5942	258	1531	122	26 168

Źródło: Wydział Geodezji.

W 2008 roku przeprowadzono ok. 7,5 tys. transakcji nieruchomości, czyli o 52% mniej niż w 2007 roku i o 12% mniej niż w roku 2006. Gwałtowny spadek liczby zawieranych transakcji związany był z ogólnym spowolnieniem gospodarki wywołanym kryzysem gospodarczym w kraju i na świecie.

Wykres 5.3.1. Transakcje nieruchomościami w Gdańsku w latach 2006-2008

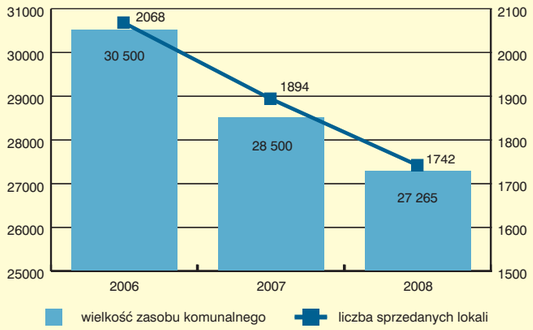

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji.

Zarządzanie nieruchomościami komunalnymi
Jednostki samorządu terytorialnego na mocy ustawy o gospodarce nieruchomościami sprzedają, oddają w użytkowanie wieczyste, najmują oraz dzierżawią nieruchomości tworzące zasoby komunalne. W 2008 roku z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości miasto uzyskało kwotę 53 264 tys. zł. Powstała ona w wyniku sprzedaży 1742 lokali mieszkalnych, 23 lokali użytkowych i garaży na kwotę 42 224 897 zł oraz gruntów na sumę 11 038 811 zł.

W Gdańsku maleje zarówno wielkość zasobu komunalnego jak i liczba sprzedawanych lokali mieszkalnych i użytkowych. W 2008 roku wielkość zasobu komunalnego mieszkań spadła w stosunku do roku poprzedzającego o 4,3%, a liczba sprzedanych lokali zmniejszyła się o 8%, w roku ubiegłym było to odpowiednio 7% i 8,4%.

Wykres 5.3.2. Liczba komunalnych lokali mieszkalnych do liczby sprzedanych lokali mieszkalnych w latach 2006-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006-2008 oraz danych Wydziału Gospodarki Komunalnej.

Liczba lokali użytkowych znajdujących się w zasobach komunalnych zmniejszyła się w stosunku do roku 2007 o 1,6%. W 2008 roku sprzedano 23 lokale, czyli o 1 lokal więcej niż w roku ubiegłym.

Tabela 5.3.2. Wielkość zasobu komunalnego oraz liczba sprzedanych najemcom lokali mieszkalnych i użytkowych w latach 2006-2008

Lata	Lokale mieszkalne		Lokale użytkowe	
	wielkość zasobu komunalnego (w tys.)	liczba sprzedanych lokali	wielkość zasobu komunalnego	liczba sprzedanych lokali
2006	30,5	2068	1983	38
2007	28,5	1894	1925	22
2008	27,3	1742	1895	23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006-2008 oraz danych Wydziału Gospodarki Komunalnej.

5.3.2. Działalność Biura Rozwoju Gdańska

Biuro Rozwoju Gdańska w 2008 roku przygotowało 43 projekty uchwał o przystąpieniu do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i 37 projektów uchwał o uchwaleniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W efekcie pokrycie Gdańska planami miejscowymi na koniec 2008 roku wyniosło 59,4% całkowitej powierzchni miasta i 82% w odniesieniu do powierzchni terenów inwestycyjnych. Jest to jeden z najlepszych wskaźników pokrycia miasta planami miejscowymi wśród dużych miast w Polsce.

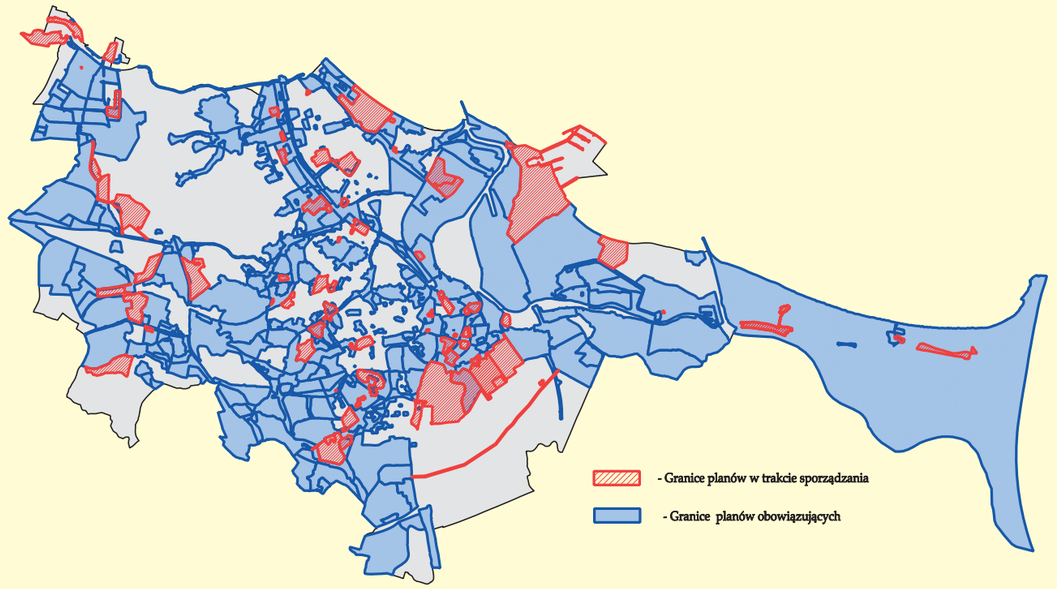
Tabela 5.3.3. Pokrycie miasta planami zagospodarowania terenu (stan na grudzień 2008 roku)

Plany uchwalone w latach	Liczba planów	Powierzchnia w [ha]	Udział % planów do powierzchni miasta
1995 – V 1999	48	1 345,70	5,1
VI 1999 – 2008	377	14 899,1	59,4

Źródło: Biuro Rozwoju Gdańska.

W 2008 roku BRG sporządziło wiele opracowań urbanistycznych poza planami miejscowymi. Na szczególną uwagę zasługuje Studium Lokalizacji Obiektów Wysokościowych (SLOW). W Studium wyznaczono obszary lokalizacji obiektów wysokościowych oraz podstawowe zasady postępowania z obiektami wysokościowymi. Na uwagę zasługuje fakt, że SLOW obejmuje całe miasto i zapewnia udział mieszkańców w dyskusji dotyczącej lokalizacji obiektów wysokościowych.

Rysunek 5.3.1. Pokrycie obszaru Gdańska miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

Źródło: Biuro Rozwoju Gdańska.

5.3.3. Rynek nieruchomości komercyjnych

Gdańsk stał się w ostatnim czasie jednym z najbardziej atrakcyjnych miejsc w Polsce do lokowania inwestycji typu Shared Service Center (SSC) i Business Process Outsourcing (BPO). Argumentem za lokowaniem tego typu inwestycji w Gdańsku jest wysoka jakość kapitału ludzkiego, sąsiedztwo centrów naukowych oraz coraz atrakcyjniejsza oferta nowoczesnych powierzchni biurowych i magazynowych.

Powierzchnie biurowe

Duże zainteresowanie inwestorów lokalizowaniem działalności gospodarczej w Gdańsku przekłada się na wzrost zapotrzebowania na powierzchnie biurowe w mieście. W ciągu najbliższych lat przewiduje się znaczący wzrost zainteresowania powierzchniami biurowymi w całym Trójmieście. Przeciętny koszt najmu powierzchni w trójmiejskich biurowcach wahał się pomiędzy 15-18 euro miesięcznie za metr kwadratowy. W Gdańsku średni koszt według tabeli poniżej oszacować można na ok. 15,6 euro za metr kwadratowy.[1]

Tabela 5.3.4. Obiekty biurowe w Gdańsku w 2008 roku

Biurowiec	Klasa	Powierzchnia biurowa (m²)	Koszt najmu (EUR/m²)
Allcon Centrum Słowackiego	B+	9600	do uzgodnienia
Apeks Jaśkówka	B+	1200	13,1
Arkońska Business Park I etap	A	10 000	18,5
Budynek Biurowy Kartuska	B+	3550	do uzgodnienia
Centrum Biurowe Gnilna	B+	1622	14,0
Centrum Biurowo-Usługowe Abrahama 1A	A	8500	b.d.
Centrum Biznesu Centromor	B+	4000	17,1
Centrum Biznesu Zieleniak	B	13 540	15,5
Centrum Dmowskiego	B+	2784	15,0
Centrum Handlowe Manhattan	A	8000	13,0
Haxo	B+	2200	do uzgodnienia
Hossa Company House	B+	7200	14,0-19,0
Organika Trade	B	10 000	do uzgodnienia
Ka5	B+	10 000	b.d.
Sadowa Business Park	B+	6550	15,0
Torus Grunwaldzka 413	A	4254	16,05
Torus Grunwaldzka 417	B+	850	15,1
TPS Otwarta Przestrzeń B1	B+	3825	18,5
Vigo	B+	8020	do uzgodnienia

Źródło: Nieruchomości biurowe w Trójmieście. 2008. Agencja Rozwoju Pomorza.

[1] *Nieruchomości biurowe w Trójmieście. 2008. Agencja Rozwoju Pomorza.*

W 2008 roku oddano do użytku Centrum Biurowo-Usługowe Abrahama 1A oraz dwa pierwsze budynki biurowe w ramach inwestycji Arkońska Business Park. W tym samym czasie trwały prace projektowe i budowlane zmierzające do oddania kolejnych inwestycji biurowych, m.in.:

- Arkońska Business Park II etap – 3 budynki o powierzchni biurowej 16 566 m², klasy A;
- Euro Office Park – 3 budynki o łącznej powierzchni 12 500 m², klasa B+
- Tryton – 3 budynki o powierzchni 23 000 m², klasa B+;
- Hynka – budynek o powierzchni ok. 2500 m².

Powierzchnie magazynowe

Potencjał Gdańska jako centrum logistycznego związany jest sąsiedztwem dwóch dużych portów morskich, terminali kontenerowych, dużego lotniska oraz budowanej autostrady A1, która połączy Pomorze z południem kraju i Europy. W 2008 roku przeważającą większość powierzchni magazynowej w Gdańsku stanowiły zasoby firmy ProLogis. ProLogis Park Gdańsk o całkowitej powierzchni magazynowej 92 000 m² zlokalizowany jest w Gdańsku Kokoszkach, w pobliżu portu lotniczego i Obwodnicy Trójmiasta. Powierzchnie ProLogis Park Gdańsk wynajęte zostały m.in. przez: Lekkerland Polska, C. Hartwig Gdynia S.A., Marcopol, Iron Mountain, DSV Solutions, DHL Exel Supply Chain, Schenker, Solid Logistics, Saint Gobain, Trans Południe, Graal, Leroy Merlin. Pozostałe powierzchnie magazynowe w Gdańsku w 2008 roku należały do Centrum Logistycznego Kowale w Gdańsku Kowalach, składającego się z dwóch hal o łącznej powierzchni 7675 m².

W 2008 roku realizowano również dwie nowe inwestycje o znaczeniu logistycznym: Diamond Business Park Gdańsk o planowanej powierzchni 35 000 m² oraz Pannatoni Park Gdańsk o powierzchni 43 030 m². Pierwsze centrum zlokalizowano w pobliżu Obwodnicy Trójmiasta, druga inwestycja zlokalizowana została w pobliżu przyszłej Obwodnicy Południowej Trójmiasta.

Powierzchnie handlowe

W ostatnich latach w Gdańsku powstały nowoczesne i atrakcyjnie zlokalizowane centra handlowe tj.: Galeria Bałtycka, Galeria Handlowa Madison, Centrum Handlowe Manhattan, Fashion House Outlet Centre, Park Handlowy Matarnia czy Alfa Centrum. W 2008 roku oddano do użytku Centrum Handlowe Oliwa o powierzchni całkowitej 13 700 m² oraz hipermarket Tesco o powierzchni 8000 m². Ponadto w 2008 roku trwała budowa hipermarketu E.Leclerc o powierzchnii całkowitej 9000 m². Rozpoczęto także prace nad budową nowego centrum handlowego, które nosi roboczą nazwę Gdańsk Retail Park i stanie w połowie 2010 roku obok istniejącego Fashion House Outlet Centre.

Biurowiec Ka5, ul. Kartuska.

ZARZĄDZANIE MIASTEM

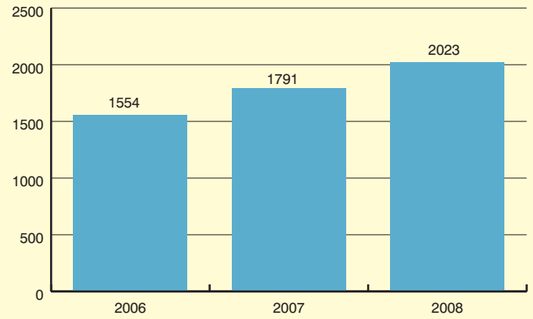

6.1. Władze Gdańska

6.1.1. Kierownictwo Miasta

Urząd Prezydenta Miasta Gdańska piastuje od 1998 roku Paweł Adamowicz, który pełni tę funkcję już trzecią kadencję. W 2008 roku funkcję Zastępców Prezydenta sprawowali Ewa Kamińska, Marcin Szpak, Wiesław Bielawski i Maciej Lisicki. Skarbnikiem Miasta był Andrzej Bojanowski, a Sekretarzem Danuta Janczarek.
Grudzień 2008 roku przyniósł zmiany we władzach miasta. Marcin Szpak dotychczasowy Zastępca Prezydenta Gdańska ds. polityki gospodarczej zrezygnował z pełnionej funkcji, a jego obowiązki objął Andrzej Bojanowski, Skarbnik Miasta Gdańska. Stanowisko Skarbnika Miasta objęła Teresa Blacharska, dotychczasowa dyrektor Wydziału Finansowego.
Andrzej Bojanowski jest wybitnym specjalistą w dziedzinie finansów. Przez cztery lata odpowiadał za finanse przedsiębiorstwa o strategicznym znaczeniu dla Polski – Zarządu Morskiego Portu Gdańsk S.A., gdzie dbał o utrzymanie płynności finansowej spółki oraz zapewnienie źródeł finansowania działalności Portu. Wcześniej, przez 7 lat pracował w bankowości, w tym 5 lat w Banku Pekao S.A., gdzie był m.in. dyrektorem ds. klienta korporacyjnego i dyrektorem oddziału ds. bankowości indywidualnej. Ukończył Wydział Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego ze specjalnością finanse i bankowość.
Teresa Blacharska w gdańskim Magistracie zatrudniona jest od 1967 roku. Zaczynała jako praktykantka, potem referent i inspektor w Wydziale Finansowym. Stanowiska kierownicze w tym wydziale pełniła od 1987 roku. Do czasu objęcia stanowiska Skarbnika Miasta niezwykle kompetentna dyrektor Wydziału Finansowego. W 1976 roku ukończyła Wydział Ekonomiki Produkcji Uniwersytetu Gdańskiego ze specjalnością Finanse i Rachunkowość. W roku 1997 ukończyła także studia podyplomowe na Wydziale Organizacji i Zarządzania.

Wykres 6.1.1. Zarządzenia wydane przez Prezydenta Miasta Gdańska w latach 2006-2008

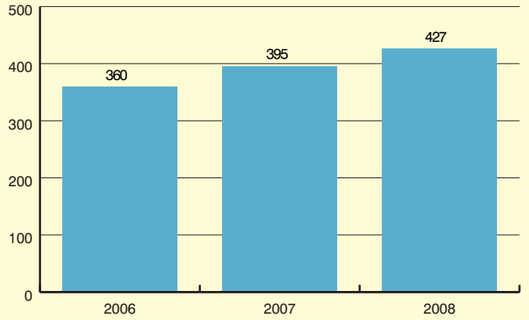
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kadr i Organizacji.

6.1.2. Rada Miasta Gdańska

W 2008 roku Rada Miasta Gdańska liczyła 34 radnych, pełniąc swoją funkcję w niezmienionym składzie od 2006 roku. Mandaty radnych piastowało 20 przedstawicieli Platformy Obywatelskiej, 13 członków Prawa i Sprawiedliwości oraz jeden radny niezrzeszony.
W 2008 roku Przewodniczącym Rady Miasta Gdańska był Bogdan Oleszek, natomiast funkcję wiceprzewodniczących obejmowali: Agnieszka Pomaska, Sylwester Pruś i Mariusz Pankowski.
W 2008 roku odbyło się 13 sesji Rady Miasta Gdańska. W toku prac Rada Miasta podjęła 427 uchwał.

Wykres 6.1.2. Uchwały Rady Miasta Gdańska podjęte w latach 2006-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Rady Miasta Gdańska.

Tabela 6.1.1. Skład Rady Miasta Gdańska według przynależności partyjnej i liczby otrzymanych głosów w wyborach w 2006 roku

Klub	Liczba otrzymanych głosów
Platforma Obywatelska (PO)	
Gorecki Jarosław – przewodniczący	2184
Krupa Maciej – wiceprzewodniczący	3489
Skwierawski Marcin – sekretarz	1889
Błaszkowski Wojciech	1446
Borowczak Jerzy	3734
Bumblis Marek	1108
Chmiel Małgorzata	7214
Dymarska Irena	738
Dzik Piotr	3629
Kaźmierczyk Lech	1303
Małkowska Maria	2541
Mlejnek-Gałęza Patrycja	1699
Oleszek Bogdan	3210
Owczarczak Agnieszka	2259
Pomaska Agnieszka	3410
Pruś Sylwester	2932
Skiba Piotr	2442
Słodkowski Tomasz	2406
Zdanowicz Mirosław	2129
Żukowski Arkadiusz	731
Prawo i Sprawiedliwość (PiS)	
Koralewski Kazimierz – przewodniczący	1940
Kamiński Wiesław – wiceprzewodniczący	1317
Połetek Anna – sekretarz	2198
Gierszewski Piotr	2560
Grabski Stefan	2852
Jaworski Paweł	1834
Jędrzejczak Ryszard	2377
Kaczmarek Krystian	2848
Kościelak Zdzisław	910
Krzaklewska Maria	1542
Pankowski Mariusz	1190
Teodorczyk Jacek	1949
Wiecki Krzysztof	1207
bez klubu	
Wysocki Sylwester	1080

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej.

Tabela 6.1.2. Komisje Rady Miasta Gdańska – stan na 31 grudnia 2008 roku

Wyszczególnienie	Liczba członków z Rady Miasta	Przewodniczący komisji
Komisja Rewizyjna	7	Stefan Grabski (PiS)
Komisja Budżetowa	6	Maria Małkowska (PO)
Komisja Edukacji	7	Piotr Gierszewski (PiS)
Komisja Kultury i Sportu	5	Marek Bumblis (PO)
Komisja Turystyki i Promocji Miasta	6	Agnieszka Pomaska (PO)
Komisja Polityki Gospodarczej i Morskiej	7	Piotr Dzik (PO)
Komisja Rozwoju Przestrzennego	7	Małgorzata Chmiel (PO)
Komisja Samorządu i Ładu Publicznego	7	Jarosław Gorecki (PO)
Komisja Spraw Społecznych i Ochrony Zdrowia	6	Jacek Teodorczyk (PiS)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Rady Miasta Gdańska.

Tabela 6.1.3. Liczba interpelacji, wniosków i zapytań złożonych przez radnych miasta Gdańska w latach 2006-2008

	2006	2007	2008
Interpelacje	152	204	173
Wnioski komisji RMG	145	165	159
Zapytania	211	227	134

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Rady Miasta Gdańska.

6.2. Finanse miasta

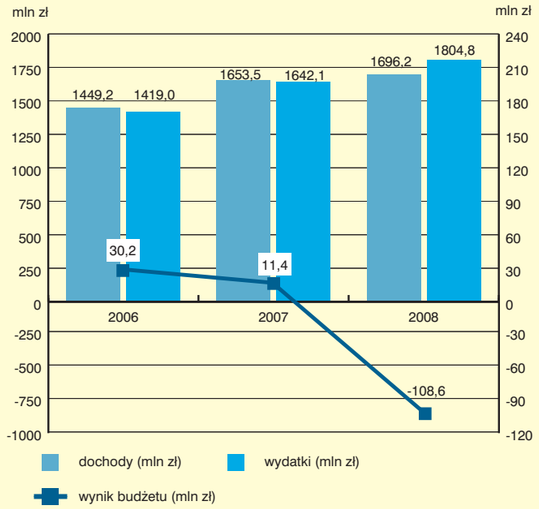
W roku 2008 dochody miasta Gdańska wyniosły 1 696 170 tys. zł, a wydatki 1 804 777 tys. zł, co oznacza zamknięcie budżetu deficytem w wysokości 108 607 tys. zł.

Tabela 6.2.1. Wielkość i dynamika budżetu miasta Gdańska w latach 2006-2008

Budżet	2006	2007	2008
Dochody (w mln zł)	1449,2	1653,5	1696,2
Dynamika (nominalnie)	115,7%	114,1%	102,6%
Wydatki (w mln zł)	1419,0	1642,1	1804,8
Dynamika (nominalnie)	116,4%	115,7%	109,9%
Wynik	30,2	11,4	-108,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006-2008.

Wykres 6.2.1. Dynamika budżetu miasta Gdańska w latach 2006-2008 (mln zł)

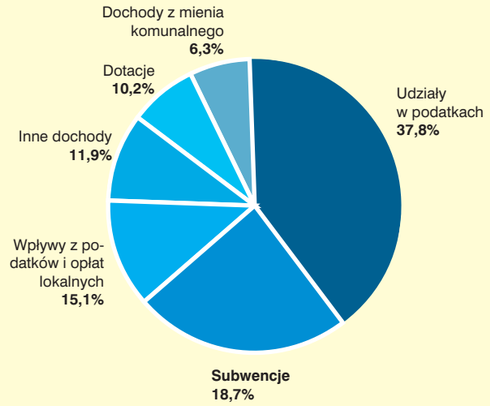

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006-2008.

6.2.1. Dochody

Dochody miasta Gdańska w 2008 roku wyniosły 1 696 170 tys. zł. W porównaniu do 2007 roku dochody wzrosły o 2,6%. Część gminna dochodów stanowiła 78,2% (w 2007 roku było to 77,8%), a powiatowa 21,8% (w 2007 roku – 22,2%). Poziom dochodów własnych w budżecie Gdańska wyniósł 71,2%, przy 70,2% w 2007 roku.

Wykres 6.2.2. Struktura dochodów budżetu miasta Gdańska w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu miasta Gdańska za 2008 rok.

Tabela 6.2.2. Struktura i dynamika dochodów budżetu miasta Gdańska w latach 2006-2008

Dochody (w tys. zł)	2006	2007	2008	Dynamika 2008/2007 (w %)
Dochody własne, w tym:	1 042 633	1 160 308	1 207 027	104,0%
wpływy z podatków i opłat lokalnych	213 953	231 413	256 293	110,8%
dochody z mienia komunalnego	151 531	138 918	107 464	77,4%
udziały w podatkach	479 431	588 521	641 362	109,0%
inne dochody	197 718	201 456	201 908	100,2%
Transfer z budżetu państwa, w tym:	406 577	493 152	489 143	99,2%
subwencje	263 555	278 778	316 804	113,6%
dotacje	143 022	214 374	172 339	80,4%
Dochody ogółem	1 449 210	1 653 460	1 696 170	102,6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006-2008.

Wpływy z podatków i opłat lokalnych
W 2008 roku wpływy z podatków i opłat lokalnych wyniosły 256 293 tys. zł, co stanowiło wzrost o 10,8% w porównaniu z 2007 rokiem. Udział podatków i opłat lokalnych w ogólnej kwocie dochodów Gdańska wyniósł 15,1%.

Tabela 6.2.3. Wielkość i dynamika wpływów z podatków i opłat lokalnych miasta Gdańska w latach 2006-2008

Rodzaj podatku lub opłaty (w tys. zł)	2006	2007	2008	Dynamika 2008/2007 (w %)
Ogółem, w tym:	213 953	231 413	256 293	110,8
podatki od nieruchomości	202 547	208 932	231 602	110,9
podatki od środków transportowych	8787	11 866	13 780	116,1
opłaty skarbowe	-	8208	8301	101,1
opłaty targowe	1338	1252	1161	92,7
podatki rolne	415	436	805	184,6
opłaty miejscowe	505	501	570	113,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006-2008.

W grupie podatków i opłat lokalnych największy udział (90%) miał podatek od nieruchomości. Wpływy z tego podatku wyniosły 231 602 tys. zł i wzrosły o 10,9% w porównaniu do 2007 roku. Wzrost wpływu z podatku rolnego spowodowany był wzrostem stawek tego podatku. Zmalały jedynie wpływy z opłaty targowej, a podatek od posiadania psów został zniesiony.

Dochody z mienia komunalnego
Osiągnięte w 2008 roku dochody z mienia komunalnego wyniosły 107 464 tys. zł, co stanowiło 6,3% dochodów miasta ogółem. W porównaniu z 2007 rokiem nastąpiło zmniejszenie wpływów o 22,6%. Spadek dochodów z mienia komunalnego wynika ze zmniejszenia liczby działek i lokali przeznaczanych na sprzedaż.

Tabela 6.2.4. Wielkość i dynamika dochodów z mienia komunalnego w latach 2006-2008

Dochody z mienia komunalnego (w tys. zł)	2006	2007	2008	Dynamika 2008/2007 (w %)
Ogółem, w tym:	151 531	138 918	107 464	77,4
sprzedaż składników majątkowych, w tym sprzedaż działek i lokali	99 181	85 960	56 981	66,3
zarząd i użytkowanie wieczyste nieruchomości	28 384	30 423	28 565	93,9
najem i dzierżawa składników majątkowych	15 997	15 961	18 334	114,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006-2008.

Udziały w podatkach
Z tytułu udziałów w podatkach państwowych w 2008 roku wpłynęło do budżetu Gdańska 641 362 tys. zł, czyli o 9% więcej niż rok wcześniej. Udział tej kwoty w dochodach miasta wyniósł 37,8%. Wzrost wpływów z tytułu udziałów w podatkach państwowych wynika między innymi z coraz lepszych warunków inwestowania w Gdańsku (wzrost CIT o 28,8%) i wzrostu zamożności mieszkańców.

Tabela 6.2.5. Udziały miasta Gdańska w podatkach państwowych w latach 2006-2008

Podatki (w tys. zł)	2006	2007	2008	Dynamika 2008/2007 (w %)
Ogółem	479 431	588 521	641 362	109,0
Dochodowe od osób fizycznych	366 050	465 681	506 515	108,8
Dochodowe od osób prawnych	58 088	59 234	76 295	128,8
Od czynności cywilno-prawnych	38 644	52 971	49 540	93,5
Od spadków i darowizn	5001	8791	7277	82,8
Karty podatkowe	2049	1842	1735	94,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006-2008.

Inne dochody własne
Pozostała część dochodów własnych Gdańska wyniosła 201 908 tys. zł, co stanowiło 11,9% dochodów ogółem. W grupie tej można było wyróżnić następujące tytuły wpływów: dochody ze sprzedaży biletów komunikacji miejskiej – 102 099 tys. zł, dochody jednostek i zakładów budżetowych – 37 191 tys. zł, opłata eksploatacyjna – 17 039 tys. zł, odsetki – 11 463 tys. zł, zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych – 7 691 tys. zł.

Subwencje
W 2008 roku Gdańsk otrzymał subwencje w wysokości 316 804 tys. zł, czyli o 13,6% więcej niż w 2007roku. Kwota ta stanowiła 18,7% dochodów miasta. Wysokość części oświatowej subwencji wyniosła 296 478 tys. zł, przy wydatkach na oświatę w wysokości 527 843 tys. zł. Brakująca kwota została uzupełniona z dochodów własnych miasta.

Dotacje
Kwota dotacji przekazanych dla Gdańska z budżetu centralnego wyniosła 172 339 tys. zł i była o 19,6% mniejsza niż w 2007 roku. Udział dotacji w dochodach miasta stanowił 10,2%. Dotacja na realizację zadań własnych została przyznana w kwocie 71 997 tys. zł, a na realizację zadań zleconych 100 342 tys. zł.

6.2.2. Wydatki

Wydatki Gdańska w 2008 roku wyniosły 1 804 777 tys. zł, co stanowiło 3960 złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W porównaniu do 2007 roku wydatki wzrosły o 9,9%. Udział części gminnej wydatków stanowił 70% (rok 2007 – 73,1%), a części powiatowej 30% (rok 2007 – 26,9%).

Tabela 6.2.6. Wydatki miasta Gdańska w latach 2006-2008

Wydatki	2006	2007	2008	Dynamika 2008/2007 (w %)
Bieżące (w mln zł)	1 167 274	1 235 459	1 370 316	110,9
bieżące – udział w wydatkach ogółem (w %)	82,3	75,2	75,9	-
Majątkowe (w mln zł)	251 770	406 612	434 461	106,8
majątkowe – udział w wydatkach ogółem (w %)	17,7	24,8	24,1	-
Ogółem	1 419 044	1 642 071	1 804 777	109,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006-2008.

Tabela 6.2.7. Wielkość i struktura wydatków budżetu miasta Gdańska według działów klasyfikacji budżetowej w latach 2006-2008 (w mln zł)

Wydatki (w mln zł) (według działów klasyfikacji budżetowej)	2006	2007	2008			
			ogółem		w tym inwestycyjne	
	mln zł	mln zł	tys. zł	%	tys. zł	%
oświata i wychowanie wraz z edukacyjną opieką wychowawczą	469,8	508,9	569 540	31,6%	29 586	6,8%
transport i łączność	352,2	457,9	355 815	19,7%	127 119	29,3%
pomoc i polityka społeczna	168,0	177,6	190 364	10,5%	9460	2,2%
kultura fizyczna, sport i turystyka	17,3	51,2	137 262	7,6%	119 896	27,6%
administracja publiczna oraz urzędy organów władzy państwowej	86,4	96,2	116 864	6,5%	10 133	2,3%
gospodarka mieszkaniowa oraz zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	99,6	100,7	115 255	6,4%	63 653	14,7%
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	45,5	50,5	89 692	5,0%	34 296	7,9%
gospodarka komunalna i ochrona środowiska	45,4	57,2	62 782	3,5%	5834	1,3%
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	32,9	35,1	40 735	2,3%	7467	1,7%
działalność usługowa	19,9	21,6	31 098	1,7%	6120	1,4%
rolnictwo i łowiectwo	26,2	22,3	23 289	1,3%	15 954	3,7%
ochrona zdrowia	13,5	14,0	14 370	0,8%	548	0,1%
obsługa długu publicznego	13,0	11,9	13 879	0,8%	-	0,0%
ogrody botaniczne i zoologiczne oraz obszary i obiekty chronionej przyrody	8,9	10,8	12 132	0,7%	2567	0,6%
inne wydatki	20,4	26,1	31 700	1,8%	1828	0,4%
Ogółem	1419,0	1642,1	1 804 777	100,0	434 461	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006-2008.

Wykres 6.2.3. Struktura wydatków budżetu miasta Gdańska w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu miasta Gdańska za 2008 rok.

Oświata, edukacja i wychowanie
W 2008 roku na oświatę i wychowanie wydatkowano 569 540 tys. zł. Kwota ta była o 11,9% większa niż w 2007 roku, a jej udział w wydatkach budżetowych zmniejszył się do 31,6%. Struktura najważniejszych wydatków w tym dziale przedstawiała się następująco: szkoły podstawowe – 199 817 tys. zł, gimnazja – 92 573 tys. zł, licea – 71 246 tys. zł, przedszkola – 69 659 tys. zł, szkoły zawodowe – 69 223 tys. zł, centra kształcenia ustawicznego, doskonalenie kadr i nauczycieli – 11 779 tys. zł. W 2008 roku różnica pomiędzy subwencją oświatową, a faktycznymi wydatkami na oświatę wyniosła 231,4 mln zł. Kwotę tą miasto musiało uzupełnić z własnych dochodów.

Transport i łączność (drogownictwo i komunikacja zbiorowa)
Na drogownictwo i komunikację zbiorową przeznaczono 355 815 tys. zł. Kwota ta była o 22,3% mniejsza, niż w 2007 roku, a jej udział w wydatkach ogółem obniżył się do 19,7%. Środki finansowe w tym dziale zostały wydatkowane w następujący sposób: lokalny transport zbiorowy – 211 683 tys. zł, drogi publiczne powiatowe – 85 475 tys. zł, drogi publiczne gminne – 56 635 tys. zł.

Pomoc i polityka społeczna
Wydatki miasta na pomoc społeczną w 2008 roku wyniosły 190 364 tys. zł. Kwota ta była o 7,2% wyższa niż w roku 2007, a jej udział w wydatkach budżetowych wyniósł 10,5%. Struktura wydatków na opiekę społeczną przedstawiała się następująco: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i jednostki zależne – 151 529 tys. zł, dodatki mieszkaniowe – 11 684 tys. zł, żłobki – 7596 tys. zł, Powiatowy Urząd Pracy – 6860 tys. zł.

Kultura fizyczna, sport i turystyka
W 2008 roku na kulturę fizyczną, sport i turystykę wydano 137 262 tys. zł, co stanowiło 7,6% ogółu wydatków. W porównaniu z 2007 rokiem na sport i turystykę wydano o 168% więcej. Wydatki te były związane z przygotowaniem terenu pod budowę stadionu na EURO 2012, budową hali sportowo-widowiskowej na granicy Gdańska i Sopotu oraz rozbudową stadionu piłkarskiego przy ul. Traugutta.

6.2.3. Nadwyżka budżetowa, poziom i obsługa zadłużenia

W roku 2008, po raz pierwszy od sześciu lat, budżet Gdańska zanotował deficyt w wysokości 108 607 tys. zł. W części gminnej budżetu deficyt wyniósł 64 347 tys. zł, natomiast w części powiatowej zanotowano deficyt w wysokości 44 260 tys. zł.

Tabela 6.2.8. Struktura budżetu miasta Gdańska w 2008 roku

Budżet (w tys. zł)	dochody	wydatki	deficyt / nadwyżka
część gminna	1 325 643	1 389 990	-64 347
część powiatowa	370 527	414 787	-44 260
Ogółem	1 696 169	1 804 777	-108 607

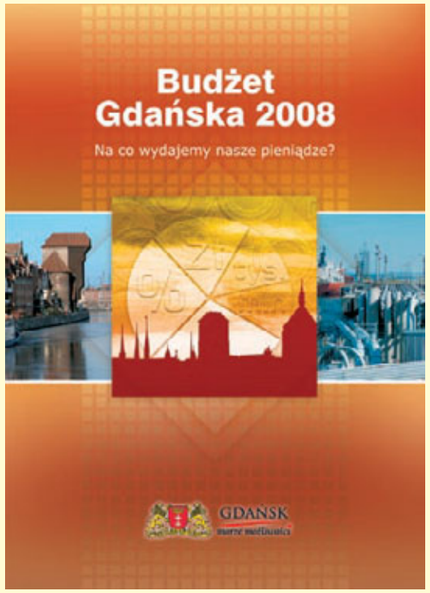
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu miasta Gdańska za 2008 rok.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku kwota długu ogółem miasta Gdańska wyniosła 422 089 tys. zł, przy czym po odliczeniu zadłużenia pomostowego na realizację projektów unijnych, kwota długu wynosiła 409 895 tys. zł, co stanowiło 24,2% dochodów miasta (limit ustawowy wynosi 60%). Na obsługę zadłużenia, spłatę kapitału i odsetek, przeznaczono 73 169 tys. zł, co stanowiło 4,3% dochodów miasta (limit ustawowy wynosi 15%). Niski poziom zadłużenia Gdańska zwiększa zdolność miasta do absorpcji funduszy Unii Europejskiej.
Największy udział w kwocie długu stanowiły kredyty komercyjne – 92,9%, wśród których 89,8% stanowiły kredyty oparte na stopie procentowej WIBOR, a 10,2% kredyty oparte na stopie EURIBOR. Pozostała część zadłużenia to pożyczki i kredyty preferencyjne.

Tabela 6.2.9. Wielkość i struktura zadłużenia miasta Gdańska na dzień 31.XII.2008 roku

Zobowiązania (w tys. zł)	Kwota	Udział (w %)
Ogółem	422 089	100,0
Kredyty komercyjne, w tym:	392 354	92,9
kredyty złotówkowe	352 461	89,8
kredyty indeksowane do euro	5755	1,5
kredyty w euro	34 138	8,7
Pożyczki i kredyty preferencyjne	17 541	4,2
Pożyczki pomostowe na realizację projektów UE	12 194	2,9

Źródło: Wydział Finansowy.

6.2.4. Rating – ocena wiarygodności kredytowej miasta

W grudniu 2008 roku agencja ratingowa Fitch Ratings podtrzymała długoterminowe ratingi międzynarodowe dla Gdańska w walucie krajowej i zagranicznej na poziomie BBB+. Perspektywa ratingów pozostała stabilna.
W uzasadnieniu oceny Fitch Ratings podał: Ratingi odzwierciedlają dobre wyniki operacyjne Gdańska, wysoką płynność, niskie zadłużenie oraz silny wskaźnik pokrycia zadłużenia. Ratingi uwzględniają również dobre zarządzanie finansowe oraz fakt, że w latach 2003-2007 Gdańsk generował nadwyżki budżetowe. Ratingi biorą także pod uwagę możliwość negatywnego wpływu na dochody miasta zmian dotyczących podatków PIT oraz silną presję na wydatki majątkowe, co może spowodować wzrost zadłużenia bezpośredniego i pośredniego.
W latach 2005-2007 wyniki operacyjne Gdańska były dobre. Na koniec 2007 roku marża operacyjna wyniosła ponad 16% dzięki znacznemu wzrostowi dochodów z podatków PIT i CIT. W 2008 roku nadwyżka operacyjna może wynieść 150 mln zł i stanowić ok. 10% dochodów operacyjnych. W latach 2003-2007 płynność Gdańska była wysoka i wynosiła średnio na koniec roku ok. 80 mln zł. Fitch spodziewa się, że w latach 2009-2010 marża operacyjna wyniesie średnio ok. 9%. Dochody z PIT mogą się zmniejszyć na skutek wprowadzenia od 2009 roku niższych stawek w podatku PIT.
Gospodarka Miasta jest dobrze rozwinięta. Gdańsk jest jednym z najbogatszych i najszybciej rozwijających się miast w Polsce. Dobrze zdywersyfikowana gospodarka jest konkurencyjna i atrakcyjna dla inwestorów, o czym świadczą szybko rosnące dochody podatkowe. Planowane inwestycje infrastrukturalne będą wspierać ten pozytywny trend, a wysokie inwestycje bezpośrednie wzmocnią bazę podatkową.
Władze Gdańska stosują długoterminowe zarządzanie finansowe, co umożliwia bieżące monitorowanie sytuacji finansowej Miasta oraz dostosowywanie decyzji operacyjnych do osiągnięcia strategicznych priorytetów Miasta. Od 2004 roku zadłużenie maleje, co zwiększa zdolność do pozyskiwania finansowania zewnętrznego na realizację planowanych inwestycji, które w latach 2009-2012 mogą wynieść ponad 5 mld zł. Zadłużenie spadło z 515 mln zł w 2003 roku do 239 mln zł w 2007 roku. Agencja Fitch spodziewa się, że w latach 2008-2012 zadłużenie oraz wydatki na jego obsługę mogą wzrosnąć odpowiednio do ok. 50% i ok. 6% dochodów ogółem. Ponieważ niektóre projekty inwestycyjne będą realizowane przez spółki komunalne lub spółki specjalnego przeznaczenia utworzone w tym celu, miasto może być zmuszone dokapitalizować te podmioty lub poręczać ich zadłużenie, co zwiększy ryzyko pośrednie.

6.3. Struktura organizacyjna i funkcjonowanie Urzędu Miejskiego w Gdańsku

6.3.1. Struktura organizacyjna UMG

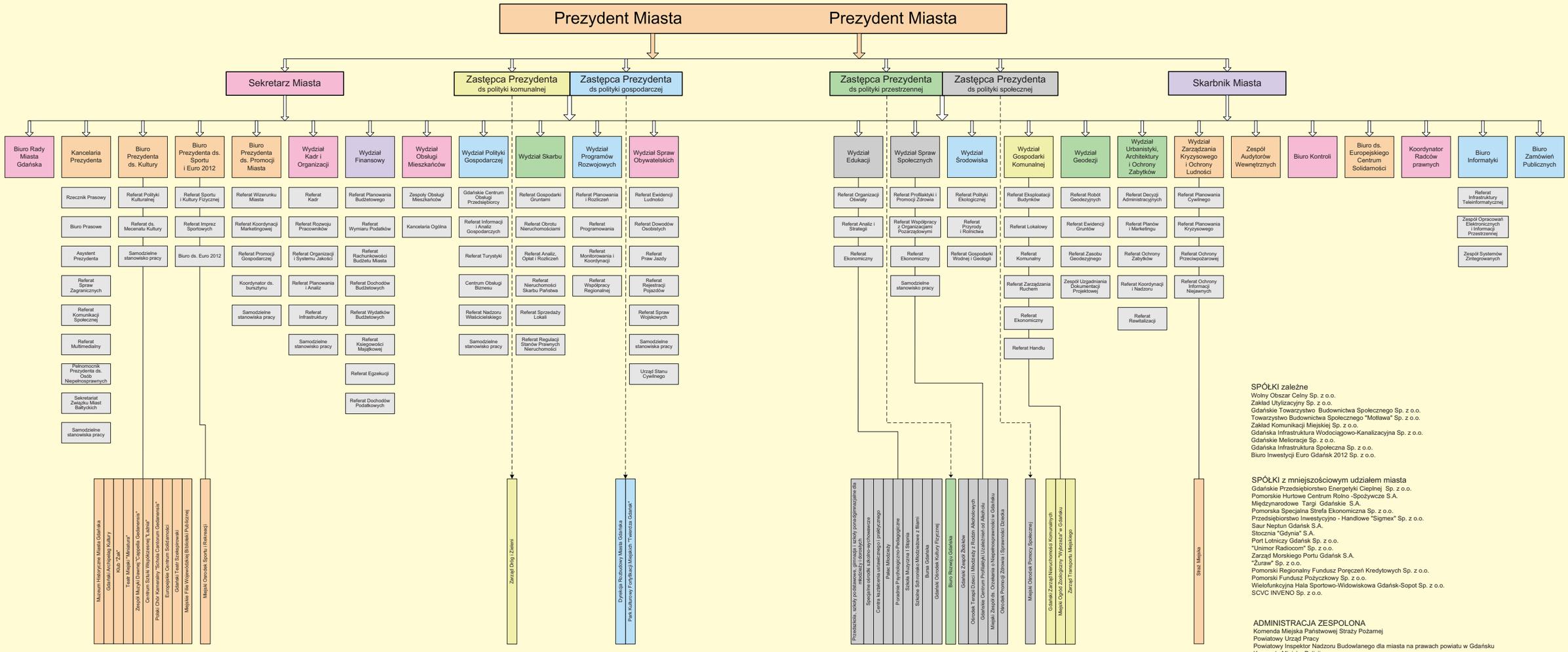
Podział Urzędu Miejskiego na komórki organizacyjne, ich zakres zadań oraz uprawnienia i obowiązki kadry kierowniczej określone są w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Gdańsku. Zgodnie z Regulaminem strukturę Urzędu tworzą wydziały i biura. Kierują nimi dyrektorzy, na których spoczywa odpowiedzialność za właściwą organizację pracy, ustalanie zasad funkcjonowania oraz zakresy obowiązków pracowników.
W miejsce Biura Prezydenta ds. Kultury, Sportu i Promocji utworzono w 2008 roku oddzielnie Biuro Prezydenta ds. Kultury oraz Biuro Prezydenta ds. Promocji, natomiast powstałe w 2007 roku Biuro ds. Euro 2012 przejęło sprawy dotyczące sportu, co wiązało się z przemianowaniem tej jednostki organizacyjnej na Biuro Prezydenta ds. Sportu i Euro 2012.
Strukturę organizacyjną tworzą:

- Wydział Edukacji,
- Wydział Finansowy,
- Wydział Geodezji,
- Wydział Gospodarki Komunalnej,
- Wydział Kadr i Organizacji,
- Wydział Obsługi Mieszkańców,
- Wydział Polityki Gospodarczej,
- Wydział Programów Rozwojowych,
- Wydział Skarbu,
- Wydział Spraw Obywatelskich,
- Wydział Spraw Społecznych,
- Wydział Środowiska,
- Wydział Urbanistyki, Architektury i Ochrony Zabytków,
- Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności,
- Kancelaria Prezydenta,
- Biuro Prezydenta ds. Sportu i Euro 2012,
- Biuro Prezydenta ds. Kultury,
- Biuro Prezydenta ds. Promocji,
- Biuro Rady Miasta Gdańska,
- Biuro Kontroli,
- Biuro Informatyki,
- Biuro Zamówień Publicznych,
- Biuro ds. Europejskiego Centrum Solidarności,
- Koordynator Radców Prawnych,
- Zespół Audytorów Wewnętrznych.

widephoto.net

Schemat organizacyjny Urzędu Miejskiego w Gdańsku

SPÓŁKI zależne

Wolny Obszar Celny Sp. z o.o.
Zakład Utylizacyjny Sp. z o.o.
Gdańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.
Towarzystwo Budownictwa Społecznego "Motława" Sp. z o.o.
Zakład Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o.
Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna Sp. z o.o.
Gdańskie Melioracje Sp. z o.o.
Gdańska Infrastruktura Społeczna Sp. z o.o.
Biuro Inwestycji Euro Gdańsk 2012 Sp. z o.o.

SPÓŁKI z mniejszościowym udziałem miasta

Gdańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej Sp. z o.o.
Pomorskie Hurtowe Centrum Rolno -Spożywcze S.A.
Międzynarodowe Targi Gdańskie S.A.
Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna Sp. z o.o.
Przedsiębiorstwo Inwestycyjno - Handlowe "Sigmex" Sp. z o.o.
Saur Neptun Gdańsk S.A.
Stocznia "Gdynia" S.A.
Port Lotniczy Gdańsk Sp. z o.o.
"Unimor Radiocom" Sp. z o.o.
Zarząd Morskiego Portu Gdańsk S.A.
"Żuraw" Sp. z o.o.
Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.
Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o.
Wielofunkcyjna Hala Sportowo-Widowiskowa Gdańsk-Sopot Sp. z o.o.
SCVC INVENO Sp. z o.o.

ADMINISTRACJA ZESPOLONA

Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej
Powiatowy Urząd Pracy
Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego dla miasta na prawach powiatu w Gdańsku
Komenda Miejska Policji

W Urzędzie działa Miejski Rzecznik Konsumentów

Stan na dzień 1 grudnia 2008 r.

Wydział Edukacji wykonuje zadania w zakresie:
1. edukacji dzieci i młodzieży,
2. prowadzenia placówek oświatowych.

Wydział Finansowy wykonuje zadania w zakresie:
1. opracowywania projektu budżetu Miasta,
2. planowania i nadzoru nad realizacją budżetu,
3. wymiaru, orzecznictwa podatkowego, poboru i windykacji należności podatkowych i innych należności na rzecz Miasta oraz egzekucji podatkowej,
4. prowadzenia rachunkowości Urzędu Miejskiego,
5. prowadzenia rachunkowości budżetu Miasta oraz sporządzanie zbiorczej sprawozdawczości.

Wydział Geodezji wykonuje zadania w zakresie:
1. prowadzenia zasobu geodezyjnego i kartograficznego z obszaru Miasta,
2. uzgadniania usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu,
3. prowadzenia powszechnej taksacji nieruchomości,
4. podziału i rozgraniczenia nieruchomości,
5. nazewnictwa ulic, placów i numeracji porządkowej nieruchomości.

Wydział Gospodarki Komunalnej wykonuje zadania w zakresie:
1. rozwoju budownictwa mieszkaniowego,
2. realizacji polityki mieszkaniowej Miasta,
3. gospodarowania zasobami mieszkaniowymi i lokalami użytkowymi,
4. zarządzania infrastrukturą komunalną,
5. organizacji ruchu na drogach,
6. handlu.

Wydział Kadr i Organizacji wykonuje zadania w zakresie:
1. spraw kadrowych, płacowych i szkoleń, funduszu świadczeń socjalnych,
2. organizacji i funkcjonowania Urzędu,
3. zarządzania budynkami i lokalami wykorzystywanymi przez Urząd,
4. obsługi administracyjno-biurowej organów Miasta i pracowników Urzędu,
5. koordynacji prac związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów i referendów.

Wydział Obsługi Mieszkańców wykonuje zadania w zakresie:
1. kompleksowej informacji o sprawach załatwianych w Urzędzie,
2. merytorycznej obsługi osób korzystających z usług Urzędu,
3. skarg i wniosków,
4. obiegu korespondencji i spraw w Urzędzie.

Wydział Polityki Gospodarczej wykonuje zadania w zakresie:
1. rozwoju gospodarczego Miasta,
2. współpracy gospodarczej Miasta z kontrahentami krajowymi i zagranicznymi,
3. koordynacji projektów inwestycyjnych w Mieście, finansowanych przez obcy kapitał,
4. ustalania długoterminowego programu rozwoju Miasta,
5. kompleksowej oceny sfer funkcjonowania Miasta,
6. ewidencji działalności gospodarczej,
7. nadzoru właścicielskiego nad spółkami prawa handlowego i fundacjami z udziałem Miasta,
8. konsultacji dotyczących projektów realizowanych w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego.

Wydział Programów Rozwojowych wykonuje w zakresie:
1. planowania przedsięwzięć inwestycyjnych,
2. realizacji inwestycji prowadzonych przez Miasto,
3. remontów mienia komunalnego,
4. sporządzanie wniosków o dofinansowanie projektów z funduszy zewnętrznych,
5. koordynacji pozyskiwania środków z funduszy zewnętrznych.

Wydział Skarbu wykonuje zadania w zakresie:
1. gospodarowania nieruchomościami Miasta,
2. gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa.

Wydział Spraw Obywatelskich wykonuje zadania w zakresie:
1. dowodów osobistych i ewidencji ludności,
2. praw jazdy i ewidencji pojazdów,
3. spraw obywatelskich.

W Wydziale działa **Urząd Stanu Cywilnego**, do zadań którego należy:
1. sporządzanie aktów stanu cywilnego,
2. prowadzenie ksiąg stanu cywilnego,
3. przyjmowanie oświadczeń woli mających wpływ na stan cywilny.

Wydział Spraw Społecznych wykonuje zadania w zakresie:
1. promocji i ochrony zdrowia,
2. przeciwdziałania patologiom społecznym,
3. współpracy z organizacjami pozarządowymi,
4. upowszechnianie i udostępnianie informacji dotyczących praw i uprawnień osób niepełnosprawnych.

Wydział Środowiska wykonuje zadania w zakresie:
1. kształtowania polityki proekologicznej,
2. ochrony wód,
3. ochrony przyrody,
4. ochrony powierzchni ziemi,
5. ochrony powietrza,
6. rolnictwa, leśnictwa i geologii.

Wydział Urbanistyki, Architektury i Ochrony Zabytków wykonuje zadania w zakresie:
1. realizacji polityki przestrzennej Miasta,
2. wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
3. zatwierdzania projektów budowlanych,
4. wydawania pozwoleń na budowę oraz nadzoru nad procesem budowlanym,
5. przyjmowania do użytkowania obiektów oraz kontroli obiektów istniejących,
6. wydawania decyzji o zmianie sposobu użytkowania obiektów i terenów,
7. ochrony zabytków oraz ewidencji dóbr kultury nie wpisanych do rejestru zabytków.

Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności wykonuje zadania ochrony ludności w zakresie:
1. bezpieczeństwa i porządku publicznego,
2. ochrony przeciwpowodziowej i przeciwpożarowej,
3. zapobiegania nadzwyczajnym zagrożeniom,
4. obronności,
5. ochrony informacji niejawnych.

Kancelaria Prezydenta wykonuje zadania w zakresie:
1. merytorycznej obsługi Prezydenta,
2. realizacji polityki informacyjnej,
3. współpracy krajowej i zagranicznej Miasta.

Biuro ds. Sportu i Euro 2012 wykonuje zadania w zakresie:
1. kultury fizycznej, sportu i rekreacji,
2. realizacji zadań przygotowanych w ramach gdańskiej oferty na Euro 2012,
3. przygotowania koncepcji promocyjnej Euro 2012 oraz Gdańska, w tym merytoryczne opracowanie baz danych, materiałów informacyjnych i promocyjnych oraz imprez związanych z organizacją mistrzostw,
4. prowadzenia spraw związanych z finansowaniem organizacji imprezy Euro 2012, w szczególności pozyskiwania środków publicznych i prywatnych.

Biuro Kontroli wykonuje zadania w zakresie:
1. opracowywania planów kontroli,
2. przeprowadzania czynności kontrolnych planowanych lub doraźnych w wydziałach Urzędu i jednostkach organizacyjnych Miasta.

Biuro Informatyki wykonuje zadania w zakresie:
1. informatyki i komputeryzacji Urzędu,
2. rozwoju społeczeństwa informacyjnego e-Gdańsk.

Biuro Rady Miasta Gdańska wykonuje zadania w zakresie:
1. organizacyjno-technicznej obsługi prac Rady i Komisji Rady,
2. współpracy z radami dzielnic i osiedli Miasta,
3. zapewnienia niezbędnej pomocy radnym w sprawowaniu przez nich mandatów.

Biuro Zamówień Publicznych wykonuje zadania w zakresie:
1. przygotowywania i przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówień publicznych,
2. przeprowadzania kontroli zamówień publicznych udzielanych przez jednostki organizacyjne Miasta.

Biuro ds. Europejskiego Centrum Solidarności wykonuje zadania związane z:
1. organizacją struktur umożliwiających realizację programowych zadań Centrum,
2. projektem inwestycyjnym „Budowa Europejskiego Centrum Solidarności”,
3. promocją projektu, w szczególności poprzez organizację spotkań informacyjnych i konferencji prasowych oraz prowadzenie indywidualnej strony internetowej poświęconej jego realizacji.

Biuro Prezydenta ds. Kultury wykonuje zadania w zakresie:
1. kultury,
2. koordynacji przeglądów i festiwali oraz innych cyklicznych imprez kulturalnych,
3. nadzór nad miejskimi instytucjami kultury.

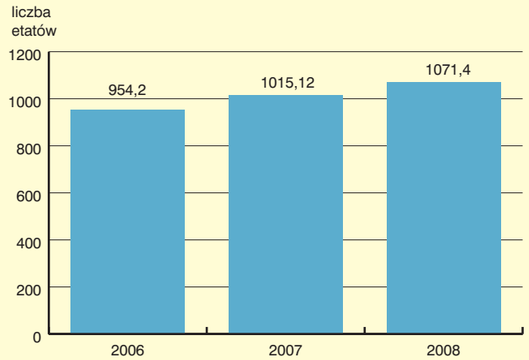
Biuro Prezydenta ds. Promocji wykonuje zadania w zakresie:
1. budowania spójnego wizerunku Miasta,
2. promocji gospodarczej, kulturalnej i turystycznej Miasta.

Koordynator Radców Prawnych koordynuje pracą radców prawnych prowadzących obsługę prawną poszczególnych wydziałów Urzędu.

Zespół Audytorów Wewnętrznych wykonuje zadania w zakresie:
1. przeprowadzania audytu w Urzędzie,
2. prowadzenie działalności doradczej, konsultacyjnej i wspomagającej procesy zarządzania w Urzędzie.

Miejski Rzecznik Konsumentów wykonuje zadania ochrony praw konsumenta w zakresie:
1. zapewnienia konsumentom bezpłatnego poradnictwa i informacji prawnej w zakresie ochrony ich interesów,
2. wytaczania powództw na rzecz konsumentów oraz wstępowania, za ich zgodą, do toczącego się postępowania w sprawach o ochronę interesów konsumentów,

Wykres 6.3.1. Zatrudnienie (w etatach) w Urzędzie Miejskim w Gdańsku w latach 2006-2008

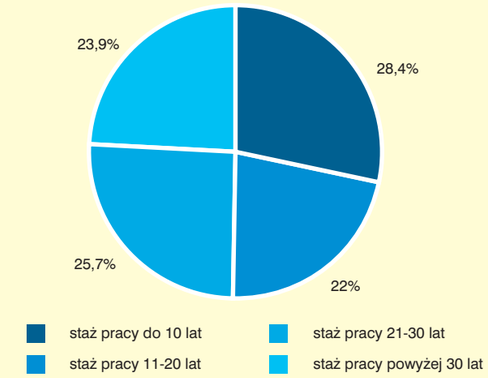

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kadr i Organizacji.

3. składania wniosków w sprawie stanowienia i zmiany przepisów prawa miejscowego w zakresie ochrony interesów konsumentów,
4. współdziałania z właściwymi terytorialnie delegaturami Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz organizacjami, do których zadań statutowych należy ochrona interesów konsumentów.

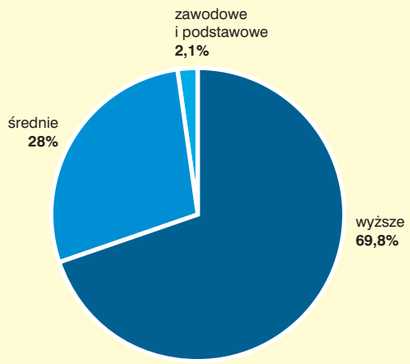
Na koniec 2008 roku w Urzędzie Miejskim w Gdańsku zatrudnionych było 1084 osoby. Zatrudnienie w etatach wynosiło 1071,4.

Wykres 6.3.2. Struktura zatrudnienia w Urzędzie Miejskim w Gdańsku ze względu na staż pracy w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kadr i Organizacji.

Wykres 6.3.3. Struktura wykształcenia pracowników Urzędu w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kadr i Organizacji.

W 2008 roku w szkoleniach grupowych brało udział 1231 osób, natomiast w szkoleniach indywidualnych 349 osób. Odsetek pracowników, którzy w 2008 roku uczestniczyli w co najmniej jednym szkoleniu wyniósł – 61,70%.

Tabela 6.3.1. Bloki tematyczne szkoleń grupowych zrealizowanych w Urzędzie Miejskim w Gdańsku w 2008 roku

L.p.	Temat	Liczba osób
1	Komunikacja interpersonalna	161
2	Szkolenia z zakresu finansów	159
3	Szkolenia komputerowe	101
4	Ochrona danych osobowych	90
5	Gospodarka nieruchomościami	85
6	Obsługa klienta	68
7	Szkolenia z zakresu podatków	61
8	Zamówienia publiczne	60
9	Kodeks postępowania administracyjnego	39
10	Prawo budowlane	26
11	Zarządzanie projektami	21
12	Akcja kurierska	19
13	Ochrona środowiska	19
14	Zarządzanie ruchem	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kadr i Organizacji.

W 2008 roku zakończono prace związane z zabezpieczeniem przeciwpożarowym budynku Urzędu Miejskiego w Gdańsku przy ul. Nowe Ogrody. W budynku przy ul. 3 Maja dokonano adaptacji piwnic, natomiast w pomieszczeniach Zespołu Obsługi Mieszkańców nr 2 przy ul. Milskiego wykonano instalację wentylacji mechanicznej i klimatyzacji. Łączne nakłady poniesione w 2008 roku na inwestycje w obiektach Urzędu wyniosły ok. 1730 tys. zł, natomiast na remonty – ok. 2102 tys. zł.

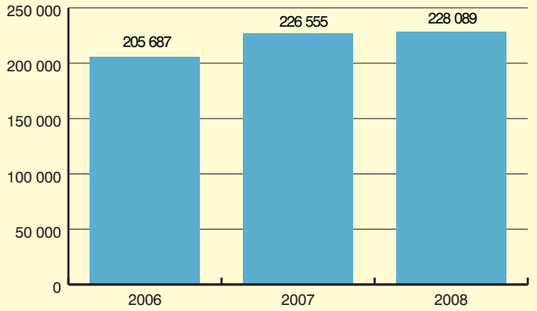
6.3.2. Obsługa klientów

W Urzędzie Miejskim w Gdańsku obsługą klienta zajmuje się Wydział Obsługi Mieszkańców. Sprawy i wnioski przyjmowane są w zespołach obsługi mieszkańców. W celu poprawy jakości obsługi klientów Urząd od lat wprowadza różnorodne udogodnienia i unowocześnienia, starając się reagować na pojawiające się problemy lub zapotrzebowanie na nowe rozwiązania.

Nadal najczęstszym sposobem załatwienia sprawy w Magistracie jest obsługa bezpośrednia w jednym z trzech zespołów obsługi mieszkańców. W ten sposób obsłużono ponad 500 tys. klientów, przy czym większość osób (278 tys.) obsłużona została za pomocą systemu numerkowego. Prawie 29 tys. osób umówiło się telefonicznie lub za pośrednictwem Internetu wyznaczając termin załatwienia sprawy. W 2008 roku 5271 klientów skorzystało z furtek internetowych w budynku przy ul. 3 Maja oraz w Zespole Obsługi Mieszkańców przy ul. Partyzantów.

Rokrocznie wzrasta liczba spraw obsługiwanych przez Urząd. W 2008 roku liczba korespondencji przyjętej przez Wydział Obsługi Mieszkańców w stosunku do roku ubiegłego wzrosła o 0,7%. Tak niewielki wzrost (w porównaniu ze zmianą jaka nastąpiła w latach 2006-2007) mógł być spowodowany upowszechnieniem poczty elektronicznej.

Wykres 6.3.4. Korespondencja wpływająca do Urzędu Miejskiego w Gdańsku w latach 2006-2008

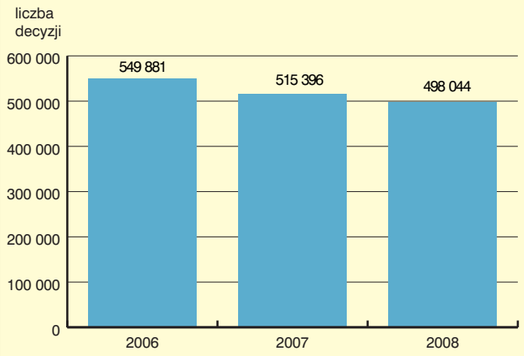

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Obsługi Mieszkańców.

Na oficjalnej stronie Urzędu Miejskiego w Gdańsku, www.gdansk.pl, znajduje się ponad czterdzieści różnych wniosków, które za pośrednictwem Internetu można przesłać do Urzędu. Największą popularnością wśród procedur dostępnych przez Internet cieszą się: rejestracja pojazdów, wydawanie praw jazdy oraz procedury dotyczące rejestracji i aktualizacji dokumentów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

W 2008 roku 498 tys. spraw zostało zakończonych wydaniem decyzji administracyjnych z upoważnienia Prezydenta Miasta Gdańska. W porównaniu do 2007 roku wydano o 17 tys. decyzji mniej, co stanowi 3% spadek ilości spraw obsłużonych przez Urząd. Spadek w liczbie wydanych decyzji administracyjnych związany był przede wszystkim z zakończeniem obowiązkowej wymiany dowodów osobistych, a także ze spadkiem liczby decyzji o przyznaniu pomocy społecznej.

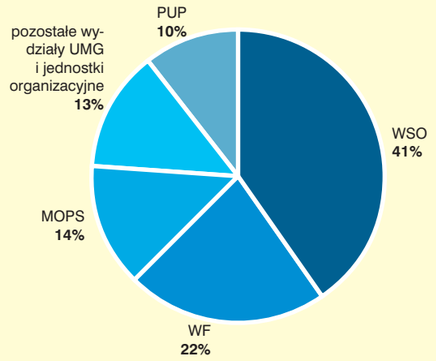
Wykres 6.3.5. Decyzje administracyjne wydane z upoważnienia Prezydenta Miasta Gdańska w latach 2006-2008

Źródło: Opracowanie własne Wydziału Polityki Gospodarczej.

Najwięcej decyzji zostało wydanych w Wydziale Spraw Obywatelskich, Wydziale Finansowym, Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej oraz Powiatowym Urzędzie Pracy. Sprawy dotyczyły: określenia wymiaru podatku od nieruchomości (WF), przyznania pomocy społecznej (MOPS), wydania dowodu rejestracyjnego pojazdu (WSO) oraz rejestracji czasowej pojazdu (WSO).

Wykres 6.3.6. Udział procentowy decyzji wydanych z upoważnienia Prezydenta Miasta Gdańska przez poszczególne jednostki organizacyjne w 2008 roku

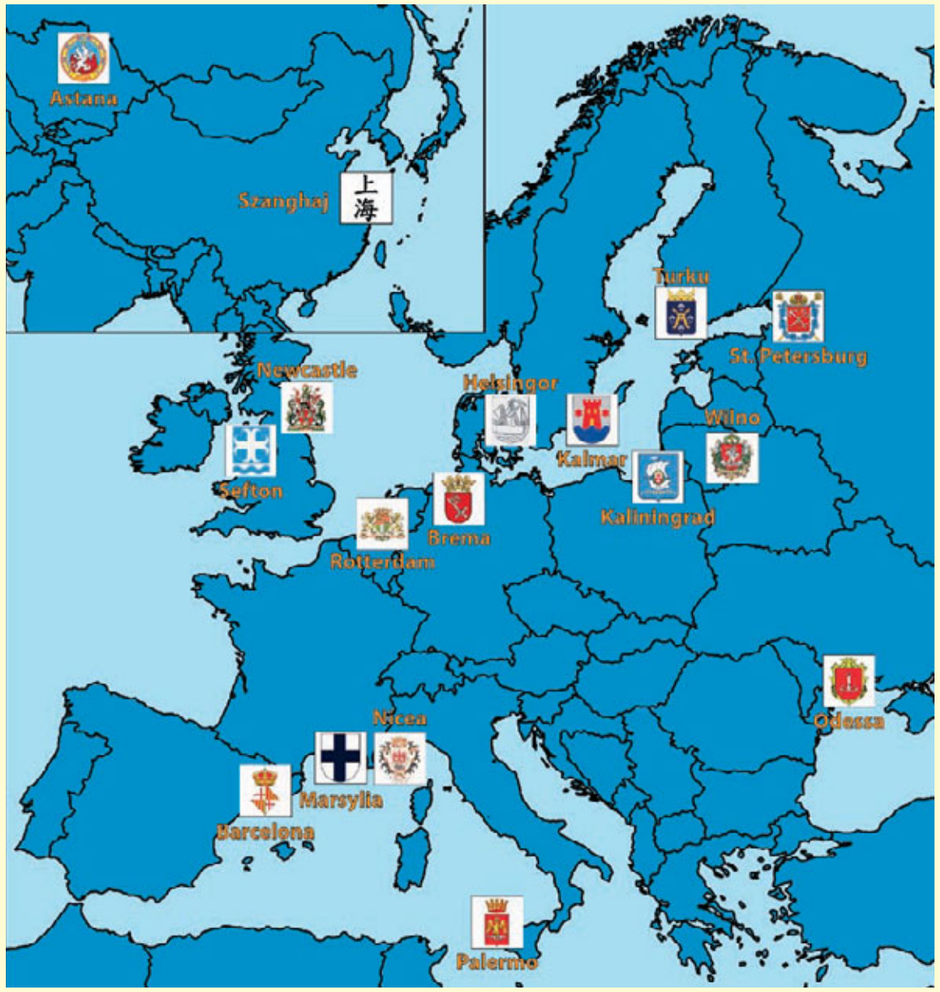
Źródło: Opracowanie własne Wydziału Polityki Gospodarczej.

6.4. Promocja miasta oraz współpraca międzynarodowa

6.4.1. Współpraca międzynarodowa

Gdańsk od szeregu lat aktywnie współpracuje z wieloma miastami partnerskimi na całym świecie. Wybór partnerów zagranicznych determinowany jest położeniem geograficznym, a także uwarunkowaniami związanymi z dziedzictwem kulturowym i historycznym, czynnikami natury społecznej i ekonomicznej, jak również potencjałem naukowym i kulturalnym partnera oraz rolą, jaką odgrywa w swoim regionie.

Rysunek 6.4.1. Miasta partnerskie Gdańska

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 6.4.1. Wybrane wizyty osobistości w Gdańsku w 2008 roku

Termin	Kto	Cel wizyty
22-25 stycznia	Wizyta delegacji z Wolnego Hanzeatyckiego Miasta Brema	Dot. Stolicy Kulturalnej Europy 2016.
1-2 kwietnia	Wizyta delegacji oficjalnej z Turku (Finlandia)	Otwarcie bezpośredniego połączenia lotniczego Gdańsk – Turku przez operatora tanich linii lotniczych Wizz Air
9-11 kwietnia	Wizyta przedstawicieli Zarządu Europejskiego Szlaku Gotyku -EUROB	Udział w Targach Turystycznych GTT 2008
18 kwietnia	Przedstawiciele kręgów gospodarczych i politycznych z Polski, Niemiec, Ukrainy, Białorusi, Rumunii i Serbii (ok. 100 osób)	Międzynarodowa konferencja "Społeczna Gospodarka Rynkowa w Europie Środkowo – Wschodniej oraz Południowo – Wschodniej"
25 kwietnia	Wizyta grupy ok. 60 dyplomatów z Litwy, Łotwy, Estonii, Finlandii, Danii i Polski	Udział w turnieju piłkarskim BALTIC CUP
8 maja	Wizyta JKW Don Felipe – następcy tronu królestwa Hiszpanii, Księcia Asturii wraz z małżonką JKW Doną Letizia	Wizyta kurtuazyjna
29-31 maja	Wizyta międzynarodowych specjalistów z zakresu planowania przestrzennego i architektury	Międzynarodowa Konferencja INTA (International Urban Development Association)
7 czerwca	Wizyta Prezydenta Republiki Słowacji pana Ivana Gasparovica wraz z małżonką	Wizyta kurtuazyjna w Gdańsku w związku z I wizytą oficjalną w Polsce
18-21 czerwca	Wizyta JKW Księżniczki Królestwa Tajlandii prof. Dr Chulabhorn Mahidol, najmłodszej córki Króla Ramy IX	Spotkanie z władzami miasta
4-7 września	Wizyta oficjalnej delegacji miasta Wilna, której przewodniczył Mer Wilna p. Juozaas Imbrasas	"Dni Wilna w Gdańsku" Festiwal Europejskich Stolic Kultury
12-13 września	Wizyta Prezesa Francuskiej Federacji Motorowej pana Jeana Pierre Mougin	Spotkanie z władzami miasta w sprawie ewentualnej budowy toru motorowego Formuły 1
12-18 października	Wizyta przedstawicieli samorządów z centralnej Ukrainy	Wizyta studyjna "Polityka publiczna na poziomie lokalnym w centralnej Ukrainie – wdrażanie standardów europejskich"
20-22 października	Wizyta Konsulów Honorowych RP	I Światowy Zjazd Konsulów Honorowych RP w Gdańsku
23-24 października	Przedstawiciele polskiego i litewskiego świata biznesu	Litewskie Forum Gospodarcze

19 listopada	Wizyta delegacji ze Zjednoczonych Emiratów Arabskich – członków grupy Royal Group	Nawiązanie kontaktów biznesowych między Royal Group a polskimi firmami
4 – 6 grudnia	Wizyta Jego Świątobliwości Dalailamy XIV – Laureta Pokojowej Nagrody Nobla, Prezydenta Litwy pana Valdasa Adamkusa, byłego Prezydenta Malty pana Guido de Marco, Ministra Spraw Zagranicznych Francji pana Bernarda Kouchnera, byłego Ministra Spraw Zagranicznych pana Władysława Bartoszewskiego, byłego Premiera RP pana Jerzego Buzka, Przewodniczącego Komisji Europejskiej pana Jose Manuela Barroso, byłego Ministra Spraw Zagranicznych pana Andrzeja Olechowskiego, Przewodniczącego Norweskiego Komitetu Noblowskiego pana prof. Ole D. Mjosa, byłego Prezydenta RPA pana Frederika Willema de Klerk, Prezydenta Republiki Serbii pana Borisa Tadica, Prezydenta Francji pana Nicolasa Sarkozy	Jubileusz 25-lecia przyznania Lechowi Wałęsie Pokojowej Nagrody Nobla

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Kancelarii Prezydenta.

Z udziałem zastępcy Prezydenta Miasta Gdańska Ewy Kamińskiej w hanzeatyckim Mieście Salzwedel w Niemczech odbył się doroczny 28 Międzynarodowy Zjazd Hanzy. W Zjeździe wzięli udział przedstawiciele 125 miast z 16 krajów Europy. Na 12 scenach w całym mieście promowali się artyści, muzycy, grupy teatralne z całej Europy. Przedstawiciele Gdańska zaprezentowali między innymi projekty prowadzone w ramach Europejskiego Centrum Solidarności oraz gdański projekt „Forum Organizacji Pozarządowych".

Hiszpańska para książęca w Gdańsku.

Źródło: Biuro Prasowe.

18 kwietnia 2008 roku odbyła się międzynarodowa konferencja zorganizowana przez Fundację Konrada Adenauera oraz Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową w Gdańsku we współpracy z Urzędem Miejskim w Gdańsku pt.: „Społeczna Gospodarka Rynkowa w Europie Środkowo-Wschodniej i Południowo-Wschodniej". W konferencji uczestniczyli eksperci z Bułgarii, Estonii, Chorwacji, Białorusi, Serbii, Ukrainy i Polski, którzy zajęli się analizą porównawczą polityki kształtowania ładu gospodarczego w wymienionych państwach ze szczególnym uwzględnieniem relacji między państwem a gospodarką.

Prezydent Gdańska przywitał Dalailamę XIV.

Źródło: Biuro Prasowe.

Tabela 6.4.2. Wybrane wydarzenia, które odbyły się w Gdańsku w 2008 roku

Data	Wydarzenie
14.01	Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy
28.01	Nagrody Naukowe Miasta Gdańska im. Jana Heweliusza za rok 2007
29.01	Obrady Unii Metropolii Polskich
06.02	Nagroda Prezydenta Miasta Gdańska im. Lecha Bądkowskiego
11.02	Nagroda Miasta Gdańska dla Młodych Naukowców im. Jana Uphagena
10.03	Konferencja prasowa inaugurująca pierwszą gdańską edycję konkursu „EUROPEJSKI POETA WOLNOŚCI"
12.03	XV Międzynarodowe Targi Bursztynu, Biżuterii i Kamieni Jubilerskich Amberif.
14.03	Spotkanie prezydenta w Ambasadzie Polskiej w Londynie z 25 mieszkającymi w Wielkiej Brytanii uczestnikami Kindertransportów
26.03	Nagrody Teatralne Miasta Gdańska
27.03	Prezydent Paweł Adamowicz Europejczykiem roku 2007
28.03	Podpisanie Karty Trójmiasta
1.04	Nagrody Miasta Gdańska w Dziedzinie Kultury „Splendor Gedanensis" za rok 2007
5-7.04	Dni Izraela w Gdańsku
11.04	Prezydent Paweł Adamowicz otrzymał nagrodę „Orzeł Pomorski 2007"
23-25.04	Gdańsk w Irlandii – „Roadshow" – cykl prezentacji Metropolii Gdańskiej, mający wzbudzić u potencjalnych inwestorów zainteresowanie naszym regionem
8.05	Uroczystości z okazji 63. rocznicy zakończenia II wojny światowej
19.06	Program Monitorowania Jakości Edukacji „Gdańskie Lwy"- rozstrzygnięcie konkursu
3-6.07	Nagrody Neptuna i Festiwal Gwiazd
12.07	X Zjazd Kaszubów
4.09	Uroczyste otwarcie Gdańskiego Parku Naukowo-Technologicznego
1.10	Wizyta Ambasadora Australii w Gdańsku
3.10	Bursztynowe pióro Amber Rex dla Prezydenta Pawła Adamowicza
16-17.10	Konferencja pt: „Program współpracy z organizacjami pozarządowymi jako instrument polityki władz lokalnych we wzmacnianiu partycypacji społecznej"
23-24.10	Litewskie Forum Gospodarcze w Gdańsku
24.10	I Forum Polskiego Produktu w Gdańsku
6.11	Gala Darboven Idee Grant
1.12	XI Edycja Konkursu „Gdańsk miastem przyjaznym dla niepełnosprawnych"
11.12	Konferencja inaugurująca projekt „Mentoring Kobiet w Biznesie"
15.12	V jubileuszowa konferencja upowszechniająca rezultaty Gdańskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Kancelarii Prezydenta Miasta Gdańska.

6.4.2. Promocja miasta

Gdańsk współpracuje z organizacjami i instytucjami zarówno w Polsce, jak i za granicą podczas wszystkich ważnych wydarzeń sportowych, kulturalnych, społecznych i gospodarczych, mistrzostw, zawodów, koncertów, festiwali, konferencji, zjazdów i seminariów.

W 2008 roku miasto Gdańsk uczestniczyło w następujących imprezach targowo – wystawienniczych o tematyce turystycznej:

- „Vacantiebeurs 2008" w Utrechcie – styczeń
- „Reiseliv" Oslo – styczeń
- „Reisen" w Hamburgu – luty
- „Salon de Vacances" w Brukseli – luty
- „ITB" w Berlinie – marzec
- „TUR" w Goteborgu – marzec
- „MAP" w Paryżu – marzec
- „MITT" w Moskwie – marzec
- XIV Międzynarodowe Targi Turystyki, Sprzętu Turystycznego i Sportowego „GLOB 2008" w Katowicach – marzec
- „Jantur 2008" w Kaliningradzie – kwiecień
- „SITC" w Barcelonie – kwiecień
- XI Gdańskie Targi Turystyczne „GTT 2008" w Gdańsku – kwiecień
- XIII Targi Turystyki i Wypoczynku „LATO 2008" w Warszawie – kwiecień
- Targi Regionów i Produktów Turystycznych „Tour Salon 2008" w Poznaniu – październik
- „WTM" w Londynie (prezentacja Gdańska, jako atrakcyjnej destynacji turystycznej i gospodarczej oraz jako organizatora międzynarodowej konferencji AITO 2009) – listopad.

W ramach promocji gospodarczej Gdańsk zorganizował kongres Baltic Innovation Forum 2008 oraz uczestniczył w spotkaniu biznesowym Gdańsk Business Mixer 2008.

W 2008 roku Gdańsk przeprowadził dwie duże kampanie wizerunkowe. W terminie od 14 kwietnia do 18 maja 2008 roku odbyła się ogólnopolska kampania reklamowa „Gdańsk. Tu się żyje!". Kampania skierowana była przede wszystkim do młodych mieszkańców dużych miast Polski.

Druga kampania „We make things happen" skierowana była na rynek zagraniczny i emitowana była równocześnie z kampanią Polski oraz programem „Eye on Poland". W sumie 30 – sekundowy spot Gdańska kanał telewizyjny CNN International wyemitował 275 razy, w tym 173 razy w porze największej oglądalności. Oprócz spotu, na stronach internetowych CNN.com, CNNInternational.com oraz CNNMoney.com baner reklamowy Gdańska wyświetlono ponad 530 tys. razy.

Gdańsk przeprowadził również kampanię „Jestem z Gdańska", skierowaną bezpośrednio do mieszkańców miasta. W ramach akcji na terenie całego miasta zawisło 130 citylightów i 50 billboardów przedstawiających zarówno znanych, jak i mniej znanych gdańszczan w ich ulubionych miejscach.

Na łamach prasy krajowej i zagranicznej ukazały się reklamy oraz artykuły sponsorowane pod hasłami: „Gdańsk. Poczuj się wolny", „Gdańsk. See for Yourself", „Gdańsk. Kulturalnie zapraszamy", „Gdańsk. Miasto Sportowe".

Plakat kampanii reklamowej „Gdańsk. Tu się żyje!"

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Promocji Miasta.

Plakat kampanii reklamowej „We make things happen"

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Promocji Miasta.

Plakat kampanii reklamowej „Jestem z Gdańska"

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Promocji Miasta.

Wśród najbardziej medialnych akcji promocyjnych Gdańska znalazła się również emisja Talara Gdańskiego. Akcję zorganizowano z okazji obchodów 25-lecia przyznania Lechowi Wałęsie Pokojowej Nagrody Nobla w grudniu 2008 roku.

Talar Gdański – z okazji 25 rocznicy przyznania Pokojowej Nagrody Nobla.

Źródło: Biuro Prasowe.

widephoto.net

6.4.3. Wystawiennictwo

Bardzo ważnym elementem promocji Miasta są imprezy targowe organizowane przez Międzynarodowe Targi Gdańskie (MTG) S.A. Jest to doskonała promocja przedsiębiorstw czy produktów, a w rezultacie – większe możliwości rozwoju firm, które uznają gdańskie targi za ważny element swojej strategii marketingowej.

Tabela 6.4.3. Jarmarki zorganizowane przez Międzynarodowe Targi Gdańskie S.A. w 2008 roku

Wyszczególnienie	Termin	Szacunkowa liczba stoisk handlowych	Szacunkowa liczba zwiedzających
Jarmark Wielkanocny	14-19 marca	24	2000
Jarmark Św. Dominika	26 lipca-17 sierpnia	1100	7 500 000
Jarmark Gwiazdkowy	2-22 grudnia	187	120 000
Razem:		1311	7 622 000

Źródło: Międzynarodowe Targi Gdańskie S.A.

W roku 2008 MTG S.A. zorganizowały 12 imprez targowych.

Tabela 6.4.4. Imprezy targowe zorganizowane przez Międzynarodowe Targi Gdańskie S.A. w 2008 roku

Wyszczególnienie	Liczba wystawców	Liczba zwiedzających	Termin
AMBERIF Międzynarodowe Targi Bursztynu, Biżuterii i Kamieni Jubilerskich	445	9739	11-15 marca
GASTROEXPO Targi Wyposażenia i Zaopatrzenia Obiektów Gastronomicznych Hoteli i Sklepów	73	10 121	10-12 kwietnia
GTT Gdańskie Targi Turystyczne	275		
CIEPŁY BAŁTYK Targi Inwestycji w Turystyce	109		
POLYACHT Gdański Targi Sportów Wodnych	97		
BALTPIEK Targi Piekarstwa, Cukiernictwa i Lodziarstwa	91	2752	24-26 kwietnia
MLECZNA REWIA Targi Mleczarstwa	62		
BALT MILITARY EXPO, SAFETY Bałtyckie Targi Militarne, Targi Ratownictwa, Bezpieczeństwa oraz Ochrony Osób i Obiektów	118	2483	25-27 czerwca
AMBERMART Międzynarodowe Targi Bursztynu	118	2882	28-30 sierpnia
URODA Targi Kosmetyczne i Fryzjerskie	143	7501	4-5 października
TECHNICON INNOWACJE Targi Techniki Przemysłowej, Nauki i Innowacji	81	2253	21-23 października
GOŁĘBIE Międzynarodowe Targi Gołębi Pocztowych i Akcesoriów	55	2346	25-26 października
RAZEM	1667	40 077	

Źródło: Międzynarodowe Targi Gdańskie S.A.

fot. Stanisław Składanowski

Urząd Miejski w Gdańsku 2009
©Copyright by Urząd Miejski w Gdańsku

Opracowanie:
Wydział Polityki Gospodarczej UMG
Katarzyna Drozd-Wiśniewska, Bożena Żmijewska,
Marcin Hrynkiewicz, Remigiusz Kitliński, Wojciech Woźniak

Okładka, skład i przygotowanie do druku:
Art Design Maciej Blachowski

Druk:
Drukarnia Witograf

ISSN: 1642-7726

GDAŃSK
morze możliwości

Wydawca:
Urząd Miejski w Gdańsku
Wydział Polityki Gospodarczej
ul. Nowe Ogrody 8/12, 80-803 Gdańsk

Egzemplarz bezpłatny